Samuel Beckett • Sıradan Kadınlar Düşü

Samuel Beckett

Sıradan Kadınlar Düşü*

Türkçesi: Hülda Öklem Süloş

*SEL

2. BASKI

SIRADAN KADINLAR DÜŞÜ*

SAMUEL BECKETT, 1906 yılında Dublin'de doğdu ve 1989 yılında yaşamının büyük bölümünü geçirdiği Paris'te öldü. Şiirden romana, denemeden öyküye edebiyatın hemen her türünde önemli eserler kaleme alan İrlandalı yazar, *Godot'yu Beklerken* başta olmak üzere yazdığı oyunlar ve tiyatro yönetmenliği ile de bilinir. James Joyce'un takipçisi sayılan Beckett, absürd tiyatronun öncüsü, avangart edebiyatın önemli bir temsilcisi sayıldığı gibi hem "son modernistler" hem de "ilk postmodernistler" arasında anılır. "Roman ve tiyatro için yeni biçimler sunarak modern insanın sefaleti içinden yükselen yazını" nedeniyle 1969 Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görülen ve 20. yüzyılın başlıca edebiyatçıları arasında yer alan Beckett'ın eserlerinde insan doğasına ve insanlığa dair kara mizah öne çıkar.

*SEL YAYINCILIK / ROMAN

*SEL YAYINCILIK
Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

http://www.selyayincilik.com
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:
Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat
Cağaloğlu - İstanbul
E-mail: siparis@selyayincilik.com
Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

*SEL YAYINCILIK: 596
ISBN 978-975-570-614-6

SIRADAN KADINLAR DÜŞÜ
Samuel Beckett
Roman

Türkçesi: Hülda Öklem Süloş

Özgün Adı:
Dream of Fair to Middling Women

© The Samuel Beckett Estate, 1993
© Faber & Faber ve Anatolialit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla
Sel Yayıncılık, 2011

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: M. Onur Doğan
Kapak Tasarımı: Savaş Çekiç
Teknik hazırlık: Ulaş Kantemir

Birinci Baskı: Mart 2013
İkinci Baskı: Ekim 2015

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Samuel Beckett

Sıradan Kadınlar Düşü

Türkçesi: Hülda Öklem Süloş

Roman

Binlerce kez duydum, insanlar söylerken,
Cennette sevinç, cehennemde ıstırap olduğunu;
Oysa—

Geoffrey Chaucer

ÖNSÖZ

*"Vahşi d*üşüncelerimi içine attığım sandık."

Altmış yıl boyunca basılmadan kalan Samuel Beckett'ın ilk romanı Sıradan Kadınlar Düşü Paris'te, Rue de Vaugirard'daki Trianon Oteli'nde, yazarın yirmi altı yaşını sürdüğü 1932 yazı içerisinde yazılmıştır.

O sırada Samuel Beckett'ın yayımlanmış eserleri *Oroskop* adlı 1930'da yayımlanan ödül-kazanmış bir şiirini, 1929'da *Our Exagmination Round His Factification for Incamination of Work in Progress* adlı kolektif eserin içerisinde yayımlanan "Dante... Bruno. Vico... Joyce" başlıklı iki eleştiri yazısını ve 1931'de yayımlanan *Proust*'unu kapsamaktaydı. Aralarında "Che Sciagura" (1929) adlı satirik bir parça ile "Assumption", "The Possessed", "Text" ve "Sedendo et Quiescendo"dan oluşan dört kısa düzyazı metninin bulunduğu sekiz şiiri ve bazı kısa düzyazı metinleri de eleştiri yazılarının içinde yayımlanmıştır; son ikisi düzyazı biçimindeki bazı şiirleriyle birlikte daha sonra *Düş*'te yer alacaktır. Bu nedenle esas itibariyle, bu kurmaca eser yazarın geçmişteki derin köklerine kadar iner ve daha sonra gelecek olan şiirlerine uzanır, düzyazıları ve oyunları hakkında kehanette bulunur. Gerçekte, Samuel Beckett'ın felsefesinin pek çok yönü *Düş*'teki "*Belirsizlik, Ümitsizlik ve Dilencilik, tekerlekli sandalyemi bunların en muhteşemine mi bağlamalıyım?*" cümlesinde açıkça belirtilmiştir. Bazı yarı-otobiyografik unsurlara kitabın ana karakteri olan Belacqua'nın portresinde rastlanır, ama bunlara gereğinden fazla önem verilmemelidir. Belirli bir zamana sahip

olmayan akış, daha sonra Beckett'ın eserlerinin çok önemli bir özelliği olacak ve *Düş*'e okur tarafından takdir edilmek üzere evrensel bir değer, derinlik ve zevk katacaktır.

Samuel Beckett, *Düş*'ü birçok yayıncıya göndermiş ve bu girişimlerinden hiçbir sonuç alamamıştır. O dönem içerisindeki İrlanda Katolikliğinin anti-entelektüalizmi ve *Sıradan Kadınlar Düşü* gibi bir romana katlanması kuşkusuz hiçbir şekilde söz konusu olmayan İrlanda Sansür Kurulu'nun acımasız tutumunun mantıklı bir nesnellikten yoksun oluşu göz önüne alındığında bu konuda hiç umutlanmaması gerektiğini Beckett çok iyi biliyordu. Daha sonra "Censorship in the Saorstat" (1935) başlıklı esprili bir yazısında Sansür Kurulu'nu kıyasıya kınadı, bundan önce *Aşksız* İlişkiler'in yasaklanmasının da kurbanı olmuştu. 1933'te *Düş*'e olumlu yakalaşan birini bulmak umuduyla Londra'ya gittiğinde Londralı yayıncılar artık önceki kadar cesur olmadıklarını ona gösterdiler.

Samuel Beckett, yayımlanma konusunda sonuçsuz kalacak çabalarını sürdürmek yerine *Düş* içindeki bazı hikâyeleri 1932'nin Aralık ayında *This Quarter* adlı bir Paris dergisinde yayımlanan "Dante and the Lobster"ı da (Dante ve Istakoz) kapsayacak şekilde diğerleriyle birleştirmeye karar verdi. Bu öykü seçkisi 1934'te Londra'da *Aşksız İlişkiler* olarak yayımlandı. Bu zaman içerisinde kendini *Düş*'ün reddine teslim etmediği, dahası ileri bir tarihte de olsa *D*üş'ü yayımlama konusundaki kararlılığını sürdürdüğü, *Aşksız İlişkiler* aracılığıyla duyurulmuş oldu.

Bu İtalyanvari İrlandalının çağrışım *gücü tek kelimeyle muazzam ve eğer geçtiğimiz on-on beş yıllık süre içerisinde doğum sancısı aşamasında kalan eseri Sıradan Kadınlar Düşü zamanı gelir de kamuoyuna ulaşırsa, ki Walter bunun kaçınılmaz olduğunu söylüyor, hepimiz kesinlikle onu edinmeli ve şartlar ne olursa olsun bir kez gözden geçirmeliyiz.*

Samuel Beckett sonraki yıllarda, daha yenilikçi günlerin oluşumu için taşıdığı güçlü kuşkuları ve kaygıları dile getirecekti, yıllar boyunca yeniden basımını yasakladığı *Aşksız İlişkiler*'i

de kapsayacak şekilde pek çok yayımlanmış eseri için de ("yazılarımın mürekkebi kurur kurumaz onlardan tiksiniyorum") pek farklı düşünmüyordu. Bu kuşkuları göz ardı etmeden *Düş* için beslediği derin duyguların gösterdiği kadar keskin ve düşmanca olmadığının bilincine vardı ve *Düş*'ü yayımlama kararını hafife almadı. Doğrusunu söylemek gerekirse, eğer *Düş* bugün kamuoyuna erişirse ki buna "mahkum"dur, bu Samuel Beckett'ın 1975 ve 1989 yılları arasında konuyla ilgili konuşmalarımızda da dile getirdiği gibi kendi iradesi sayesinde gerçekleşmiş olacaktır.

1975'te *The Beckett Country: Samuel Beckett's Ireland*'ı yazmaya ilk başladığımda, onun en İrlandalı eserlerinden biri sayılan *Düş*'e değinilmediği takdirde Samuel Beckett'ın yazılarının kökenlerini gösterme iddiasında olan bir kitabın ne kadar yetersiz kalacağını fark ettim. Bunun üzerine Beckett, *The Beckett Country*'den *Düş* için istediğim alıntıları yapmama izin verdi. *Düş* taslağının Reading Üniversitesi Beckett Arşivi'ndeki kaydedilmiş kopyasını zorunluluk nedeniyle okuyuşum o zaman içerisinde baştan savma yapılmış olsa da daha sonra Samuel Beckett'la, eseri hakkında pek çok görüşme yapmama imkân yarattı. Beckett kendinden otuz yaş genç bir adamın *Düş*'e, ya da kendi ifadesiyle "*vahşi düşüncelerimi içine attığım sandık*"a tepkisini merak ediyordu. *Düş*'e ait pek çok ayrıntıyı unutmuş olması nedeniyle –bence– ilgisi giderek arttı ve bu durum, onun Dublini'nin özlemi içinde usul usul debelenmemize izin verdi. Paris'teki bu görüşmelerimiz sırasında, "sandık"ı "çalmış" olmasından ve sandığın içinde değerli bir şey kalıp kalmadığından söz ettik. Bunlar hoş anıları geri getirmek için kullandığımız yöntemlerdi ancak acısı keskinleştiğinde geçmiş zamana ait bu anılara dayanamıyordu. Örneğin ıslıkla "The roses are blooming in Piccardy" şarkısını çalan Bill Shannon'a, *Düş*'teki, –daha sonra *Watt*'taki– postacıya ait bulmuş olduğum bir fotoğrafı ona gösterdiğimde, önce sevinçle aydınlanan çehresi daha sonra acıyla kasıldı, tek başına kalabilmesi için ayrılmamız gerektiğini anlayışla karşıladığımı fark etmişti.

Samuel Beckett 1986'da *Düş* hakkında konuşmak üzere Paris'te onu ziyaret etmemi istedi. Bir arkadaşına basılması için bir metin vermek konusunda nasıl yardımcı olabileceğini düşündüğünü söyledi ve bu *Düş* mi olmalı diye bana sordu. O akşam bir sonuca ulaşamadık, ulaşmak için de uğraşmadık sadece eğrisiyle doğrusuyla düşüncelerimizi paylaştık. Kısa bir süre sonra onu yeniden görmek üzere geri döndüğümde, bir karara varmıştı. İster neşeyle ister kederle yüklü olsunlar, gençlik günlerinin vahşi fikirlerinin canlı olarak içine atıldığı "sandık"a geri dönmenin acısına katlanamayacaktı.

Çok kısa bir süre sonra, bana *Düş*'ün yayımlanması gerektiğini ama bunun, onun gidişinin üzerinden "kısa bir süre" geçmeden yapılmasını istemediğini belirtti ve benden, "sandık"ı açacak "anahtar"ı uygun bulduğum zamana kadar elimde tutmamı istedi.

Düş'ün daktiloyla yazılmış özgün kopyası 1961'de diğer metinlerle birlikte Beckett hakkında yayımlanmış en güzel biyografik çalışma olan *Samuel Beckett: Poet & Critic* adlı eleştirel monografını yazarken ona yardımcı olması için Lawrence E. Harvey'ye verilinceye kadar Samuel Beckett'ın mülkiyetinde kaldı. Harvey, taslağı 1971'de New Hampshire'deki Dartmouth College'a verdi ve *Düş*'ü "genç Beckett'ın mizacı, zekâsı, yeteneği ve ilgilerine ışık tutması ve onun bir yazar olarak gelişimini incelemek üzere gerekli hareket noktasını sağlaması nedeniyle değerli" gördüğü için bunu yapmış olduğunu ifade etti.

Düş gerçekten böyle bir eserdir ve hatta bunun daha da ötesindedir. Çok büyük bir yazınsal başarıdır; Samuel Beckett'ın edebi vasisi ve kadim dostu Jérôme Lindon'ın bana *Düş*'ü yayımlama izni vermesine Beckett'ın yayımlama istekleriyle birlikte bu düşünce neden olmuştur.

Bugüne dek *Düş*, Darthmouth arşivlerindeki özgün taslağı ya da daha sonra Reading Üniversitesi Beckett Arşivi'ndeki daktilo edilmiş kopyasıyla yalnızca bilim adamlarının ve araştırmacıların incelemelerine açıktı. Bu, *Düş*'ün çok sayıda seçme

parça içerisinde iyi kötü bazı açımlamalarla alıntılanmasından ve yayımlanmasından kaynaklanan ve kaçınılmaz olarak okuru bir amaçtan ve tüm romanı nesnel ve kişisel beğeniden yoksun bırakan çok sayıda istenmeyen duruma yol açtı. Üstelik bu tür kısa parçalar tüm eseri tehlikeli bir biçimde yanlış tanıtabilirdi.

Daha önce de vurgulamış olduğum gibi, Samuel Beckett'ın bizzat kendi daha sonraki pek çok eseri için –*Happy Days* (Mutlu Günler) ve *Son Band* ilk akla gelenlerdir- bir başlangıç noktası oluşturan "sandığı aşırmıştır". Bu sandık aynı zamanda daha önceki bazı yazıları –"Enueg I", "Dortmunder", "Alba" ve "Casket of Pralinen for a Daughter of a Dissipated Mandarin" gibi şiirleri"— için de bir emanet yeriydi. *Dream*'in oldukça önemli bir kısmı kelimesi kelimesine *Aşksız* İlişkiler'de yer almaktadır, en göze çarpan bölümler "The Smeraldina's Bilet Doux" (Smeraldina'nın Aşk Mektubu), "Ding-Dong" (Kaçık) ve "A Wet Night"tır (Islak Bir Gece). Yeri gelmişken yineleyelim, burada bu parçalar roman hakkında sadece sınırlı ve belirsiz bir fikir verirler. *Aşksız* İlişkiler Dublin hayatına ait motiflerin derlemesidir, *Sıradan Kadınlar Düşü* ise genç bir erkeğin aşklarına ve Avrupa seyahatlerine ait bir romanın eksiksiz biçim zenginliğine ve tam iskeletine sahiptir.

Böylece *Düş* bize, olağanüstü bir aklın gelişmekte olan estetiğinin içine çok değerli, neredeyse *arkeolojik* içgörüler sunar ve daha sonraki eserlerinin izleyeceği yolu gösterir. Sözgelimi, sanatçının kendisiyle ve sanatla bir kavga içerisine girdiğini görürüz.

Zihin aniden gömülür, sonra bir öfke ve enerji rapsodisi içinde harekete geçer ve ölüme doğru koşturur ve içine dalar, işte bu yaratıcı bütünlüğün bir unsurudur ve en yüce doruğudur, protonu anlatılamaz; fakat orada, sanat yüzeyinin yıldızsal anlaşılmazlığının arkasında, o görünmez ve ısrarcı fare hâlâ huzursuzlanmaktadır.

Samuel Beckett, sanatsal deneyimin gerçeğiyle mücadele ederken, çözümler ortaya çıkmaya başlar:

... biz şunu iddia ediyoruz, gözlerinizin önünde görünmez olan nesne, deyim yerindeyse, en parlak ve en iyi olanıdır (en azından bu paragrafın amaçları için.)

Yazının gelecekte alacağı biçim *Düş*'ün coşkusu içinde başta henüz belirgin olmasa da çok kısa bir süre içinde kendini göstermeye başlar.

Ben, senin hakkında hiç fikir sahibi olmadığın ve hiçbir zaman da olamayacağın bir şeyden,mesela Rimbaud ve Beethoven tarafından ifade ediliş biçimiyle anlaşılmaz süreçten söz ediyordum. Sadece onların adları aklıma geldi şimdi. İfadeleri, yalnızca sessizliğin anlamsız alanlarındaki gerçekliği sınırlamak üzere amaçlanmış olan ve işitilirlikleri sessizliklerin ifadesindeki noktalama işaretlerinden öteye gitmeyen terimlerdir bunlar.

Gerçeği söylemek gerekirse, Beckett'ın eşsiz öngörüsünün anlatımının tam olarak ayırdına daha sonra, ileriye gidecek olan yolu bulmak için ruhsal olarak yeniden "sandık"a döndüğünde varılacaktır:

Okuyucumun deneyimi söylemin cümleleri arasında ve sessizliğin içinde olmalıdır, terimlerle değil aralıklar aracılığıyla iletilmelidir, bir arada bulunamayan çiçeklerin arasında ve sözcüklerin aykırı (aykırılık kadar basit bir şey yoktur) mevsimlerinde yer almalıdır; okuyucumun deneyimi sözcüklerle ifade edilemeyen bir yörüngenin tehlikesi, mucizesi ve anısı olmalıdır.

Bununla birlikte *Düş* yalnızca, Samuel Beckett'ın tüm eserlerinin bize sağladığı bakış noktasından geriye doğru göz atarak ele alınmamalıdır. Yazarın daha sonraki eserleri içerisinde bunu izleyen kuşak ne olursa olsun, *Düş* canlı zenginliğiyle ve gerçekten de Belacqua'nın söylediği gibi tamamen açılmış "enerji rapsodisi"yle kendi başına ayakta durur ve kendini bize kabul ettirir. Harvey, *Düş*'te bulunan "sözel coşku"yu, "disiplinsiz düş"ü ve "entelektüel ustalık"ı en uygun şekilde anıştırır. Genç Beckett sözcüklerden haz alır, farklı dilleri kullanmak onu canlandırır, yeni sözcükler bulmanın ve "ölüme doğru koşturan ve dalan"

yeni ifadeler uydurmanın parlak neşesiyle sarhoş olur. *Düş*'ün bu canlılık dolu zenginliğinin büyük kısmı bu lisan karmaşasında ve yaratıcılıkta yatar; bu yaratıcılık Samuel Beckett'a ait salt esprili bir entelektüel jimnastik olmaktan çok onun yaşamsal espri anlayışının ifadesi ve derin izidir. *Düş*, Beckett'ın daha sonraki çoğu eserinde olduğu gibi, eserlerinin yalnızca karanlık ve kasvetli tarafa ait olduğu şeklindeki tehlikeli yanlış-anlayışla daha o zamandan çelişmeye başlayan –"güllmek ve güllmek" hakkında- esprili bir kitaptır.

Burada *Düş*'ün yayına hazırlanma süreciyle ilgili birkaç söz etmek istiyorum. Öncelikle, Samuel Beckett'ın yaşam-boyu dostu, onun bazı eserlerini İngilizceden Fransızcaya çeviren yazı işleri yardımcım Edith Fournier'ye duyduğum şükranı ifade edeceğim. Onun yardımı olmaksızın, başta tasavvur ettiğimden çok daha zorlu bir iş olan yayına hazırlanma sürecini tamamlayabilmem mümkün olmazdı. *Düş*'ün sözel taşkınlığı ve yaratıcılığı nedeniyle, düzelti okumasında –ki bu her zaman olduğu kadar kolay değildi– sadece takıntılı olmak yetmeyecekti, Samuel Beckett'ın özellikle yaptığı dizgisel hatalar ile sözcük oyunları ve sözcük türetmeleri, o değerli "margaritas[inciler]" çalışmalarda yitip gitmemeliydi. Samuel Beckett, *Düş*'te İngilizceden –bu İrlandalıların konuştuğu İngilizceydi– Fransızcaya, Almancadan İtalyancaya ve İspanyolcaya dil engellerini aştı ve Latinceden de sık sık yararlandı. Aynı zamanda sözcüklerle deneyler yaptı, dilbilgisi geleneklerini zaman zaman kasıtlı olarak ve saldırgan bir biçimde gözler önüne serdi, gerçekten de sadece amaçlananı söyleyebilmek için bunu uyguladığı durumlar çoktur. Böyle durumlarda yazıları kadar, insan Samuel Beckett hakkındaki bilgimize ve anlayışımıza da güvenmek zorundaydık. Eğer olur da onun yüzünü kara çıkarırsak bunun sorumlusu biziz.

Sadece iki kez metinden kısa parçalar çıkarıp çıkarmama kararsızlığı yaşadık: birinde neredeyse tıpatıp birbirinin aynı olan iki parçadan zayıf olanı aşikâr biçimde daha sonra düzel-

tilmiş olan bir öykünün ön taslağıydı. Bu tekrar, hiçbir amaca hizmet etmiyordu ve inanıyoruz ki düzelti okumasını yapan bizim yerimize Samuel Beckett olsaydı o da aynı şeyi yapardı. Birincisinde: sayfa 68-70'teki parça ("Ne suis-je point pâle?" ile başlayıp "Kurtarma miğferi altında zorla anımsatmak istediğimiz için değil" tümcesine kadar olan bölüm) daha kısa ama özünde aynı olan ve sayfa 15'teki "...Madonna Lucrezia del Fede'nin yaşayan kopyası olduğunu düşünmekten kendini alamadı" tümcesiyle biten paragrafı izleyen benzer parçaya yeğlenerek korundu. İkincisinde: Darthmouth taslağı iki farklı biçimde biten romanın sonraki nüshasının final bölümü Samuel Beckett'ın kendi el-yazısıylaydı. Biz anlam olarak hiçbir farkı olmayan fakat ifade olarak ilkinden çok daha iyi olan ikinci sonu seçtik.

Ayrıca, Samuel Beckett'ın noktalama ve boşluk bırakma konusundaki aşırı duyarlılığını düzeltide bozmamak için özen gösterdik. Beckett, kendi yazdığı daktilo metninde, satır aralıklarını ve satır başlarını alışılmış biçimin dışında kullanarak zaman aralıklarını, oyun aralarını ve duygudurum değişikliklerini vurgulamıştır. Bu düzenekteki incelik kolaylıkla gözden kaçabilir, bu durum zaman zaman tuhaf görünse de biz bunu korumanın gerekli olduğunu düşünüyoruz. Sonuçta *Düş* sıradışı bir kitaptır.

Aynı şekilde Beckett'ın italik kullanımına da sadık kaldık, kullanmadığı yerlerde biz de kullanmadık. Bol miktarda farklı dil kullanması nedeniyle Beckett, akıllıca davranarak, italiği alışılmış biçimiyle yabancı sözcüklerde kullanmaktan feragat etmiş ve bunu sadece vurgu yapmak istediği yerlerde kullanmıştır.

Kullandığımız taslak Samuel Beckett tarafından daktilo edilmiş ve düzeltilmiş olan Darthmouth College'daki özgün kopyadır; bununla birlikte onun tarafından kaydedilmiş olmayan ve bazı önemsiz noktalarla orijinal Dartmouth taslağından ayrılan Reading kopyasına da başvurulmuştur.

Düş'ün akademik açıdan değeri yada kusurları ne olursa olsun, yazıldıktan altmış yıl sonra kitabı tanıtırken, bunun pek çok kişi, özellikle de gençlik için çok önemli bir hazine olduğunu biliyoruz çünkü bu kitap mizahın ve duygusallığın, aynı zamanda umudun ve müziğin, çokça da müziğin kitabıdır. *Düş* en az iki düzeyde okunabilir. Okur, müzikal analojiyi sürdürerek sadece melodiyi mırıldanabilir ve ezgi çok çekicidir; ya da becerebilecek kadar akıllıysa eğer, müziği araştırabilir ve büyülenmekten kendini alamaz. Bu aynı zamanda, Samuel Beckett'ın, ruh katmak amacıyla benzersiz bir kromatik yoğunlukta kullandığı renk çağrışımı tekniğini her tarafa yaymış olduğu rengin kitabıdır.

Bu girişimin gerçekleşmesini mümkün kılan Jérôme Lindon'a, sayısız dizgi değişikliklerimize sabırla katlanan Paul Bennett'a, Black Cat Press Kurulu'na ve bilhassa *Düş*'ün önemini anlayan Ted ve Ursula O'Brien'a ve Tona'ya özellikle teşekkür etmek isterim. Ayrıca Kevin ve Kate Cahill'e, Caroline Murphy ve Edward Beckett'a, John Calder'a, Darthmouth College Kütüphanesi'ne, New Hampshire ve Beckett Arşivi'ne ve Reading Üniversitesi'ne minnettarım. Hepsi, kendi farklı yöntemleriyle bu hovarda romanın uyanışına katkıda bulundular.

Eoin O'Brien,
Seapoint,
Haziran 1992

Yayıncı Notu: Metnin içinde yer alan farklı dillerden alıntılar, kelimeler ya da deyimler orijinal metindeki halleriyle korunmuş, Türkçeleri çevirmen tarafından yanlarında köşeli parantez içinde verilmiştir. Yazar tarafından bilinçli olarak yapılmış imlâ ya da gramer yanlışları da korunarak Türkçeye aktarılmıştır.

BİR

Şuraya bak Belacqua, bir tombul çocuk pedal çeviriyor, giderek hızlanarak, dudakları aralık ve burun delikleri açık, Findlater'ın yük arabasının peşinden, alıç sırasının yanından, gitgide hızlanarak, ata, atın siyah, şişman, ıslak sağrısına yetişene kadar. Kamçıla arabacı, şaklat-patlat, parçala-kırbaçla şişman Sambo. Püsküllerin huzursuzluğuyla, kıvrılıyor kuyruk, dimdik, bir fışkırımlık bok için. Ah...!

Ve üstelik, birkaç yıl sonra köyde ağaçlara tırmanırken ve kentte spor salonunda ipten kayarken, şaşırıp kalacaktı.

İKİ

Belacqua bir akşam vakti karşılaştığı Smeraldina-Rima adında sıradan bir kızla sarılıp koklaşmanın sonrasında çiseleyen yağmurun altında sevdalı bir halde Carlyle İskelesi'nin ucundaki sütunun üzerine oturdu. Ne talihsizliktir ki ilk karşılaştıklarında her nasılsa yorgundu ve kızın yüzü aptaldan çok güzel görünmüştü. Bu talihsiz olay esnasında yorgunluktan kızın sadece yüzüne dikkat etmiş, o çehre parıltısını anlayabildiği kadarıyla doğaüstü bir ışıma olarak değerlendirmiş ve yüz hatlarından palas pandıras çıkardığı sonuçla kızın koynunun dalgasız koyuluklarına hiç düşünmeden demir atacak kadar kendini kaybetmişti, baştan sona günah ve şövalyelik olan bu kırılgan dünyada cennetin yokluğunda yaşamaya devam edebilmek için arzu edilebilecek bir tek ölümü bırakarak geriye. Ve işte ancak o zaman ona olan duygularını anlayabilmişti. Kız yukarıdaki cennette ya da aşağıdaki dünyada ve de dünyanın altındaki sularda Bach'ın müziği kadar hiçbir şeye önem vermediğinden ve neredeyse hemen ve her şeye rağmen, geri dönmemek üzere piyano öğrenmeye Viyana'ya gideceğinden söz etmişti ona. Bunun sonucunda koyuluklar vantuzlarını çıkarmışlar ve Belacqua'yı ağlarına düşürmüşlerdi.

İşte şimdi o muhteşem vedadan sonraki o hoş ayrılıkta sütunun üzerine çökmüş, elleri kucağındaki jölenin içinde, başı ellerinin üzerine sarkmış bir halde, o küçücük sağanağı pompalamaktaydı. Oturmuş, kendini rahatlatacak gözyaşı seline doğru bedenini hazırlamaktaydı. Gözyaşlarının geldiğini duyumsadığında zihnini kapattı ve dinmelerini bekledi. Kızın düşüncesiyle başı zonklayana ve dönene kadar zihninde tedbirle çevirdi onu önce ve hemen bir saniye sonra öfkeyle zihnini boşalttı, kararttı ve içindeki coşkuyu bastırdı; coşkusu yeni bir başlangıç için en-

gellenmiş ve geri itilmişti şimdi. İlk anda pistonu çevirmenin en iyi yolunun, gemi görünmeye başladığında kızın sallamak üzere başından çekip çıkardığı bereyi düşünmek olduğuna karar verdi. Güneş onu yeşilden, çok dokunaklı bir muhabbet çiçeğine dönüştürmüştü ve bere, gözlerine ilk iliştiği andan beri hep çok eski püskü, ümitsiz ve acıklı bir eşya gibi onu etkilemişti. Kızın minik başından çıkardığı şekliyle yetişen bir tutam ot da olabilirdi pekâlâ. Zemberekle kurulmuş gibi aptalca bir kol hareketiyle onu tam ortasından kavrayıp yukarı ve aşağı sallamaya, mendili çırpıştırır gibi değil de gergin bir kolla ağırlık egzersizi yaparmışçasına indirip kaldırmaya başladı. Kurşuni bereyi havaneli gibi sıkıca kavrayan ve bir yukarı bir aşağı sallayan eldeki o korkunç keder, şimdi bu veda salınımları her aklına geldiğinde zihnini ıstırabın kaçınılmaz nehrinde dalgalanmaya bırakıyordu; öyle ki gergin kolun her hamlesi sanki kalbini dövüyor, kızı gözünün önünden uzaklaştırıyordu. Bunu birkaç yanlış başlangıçtan sonra anlayabildi. Böylece, bu tekniği saptamış olarak, o küçük hazin boşalma için kendini hazırlamak üzere oturdu. Tam da salım esnasında onu baskılıyor, dinmesi için aklının boşalmasını bekliyor ve sonra her şey düzene girdiğinde trajik bereyi ve semafor vedayı yeniden devreye sokarak bir kez daha en baştan başlıyordu. Akşam yağmuru altında sütunun üzerinde kamburunu çıkarmış oturuyor, coşkusunu bu tuhaf yöntemle bir zorluyor bir engelliyordu; elleri kucağında iki ölü yapışkan morina dilimiydi. Bizim (burada ve bundan sonra, görüş birliğiyle: benim) anlatmak için bunca sıkıntıya katlandığımız kızın bereyi sallama fetişinin bir işe yaramadığını öfkeyle fark edene kadar bunu böylece sürdürdü. Her zaman yaptığı gibi önce baskıladı ve tıkadı, sonra düğmeye bastı, ama hiçbir şey olmadı. Aklının silindirleri sessiz kaldı. Siz ister kabul edin ister etmeyin, bu tür mekanizmaların tümüyle işlemez duruma gelmesi onun için büyük ayıptı. Panik içinde bir şeyleri harekete geçirmek üzere bir görüntü arandı: Bu, kızın çukur gözlerine akşamın sonuna doğru yerleşen bir Rasima bakışı olabilirdi ya da siyah saçlarının şakaktan şakağa uzanan

kısa, gür kırkmaları altında kalan kaşının o loş tepe penceresi veya erkeğin işaret parmağının alt boğumu ve tırnağıyla yoklayıp dokunmasına izin verdiği burun kökündeki o kuytu vadi. Ama hepsi boşunaydı. Aklı sakin, gözyaşı pınarı kuru kaldı.

Çok geçmeden kendi kendine yapılacak hiçbir şey kalmadığını, bu yüceltme hizmetiyle kendini tümüyle kuruttuğunu itiraf etti, işte o zaman en karanlık rengin sancısına yakalandı ve Smeraldinalgia'sı daha büyük bir acının, Ademoğlu olma acısının içinde tüketildi ve asi bir akılla lanetlendi. Şimdi aklı ellerine kucağında yapışkan ve cansız durmamalarını, bir de çırpınma nöbetlerini denemelerini emretti, derhal itaat ettiler; fakat aklı kendinden onu terk eden kızla ilgili birkaç damla da gözyaşı pompalamasını istediğinde buna yine aklını kullanarak karşı koydu. Bu çok karanlık bir sancıydı. Hâlâ sütunun üzerinde, herkes evine girene kadar dinmeyecek olan o incecik yağmurun altında, yapılacak daha iyi bir şeyin yokluğunda ellerini ovuşturarak, Smeraldina-Rima'ya aldırış etmeden bu yeni kedere dalıp gitti.

Bu sırada az ışıklı, yüksek havalı ve tanımlanması güç kobalt bir şeytan fırsat kollamakta ve Belacqua'nın diğer bütün sıkıntıları gibi ademoğlu sıkıntısının da okunu fırlatmasını ve onu nahoş bir biçimde silahsız bırakmasını beklemekteydi. Belacqua için Muhteşem Terk, umut ışığı ve onun saçmasapan müdahaleleri demekti. Akıl için bir acıya dalmak ya da bir acı nedeniyle kararmak uygundu ve kuşkusuz akıl için rahme girmek ya da mezara gömülmek, bunları çok özel bir şekilde değerlendirmek üzere birden fazla fırsatımız olacaktır ileride, daha iyi ve gerçek bir zevkti. Fakat dünyanın korkunç kıçına ait bu utanmaz değerlendirme, dünyanın umutsuzluk düzeneğini parçalıyor, Belacqua'yı konforlu çukurundan çıkararak kimsesiz ve çaresiz bırakıyordu; bu onun özellikle karşı çıktığı bir süreklilik çaresiydi.

O anki keyifsizliğinin yapısının bu açıdan çok kusurlu olmasından yakınabileceği için değil. Aşk-ağrısının parçalanmasıyla ilk sancı atağı arasında kayda değer herhangi bir yatışma da olmamıştı. Aslında arada kalan o minicik boşluk bir 'sonuç olarak'

ile doldurulmuş ve iki süreç güzelce birbirine zincirlenmişti. Ve şimdi tam da Ademoğlu olma ıstırabının süreci içinde ve kendi emirlerine itaat etmeyecek bir akla sahip olmanın sarsıntısıyla, tefekkürünü doruğa ulaştırmak üzere, daha önce yaşamış olduğu benzer melankolilerin hiçbirinin doruk noktasını hiçbir zaman süslemediği biçimde bir hüzün tezgâhlanmıştı kendisine. Yitip gitmiş en iyi ve en seçkin unsurları bünyesinde toplamak üzere tam anlamıyla aşkın bir hüzün demleniyor ve ilk bakışta inandırıcı bir sav gibi görünecek olan o şeye doğru ilerleniyordu. Söylemeye gerek yok, bu türden bir şey olmayacaktı. Fakat uyumak için yatakta bir o yana bir bu yana dönüp sızlanacağı bir cümlenin loşluğunda bakıldığında bundan iyisi can sağlığıydı.

Birden önünde kaba ve cesur bir adamın dikildiği ve hiç de hoş olmayan ültimatoma benzer bir ifadeyle ona seslendiği izlenimine kapılıp başını kaldırdığında hâlâ 2 Numaralı İskele'de elleri kucağındaki özün içerisinde sıkı çalışmasına devam ediyordu. Durum fazlasıyla gerçekti. İskele görevlisi canına okumak üzere birisini arıyordu. Belacqua kendisine söylenenlere hemen dikkat kesildi ve sonunda küfür bolluğundan adamın kendisinden orayı terk etmesini istediği sonucunu çıkardı.

"İskelemden defol," dedi iskele görevlisi kaba bir biçimde, "bırak da evime çay içmeye gideyim." Bu yeterince makuldü. Adamın iskeleden kendi malıymış gibi söz etmesi bile ona oldukça mantıklı gelmişti. Bir bakıma burası onun iskelesiydi. Buranın sorumlusu oydu. Burada bulunmasının nedeni de buydu çünkü bu iş için para alıyordu. Ve bütün gün çalışıp çabaladıktan sonra evine gidip çay içmek istemesinden daha doğal bir şey olamazdı.

"Elbette," dedi Belacqua, sütunun üzerinden kalkarak "çok düşüncesizlik ettim. Lütfen..." Pantolon cebine elini soktu, bir şilinin yokluğunda altı peni de idare ederdi ve ne varsa çekti çıkardı; sadece iki penisi vardı. Belacqua çiseleyen yağmurun altında, düşmanının karşısında şapkasız ayakta duruyordu, tam o sırada ceketinin önü uçuşarak açıldı ve pantolon cebinin rengi atmış astarı tuhaf bir biçimde dışarı fırladı. Çok utanç verici bir andı.

"Lütfen ne?" dedi iskele görevlisi.

"Belacqua kıpkırmızı oldu. Nereye bakacağını şaşırdı. Kafası karışmış bir halde gözlüklerini çıkardı. Ama bu durumun, atlar kaçtıktan sonra ahır kapısını kilitlemekten hiç farkı yoktu kuşkusuz. Acaba bu kadar öfkeli bir adama iki peni teklif etme cüretini göstermeli miydi?

"Sadece özür dileyebilirim," diye kekeledi "sizi böyle uygunsuz bir durumda bıraktığım için. İnanın hiçbir fikrim yoktu..."

İskele görevlisi yere tükürdü. İskelede sigara içmek yasaktı, ama tükürmek farklıydı demek ki.

"Şu tükürük kurumadan önce," dedi kararlı bir şekilde, "iskelemden defol git."

Belacqua, onun konumunda bir adam için ne basit bir ifade diye düşündü. Deyim yerinde değil, diye aklından geçirdi, kuşkusuz bir yerinde bir yanlışlık vardı bu ifadenin. Böyle bir havada ondan bunu istemek, çıkmaz ayın son çarşambasına gidişini ertelemesini istemekten pek de farklı değildi. Bu düşünceler aklından geçerken, peşinde zalimi iskeleden kıyıya doğru hızlı hızlı yürümekteydi. Kapı arkasından salimen çarpılarak kapatıldığında geri döndü ve iskele görevlisine nazikçe iyi-akşamlar diledi. Şaşkınlık içinde adamın şapkasına dokunduğunu ve onu oldukça saygılı bir küçücük iyi-akşamlarla yanıtladığını gördü. Belacqua'nın yüreği sevinçle hopladı.

"Ha," diye bağırdı, "size de iyi-akşamlar, bağışladınız beni değil mi dostum, hiç kötü bir niyetim yoktu."

Oysa gerçek bir beyefendinin kibar selamını kabul etmek başka bir şeydi, başkasının mülküne izinsizce girmek gibi rezil bir davranışı nezaketsizce aşağılamak başka bir şey. Bu nedenle iskele görevlisi yeniden acımasızlaştı ve kulübesinin içinde kayboldu, Belacqua'nın ise hoş görülmeden, aklanmadan ve bağışlanmadan yaralı ayakları üzerinde topallamaktan başka yapacak hiçbir şeyi kalmadı.

O gece, yatmadan önce hiçbir özel nedeni olmadan *Tanrım sevgili babamı bağışla*, diye yavaşça dua etti, *Mami Johnny Bibby* (sabık Nene, şimdi bir bahçevanın elinde Binlerin Annesi* *ve bütün sevdiklerimi de ve İsa* aşkına *beni iyi bir çocuk yap Armin.*

Bu, annelerinin onlara öğrettiği bir katastasisti;** önce John'a, sonra Bell'e, her ikisi de daha küçücük birer çocukken, dizlerinde. Bu onların duasıydı. Bundan sonra gelen dua Tanrı'nındı. Onların duası güzel küçük bir kutu, Tanrı'nınki ise ağır büyük bir kutuydu. Asansörle aşağı iniyorsun ve miden ağzına geliyor. Öğğhhh.

Kalktı ve yatağa girdi, bu fırsatı kollamakta olan mavi şeytan da onun yanına uzandı ve orada ve o anda çok sinsi bir şekilde ona açıkladı: Ademoğlu, Smeraldina-Rima'nın ya da herhangi bir kızın sevgilisini yalnızca o kızla sarılıp koklaşmanın sonucunda ona âşık olduğu için yok edebilirdi, bu çok hassas bir durumdu; o zaman bir an önce bu durumdan kurtulmalıydı. Böylece, kederin doruklarına taşındı ve şahane bir gece geçirdi. El yordamıyla ilerledi, tıpkı ay ışığında ormanda yürüyen biri gibi, o güzel gecenin içinden sabahın küstah kırlarına doğru yürüdü. Günah gereklidir lâkin her şey iyi olmalıdır ve her şey iyi olmalıdır ve şeyin her durumu iyi olmalıdır. *Dedi Grock...****

Güzeller güzeli Toulouse kentinin Aziz-Sernin Basilikası'nın bodrumunda alçak bir sütun başlığının üzerinde, bir küreyi kemirerek içinde yol açmaya çalışan bir fare yontusu vardır. La

---

* Mother of Thousands: Binlerin annesi anlamına gelen, bizde aşkın gözyaşları olarak bilinen bir çiçek adı. (ç.n.)

** Yunan trajedyalarında finalden önceki kapanış bölümü. (ç.n.)

*** Grock: Nükteleri kadar virtüözlüğüyle de ünlü olan İsviçreli müzisyen, besteci ve palyaço Charles Adrien Weltach'ın (1880-1959) sahne ismi, ünlü "*Nicht möglich*"("mümkün değil") sloganıyla tanınırdı. (ç.n.)

Fontaine'in *Dünyadan El Çeken Sıçan* masalındaki Hollanda peyniri midir bu? Bizce değil.

Durumun aslı şudur, bu hikâyenin neresinde olduğumuzu tam olarak bilmiyoruz. Yaratıklarımızın bazıları görevlerini tam olarak yapacak ve sorun çıkarmayacaklardır. Diğerlerinin bunu yapmayacağı ise kesindir. Şimdi Nemo'nun yapmayacaklardan biri olduğunu varsayalım. John, çoğu ebeveyn, Smeraldina-Rima, Syra-Cusa, Alba, Mandarin, Kutup Ayısı, Lucien, Chas yapacakların, bir şeylere katlanabileceklerin sadece birkaç tanesidir, yani bir şeye katlanmaları sağlanabilecektir. Onların bir şeye katlanmalarını sağlayabiliriz. Oysa Nemo'nun hiçbir şeye izin vermeyeceğine, en azından bizim bunu sağlayamayacağımıza neredeyse kesin gözüyle bakabiliriz. *Açıkçası,* o *b*öyle *bir insan değil.*

Şimdi anlatmak istediklerimizi düzenlemek için Çin'e ait küçük bir hikâye anlatarak işe başlayalım. Olur mu? O zaman şöyle diyelim, Lîng-Liûn adında biri bir zamanlar ta Batı'daki sınırlara kadar gitmiş ve Bambu Vadisi'ne varmış. Orada bir bitkiyi gövdesinin iki boğumu arasından kesip içine üflediğinde öteki tarafından kendi sesinin çıktığını görerek büyülendiğini anlatmış, her zaman yaptığı gibi heyecansız bir biçimde. Erkek anka kuşu bununla nezaketen altı nota söylemiş, dişi anka kuşu da altı başka nota, elçi Lîng Liûn bunun üzerine bütün bu duyduklarına uygun olması için on bir gövde daha kesmiş. Ve on iki liŭ-liū'yu efendisine göndermiş, altı erkek anka liŭ ile altı dişi anka liū: Sarı Çan, diyebiliriz örneğin ve de Büyük Liū, Büyük Kuleçanı, Boğuk Çan, Kadim Arınma, Genç Liū, İyiliksever Yaratıcılık, Orman Çanı, Değişmez Kural, Güneyli Liū, Kusurlu, Yankı Çanı.*

---

* liŭ-liū: Kromatik gamdaki on iki notanın her biri. Louis Laloy'un *La Musique chinoise*'ından alınmıştır.Lîng Liûn "müzik ustası" olarak betimlenmiştir. Beckett'ın bambu vadisi tıpkı Laloy'un uzaklardaki vadisi gibidir, liu "*lois*" ("kanunlar") olarak tanımlanmıştır. Laloy'da "liù" ile "liú" arasındaki ton farkı, erkeğe (*yìn*) karşı dişi (*yâng*) ilkesidir. Kaynak: C. J. Ackerly and S. E. Gontarski, *The Grove Companion to Samuel Beckett* (ç.n.)

Şimdi, en azından kahramanlarımızın bazılarının liū-liū'da rol alabileceğini yürekten ümit edelim. Örneğin, John, Sarı Çan olabilir; Smeraldina-Rima, Genç Liū; Syra-Cusa, Boğuk Çan; Mandarin, Kadim Anma; Belacqua'nın kendisi ise İyiliksever Yaratıcılık ya da Kusurlu, vesaire. Sonra sadece Konfüçyüs gibi açık yeşil küplerle oynayarak bir ezgi çalmaya sıra gelecektir. Eğer bütün kahramanlarımız böyle olurlarsa –liu-liu kafalı— sadece melodiden oluşan küçük bir kitap bile yazabiliriz, düşünsenize ne kadar güzel olur, lineer, sevimli bir Pisagor zincir-ilahisi, sebep-sonucun solosu, dinlemekten zevk alacağınız tek-figürlü bir ses iletimi. (Az çok, deyim yerindeyse, insanın sevdiği yazarda bulduğu şeydir bu.) Ama Nemo gibi, hiçbir şekilde bir liū'nun içine sıkıştırılamayacak biriyle, hiçbir şekilde bir nota olmayan fakat notaların en talihsiz eşanlılığı olan biriyle ne yapacağız? Örneğin yarım-düzine Lîng-Liûn ankasının, bir odun yığınının külleri arasından, mor renkte tek bir ölümsüz kuş bedeni olarak yükseldiğini ve eşanlı keyif ya da düş kırıklığı çığlıkları -canları hangisini isterse- attığını dile getirmek olası kılınsaydı eğer, işte o zaman Nemo'nun konumu hakkında kabaca bir fikir edinebilir ve onun melodik değil, senfonik bir birim olduğunu görebilirdik. Çizgimiz, Nemo her çıktığında esniyor. Şimdi, bu hiç de arzu etmediğimiz bir şeydir ve ikisiz birin ne kadar zor bulunduğunun ayırdına vardıkça bunu hiç mi hiç istemeyiz. Alba'ya güvenebilir miyiz? Chas'a güvenebilir miyiz? Aslında, ayrıntılı düşündüğümüzde başkahramanımızda senfonik farenin kokusunu alırız. İyiliksever Yaratıcılık ve Kusurlu rolünü becerebilir, üstüne üstlük Ormanın Büyük Çanı ile birlikte biseksüel bir esneme yaratabilir. Ama vızz! Sadece bir liū! Kuşkulanmak üzere sizle vedalaşıyoruz.

Her neyse bir sonraki şey bir hanımefendiyle, oh, hem de pek uygun bir hanımefendiyle atışmasıydı, Belacqua'nın o utanmaz suratına ona bir pislik gibi davrandığını ve ondan her şeyi alıp ona hiçbir şey vermediğini söyleyen bir hanımefendi, Belacqua da onun arkasından konuşmuş ve Smeraldina-Rima'yı

kıskandığını söylemişti. Şimdi kati olarak işini bitireceğimiz bu hanımefendi, ihtiraslı bir Quaker'ın* yırtıcı mazoşizmine bol miktarda sahipti. Zorlukların içinden geçmek hiç gözünü korkutmazdı, onu dikizleyen bir Bülbül bundan korkmadığı sürece. Sizin, onun için bir şey yapmanıza izin vermezdi, ama söylemek istediğimizi anlayabilirseniz eğer, onun için gerçek bir zevkti reddetmek. Kuşkusuz bu açıdan bütün olarak bakıldığında kabul sınırına varmak için fazla estetik bir izleyiciydi. Miranda hiç Belacqua'nın tipi değildi. Muhtemelen, Avrupa basınında haber olan acıları gördüğünde biraz acı çekebilirdi. Yoksa şarkının sözleriyle, gar nix [hiç].

Gerçek varoluş bir başbelasıydı çünkü düşgücüne hiç şans tanımazdı. En iyi müziğin birkaç ölçü çizgisinden sonra duyulmaz olan müzik olduğunu söyleyen –ya da birinin arkasından tekrarlayan– Stendhal'a kadar gitmemize gerek yok (zaten o müzik hakkında ne biliyordu ki?); biz şunu iddia ediyoruz, gözlerinizin önünde görünmez olan nesne, deyim yerindeyse, en parlak ve en iyi olanıdır (en azından bu paragrafın amaçları için). Söz konusu hanımefendinin bunu yaptığını ima etmiyoruz. Biz sadece, kendisinden söz ettiğimiz bütün bu süre içerisinde onun hiçbir şekilde nesne olmadığını, hayır, kelimenin hiçbir anlamıyla nesne olmadığını, söylemek istiyoruz. Demek istediğimiz bu mudur? Ne demek istiyoruz? Her neyse, sonunda şunu demeye getiriyoruz: Onun kölesi olmak istemiyordu, değişiklik için başka yerde köleleştirilmenin hoş olabileceğini düşündü. Böylece eşyalarını bir çantaya doldurdu ve yola koyulmaya hazırlandı. Babası "tant-pis [Ne yapalım], bol-şans"dedi, sonra omuzlarını dikleştirip biletini satın aldı. Annesi başını taksinin içine uzattı ve arızalanmadan (Annesi, taksi değil) önce "mutlu ol" diye soludu, sanki şunu demek istiyordu: "Defaatle, senden mutlu olmanı rica ediyorum." Bu günün olaylarına son vermek için bel

* Bir Protestan tarikatı üyesi. (ç.n.)

bağladığımız Uzun John Silver, Kutup Ayısı ve bir sevgili arkadaş, Carlyle İskelesi'nden Mallarméci* el sallamalarla onu yolcu ettiler. Viyana'ya giden Ostend'de at nakil vagonunda bir köşe koltuğunu tuttu ve 29 saat boyunca bütün gelenlere karşı onu başarıyla korudu. Son 599 kilometre, birayla (iğrenç şey!) ve at vagonunda ve üstelik koridor tarafında da değil, Westbahnhof'ta neden aceleyle trenden indiğini ve platformda deliler gibi bir oraya bir buraya baktığını açıklamak için yeterliydi.

Smeraldina-Rima'nın ortaya çıkmasına neden olan ve bize önemsiz görünen ve de bildiğimiz gibi durgun bir su kadar sıkıcı gelen tek etki ya da etkilerin birleşimi, işte bu ve içine girmeyeceğimiz başka nedenlerden dolayı belirtilmeyecek. Çevre, ırk, aile, yapı, huy, şimdi ve geçmiş ve yakın geçmiş ve ta ilk birleşmeye kadar eski geçmiş ve babalar ve analar ve metresler ve âşıklar ve Nene'nin ahlak kuralları ve çocuk odası duvar kağıtları ve üçüncü ve dördüncü kuşağın hırıltılı solukları... Bu bizi yorar. Sanki nazik okur sigorta komisyoncusu ya da profesyonel bahisçiden başka bir şey değilmiş gibi. Garanti olarak ortamın öne çıkarılması... bu bizi yorar. Belirtilmeye değer tek perspektif düğümün çözüldüğü yerdir; bu, tıpkı Louvre'daki Franciabigio'nun genç Florentine'inde olduğu gibi içinde bulunmak zorunda kaldığı ortamdan çıkmasına gerek kalmadan sevinçle ya da hüzünle ve her şeye karşın, içine düşebileceğine inanmanın pek hoş olacağı bir birleşme düşüne ait manzara olabilir, beklenen budur. Bir dalaverecinin buruşuk pantolonunu asla dikkate almayız. Smeraldina-Rima göstererek tanıtılamaz. Alınmalı ya da bırakılmalıdır. Belacqua biraz şunu biraz bunu yapmıştır, çünkü kız onu buna zorlamıştır.

Smeraldina-Rima kentin on mil dışında, eski vahşi büyük Mödelberg parkının kenarındaki yeniliklerle dolu olan Dunkelbrau Okulu'nda, müzik ve ritmik dans eğitimi aldığını düşünüyordu. Bu park, Bois de Boulogne'dan ya da tasavvur edilebilecek herhangi bir başka saklanma yerinden daha güzel ve daha karışıktı, daha sakin ve daha tazeydi; gösteriş düşkünlerinin hava almak ve belki de Yabanları bir an için görebilmek amacıyla ara-

baya atlayıp geldikleri Pazar günleri haricinde. Dunkelbrau kızları mahalledeki birahaneye giderlerken Harlequin* şalvarlarını ya da zaptedilmeyen pelerinlerinin altına sadece külot ve hırkalarını giydiklerinde Mödelberglileri bile şaşırtırlardı, o kadar Yabani ve çıplaktılar. Hepsi atletik bedenlere ve sağlıklı beyinlere sahiptiler, çok güçlü ve güzeldiler. Yazın çatıda yatar, kıçlarını ve cüretkâr vulvalarını bronzlaştırırlardı. Günleri dans, şarkı ve müzikle; duşlar, ovulmalar, eğilmeler ve gerilmelerle ve derslerle –Armoni, Anatomi, Psikoloji ve Doğaçlama ve her seferinde son heceye güçlü bir vurguyla– dolu olurdu. Öğretmen ve öğrenci arasında *samimi* bir ilişki yüreklendirilir, elma ezmesi diyetin temel gıdası olur ve bir grup kız bir konser ya da Abknutschen [Sarılma] için zaman zaman kente koştururdu. Bütün bunların, dumanın, sıcağın ve sıkışıklığın ortasında, Smeraldina-Rima herkesin sevgilisiydi, çok gençti ve çok hoş bir yüzü vardı, gençleri açık saçık hikâyelerle eğlendiriyor, çok iyi doğaçlama yapıyordu. Doğaçlama-öğretmeni Herr Başbelası'na, şu melankolik, kültürlü ve İsviçreli Doğaçlama-öğretmenine bakın. Smeraldina-Rima bu beyefendiyi arzunun geçici heveslerine kışkırttı ya da en azından bunun anlaşılmasına izin verdi ve kuşkusuz bu, onları ne zaman yan yana görse, gecikmeden söyleyelim bu pek sık olmuyordu, Belacqua'nın kapıldığı izlenimdi. Smeraldina asla piyano çalabilecek beceriye sahip görünmüyordu, fakat konuştuğunda kendini belli eden tuhaf bir doğaçlama yeteneği vardı. Formunda ve havasında olduğunda aşırı derecede eğlendirici olurdu, o tuhaf ateşli konuşmasının içinde sözcükler, tıpkı bir hokkabazın renkli kağıtları gibi taşar ve akardı. Bütün bir grubu ve hatta ailesini iplerle, düşük çenesinin fırlattığı coşkulu iplerle sarıp kıvrandırırdı. Kendi Mami'si köpürür ve Mandarin unutulurdu.

"Ah," diye öksürürdü böyle zamanlarda annesi, "yine sahnede" ve Smeraldina başka bir konuya geçerdi.

---

* İtalyan tiyatrosunun en ünlü soytarısı. (ç.n.)

Başbelası'nı severdi, doğaçlamaya tapardı; ama Anatomi dersinden ve eğilmekten ve gerilmekten nefret ederdi. "Off!" Omuzlarını kaldırmaktan ve ellerini Mandarin gibi uzatmaktan bıkmıştı, "off! şu yaşlı beden!" Ve Smeraldina bunu açıkça belirtene kadar, bunu pek çok farklı yöntemle hep yapardı, yani kız, Belacqua'nın onun söylemiş olmasını istediği şeyi söylemek istememiş olduğunu söyleyene kadar Belacqua'yı iyice ümitlendirmişti.

Çünkü bedeni baştan aşağı yanlıştı, tavuskuşunun pençeleriydi.* Evet, daha bu erken dönemde bile, kesinlikle baştan aşağı yanlıştı. Kocaman bir popo, Botticelli kalçalar, çarpık bacaklar, şişkin ayak bilekleri, tiirek, büyük memeleriyle, fıkır-fıkır gerçek bir kadındı, olgun ve dolgundu. Ve sonra, bu domuz balığı prizmasının en tepesine, erkeğin ateşli mavi gözlerinin şimdiye kadar gördüğü en şirin ve solgun ve gergin bir küçücük kuşsuratı kabartması oturtulmuştu. Tanrı tarafından, fakat yine de Belacqua sık sık kızın Madonna Lucrezia del Fede'nin yaşayan kopyası olduğunu düşünmekten kendini alamıyordu.

Yabani otlarla dolu bir iç-avlunun etrafına dizilmiş dört kareden oluşan büyük mavi Saray, köyün kenarında boş ve bakımsızlıktan yıkılmaya terk edilmiş bir halde öylece duruyordu. Orada yaşıyordu, nemli örtü kokan, parka açılan camlı-kapılı, yüksek-tavanlı, karanlık bir odada. Odasına ulaşmak için Saray'a son köy sokağından girerek avluyu geçebilirdi veya daha da iyisi koridorlardan dolaşabilir ya da isteyerek diğer taraftan, parktan gelebilirdi. Bilebildiği, duyabildiği kadarıyla, bu taraf, park cephesi olduğu gibi kendisine aitti. Geceleri, hiç kuşkusuz, fareler terleyen duvar kağıdının ardında eğlence peşinde koşturup taşkınlık yapıyorlar, Belacqua'nın hemen yanı başında, duvar kağıdının ardındaki o görünmeyen yüzeyi korkunç sessizlikteki sürtünmeleri ve parendeleriyle kırbaçlıyorlardı. Okul binasının kemeri altında Madonna'ya iyi-geceler öpücüğü verdikten ve er-

---

* Dante'nin dünyevi ruh için kullandığı sembol. (ç.n.)

tesi sabah saat kaçta birbirlerini göreceklerini (birbirlerini göreceklerini!) kararlaştırdıktan sonra geri dönüş yolunda, park içinden yürüyerek sadece on dakika sürüyordu, o kokuşmuş karanlık odayı düşündü; ilk girdiği anda sessiz, *sessizleştirilmiş* olurdu, sonra duvar kağıdının arkasındaki ilk kıpırtı, ilk tedbirli sürtünme başlardı.

Büyük bir açıklıktaydı. Sağ tarafında, görünmeyen tarafta yüksek ağaçlardan oluşan bir çit; sol tarafında alçak köy evleri ve son köy sokağının yayvan ağzı; arkasında, içinden geçtiği Dunkelbrau tapınağı; ilerisinde içine su döktüğü çalı kümeleri ve çitteki dar oyuk yer alıyordu. Oyuğu geçtiğinde bulvarın ucunda, Saray kütlesinin alçak uzantısında, uzaktan ışıldayan o odayı görecekti. Fakat kıza eşlik etmek üzere bu güzel Ekim gecesinin içine çıkarken onu söndürmüş olması gerekiyordu! Bu kesinlikle onun düşüncesiydi. Her gece o oyuktan sıkışarak geçip de bulvarın içine karıştığında hep böyle bir düşünceye kapılıyordu. Ama şimdi, bundan önce, çevresini saracak olan bir kutu dolusu deliliğe yeniden kavuşmadan önce, dışarıdaki karanlık arenada başını rahatsızlıkla yukarı kaldırdı ve tepesinde uzanan yıldızlı fona baktı, tıpkı Sistine'de Vega'yı arayan Mrs. Ruskin gibi.

Gece seması müziğin soyut yoğunluğudur, sonsuz senfonidir, sonsuz aydınlıktır, yine de yaratıcılığın en berrak yıldız kümelerinden daha boş ve daha loş ışıklıdır. Şimdi yalnızca yarımkürenin akıl sır ermez gömleği, yıldızların çılgın beneklenmeleri, aklın ışıkta ve karanlıkta çizilmiş tutkulu devinimleri görünüyordu. Aritmetik geçersiz kılındığında, gergin ve tutkulu zeka -gökköstebeği- kesinlikle ve körü körüne (sadece böyle düşünürsek eğer!) dünyanın yaratılışındaki gökkubbenin yıldızlararası kömürçuvalı bulutsuları içinden kendine tüneller açacak ve oluşumunun yıldızları arasında, asla düzenli olamayacak noktalar ağı içerisinde kıvrılıp dönecektir. Müzik ve şiirin karşı gelinemeyen ölçütleri, hiçbir esasa uymayan noktalamaları, gecenin süzgecinin çılgın deliklerinde resmedilmiştir. Esrik zeka, yaratılışı gerçekleştiren zeka, bizimkini alın mesela, söyleminin

uç noktalarına, doğuşundaki çapraşık bağlantılara hiçbir düzeni kabul etmeyen karmaşık tasarıların çabası ve yorgunluğu sonucunda yükselir. Zihin aniden gömülür, sonra bir öfke ve enerji rapsodisi içinde harekete geçer ve ölüme doğru koşturur ve içine dalar; işte bu yaratıcı bütünlüğün bir unsurudur ve en yüce doruğudur, protonu anlatılamaz; fakat orada, sanat yüzeyinin yıldızlı anlaşılmazlığının arkasında, o görünmez ve ısrarcı fare hâlâ huzursuzlanmaktadır. Bu aklın, karanlığın içinden giderek daha yukarıya, tepeye doğru çiçeklenen dairesel hareketidir, Sahte Dionisos* için çok değerlidir, onunla karşılaştırıldığında bütün diğer durumlar ve bütün nazik sapmalar sıkıcı bir işe ait saat düzenekleridir.

Issız yerin karanlıklarında huzursuzca ayaklarını sürürken kokuşmuş kafasını kuşkusuz bu türden hiçbir şey meşgul etmedi, ne de gebe yüreğinde böyle tuhaf bir duyguya yer vardı; bükülü dudaklarını kendi tuhaf usulüyle kapatmış ve Lir'inin başına geçmiş sevgili yeşil, parlak ve küçük ışıkçığını gizlice yukarı bakarak dikizledi; yaşlı yüreğinin içinde bir şeyler, mahrem tuvalet işlerini bitirdikten ve fare kapanının karşısına geçip oturduktan sonra müthiş bir biçimde hoplamaya hazırlanıyordu ve çarpık beyni, kuşkusuz, süper-varoluşlu, süper-öncelikli, tümüyle-aşkın Süper-Tanrı'nın tümüyle-aşkın gizliliğinden akıp gelen ışımayla dolup taşıyordu. Yoksa, şarkının sözleriyle gar nix.

İşte her akşam hiçbir değişiklik olmadan böyleydi; gecenin gelgitlerini nasıl göğüsledi ve hemen ardından nasıl bunları atlattı, bu bizim anlatamayacağımız kadar ağır bir konu. Fakat sabah, hava çok aydınlanmadan ya da çok erken değilken, kız en basit yünlü jimnastik kıyafetini üzerine geçirecek, tombul parlak çıplak bacaklarını parlak kırmızılara doğru ısıtacak ve limonlu çay yapacaktı. Haftalar boyunca, size şimdi anlatmak üzere olduğumuz şey tam geçmek üzere iken, bu günün en iyi saatiydi:

---

* Dionysius the Areopagite: Suriyeli bir keşiş, Hristiyanlığı Platonik bir dini gizemcilik kisvesinde ifade ettiği söylenir. (ç.n.)

Gecenin sonunda duyulmak istenen ayak seslerinin beklentisinde yarı uyanık yatmak, varlığını haber veren parkın pırıl pırıl görüntüsüne kapıyı açmak, kaynayan suyun karşısında istiridye öpücüğünün* değişimlerine şöyle bir göz atmak, limon suyuyla hafifletilmiş kovalarca açık çay ve Macedonia tellendirmek. Gün, bu yüksek saatten akşamın kuyusuna kaydı, yine gece oldu, sürünerek okuldan dönüş, işaret ateşinden önceki ıstırap, fareler, köhne kapan ve gelgitler.

Kız ona tecavüz edene kadar.

Ondan sonra her şey bitti.

Kız, amansız, obur, sabah hareketleriyle seksi ter dökmelere ısındı ve çaydan sonra ona tecavüz etti. Oysa erkek yüz bir çeşit ince ve zarif yöntemle, bütün olayı daha heyecanlı ve daha masum kılmak için açıkça niyetini belirtmişti. Kız ses tonunu o kadar çatlattı ki, Belacqua yüreğinin içinde "la soleil est mort [güneş öldü]" diyecek kadar allak bullak oldu; zambaklar zamanı yerini gece saatlerine bıraktı, fareler arasında uyanık oturuyor, ala fioca lucerna leggendo Meredith [gaz lambasının solgun ışığı Meredith okumaya yakışıyor]. Sonra tartışmalar başladı. Adam kızı, buharda Marie Laurencin polentası yapmak üzere yumurta ve domates satın aldıkları o küçük bakkal dükkânının içine kadar izledi. Orada, kız hızla ona doğru döndü ve abartılmış bir titremeyle "Defol," dedi.

"Sen git," diye yanıtladı adam kızı kaba bir şekilde.

İşte böyle. Başka bir sefer kız adamı bekletti ve adamın hazırlamış olduğu akşam yemeği soğudu ve bozuldu. Adam, kızın caddeden koşturarak geldiğini duydu. İçinden, istediğin kadar koşabilirsin artık, diye geçirdi. Kız binlerce kez özür diledi.

"Ay," diye soludu, "Başbelası ile karşılaştım ve bana biraz Brahms çalıştırmasını istedim."

---

* Beckett bu deyimi Burton'ın *Anatomy* adlı eserinden almıştır. Hollanda sanatında bir motiftir ve delikanlılar sevgililerini "İstiridye partilerinde" eğlendirir. (ç.n.)

Brahms! Şu yaşlı aylak! Başbelası kendini parmakla çaldırıyor olmalıydı. Brahms'mış! Kız gönlünü etmeye ve dil dökmeye başladı. İstediğinde tıpkı bir kedi gibi oluyordu.

"Bana darılma Bel, bu kadar kızma," dedi son heceyi iniltiyle uzatarak.

Brahms!

"Beni sevmiyorsun," dedi adam kederle "yoksa böyle bir saçmalık için beni bu kadar bekletmezdin."

Sanki bütün her şey o kurbanlık sabahla başlamış gibi şikâyet edip durarak bir şekilde olayı sürdürdüler; terlemeler, yenilgiler ve gözyaşlarıyla dolu bir cehennemde, tatlılıktan yoksun bir şekilde kız memnun edilmek, adam ise beceriksizce memnun etmek için ellerinden geleni yaptılar. Kahramanımıza öylesine sevgiyle bağlıyız ki, kızın onun gizli bölgelerine yaptığı ilk saldırı nedeniyle pişmanlık duyduğunu umut etmekten başka hiçbir şeyin elimizden gelmediğini itiraf etmeliyiz. Kızın pek aklına gelmemiş olsa da, biz, bütün mutsuz ilişkinin yavaş ve bayağı beceriksizliğini, iki isim ve dört sıfat, şu dondurucu Ekim sabahına ait Eflatuncu doku bozukluğuna bağlıyoruz. Dahası bozuşmaya kalkışmaları ve bozuşmaları hep bu konu nedeniyle oldu. Bebeklerin gözlerine bakmak, - - - , inildeyen aşığını gülünç duruma düşürmek kızın oyunuydu. Bu nedenle bir gün delikanlı görgü kurallarını unuttu ve kıza şöyle bir öğüt verdi:

"Tanrı aşkına, bana çılgın bir atlı şövalye uşağı gibi davranmaktan ve rem uykusu öncesi beni çıldırtmaktan ve şu eski kaşıntımdan zevk almaktan vazgeçip beni huzur içinde kendi küçük ölümüm ve küçük esrikliğimle baş başa bırakır mısın?

Hayır hayır hayır hayır. Çok sevmediği takdirde bir adamı asla yanına yaklaştırmazdı, furchtbar lieb [felaket sevimli]. Kız haklıydı, delikanlı haksız, hepsi buydu; görüşünü açıklamak nezaketini gösterir misin benim hüzünlü ve güzel sevgilim? İşte böyle. Erkek de bilir ama kadın daha iyi bilir."

Sonra mektubu gerçekten hoş olmayan bir mektubu doğru-

lamak üzere çağrıldı, ilk okumada göründüğünden daha fazla kin vardı mektubun içinde:

"Azizim,

Üslup hakkında söylenenler, elbette o Marcel domuzunun söylediklerini kastediyorum, hoşuma gidiyor sanırım; şu anda küçük-kardan-yürek-hoplamalarını kabullenme cesaretini gösterebilirsem. Seninle çekinmeden konuşmakla seni onurlandırmış oluyorum, öyle değil mi? Evet, dün tarifsiz Liebert'in yanında yatarken senin mektubunun –niye saklayayım senden?– doğrusu beni üzmediğini söyleyemeyeceğim bir cümlesini onun muhteşem kavrayışına sundum: *P. saçmalıyor. Havalanmanın coşkusuna direnemiyor. Sözel taklalar atıyor (hem de ne kibirle!). Kendisini tir tir titretip tere batıran tensel gerçeklikten o kadar uzak ki, iğrenç!* Yanıma pervasızca uzanmış, su gibi, rüya gibi yakışıklı Liebert, 'tünel!' buyuruyor. 'Ne?' 'Arkadaşın o kadar hoş, o kadar içten ve marazi ki, onu sevmeye hazırım. Zayıf mı, gerekli yerleri, şurası, burası tombul mu? Bayağı mı? Kalın dudaklı mı? Ah! Bayağı kalın dudaklı sıcak tenli! Kaşı beni' diye kükredi, seni düşünüp tere batarak, 'ateşli kuduzböceği, kaşı beni, emrediyorum!' Kaşıdım, okşadım, düşündüm kendi kendime: Bu yargı bu zihne hiç mi hiç yakışmıyor; çünkü P. gerçekliğinin balgamlı ekseninden bir an bile kopmuyor. Onun içine gömülüyor, kollarını büküyor, çırpınıyor, böylesine sıradan bir şekilde kirletilmiş olduğu için acı çekiyor, takla filan attığı yok, batağa iyice batmış durumda, ayak parmağıyla evreninin çekirdeğine dokunuyor.

L. zıplayarak kalkıyor, soyunuyor, şiirini yazıyor, koşuşturuyor. Karşımda Tennyson'a dönüşmüş güzel dört köşe çehren kıpırdıyor, yürek gibi atıyor. Doğunun saltanatı kendini gösteriyor. Utanmayı, havai bir utanç sergilemeyi, kızarmayı ondan başka bilen yok, diyorum kendi kendime. Alçak gökyüzünün çekiştirmeleri camları kırıyor. Sabahın çekmecesi aralanıyor, bebek kanlar içinde pırtlıyor. Dolayısıyla ısmarladığım sade çayın gelmesini beklerken, kapalı gözlerin ardında şiir yazılıyor:

Pelikana değil
pek zavallı sayılmaz
Mısırlı kadına da değil
pek lekesiz sayılmaz
canım Lucie'me
gözlükçü, evet, derici aynı zamanda
beni iyileştirmedi
ama iyileştirebilirdi de
bir de Jude'e
derisine bayılllldığım
ithaf ediyorum
benimki gibi görünen bu umutsuz vakayı

Orgazmı bir pilot gibi yöneterek pencereden dışarı sarkıyorum, şafağın plasentasını azıcık koklamak için. Kokusu yok.

Ha, bir de, dumanlı Paris'e kendini saat tam kaçta ve hangi ekspresle atacağını belli olur olmaz bildirirsen müteşekkir olurum. Varışında seni ilk kucaklayan ben olacağım illaki.

Senden saklamanın anlamı yok, şu anda KASAVETLİYİM ve bu sürecek, fiziksel açıdan yıldırım hızıyla çökmekteyim, zihinsel açıdan daha ziyade ve genelde yavan bir sükûnet söz konusu, gerçi ara sıra baş döndürücü köpük ve aydınlık fışkırmaları da oluyor. Hava muhteşem – şafağın dilinden düşürmediğin o etli ışığı.

Küçük flörtün –ha ha!– bitiyor mu yani?

'Fuzuli ve çelimsiz gözü dönmüşüm!'

Bozulma. Senin lafın.

Demek bu körpe Jungfrau'nun açtığı yaralarla geliyorsun... Parmaklarımı boyalı bir yüzeyde gezdirir gibi uzatıp ismi lazım değilin şarkısındaki mayıs kelebeği gibi dolaştırcağım üzerinde ve hiç kuşkun olmasın, onun en yumuşak ve en cazip kucaklamalarında kavrayamadıklarını bileceğim. Yine de, sen öylesini tercih edersen, okşayışımı yumuşatacak, sakinleştireceğim, evet,

yapacağım bunu. Senin hangi Everest'te hizmetinde olduğumu hissettiğinde boğulur gibi olacaksın biliyor musun...! Elimde değil, adi herif...

Daima senin
Lucien"

Bu Belacqua'ya, bir adamın diğer bir adamdan alabileceği en karanlık ve en can sıkıcı mektup gibi geldi, üstelik de hakkında daha pek çok şey söylenebilecek genç bir sanat öğrencisinden, aşağılık Lucien'den geliyordu. Bunak Liebert'ini bana fırlatmak için bir davet almamıştı, diye düşündü Belacqua ve Smerry için parmağını kıpırdatmayacaktı, taze ya da narin ya da bakire olsun ya da olmasın. Bir düşte havaya kalkmış eller gördü; yavaş ve ağır hançerlemelerin anlamsızlığı içinde havayı iten ve çeken, sonra bir desteğin üzerine indirilen ve çekinerek dizlerine ya da bir masaya konan sonra gergin ve mahcup orada kalan. Belacqua bu şekilde tutuklanmayı reddetti, bir şeye ya da birine karşı zorlanmayı reddetti. Ve küçük çıplak elleri ve yatıştırılmış kol hareketlerinin tehdidini düşündüğünde neredeyse kusuyordu. Ah, yalnızlık, bir adam en nihayetinde ve sevgiyle sadece kendi burnunun derdine düşebildiğinde! Aynada yüzüne baktı ve her nasılsa onu silip temizleme arzusu duymadı. Güzel değil, diye düşündü, ama en azından dört köşe de değil. Kederle mektubu tuvalete sakladı, eğer her şey iyi giderse sabah kendini daha hoşgörülü bir ruh hali içinde bulduğunda ve şimdi ona yavan bir edepsizlik bulamacı gibi görünen bu şeyin içinde hoş bir duygu keşfetmeye eğilimli olduğunda bir daha okumak üzere kendine söz verdi, şimdi tedbirli olmalıydı, çünkü geliyordu, ayak seslerini duymuştu.

Kız çok halsiz görünüyordu ve alışılmış selamlaşmalardan sonra yığılarak yatağın kenarına oturdu. Belacqua kıza o kadar bezgin ve sıkkın görünmesinin nedenini sordu.

"Çok değerli bir şeyi kaybetmiş ve çok değersiz ya da neredeyse hiç değeri olmayan bir şeyi bulmuş gibi görünüyorsun."

"Of, bu ya da şu," dedi kız güçsüzce, "bu ya da şu. Ne biçim bir hayat bu," ve içini çekti.

Belacqua, izleyen sessizlikte Smerry'sinin durumunu değerlendirdi. Solgundu, Plutus gibi solgundu ve dünyaya doğru eğilmişti. Bacaklar dizlerden bükülmüş, kalçaların ve karnın büyüklüğü gövdenin eğikliğiyle azaltılmış, kucağında bir sürü el, yatağın üzerinde kıvrılıp büzüşmüş öylece oturuyordu. Posta sola soletta* çok tanınmış ozanın aslan yürekli ruhuyla, tuta a se romita.** Öyle oturuyordu, üzgün ve sakin, kolsuz bacaksız memesiz, bedenin büyük durgunluğuyla, o yaz akşamında, kızın ilk kez delikanlının ruhunu dayanaklarından oynattığı o yeşil adada; sessizlik kolonu bir ağaç kadar sessiz olarak. Pinus puella quondam fuit.*** Eyvah, kadındı! Öyleyse kızı her zaman öyle kabul edecekti, esrik, tıpkı bir ozanın ruhu gibi, hiç gölge düşürmeyen, kızın kendi gölgeydi. Ama birkaç saniye geçmeden kız içini kaynatacaktı, şen ve dolgun, genç ve kuvvetli, şehvetli ve hırçın bir bakire, azametli bir atın peşinden kişneyen, bir aygırın arkasından azgın çığlıklar atan cömert kısrak, iki testiye benzeyen memelerini açarak arzu dolu uzanacak. Kız onu zapt edemedi. Hiç kimse zapt edemezdi onu. Burada yaşayan hiç kimse zapt edemezdi. Yalnızca o ozanın ruhu yapabilirdi bunu, bir kaya nişinin içinde esrik yaşayan, eğer kimse onun için dua etmezse sonsuza dek sıkışmış, çekilmiş ve içine kapanmış kalacak olan, tıpkı bir aslan gibi. Ve hiç öfkelenmeden. Sessizlik parçalandığında ortaya çıkan zavallı bir öfkedir, bizim öfkemizdir, dünyanın duyduğu zavallı öfkedir, yaşam duramayacağı için, yaşayanlar sessizce hareket edemeyecekleri için ve yavaşça büyüyüp yavaşça küçülen ve değişimin sükûnetinde hiç değişmeden kalan bir ay

---

* "Tek başına oturmuş" Dante, *İlahi Komedya*'dan. (ç.n.)

** "Kendi başına münzevi" Dante'nin Sordello'su, çömelen bir aslan gibi, *İlahi Komedya*'dan. (ç.n.)

*** "Çam ağacı eskiden genç bir kadındı." Robert Burton'ın *Anatomy of Melancholy*'sinden. (ç.n.)

komşusu olmadığı için. Ama sınırsızdı, her nasılsa hepsi. Ben, diye düşündü Belacqua, bir de o ve bir de komşu, içinde yaşayanların kendi meşalelerini taşıdığı ışığını yitirmiş kentleriz biz. Ben kendimi ve komşuyu aydan ayırmalıyım, komşunun kızıl ışıklı yerini kendi kızıl ışıklı yerimden ayırmalıyım; işte o zaman komşudan nefret etme sıkıntısından kurtulurum. Ayrıca ben olan kentteki meşaleli geçit törenini yasaklayarak benliğin heyecanı için gerekli olan o yorucu arzuyu söndürürüm. İşte o zaman hepimiz aynı kefede sayılabiliriz.

Küçük bir konuşmadan sonra, kız her nasılsa canlanmış göründü ve delikanlı ona yalvardı, kızın içini açmasını ve onu böyle bir ölüm sessizliğine büründürecek kadar kederlendiren şeyin ne olduğunu kendisine anlatmasını istedi. Kullandığı ifade aynen buydu: ölüm sessizliği.

"Gidiyorsun," diye lütfederek başladı kız, "ve seni aylar boyunca göremeyeceğim. Peki, ama ben ne yapacağım?"

"Aman," diye yanıtladı kaygısızca, "zaman o şekilde geçen bir zaman olmayacak. Her gün sana yazacağım, hem bir düşünsene yeniden kavuşmak ne kadar şahhane olacak."

"Erkekler," diye yakındı kız, "bunları kadınların duyumsadığı gibi duyumsamaz."

"Aslında hayır," dedi "sanırım hayır. Anımsıyor musun -kuşkusuz anımsıyordu!– şu konuşmayı, belki de monologu demeliyim ..."

"Monolog mu?" Birden düşmanca bir tutum içerisine girmişti. "O da ne? Yenilecek bir şey mi?"

"Aman," dedi Belacqua "bunlar hiç işe yaramayan sözcükler, işe yaramak istemiyorlar. Ziyafetten sonraki sözcük salgılanması da diyebiliriz buna."

"Ne kadar uzun sözcükler kullanıyorsun, Bel." Hep aynı akıştı, ışıldayan göz ve inip kalkan göğüsten cilveli maskeye. Belacqua bunun iyi bir şey olduğunu düşündü, kullanacak uzun bir şeye sahip olması teşekkür borçlu olunması gereken bir şeydi.

"Pekâlâ," dedi. "Şunu söylediğimi ya da birinin arkasından

şunu tekrarladığımı hatırlıyorum ve sen de duymuş, anlamış, kabul etmiş görünmüştün, hani erkek kızı... ııh... kollarında tuttuğunda ya da biraz uzağında bulunmakla birlikte içinde yaşadığı havayı paylaşıp da kokusunu duyduğunda değil, ama neredeyse tam bir sessizlik içinde uzakta tek başına oturup kızın düşünü gördüğünde ya da ona bir şiir salıverip uçurduğunda ve herhangi bir şekilde ruhunun katakomblarının içinde kızın huzursuzlanışını duyumsayıp da neredeyse gerçek sandığında, kıza gerçekten ve tam anlamıyla, Tanrısı'nın izniyle, sahip demekti. Bu nedenle bu bakış açısını kabul edersen eğer, sanırım bir anlamda şunu, üç ya da dört gün sonra ve hatta gelecek ay içerisinde, Tanrımın izniyle, sana sahip olabilmem için hemen şimdi bir iki gün içerisinde seni bırakacağımı söyleyebilirsin."

"Besten Dank [Çok teşekkür ederim]," dedi kız.

"Ama Smerry," kızın vicdanına sesleniyordu şimdi "ne demek istediğimi anlamıyor musun? Bütün bunları daha önce sana anlattığımda beni haklı bulmamış mıydın?"

"Neden söz ettiğini bilmiyorum," dedi kaba bir biçimde. "Ben hiçbir zaman hiçbir şeyi kabul etmedim, daha önce bana hiç böyle korkunç şeyler söylememiştin."

"Pekâlâ," durumu düzeltmek için acele etti, "özür diliyorum, beni bağışla. Bir daha bu konuyu hiç açmayalım."

"Açacağım işte. Ne demek oluyormuş bana sahip olmak için uzağa gitmek? Şimdi burada bana sahip değil misin? Ne biçim bir söz bu!" diye patladı, "bist Du verrückt geworden? [Sen delirdin mi?]"

"Küçük şair konuşuyor," dedi, "aldırma sen ona."

"Aldıracağım," diye inledi, gözyaşlarının eşiğinde, evet gözyaşlarının mermerden eşiğinde. "Hiç kimse hiçbir zaman bana böyle şeyler söylemedi!" Sonra kıvırdı: "Bel, artık beni sevmiyorsun!"

En sıradan bir atletin bile onları teselli edebilme yeteneğine sahip olması Tanrı'nın merhameti değil de nedir?

Viyana, zamanını bekliyordu, tarlaların tıpkı uyuyan bir çehre gibi ağaçların karanlık perçemine doğru uzaklaştığı korkunç Viyana ormanı son günlerde Belacqua'yı insanlıktan çıkarmıştı, şimdi de üzerine gelmekteydi. Artık bağımsız değildi, kızla birlikte olduğu da söylenemezdi, Saray'ın görünmez garnizonunda sadece bir eşyaydı, kuşatmanın çıldırttığı. Bir taş ormanı vardı, bir de diğer orman, onları sarıp sıkıştıran, parkın önemsiz doğal yaşamını soğuran. Gece yaklaştığında karanlık odada huzursuzlandı, fareler onunlaydı, şimdi o da onlardan biriydi. Onların kaygısıyla kaygılanıyor, odanın içinde ayaklarını sürüyerek yürüyor, sağa sola koşturuyordu. Dışarıda taburlar toplanmaktaydı, çalı ve taşın sıkıntılı karışıklığı. Kız dışarıdan burnu dahi kanamadan gelse de o dışarı çıkmayacaktı. Avluda ayakta durdu, kaderine terk edilmiş bir halde. İnce duvarlar üzerine göçüyordu, üzerine ve toprağa taşlar ve çalılar yağacaktı, ağaçlar ve yapraklar ve asma filizleri ve taş dağları nehrinden bir kâbusun içinde boğulacaktı. Saray'ın koruyuculuğunun içinde otların arasında durmuş, süzülerek uzağa doğru ayrılmış olan o ağır kütlelere karşı güç kazanmış bir halde hazır bekliyordu. Yukarı baktığında, baca ağzının üzerinde gecenin gökyüzünün deri gibi gerilmiş olduğunu gördü. Önce içteki duvara tırmanacak, gergin gökyüzünden kocaman bir parça koparacak ve sonra tufanın ötesine, kâbusun üzerindeki sessiz kuşağın içine çıkacaktı.

Aşk, sanat veya büyük ölçekte madensel Dunsinane Tepesi gibi, pek çok şey ile ilgili her zamanki yakınmasını yaparken, ailesi, duymaktan mutlu oluyordu, akşamın içinde duymak için havlayan uzaktaki bir köpek gibiydi, bıraktığı gibi kalmıştı, sakin, mavi-gözlü, temiz ve nazik. Kutup Ayısı yazdı ve öfkeyle "orospulara ve soysuzlara" dokundurdu –K.A. için bu tıpkı "gerçekten ve gerçekten" gibi bölünmez bir aptal deyimiydi– ve duyarlı sevgililer tarafından hangi geçici anlaşmaya ulaşılırsa ulaşılsın yine de sonunda bir düşüşe ve bayrakların indirilmesi-

ne mahkûmdu çünkü doğası gereği içli bir aşk, yaşama duyulan ilginin üzerindeydi. İşte bu güzeldi, Belacqua bunu not etti. Ama kimin tanımıyla? Daha şimdiden eskisini yeğliyordu: Tanrı veya Şeytan veya aklın tutkusu, ya da kısmen Tanrı, kısmen Şeytan, kısmen tutku. Kararsızlığın iki yakası arasındaki tutku çizgisi, nehrin üzerindeki eski köprü. Telaşlı bir tüccar gibi ileri geri koşuşturdu, Cellini'nin yanındaki zirvede durup aşağıdaki soylu nehre bakmak için fazlasıyla meşguldü. Bu, Tanrı ve Şeytan arasında, Tanrı-aşkı ve Şeytan-aşkıyla yaşayan ölüler Justine ve Juliettearasında, o ölü noktada, o tarafsız noktadaki asude yaşamda asılı kalan, aceleyle batıya gitmekte olan o soylu akıntının gerçeği üzerinde aşksız dengede duran geçici anlaşmaydı. İntihar edenler köprüden atlar, kıyıdan değil. Bana göre, saf saf konuşmaya devam eder, zarar vermek istemez, bence bir ilişkinin içinde bulunması gereken tek gerçek şey: dambıl çubuğudur, gözlerimin arasındaki, senin ve benim aramdaki sessizliktir, senin ve benim aramdaki tüm sessizliklerdir. Ben yalnızca, Tanrı-Şeytan, Mazo-Sade (belki o bizi şu kadim ikiliden koruyabilirdi), Ben-Sen, Bir eksi Bir gibi gerçekdışı koyutlara tutunan ilişkinin doruğundaki gerçek dengeyi bilebilirim. Şu tutkulu ilişkinin tepesinde, teklik ve yokluğa gözlerimi kapamış ve yalnız olmadan, yalnızlıkların çekiştirmelerinden etkilenmeden, her iki elden hayali uçlara akarak düşen derin yeşilin merkezi akıntısı üzerinde huzur içinde, kırmızı ıssızlığı ve eflatun ıssızlığı, kırmızı yalnızlığı ve eflatun yalnızlığı yaşarım; gökkuşağının zirvesinde ise, sahte dürüstlüklere kayıtsız bir halde, gözlerimin arasındaki sessizliği, seninle benim aramızdaki sessizliği ve kanatların arasındaki bedeni yaşarım.

Yaşına göre fazla ileri değil mi!

Burada şiirsel Ekim günlerini, ışığın büyülü filmini öldürmüşlerdi. Ve orada, renksiz uykusunda manzara en yavaş değişen görüntüsündeydi. Bir adam, çam yarması gibi bir adam, tam ola-

rak adlandırmak gerekirse Nemo, O'Connel Köprüsü'nde durakladı ve yüzünü akşamın lâlelerine doğru çevirdi, yeşil lâlelerine, köşe başından çıban gibi parlıyorlar, Guinness'ın mavnalarının üzerine ışıklarını düşürüyorlardı. Nemo'nun arkasında, gecenin taburları, gri renkli denizin içinden püsküre püsküre paramparça gökyüzünü veba mürekkebi gibi soğuruyor, bir çırpıda yok ediyorlardı. Kent örtülecek, alacakaranlık yağmalanacaktı.

Şu halde, o saatte, nehrin sağ kıyısındaki Ronsard, Köprü'den Park Kapıları kadar uzaktaydı. Büyü müydü yoksa Aşk'ın İletisi mi? Ada Köprüsü'nde fahişenin çatı arasından sızan bir ışık spazmı Chapelizod'da, o uzun yolculuğun ertesinde, sokakların karanlıkla dolduğu o uzun saatlerde yol gösterici olurdu. O kusar, biz yalayıp yutarız. Kuytu Isolde'nin yerini, yarım litre sakinleştirici ya da yarım litre rahatlatıcı –ya da biraz ondan biraz bundan— içmek için telaş içinde tam zamanında yukarıdan, Kilmainham'daki İrlanda hokeycilerini seyretmekten aşağı inen terli kahramanların büyük heyecanı kaplamıştı. Orada bir iki tek atacak ve sonra tramvayla geri dönüp düşlerine gidecekti, su kenarında yanıp tutuşan Grand Central'ın rahmine usulca süzülecek ve sonra çakıltaşlarının üzerinden eve kadar emekleyecekti ve şimdi yüreği bir taştı.

Güven: on va demenager... gaz! électricité! salle de bains! ascenseur! vide-ordures!... Ah, que la vie est belle! [taşınacağız... gaz! elektrik! banyo! asansör! çöp tenekeleri!... Ah, hayat ne güzel!]

Kendini boylu boyunca dikleştirdi, bunu yapmak zorundaydı ve günün adını koydu ve o berbat sabah kızın elini tutup camlı kapıdan dışarı çıkardı, arkalarından kapıyı kilitledi, anahtarı cebine koydu ve istasyona doğru yola çıktılar. Sözcüklerle anlatılamaz biçimde sevimli diye düşündü, kaba tüvit pelerin ve alnının kuvvetli ışığını anlamsız beyaz bir yüzgece çeviren soluk yeşil beresi ile. Önlerinde, mahalleli tombul küçük bir orospu,

Belacqua'nın küçük çamaşırcısı Belacqua'nın eşyalarını doldurmuş olduğu dayanıksız bir el arabasını iterek uygun adım hızlı hızlı yürüyordu. Smeraldina-Rima biletleri aldı, kendine gidiş-dönüş, Belacqua'ya tek yön. Belacqua giderek neşeleniyordu – rom ve yolculuk humması karışımı; verdiği bahşiş üzerine tombul küçük çamaşırcı kadın kızardı ve tren uzaklaşırken el salladı, belli etkilenmişti, Belacqua birden kendini ona yakın hissetti. Gözleri doldu. Smeraldina köşedeki koltuğunda yere eğilmiş, ellerini kıvırıp bükerek sakin sessiz oturuyordu. Giderek daha fazla ve daha fazla heyecanlandı. Karşıya geçti, kızın yanına oturdu ve kızın kaşlarının arasında tam burun kökündeki o gamzeyle oynadı. İşaret parmağının sararmış tırnağıyla nazikçe orayı okşadı, tırnak o kadar dipten yenmişti ki gamze tırnaktan çok parmakucunun yumuşaklığını duyumsadı ve Belacqua parmağının şişkin boğumuyla orayı okşadı. Okulda parmaklarını çıtırdatma alışkanlığı vardı ve hiçbir zaman bu huyundan kurtulamamıştı. Kız bereyi kapıp anında yok etti ve bere kompartımanın çaprazlamasına bir ucundan diğer ucuna havada süzülerek uçtu; kızın başı onun bir hayli erkeksi omzuna geri düştü, sonra sağ koluyla Belacqua'nın boynunu sıkıca kavradı ve her daim yakasının biraz üzerinde taşıdığı küçük çıbana hiç aldırmadan bedenini ona doğru döndürdü ve üzerine çıktı.

"Hadi hadi," diye kızı pışpışladı "hadi hadi. Nicht küssen [öpüşmek yok]," dedi kurnazca, "bevor der Zug hält [şu tren durmadan önce]."

Kız şimdi inliyordu, pianissimasima [çok çok yavaş], öyle de soğukkanlıydı ki kuşkulandığımız için vicdan azabı çekiyoruz. Oysa Belacqua, her ne olursa olsun, o kadar açık ve taze ve neşeliydi, romla öylesine küfelik olmuş ve ateşlenmişti ki, herhangi bir biçimde avutulması söz konusu bile olamazdı. Viyana'ya kadar bu durumu korudu, yüzen buz parçaları ve yıldızlar ve elmaslar ve çelik ve mika ve feldspat ve girdaplar ve mangallar ve köpük ve kız orada, onun üzerinde, öyle uyuşuk yatıyordu, kuşkusuz rahatsızdı ve Almanca ağıtını mırıldanıyordu: "Dich ha-

ben! Ihn haben! Dich haben! Ihn haben! [Sana sahip olmak! Ona sahip olmak! Sana sahip olmak! Ona sahip olmak!]" Bir taksiye binip bir kuyumcuya uçtular, kıza gümüş bir pudra kutusu aldı, kakmalı, neredeyse yamyassı, damarlı ve yivli, narin gümüş bir deniz kabuğu, makyaj çantası için. Çok ince. Sonra onu defalarca doldurabilsin diye pudra satın almak üzere bir kuaföre gittiler. Sonra bir pastaneye. Sonra istasyona. Stefans kilisesinin etrafını tekrar tekrar döndüler, hiç kimseye aldırmadan, açık arabada sarmaş dolaş bir halde, yırtıcı sabahın içinde. Belacqua, pastanede içinde ne varsa döktü, sonra havalara uçtu ve konuştu, konuştu, kız ise armağanıyla ilgili mızıldanmaya başladı. Gözleri hızla bileğindeki saatten adamın ateş basmış yüzüne kaydı ve sonra bir kez daha adamın ateş basmış yüzünden bileğindeki saate döndü ve sonra coşku ve ıstırap içinde hediyesinin üzerinde takılıp kaldı. Bir kuş gibiydi, gözleri bir o tarafa bir bu tarafa dönüyor, sonra hediyesiyle ilgili biraz cıvıldıyordu, o sessiz cıvıltı büyüyle doluydu. Tıpkı bir kuşa benziyordu ve de bir çocuğa, oynayacak yeni ve parlak bir şeye, sevecek birisine ve üzeri kremadan şeritlerle kaplı Viyana Şokolası'na sahipti. Ayrılık platformu çok ılımlıydı, tıpkı bir başlangıç gibi biraz da can sıkıcıydı. Romla ve ateşle ve sağduyusunun iğrenç bulduğu erotik-mistik Fransız viski-sodasıyla küfelik olmuş Belacqua için ayrılma eylemini böyle bir soğukkanlılıkla gerçekleştirmek dünyanın en doğal şeyiydi; oysa örneğin Mallarmé gibi çok ateşli ve zevk düşkünü bir erkek böylesine güçlü bir acıyı ancak gözlüklerinin üzerine gök mavisi bir buğu oturtarak iletebilirdi. Smeraldina büyük bir ustalıkla dudağını ısırdı ve vagon görevlilerinin eşya yerleştirmeleri bitene kadar cesur kızı oynadı. Sonra bol bol öfkeli gözyaşları akıttı. Bir hıçkırık treni sarstı. Yeşil miğfer uçtu...

Smeraldina mektubunda onu, bir meczup gibi sokaklarda dolaştığına ve Dunkelbrau'ya gece yarısı treniyle döndüğüne inandırmaya çalıştı. Kasırga onu sınırı geçer geçmez gümrük memurlarının kontrolünden hemen sonra yakalamıştı ve o kadar şiddetliydi ki Toussaint l'Ouverture'ün yiğitliğini kıskanmıştı ve

bütün gece tekerleklerin toynaklarının karanlık bir iddiayla şöyle söylendiklerini duymuştu:

Kim ki iyi niyetiyle
yitirmiştir sevmesi gerekeni
keder içinde kaybedecektir
sevmiş olduğu şeyi

Alacakaranlıktan önceki karanlıkta nehrin arkasındaki Ste-Geneviéve Tepesi üzerindeki odasına doğru arabayla giderken Belacqua çok kaygılıydı. Bütün gece damağının arkasına tünemiş papağanlar sallanıp durmuştu kafasının içinde. Ayakları ateşten bir lapa içindeydi. Bedeni leş gibiydi, giysileri de. Yolculuk sonrasında berbat kokuyordu. Kendilerinden geçmeden kentin aşağılarına doğru seyrederlerken o ıssız saatten, sabahın o talihsiz sürgününden büyülü bir toz alçaldı, plasenta previa'nın* doğusundan kurşuni boncuk dizileri kalktı, sevgilisinin yüreğinin tozuydu bu ve Belacqua'nın üzerini kapladı. Douceurs... Kurtarılması gereken ruhlar vardı ve kurtarılması gerekmeyen ruhlar vardı. Şu büyü, alacakaranlık-loşluğunun o yol gösterici tozu. Ama bu sadece cansız bir izlenimdi, soysuzlaşmış bir konunun çalkantılı sinestezi'sinden [birleşik duyum] (bravo!) başka bir şey değildi. Gerçek –gerçeklere bakalım, gerçeklere, pek çok gerçeğe– şuydu: ayakları yapış yapıştı, başı kokuşmuştu ve bir halitoz baygınlığı içindeydi, hepsi birleştiğinde bu çok kötü bir durumdu. Lucien'in omzu onunkine dayanmıştı, Belacqua kendinden, içinde bulunduğu mide bulandırıcı durumdan tam anlamıyla utanıyordu.

"Sevgili adamım," dedi, dikkatle başını çevirmemeye çalışarak, "sırf beni olayların olağan akışında yapacağından daha erken bir zamanda karşılamak için bu uygunsuz saatte uyanmak sıkıntısına gerçekten katlanmamalıydın. O iğrenç yolculuktan sonra ne

* Plasentanın rahmin alt kısmına yerleşmesi durumu. (ç.n.)

kadar bitkin ve sersemlemiş halde olduğumu görüyorsun, akıllı bir dostun yapması gerekenin en azını yerine getirmekten bile acizim." Boşu boşuna dışarı çıkmana neden olduğum için kendimi hiç bağışlamayacağım çünkü senin de tıpkı benim gibi bir sabah kuşu olmadığını biliyorum. Bunun yanısıra bu kadar acıklı durumda olacağımdan en ufak bir şüphe duysaydım eğer, sana yazar ve nazik planından vazgeçmen için yalvarırdım ve bunun yerine bana çevredeki pastanelerden birinde bir randevu vermeni isterdim. Fakat bir tren vagonunun, yalnızca bir tren vagonunun böyle olağanüstü bir değişime neden olabileceği hiç aklıma gelmedi doğrusu. Viyana'dan ayrıldığımda, sen de biliyorsun, yeni bilenmiş bir balta kadar keskin ve şıktım. Sonra bir de, tren vagonu çok sayıdaki ayrıntıdan sadece bir tanesiyken kuşkusuz ve dağılmamın sevimli mekânlarından başka da bir şey değilken, tek başına bir tren vagonunun bunların sorumlusu olduğunu öne sürmekle hata ettiğimi düşünüyorum. Şu sevgili kız Algia içinse rom perileri bir sisin içinde kanatlanıyor, adsız bir hüzün, ayrılığın heyecan ve ateşini dengelemek üzere normalin çok aşağılarında bir karamsarlığa düşüş, bütün gece blues tıngırdatan şu alçak Augustin moruğu: İşte bunlar, bilinç eşiğimden henüz girmekte olan diğer sayısız görüntüyle birlikte beni yok etmek üzere bir araya toplanmışlar."

Vardılar. Sürücü güçlü bir biçimde çantayı kaldırdı ve hafifçe parıldayan kaldırımın üzerine bıraktı.

"Bu adama parasını ödeyebilir misin?" dedi Belacqua, "çünkü son meteliğimi de içkiye harcadım."

Lucien adama parasını ödedi.

"Bu hoş jestinden dolayı ancak kendi adıma senden özür dileyerek ve durumumdan dolayı beni bağışlamanı isteyerek," dedi Belacqua son durum nedeniyle, taksi alacakaranlığın içinde kaybolurken, "ne kadar minnettar olduğumu ifade edebilirim sana."

Lucien telaş içinde kollarını çırpmaya başladı.

"Sevgili dostum," dedi alçak ve ciddi bir sesle, "lütfen, rica ediyorum, benden özür dileme, dileme. Zaten Liebert'le birlikte

hiç uyumadık bu gece, bu arada o da merakla seni soruyor. Bu akşam birlikte yemek yiyeceğiz; tabii, bu," diye küçük bir coşkuyla ekledi parıldayan gözünü kaldırarak, "bu sana da uyarsa eğer."

Syra-Cusa: Bedeni düş koyundan daha kusursuz, eflatun bir lagün. Ürkek bir kırıtmayla dolaşırdı, incecik kollarını abartıyla sallayarak. Güçlü topuğu yaylanırdı, Brancusi kuşu, ayakkabı içindeki ayaktan, damarların mavi kıvrımlarından ve küçük kemiklerden bir Alman Türküsü gibi yükselirdi dizginleri sıkı sıkı tutan el bileklerine ve Bilitis göğüslere doğru. Boynu inceciktı ve kafası bomboş. Ay Tanrıçası onun yanında sönük kalırdı. Dışarı yemeğe çıkarıldığında kusmaya eğilimliydi, ama peçetesinin içine, adaba uygun bir şekilde kusardı, çünkü sözüm ona iç organları yemek ve içmek için hiç arzu duymazlardı. Kolunu tutup onunla birlikte, ona ayak uydurmadan asfalt yoldan aşağı akmak müziğin içine batıştı, bir düşe dalışın betimlenemeyen yavaş uçuşuydu, suyun ağır tecavüzü içindeki ateşleme ve korkunç saplanıştı. Sarmaşıktı, zarafeti, bir filizdi ve bir kısrak; erkek atlama tahtasındaymış gibi ürperdi, uzandı, düş-suyunun üzerinde yüksekte yazgısına mahkûmdu. Kız Diana'nın pınarında yüzecek mi, yoksa batacak mıydı? Bu, bakire sözcüğüyle neyi kastettiğimize bağlıdır.

Belacqua'nın, şimdi kendi ilgi alanı dışında şeylerle dolup taşan ve kendi doğasında hiç olmayan bir şekilde karışmış olan genç tasavvurunda, Smeraldina-Rima ve Syra-Cusa ilişkilendiriliyor ve karşılaştırılıyordu, tıpkı Lucien'in daha sonra Chas'la kıyaslanması gibi. İddiasının ana fikri ise şuydu:

Burada, sözü geçen kategoride (etekler) iki farklı unsur vardır: sağ tarafımda güçlü yapılı Smeraldina-Rima: sol tarafımda daha narin yapılı olan Syra-Cusa. Her ikisi de güzel, her ikisinin de önünde paganlığımın ve durağanlığımın giderek arttığını duyumsuyorum, tutuluyorum. Burada bana dinamizm kazandıran

veya belki de beni tutan demek daha doğru olacak, ortak özellik güzellik değil başka bir şeydir. Kılı kırk yarmaya değmez. Önemli olan şu: Farklı nicelikteki şu iki sevgili değerin, o en heyecan verici ilginin en küçük ortak paydasını vermeyi kabul etmeye ikna edilebileceklerini düşünebilirim, yoksa düşünemez miyim, çünkü beni durduran, beni pagan ve durağan yapan o doğaüstü gücün saf cisimleşmesini ve kusursuz özünü, eğer söz konusu güzellik ise güzelliğin özünü, bu kategorinin (etekler) içinde barındırması beklenir.

Fakat, zavallı Belacqua, güzelliğin özünün doğrulanamaz olduğunun, kategorilerin ötesine geçtiğinin farkında değil misin?

Oysa zavallı Belacqua durumun gerçekten de böyle olduğunu düşünmüştü.

Fakat heterojen varlıkları nasıl idare edebileceğimi, devam ediyor, öyle çok bilmek istiyorum ki. Benzer öğeleri, aynı kökten olanları, aynı türden olanları; bu beğendiklerim derinlerde yatan ortak bir uyuşmazlıklık noktasına indirgenebilirler. Bir yerlerde etekli güzelliğin çatal yaptığı büyülü bir nokta vardır ve bu bana ve gözü gören herkese bir taraftan koyu esmer Smeraldina-Rima'yı, diğer taraftan açık esmer Syra-Cusa'yı bahşeder. Ama farzedelim ki, hacim ile çizgiyi, güzel bir dişiyle, diyelim ki, bir oymacı kalemini kıyaslayacağız... Gelin, anlaşalım sizinle! Hiçbir yumru dallanamaz, ne burada bir dişinin güzelliğine, ne orada bir oymacı kaleminin güzelliğine. (Eğer bir oymacı-kalemine gerçekten güzel denebilirse tabii.) A noktasının bir dişiyi ve a noktasının bir oymacı-kalemini temsil ettiği Aa tabanı üzerine istenen tepe noktasıyla bir üçgen kuramam, bu yetersizliğe siz de hak vereceksiniz, çünkü Aa tabanını tasavvur etmem olanaksızdır.

Talihsiz Belacqua, asıl noktayı kaçırıyorsun, şu noktayı: Güzellik, son tahlilde, hiçbir kategoriye bağlı değildir, kategorilerin

ötesindedir. Sadece tek bir kategori vardır, o da seninkidir, senin durağanlığınla sağlanan. İnançtan ve renkten ve cinsiyetten bağımsız bütün mistikler gibi, inançsız, renksiz ve cinsiyetsiz olarak İsa'ya aktarılırlar, o zaman bütün güzellik kategorileri seninkine aktarılmalıdır. Al bunu, bir tanem, bu da bizden: güzellik tektir ve güzellikler özgündür, içkindir ve aşkındır, totum intra omnia et totum extra, merkezi her yerde olan ve çevresi hiçbir yerde olmayan anlaşılabilir küredir bu, bir tanem. Bunu pipona doldur, sevgili dostum ve yavaş yavaş iç.

Fakat Belacqua'nın daha önce söylemiş olduğumuz gibi pek çok şeyle dolu olan ve gerçek ilgilerine, filizlenen Yeni Gerçekçilik kurtçuklarına ters düşecek şekilde karışmış olan genç düşüncesinde iki kızın sadece kıyaslanması gerekiyordu, tıpkı, daha sonraki bir aşamada, Lucien ve Chas'ı kıyaslamak zorunda kalacağı gibi.

Aniden üzerinde durmaya değmeyen bir lanet, ama tamirci laneti değil, bütün bu insanlar, Smerry, Syra, Lucien, Chas, bu isimler!, yalnız kum taneleri. Hepsi eşit. Bana katlanan rahimler, diye düşündü ve bana katlanmış olan rahimler, arces formae ve arses formae. Eşit. EŞİT. Karayelde kum esintisi. (Düşüncesi gençti ve Alba ortada yoktu, sadece ad, büyülü ad, efsun, abrakadabra, iki kaydırma, bir uzun-bir kısa vezin, bir uzun-bir kısa vezin ve sonsuza kadar.) Kendi özelliklerine, değerli küçük hevesli giysili utangaç bedenine iyice asıldılar, bir fikir pompaladılar ve bıraktılar gelsin, bıraktılar sahte iffet ve görgü deliğinden çıksın: "bana öyle geliyor ki..." Senin her tarafına sıçradı. Sonra kendini düzelttin, canlı cüce, dudaklarını bir tomurcuk gibi büzdün, fiyakacı, kıçımın kenarı ve tümcecik pat diye dışarı çıktı: "Sanırım sizinle aynı fikirdeyim...", "Sanırım sizinle hiç aynı fikirde değilim." Bu sana bir şey yapmakla çok meşgul olmadıkları zamanlardaydı, sana tecavüz etmedikleri, elini pompalamadıkları, azmış kedi gibi sana sürtünmedikleri, omzuna dokunmadıkları, seni koklamadıkları ve köpek ya da kedi gibi sana sürtünmedikleri, her belayı başına getirmedikleri ya da seni yemek yemek

veya yürüyüşe çıkmak veya yatağa girmek veya yataktan çıkmak veya beklemek veya ilerlemek gibi bir şey yapmaya zorlamadıkları zamanlardaydı; ya da başını derde sokmakla çok meşgul oldukları ya da senin kendi başını derde sokman için sahte iffet ve nezaket fıskiyesini açma fırsatını yakalamak amacıyla seni sürekli taciz ettikleri bir zamandaydı. Saçma saçma saçma. Karayelde kum esintisi, şeytanın tipisinde parçalanmış sığırcıklar ve hepsi umutla, inançla, merhametle ve hayır işleriyle infilak ediyor, bunu yapabilmiş oldukları için çok hoşnut ve bunu söyleyebildikleri için çok gururlular, seni kokluyor, sana uzanıyor ve fıskiyeyle başına usturuplu dertler açıyorlar.

Vuolsi così, colà, dove si puote
Cio che si vuole, e piu nonn dimandare...*

Kararın alındığı yer? Eğer kabalık olmazsa sorabilir miyim, neresi orası? Havagazı fabrikasının arkası, bir tanem, havagazı fabrikasının arkası.

Para evin mavi gözlerinden geldi ve o bu parayı konserler, sinemalar, kokteyller, tiyatrolar, aperitifler, özellikle bunlar için, kudretli sevimsiz Mandarin-Curaçao, insanı sersem eden ve midesine oturan ve şöyle bir göz atılacak kısa bir Mauriac öyküsü gibi olan her daim hazır ve nazır Fernet-Branca**, oksijen ve Gerçek-Porto, evet, Gerçek-Porto için harcadı. Ama opera için asla, her ne koşulda olursa olsun asla, kolundan tutulup götürülmediği takdirde asla. Ne de genelevler için. Liebert, onu... yarım-tarife-

* "Kararın alındığı yerde böyle isteniyor / Fazla lafa gerek yok..." Dante Vergilius'la birlikte cehennemde gezerken zebaniler yollarını her kestiğinde bu tekerlemeyi söylerler, böylelikle zebaniler geçmelerine izin verir. (ç.n.)

** Fernet-Branca: Aromatik otlar ve baharatlarla yapılan ve hazma iyi gelen İtalyan içkisi. (ç.n.)

den Valkyrie'yi görmesi için zorladı. Une marveille! [Bir harika] Ama reddedecekti. Belacqua gülldü ve gülldü.

"Eve git," dediler nazikçe "ve bisikletçi şortunu çıkar."

Liebert paltosunu yırtarcasına çıkarıp kenara attı.

"Golf pantolonum," diye bağırdı "benim güzel golf pantolonum!"

"Arkadaşın," diye açıkladı Belacqua'nın donuk renkli pantolonunu onaylayarak, "adaba uygun giyinmiş. Sen; hayır. Gitmelisin."

Belacqua'nın hayâları ağrımıştı. Kısa çoraplı kusursuz Wagnerci, at gezintisinden vazgeçti!

"Sen benimkini al," diye yalvardı. "Ben de seninkini alırım. Biard'ı geçtikten sonra değişiriz. Çok da meraklı değilim zaten."

Ulusal Müzik Akademisi'nin giriş holünde saygıdeğer pantolonunu boğulmak üzere olan Liebert'in üzerine dayamış bastırıp duruyor, pantolonunu alması için beyhude ısrarlarını sürdürüyordu, pantolon bütün gece onun emrindeydi, onunla ne isterse yapabilirdi. Fakat hayır, hiçbir şekilde olmaz. Bu arada Wagner de kimdi?"

"Wagner kimdir?" dedi Belacqua.

"Evet," dedi Liebert terslenerek "bu arada o da kim?"

"O, kükreyen bir Dev'dir," dedi Belacqua "melankolinin karşısında."

Ne de genelevler için...

Bizi çok nazik bir bölgeye, gerçekten de çok nazik ve hiçbir şekilde kaçışı olmayan çok zor, çok hassas bir açıklamaya taşıyan randevu evleri... İlk bakışta çok şaşırtıcı. Kahramanımızı hem bu utanmaz yerin ortasına bırakıyor hem de bu fuhuş yuvalarından sakınması için ısrarcı oluyoruz. Öncelikle bu çok şaşırtıcı. Ve bu dönem içerisindeki davranışlarından ve hareket biçiminden korkarak ürperiyoruz, yaşamının içine burnumuzu sokup da onu belli kararlara zorlayan bir takım düşüncelerle uyumlu, zevk ve sağlığın böylesine kusursuz kurumlarından hiç yardım

dilenmeden gayet iyi bir biçimde, oh gayet iyi hem de çok iyi bir biçimde yaşamını sürdürmesine olanak sağlayacak olan, sağduyulu ve ince bir üslupla yazılmış bir ilişkiyi önünüze koyduğumuzda, kahramanımızın tutumu sadece şaşırtıcı değil, kesinlikle *choquant* [utandırıcı] görünecek korkusuyla, daha önce de söyledik şimdi bir kez daha söylüyoruz, ürperiyoruz.

Şimdi çabucak ve hiç korkmadan ve sadece birkaç saniye daha ciddiyetinizi korumanızı istiyor ve titreyen sesimizle çok uygunsuz bir iddiada bulunuyoruz.

Aşk narsisizme... göz yumar.

Duraklıyoruz, sözcüklerin üzerinde durmamanızı rica ediyoruz, sözcüklerin sizi öfkelendirmesine izin vermeyiniz; korku içinde ve titreyerek iddiayı bir basamak yükseltiyoruz.

Aşk narsisizm ister.

Hemen karar vermeyin, bizi sonuna kadar dinleyin. Sizi kızdıracak terimlerden sakınacağız. Utana sıkıla dile getirdiğimiz bu şeylerin ne kadar ayıp olduğunu bizden daha iyi kimse bilemez. Bu nedenle dizlerimizin üzerine çöküyoruz, önce sağ dizimizle başlıyoruz, sonra bedenimizi tüm içtenliğimizle eğiyoruz; bu çok yönlü ve saygın diz çökme pozisyonunun ortasında bizi suçlamadan önce biraz sabretmeniz için size yalvarıyoruz. Aslına bakarsanız her yerde ciddiyet olması için duacıyız. Etrafımızda ciddi bir ortam olduğunu düşünüyoruz. Hiçbir şekilde sizi kandırmak amacını taşımıyoruz, sadece sizi ikna etmek istiyoruz. Ve hangi ciddiyet, ne kadar isterse istesin, genelleme karşısında, o batılı boğa ve onun son böğürtüsü karşısında kanıttır? Eğer işin sonuna kadar kasti bir: *credo quia absurdum, ut intelligam* [inanıyorum çünkü anlamsız, anlamak için inanıyorum] ile biraz olsun idare edebilirseniz, yanaklarımız kızarmaktan, inanamazsınız hem de nasıl kızarmaktan, ve dudaklarımız sinsi konuşmalardan kurtulacaktır. Sizin (ve sizin) sadece bir paragraflık boşluk süresince (bir sürü boşlukla dolu koskoca bir kitapta tek bir boşluk istiyoruz, çok mu fazla?) düşmanlıkları durduracağınıza ve eğlence hakkınızdan vazgeçebileceğinize güvenebilirsek eğer, o zaman biz de

silahlarımızı indirecek ve söylememiz gereken şeyi söyleyerek nasıl hiçbir fikrimizin olmadığını, biçem olmadan düşünmeye cesaret edemediğimizi en azından terbiyeli bir şekilde ve içimizde yattığı kadarıyla açıklayacağız, çünkü bunun açıklanması gerekiyor, per fas et nefas [ne pahasına olursa olsun]. Bu onur kırıcı bir başlangıç belki ama çuvala tıkılmış bir kedi gibi sinirli hissediyoruz kendimizi. Ve son bir ricamız daha var: Kaba tabirle çıkmaza girene kadar değil, iyice batana kadar cesaretimizin içine ettik dememize inanın: *Aşk narsisizm ister,* şunu ifade etmek istiyoruz: Belirli bir durumda, muhtemelen, elbette, istisnai bir durumda, belli kalitede bir sevgi (onun tarafından anlaşıldığı ve uygulandığı şekliyle, eğer şöyle düşünmek hoşunuza gidecekse bunu reddetmek bizim de işimize gelmez; dünyadaki bütün âşıklar arasında yalnızca ve yalnızca onun tarafından anlaşıldığı ve uygulandığı şekliyle) beraberinde belirli bir narsisist manevralar sistemini getirir. Bütün söylemek istediğimiz bu. Sadece bu. Bu öne sürmekten özenle kaçındığımız sancılı savdır, şimdi size yalvarıyoruz, eğer ışıkları söndürme nezaketini gösterirseniz, size bu alçakgönüllü iddiayı açıklayacağız.

Onu düşünün, Smeraldina-Rima'yı seviyor ve sırf bu nedenle kıtanın yarısı nefesinin kokusundan ve sesinden mahrum kalıyor. Evet, Dunkelbrau'daki ırzına geçme olayına karşın, Smeraldina Rima'yı seviyor. Ayrılığın yüreği daha çok sevgiyle doldurduğu şeklindeki deyiş çok doğrudur. Kendi yöntemiyle, Tanrısı'nın onayıyla, yapacağını söylediği şekilde kıza sahip olacaktı. Bu durumda, genelevin akıllıca kullanımı, kuşkusuz bu parçada onun değerlendirme sistemini ölçüt almak zorundayız, nasıl içindeki erkeğin uzaktaki çiçeklenişi, ışığı, melodisi, kokusu, özü ve kucaklaşması için taşıdığı duyarlılığa yönelik bir tehlike oluşturabilirdi? Fakat: içindeki erkek, açlığı, karanlığı ve sessizliğiyle, genelevin gizli komünyonuna hiç katılmamış ve genelevin dışında mı kalmıştı? Kalmamıştı ve kalmıştı. Bir kez daha: Kalmamıştı ve kalmıştı. İçten içe, ilişkiden sonra, sağlanması kıza ya da kızı düşünmeye; dindirilmesi ise kıza ya da

kızın görüntüsünün ihtiraslı tasavvuruna bağlı olan tapınağa huzur, ışık ve müziğin ziyafeti girmişti. Böyle oldu. Kız, ruhunun gelini olmaktan vazgeçti. Adeta solup gitti. Çünkü erkeğin ruhu, dolaylı olarak, bedeninin sahip olduğu sayıda sevgiliye sahipti. Kızın Belacqua'nın ruhuna sunmuş olduğu hem gerçek hem ideal o tılsımlı armağan; etrafında kızla ilgili tüm zihin meşguliyetinin organize olduğu, olası tekrarlama durumunda, bunun söz konusu olabileceği düşünülebilirse tabii, getireceği yıkımın otomatik olarak bu söz konusu zihin meşguliyetinin yıkımına da yol açacağı ve erkeğin zihninde kızla özdeşleşen, kıza atfedilen ve onunla, yalnızca onunla anılan o ender bulunan gerçekleştirme mucizesi; bu mucize, bu büyü; kızdan ve kızın düşüncesinden ayrılmış olarak, en yakın kırmızı-ışıkta hazır ve nâzır onu beklemekteydi. Bu böyleydi. Beatrice her genelevde pusuya yatıyordu. Alışılmış bittiğinde, tedarikçisi öncesinde olduğu kadar işe yaramaz kalırdı ve kavrulmuş tapınağın içine öteki akış başlardı; bağışlayıcı gücün, erdemin ve cömertliğin akışı. Her zaman ama sadece alışılmıştan sonra, sadece o zaman, onlar tarafından koşullandırılan ve onlar tarafından çökertilen alışılmışın tedarikçisi, alışılmışın atığını ve sevişmenin lahana saplarını imha eder ve işte ancak o zaman, en sonunda, kalkıp gitme zamanı geldiğinde, o içeri taşmadan bağışlanırdı. Ve sadece alışılmışın atığının ve lahana saplarının üzerine değil, Smeraldina Rima'nın kendisinin, onun geçirimsiz tekliğinin ve erkeğin bağışçısı olarak kendi tekelinin üzerine taşan akıştan da bağışlanırdı. Durum buydu. Çiçeklenme -kızın delikanlının zihninde ya da kendi kişiliğinde çiçeksel oluşu nedeniyle değil, sadece karşısavın yüzü suyu hürmetine- atıkla sonlanan ve lahana saplarının üzerine akıp onu kaplayan bu tuhaf fışkırma nedeniyle her seferinde lahana saplarıyla özdeşleştiriliyor ve onlarla birlikte imha ediliyordu. Bu hiç hoş değildi. Bu nedenle, bu dönem içerisinde kötü şöhretli evlere girmekten hep kaçındı. Birleşmenin yerinden edilmiş gücü olan o çılgın ve kontrol edilemeyen hidrolikle lanetlenmiş delikanlının, fahişeden fahişe olmayan özü değil de, bunun tam tersine

Smeraldina-Rima'nın, o sırada ona göründüğü haliyle ya tek ve bölünmez kalacak ya da toptan yitip giderek onu önemsiz birine dönüştürecek olan sınırsız mülkiyet hakkını almaya kendini zorunlu hissetmesi nedeniyle kızın parçalanarak bir dizi fahişeye dönüşmesi hoş görülemezdi. Daha da kabul edilemez olan şey erkeğin kızın ayrışmasına daha şimdiden bağlanmış olmasıydı; çoklu fahişeye değilse de basit fahişeye. Tek ve bölünmez. Aptal olan bu konuda inat ederdi. Bozulamaz, incitilemez, değiştirilemez. Kız, aynı tek şekilde var oluyor, her yönüyle kendine benziyordu, hiçbir şekilde zarar verilemez ve değiştirilemezdi, zamana tabi değildi, başka bir zamanda, bir zamanlar olduğundan farklı olamazdı. Bu ya da – hiçlik. Orospu ve bir alay orospu. Zavallı kızı, gökkubbeyle sıvadı. Ama yapıştırmak için canı çıktı. Onu bu şekilde bezenmiş haliyle ve kendine rağmen, geneleve taşıdı; ve orada, açıklanmış olduğu gibi bütün güzellikler tek tek döküldü. Orada, tek olarak ve ruh olarak, Belacqua'nın ruhunun ruhu olarak, kız ortadan kaldırıldı.

Oysa diğer evde, pabucu gevşemiş olan adamın evinde, süreç tersine çevrilmişti. Sahtekârlık yaptı – ama kızı elde etti, kızı usundaki tahtından indiren ve lekeleyen içe akışın o korkunç tarih yanılgısına karşılık onu Tanrısı'nın isteğiyle ruhen elde etti. Kıza, sahtekârlıkla, ama ruhen ve kesinlikle, tek başına öteki evde sahip oldu. (En azından bu Belacqua'nın düşüncesiydi ve bu düşüncesinden hoşnuttu, Tanrı ona yardım etsin.) Genelevde, onun o kız olmadığı şeklindeki anlamsızlıktan, tabii ki o değildi, onun o kız olduğu, sadece o kız olabileceği sonucunu çıkardı, sua culpa ve sua culpa [kendi suçuydu ve kendi suçuydu] – oysa o değildi. Orada, genelevde, aniden gelen iç esrikliğiyle birlikte, armağan ile armağanı veren arasındaki o korkunç karmaşa yaşandı. Öncelikle gerçek ruhun hiçbir zaman dişi şeytanın düzeyine kadar alçaltılamayacağı düşüncesiyle başlatılan cinsel eğlence, sonunda gerçek ruhtan vazgeçti. Bu iğrenç bir karmaşaydı, kızın ve erkeğin ilişkilendirildiği gerçekliklerin, kıza ve erkeğe ait gerçekliklerin parçalanmasıydı. Oysa şimdi, erkek tek başına

ve sahtekârca, kızı sonuna kadar fahişeyi oynaması için zorladı, kıza gerçeği ve eşsizi ekleyebileceğini düşünerek onu gerçekdışı ve keyfi bir biçimde o sona kadar sömürdü, o son ki armağan armonik bir ses gibi yatıştırarak içe döküldüğünde bahşedici olabilecekti, o son ki erkek Beethoven'ı gaydayla çalma utancından kurtulabilecekti. Kızı, beden değil ruh olduğu, dolayısıyla diğer bütün konuların önemsiz olduğu gerçeğine dayanarak, şu ya da bu şehevi ayrıntıyla vicdansızca deşip cinsel açıdan dışladığında ancak, kız ruhen (artık bu sözcükten sıkılmaya başladım) ona yasaklandı, ruhen yok edildi. Şimdi, ne zaman ki kız ilk kez kayıtsızca beden olarak kabul edildi ve erkek tarafından kasten bedensel ayrıntılarla saptırıldı, işte o zaman ruh olarak erkeğe sunulmuş ve ruh olarak onaylanmış oldu. El ile yapılan o sahte Platoncu sistemi, elplatonculuğunu, kiroplatonizmi benimseyen erkek, fiziksel karşılaşmanın doğruluğunu varsaydı ve ruhsal ilişkiyi kanıtladı. Tek başına, onsuz hatta daha da kötüsü şehevi ayrıntıyla varsayılmaktan korkarak, kızı sabahın kırları içinde kendi karanlığını paylaşmaya zorladı.

Bunlar, bu dönemde Smeraldina-Rima'ya olan duygularının doğası nedeniyle ondan beklenen korkunç manevraların bazılarıydı. Keşfedilmek zorundaydılar. Gençliği ve başında esen kavak yelleri dikkate alındığında, bu zorunlu bir hamleydi.

Da questo paso vinti ci concediamo...

[Bu noktadan itibaren yenilgiyi kabullenmek durumundayız...]

Yabancı bir yerde yerleşme işi adamakıllı hafifleticiydi. İlk haftayı ve belki de daha fazlasını bir takım dalgakıranlar inşa ederek geçirdi; bu insanların ve olayların ona akışını engellemekten çok kendisinin insanlar ve olayların içine batışını önlemek içindi. Tutsaklaşmak kendi içgüdüsüydü; bu içgüdü, onu sessizlik ülkesinden ve huzur yollarından ayırarak ona daha önce ve şimdiye dek hiç olmadığı kadar iyi hizmet etti ve böylesine zorlukla elde edilen o harikulade kadehe kasıtlı olarak tırmanıp saldırarak kızın

bedeninin göz kamaştırıcı ışıltısına yeniden battığı Ekim-ortasından Noel'e uzanan o sonsuz mutluluk dönemini hazırladı. Fakat iki ay ve hatta daha uzun bir süre boyunca yayılma isteklerinin şimdiye kadar ulaştıkları o en yüksek doruğa erişemeyerek geri akacaklarını ve dünya ile bekâret cennetinin evliliği olarak düşüncelerini yeniden dolduracaklarını ve bu sayede de düşlerinin bumeranglarını endişesizce herbir yöne fırlatabileceğini ve sonra onların tek tek bir yankı ödülüyle birlikte kendine döneceklerini bilerek kadehin içinde rüzgarlardan ve sulardan korunmuş bir halde öylece uzandı. Yağdan daha pürüzsüz ve balkabağından daha yumuşak olan uyuşukluğun sonsuz mutluluğuyla kucak kucağa, ademoğlunun karanlık sancılarına kulaklarını tıkayarak ve isyankâr aklından hiçbir şey istemeyerek öylece yattı. Ölülerin ve ölü-doğmuşların ve hiç-doğmamışların ve asla-doğmayacakların gölgeleriyle arzudan arınmış bir Araf'ta ilerliyordu. Usulca ilerliyorlardı, erkekler, kadınlar ve çocuklar, ne kederliydiler ne sevinçli. Karanlıktılar ama ilerledikleri daha karanlık yerleri tan vaktinin ışığıyla aydınlatıyorlardı. Sessiz bir kalabalıktı, olmuş olan, olmamış olan, olacak olan ve hiçbir zaman olmayacak olanın topluca ilerlemesiydi, kumun içinde atan bir yürek gibi titreşiyor ve değişiyor ve kasvetli bir ışık yayıyorlardı.

Eğer başkasının yüreğine geri dönmek böyle bir şeyse, bu dünyada ya da bundan sonrakinde bundan daha iyi bir şey olabilir miydi? Zihin loş ve sessizleştirilmiş bir hasta-odası, gölgelerle dolu ışıl ışıl bir şapel gibi; zihin en sonunda kendi kendinin sığınağı, ilgisiz, kaygısız; sefil uyarılmaları ve ayrımcılıkları ve anlamsız saldırıları bastırılmış; zihin aniden ferahlamış, huzursuz bedenin eklentisi olmaktan vazgeçmiş ve anlayışın parıltısı söndürülmüş. Şiddetle sızlayan zihnin kapakları kapanıyor, zihnin içine aniden kasvet basıyor; ne uyku var, hayır henüz değil, ne de bir düş, terleri ve titremeleriyle, gri meleklerin üşüştüğü aşırı ussal bir karanlığın uyanışı bu; ondan geriye kalan hiçbir şey yok burada, ölmüşlerinin ve doğmamışlarının ruhlarının ortaya çıkmasına elverişli olan mezarın ve rahmin gölgesinden başka.

İşte o zaman, tünelden çıktığında gerçek meselenin bu olduğunu anladı: daha önce sözünü ettiğimiz şekliyle baştan sona günah ve şövalyelik, sahte günahlar ve düzmece çekişmeler, latif iç çamaşırlar (dessous de femme "Mystère") ["Mystère" marka kadın iç çamaşırı] ve keşif kolu başkanları arpa peşinde koşturan erkek izciler olarak tanımlanan bu tatsız yaşama ait tek gerçeğin bu olduğunu o zaman anladı. Düşünerek işkence etme ve de yaşayarak çile çekme tünelin dışında kalmıştı, çünkü düşünce aldatıcı, yaşam ise sahteydi. Ama gölgede yani tünelde, ne zaman ki zihin rahimmezara dönüştü, işte o zaman ortaya çıkan gerçek düşünce ve gerçek yaşamdı, yaşayan düşünceydi. Ne yaşamak için uşaklık yapan düşünce ne de üç beş kuruşluk inanç için düşünceyi kovalayan yaşam, asıl olan hiçbir para ödenmeyen ve hiçbir ceket cebini boşaltmayan canlı beyin faaliyetiydi. O, tünelin içinde asılsız düşüncelerin ağırbaşlı feveranıydı; düşünceleri özgür ve amatörceydi ve bedavaydı, ruhlar ne kadar özgürse o da orada o kadar özgürce yaşıyordu. Ve monolog ve diyalog ve polilog [çoklu konuşma] ve katalog hakkındaki tüm bu velvele hepsi hepsi yalnızca onun içerisindeydi. Ey güzel palavra! Bu onu çok yoruyordu. Ve Gedankenflucht! [Düşünce dizisi] Pons Asinorum* bir düşünce dizisiydi. Gölgede ve tünelde değiş tokuş yoktu, kaçış ve akış yoktu, Bach illeti yoktu, rahimmezara dönüşen karartılmış zihinde sadece canlı bir şekilde ilerleyen düşünce vardı. Le train ne peut partir que les paupières fermées [Tren ancak gözleri kapalı hareket edebilir]. Haa! Ha! Şehvetli ateş ve yaşamın parıltısı tüketildi, büyük yanılgılar ve erkek izciler ortadan kaldırıldı, lekeli kadınlar ve Saint-Preux ve destek öpücüğü ve diğerleri yok edildi; kederdeydi, çalılıktaydı, tümüyle hayalet bir avuntunun kederiydi kendi, arzunun karayelinin geri alındığı Araf'tı şimdi. Gururlu değildi, havada yavaş yavaş uzaklara doğru en

---

* Eşek Davası:İkizkenar üçgenin açılarının eşit olduğunu kabul eden Öklid kuramı. Eşek köprüsü anlamına gelir ve Eşek Davası olarak anılır. (ç.n.)

derin parçalarını çıkarıp atarak uçmakta olan gagasını gök kubbeye dikmiş bir kuş da değildi; ruhu sürgündeydi, her daim ve sonsuza dek. Meraklı değildi, denizlerin patikalarında dolaşan, dünyanın derinlerinde sıçrayıp dolanan, geride çürümüş zaman pislikleri bırakan bir balık da değildi. O, muhteşem ve büyük ve ruhsal derinliği olan bir adamdır, ölçülüdür, güçlüdür, içindekine karşın. Jawohl [Peki].

Hiç kuşkusuz adam*dı* demek istemiş olmamız gerektiği halde adam*dır* yazmış olduğumuzu fark ediyoruz. Yumruğunda kalem taşıyan kurtarma-tümceleri edebiyatına yazgılı Picasso-sonrası bir adam için, bu açıkçası söz konusu olamaz; olmak fiilini ürpermeden bu şekilde çekimlemek duyarsızca yapılmış bir saygısızlık –belki de ölçüsüzlük ya da düşüncesizlik demeliyiz– olacaktır. Gerçekte demek istediğimiz şey hiç kuşkusuz şudur: O, muhteşem ve büyük ve ruhsal derinliği olan vs. bir adam*dı*, o zamanlar. Şimdi bir kez daha: O, sadece bir dış görünüştü, bir fasattı ve -eğer Monsieur Gide'in beğenilen deyişini bir kez daha kullanmak üzere aşırına zevkine erişebilirsek- görebildiğiniz gibi o keyif verici görünüşünün içine, bedeninin bütün fitliğine karşın domuz pisliği işlemişti. Fakat kadehin içinde, gölgede, tünelde geçirilen o iki tuhaf ayın içerisinde, yabancı oklarla gelen müdahaleler çok seyrekti ve de siperleri sayesinde, çok hafif atlatılmıştı. Ama öyleyken bile, tıpkı loş havuzunun yosunlu, taşlı, yemyeşil suyundan aniden çekip çıkarılarak, baş belası güneşin altına kızarmaya bırakılan bir yengeç gibi çıldırtıyorlardı onu. *Onlar*: Lucien, Liebert ve Syra-Cusa. İçlerinde en tehlikesiz olanı Lucien'di. Ne Syra-Cusa gibi kırıtarak görkemli bir hışımla içeri giriyor ve tıngırdıyordu ne de Liebert gibi en son aşklarını ve fikirlerini (Tanrı onu bağışlasın, evet, fikirlerini) püskürterek hoplaya zıplaya merdivenleri tırmanıyor ve koridorda seğirtiyordu. Lucien gizlice içeri sızdı, sezdirmeden kapıya yaklaştı ve kapıyı hafifçe taktakladı. Sonra konuşması değişti; yavaşça ve sessizce ve tane tane konuştu; zekiydi, karşısındakine keyif veren ince ve alçakgönüllü bir zekaya sahipti. Ne Liebert'i kandırmak

ne de Syra-Cusa'yı heyecanlandırıp uyarmak arzusundaydı; bu nedenle canla başla çalıştı, kimseye *bakarak* konuşmadı, sadece kendi tatlı irade yitimi için şiirler okuyup durdu –ah douceurs!– ve yumuşaklığını sürdürdü.

"Maddeyi, bir çiçek bahçesiyle ya da bir balık havuzuyla ve tek tek her çiçeği, çiçeklerden oluşan başka bir bahçeyle ve tek tek her balığın her bir zerresini başka bir balık havuzuyla kıyasladığı Leibnitz'de bir geçit..." bir jest yapmaya kalkışmıştı, zoraki bir gülümsemeyle, "bende Estetik'in bir felsefe dalı olduğu kanısını uyandırdı," dedi.

"Yaa," dedi Belacqua.

"Oysa," diye içini çekti, "hiç de öyle değildir."

"Değil midir?"

"Hayır, değildir," dedi "iki konu arasında hiçbir bağlantı yoktur."

Gülümseme korkunçtu, sanki suyun ardından görünüyor gibiydi. Belacqua onu süngerle silip çıkarmak istedi. Paramparça olan ve artık hiçbir anlam ifade etmeyen jestinden vazgeçmeyecekti. Korkunçtu, ölü doğmuş bir fetüse yapılan yapay solunum gibiydi.

Başka bir gün, gözü aynadaki elinin görüntüsüne iliştiğinde, sızlanmaya başladı. Bu biraz Belacqua'nın tarzına uyuyordu dolayısıyla bu duruma diğerine olduğu kadar sinirlenmedi. Lucien ise elleriyle ne yapacağını bilemedi.

Descartes'ın Galile'yle ilgili yakınmalarına ait öyküler –daha çok da kendi uydurmalarını– anlatırdı. Sonra da tıpkı bir kız gibi bunlara güler, bol bol kıkırdar, kıkırdarken de "aptal, aptal" diye tekrarlar dururdu.

Bir gün kayıtsızca, her nasılsa bizim bilmediğimiz bir sözcüğü pat diye ağzından çıkarıverdi, o kadar kayıtsız bir biçimde söylemişti ki, söz başkasına değil de ona ait olmalıydı: "Karamsarlığa ait olan o kara elmas." Belacqua bunun sözcükler ülkesinden çok iyi bir örnek olduğunu düşündü; bu, küllerin içine gizlenmiş küçük bir kıvılcımdan çıkmıştı, değerli bir inciydi ve

gizliydi, bir konuşmacının hazır ve beylik lafları aşağılayarak size veremeyeceği bir şeydi: çünkü üst noktaya kesinlikle beylik ve hazırdan geçilerek erişilirdi. Biçemci için de aynı şey geçerliydi. D'Annunzio'da* margarita [inci] deneyimleyemezsiniz çünkü o, inciyi ortaya çıkaran çakıltaşlarını ve çakmaktaşlarını yadsır. Üslubu olan bir adama ait, hiç kazasız akıp giden tekdüze yatay yazı, size asla bir margarita veremez. Fakat, örneğin Racine ya da Malherbe'in yazıları, dikeydir, mücevher gibi ve oyukludur, yoksa değil midir, kıvılcımlarla bezelidir; çakıltaşları ve çakmaktaşları da oradadır, alçakgönüllü beylik lafların ve basmakalıp sözlerin sonu yoktur. Üslupları yoktur, onlar üslupsuz yazı yazarlar, öyle değil mi, size ifadeyi, kıvılcımı ve değerli inciyi verirler. Belki de bunu yalnızca Fransızlar yapabilir. Belki de yalnızca Fransız dili size istediğiniz şeyi verebilir.

Ona çok kötü davranmayın, profesör olmak için çalışıyordu.

Fakat Liebert de Syra-Cusa da birer püsküllü belaydılar. Nasıl Liebert'ten söz etmek isteyebiliriz? Of, Liebert sefil bir adamdı. Tam bir işkenceydi. Sabahları günün ilk ışıklarıyla birlikte gelirdi ve mışıl mışıl uyuyan Belacqua'nın üzerinden yatak örtülerini çekerdi. İstediği neydi? İşte bunu anlamak çok zordu. Valéry'yi anlatmaktan zevk aldığı kadar hiçbir şeyden zevk almazdı. Bağıra çağıra Valéry'den nasıl nefret ettiğini anlatırdı.

Günlerden bir gün Belacqua onun arkasından bitap bir halde "O, Mrs. Beeton** ile Bollaf von Yüceyurt'un zeka özürlü gayri meşru çocuklarıdır" dedi, şok geçirmekte olan Lucien'e.

Lucien irkilmişti. Çünkü adamı tanıyan herkes onun kusursuz olduğunu düşünüyordu. Bir gece portatif bir gramofonla ortaya çıkmış ve... önce Çocuklar için Gecemüziği ve sonra da

---

* Gabriele D'Annunzio: (1863-1938) Faşist dönemin en üretken ve tartışılan yazarlarından biri olan İtalyan romancı, şair, gazeteci ve siyasetçi. (ç.n.)

** Isabella Beeton: (1836-1865) Beckett burada, tüm dünyada Mrs. Beeton olarak tanınan ünlü yemek kitabı yazarına gönderme yapıyor; İngiliz yazarın en bilinen kitabı *Mrs. Beeton's Book of Household Management*'tır. (ç.n.)

Tristan'ı çalmak istemiş ve ışıkları söndürmek için ısrar etmişti. İşte burada her şey bitmişti. Belacqua'nın bu olaydan sonra bir daha onu görmesi beklenemezdi. Fakat kin Liebert'in tahammül edemediği bir şeydi. Art niyetli olmaya dayanamazdı. Sırf bu nedenle İngiltere'ye gittiğinde Belacqua'dan en yakın ve biricik arkadaşı ve her şeyi olarak söz etti. Ve taşrada bir yerlerde becerikli bir İngiliz akademisyeni (hokey ve Verlaine) tavladı, kadın tepeden tırnağa tam bir dişiydi ve sonunda onunla evlenmekten başka çaresi kalmadı. Belacqua buna çok gülmüştü. Liebert'in nasıl Pére Lachaise'de Musset'yi ziyaret ettiğini, nasıl mezarının başucuna oturarak tefekkür notları aldığını ve sonra nasıl otobüsle eve dönüp kendini çılgına döndüren ve böylesine güçlü bir biçimde etkileyip götüren o günkü muhteşem sürtüğün (elle est adorable, oh elle est formidable, oh elle est tout a fait sidérante) [çok güzel, of olağanüstü, of tamamen olağanüstü] fotoğraflarını çıkarıp çıkarıp baktığını anımsamıştı. O güçlü etkiyi detaylandırmış, götürmeyi balıkçılığa ait bir pandomim ile anlatmıştı. Gerçek bir rezildi.

Bu bağlamda Syra-Cusa'yı neden içeri sürüklemek istedik, bunu söylemek bizim boyumuzu aşar. O başka bir hikâyeye aittir, kısa ve çok çok daha iyi bir hikâyeye. Bir hamişin içine bile sığabilir. Yine de ondan biraz zaman çalabiliriz ve çaldığımız her bir zaman parçası çok değerlidir. Ama onu canlandırmak için hangi yolu seçersek seçelim o hep bir meze olarak kalacaktır. Onu Smeraldina-Rima ve küçük Alba'ya, baş divalarımıza zincirleyebilir ve melodi tekrarlarıyla, başlıklarıyla, plagal* finaliyle ve her şeyiyle bir sonat gibi görünmesini sağlayabiliriz. Ölçüsüz Smeraldina ve kötü Syra'ya bakarak Alba'nın nasıl olduğunu çıkarabilir ve küçük Alba'yı ele alış biçimimizi anlayabilirsiniz. O, aynı hamlede, Lucien'in kalbini çalmaya ve Lucien'in Belacqua'sı için Smeraldina'yı oynamaya razı edilebilir. Neredeyse her şey için kandırılabilir. Ça n'existe pas. [Böyle bir şey

* Bizans müziğinin basit makamlarından biri. (ç.n.)

yok.] Bizi birkaç sözcük boyunca Paris'te tutmaktan başka. Almanca mektubun zamanı gelmedi henüz. Bir paragrafla Alba'yı düzeltmemiz gerekiyor. Sonra eğer isterse kaçıp jartiyerleriyle bir tuvalet görevlisinin boğazını sıkabilir.

Muhteşem Şeytan onu ele geçirmişti, ağır sıklet bir öğledensonra-erkeğinin çılgın gereksinmesi içinde ayakta dikiliyordu. Demek istediğimiz şudur, o, ne yorulmayı ne de doyurulmayı bilirdi, aklı hep dölyatağındaydı; Lucrezia, Clytemnestra ve Semiramide'ın, o doymak bilmez konteslerin doyum noktasına sahipti. Kan kırmızı süveterini giymiş, tüvit kasketini ve bisiklet kelepçelerini takmış erdemli bir Valmont ile –çünkü böyle bir zevke sahipti– Porte de la Villette'de bitmek bilmeyen bir pekmez-ayı geçirmek üzere. Gözleri hafif meşrep bakıyor, şehvetli ve obur dönüp dönüp dolanıyordu; isteğinin tellallarıydı o şahmeran gözler, Aşşşşk'ın avcı kuşları ve kancalarıydı ve yanan sırçalardı. Güçlü, delici siyah gözler. Aksi takdirde yüzünün giysili olduğunu düşünebilirdik. Fakat kız, boynundan topuğuna öldürücüydü, ateştendi, Scylla ve Sfenks. Güzel, küçük, yuvarlak memeleri vardı, küçük mamelonlar, ona mükemmel bir zarafet veriyorlardı. Ve kalçaları, o kemikli basen; somun anahtarlarının yaylım ateşi, kıça atılan şaplaklar, avuçlamalar ve bedenin vuruşları için çığlık çığlığa kalan Smeraldina-Rima'nın Primavera kıçından sonra, o kalçalar bir şarkıydı, çok güçlü bir vurmalı çalgıydı. Gözler –dürüst olmak gerekirse, gözler anlattığımız kadar iyi değildi, kalemimiz bizi fazla uzağa götürdü– ve beden sarmal bir zemberek gibiydi ve de bir tuzaktı, erkekleri yakalamak için. Ve içi bomboştu. Arkasında hiçbir şey yoktu. Kendi koşullarında bir mücevher gibi parıldıyordu, tarçın ağacı gibi ve zengin-kürklü adatavşanı ve Ezop'un alakargası ve Pliny'nin gergedanböceği gibi. Parıldayan pek çok şeyden yalnızca bir tanesiydi. Her daim iş üstündeydi, mücevher gibi olmak onun işiydi.

"Bir tarakla bir ayna arasında," dedi Belacqua bir gün Lucien'e kızın arkasından ve iyice hafife alarak "yaşıyor."

İşin en hoş tarafı kız Belacqua'ya şehvet duyduğunu düşünüyordu, zaten *ona bu kadarını anlayabilmesini sağlayacak kadar vermişti*. İnsan şeklindeki o fiyaskoya, koca bebek Belacqua'ya iyice abayı yakmıştı ve Endymion üzerindeki ay kadar çaresiz kalmıştı. Bu durum iyice âşikarlaştığında Belacqua'nın, Valmont'dan çok Malivert'in Octave'ına ve her ikisinden daha çok bir Araf yapışkanına benzediği ve tıpkı Maugnone nehrinin kıyılarına ait öykülerde anlatılan o yapışkan kabuklular gibi karanlık çöktükten sonra bilenmeye başladığı ortaya çıktı.

Felaket getiren o gece, alev alev yanan Belacqua, dürüst olmak gerekirse bunun suçlusu aslında Ruffino'ydu,* kızın kişiliğinden çok etkilenmiş olarak ona saygılarını sunmak (saygı sunmak!) amacıyla bir armağan vermek üzere büyük kişisel tehlikeleri göze alarak kitaplıktan çok sevdiği, çok güzel bir kitabı aşırdı ve bunu kabul etmesi için kızı zorladı; metinden seçilmiş kısa ifadelerden oluşan uygun da bir ithaf yazmıştı başına. Aptal adam. Sevdiği kitapmış! Oysa şimdi elinde yalnızca şu rezil Salani koleksiyonundaki Florentia baskısı kalmıştı; berbattı, her tarafı grotesk notlarla doluydu, beyaz kartondan kapağı ve soluk altın-yaldızdan başlığıyla daha çok bir banka defterini andırıyordu, çok iğrençti. Öncelikleri, sonralıkları ve elma-tatlısı okumaları ile birlikte Papa Isodoro'ya bayıldığı için değildi kitaba düşkünlüğü. Kitabın kendi hoştu, cildi güzeldi, üzerinde sihirbaz Santa Maria del Fiore'nin kötü bir röprodüksiyonu vardı ama özel seçilmiş kaliteli bir kağıt üzerine basılmıştı, içindeki notlar ise yerlerini biliyor, göze çarpmıyorlardı. İşte bu hazineyi ısrarla kıza sundu. Kör kütük sarhoş bir halde, bunu alması için kıza baskı yaptı. Kız almak istemedi, kitabı istemediğini söyledi. Bu kitap ona göre değildi, hiçbir zaman okumayacaktı, yine de teşekkür etti. Oysa şimdi eğer Sadie Blackeyes gibi bir şey vermiş olsaydı, belki o zaman... Ama kıza askıntı olmaya ve başının eti-

* Ruffino: Bir şarap markası. (ç.n.)

ni yemeğe devam etti ve kız nihayet sadece onu başından savmak için boyun eğdi ve kitabı kabul etti. Sonra kitabı bir barda unuttu, Belacqua kitabını kurtarmak için onu Batignolles'dan neredeyse Gobelins yakınlarına kadar geri sürükledi.

Şimdi Syra-Cusa gerçeğini kavramış olmalıyız. Gerçekten püsküllü bir belaydı. Defol, orospu, sana mutluluklar dilerim ve bir şişe de karayosun.

Toutes êtes, serz ou fûtes,
De fait ou de volonté, putes,
Et qui bien vous chercheroit
Toutes putes vous trouveroşt...*

Uzun süre sonra, elim bir durumda, kötü bir sonla karşılaşan Chas tarafından, sevgili arkadaşı Jean du Chas tarafından aktarılmıştı.

Orada, tünelin ağzında gün ışığının solup gitmiş olması gereken zamana kadar sırtüstü yatıyor. Başı, arkasında kenetlediği avuçlarının içinde, başparmak tırnakları aşk isteğinin küçük patronunu ritmik olarak kaşımakta, uzatılmış gergin kolları haçın yastık üzerindeki kanatları, dizleri bir gözetleme deliği oluşturmak üzere yukarı çekilmiş ve birbirinden uzaklaştırılmış. Dizlerinin arasından, alçak yatak traversinin ötesine, lekeli pencerenin dışına doğru bakıyor. On Emir'in altıncı kuralının söyleminin yansımalarından parçalar duyuyor: *Onun aklını, onun aklını Tanrı'ya yükselt, O'na yakar, signo crucis se munire... Deum placidum placidumdumdum invocare. B. Virginem... angelum custodem* Günün sonunda hâlâ yatakta sırtüstü uzanmış öyle bön bön bakarak yatıyor. Önce çıplak ağaç, üzerinden sular dam-

* Hepiniz, fiilen ya da kasten / Orospusunuz, olacaksınız ya da idiniz / Her kim sizi ararsa / Sizi bulacaktır karşısında (ç.n.)

lıyor; sonra arkada bina sorumlusuna ait baca-külahının dumanı, külden bir çam ağacı gibi dimdik yükseliyor; sonra öteki tarafta, dünyanın öteki tarafında batıya Lüksemburg'a giden, ıslak dallarla yarı karartılmış o caddenin uzantısına hafifçe ışık veren ve sıcak yatağında kollarını bacaklarını açmış, huzurlu ve tarifsiz bir uzaklıkta yattığı odaya küçücük bir ışık gönderen akşamın paramparça çiçekleri, safirin tatlı rengi ve çiçeklerin ıssız resifi. Fahişe, boğazlanmış fahişe, orada, sarı altını kendi elleriyle kırarak ve mineyi parçalayarak, sonsuza kadar yaşar. Orada kurulmuş oturmakta, orada Yang, geyşa Rahab, harem ağalarının prensesi, harem ağaları tarafından boğulmuş olarak sonsuza ve sonsuza kadar çiçek dalının üzerinde ağlamakta...

Annesi, kendi anneleri ve babaları tarafından bataklıktan kömür çalmak üzere kışkırtılan iki küçük çocuktan bataklıktan çaldıkları kömürü satın almıştı. Bu iki uyanık hödük bu olayın hemen arkasından Sivil Muhafızlar tarafından iki nedenle suçlanmışlardı: Kömür kuralını çiğnemişler ve eşeğe eziyet etmişlerdi. Kömürü eşekli bir araba içinde evden eve gezdirerek satmışlardı, Annesi yarı-yükü satın aldığını yazmıştı. Bu nedenle şimdi lambalar yandığında ve perdeler çekildiğinde, içinde oturdukları oda her zamankinden daha özel ve daha güzeldi. Annesi gazete okurken uyuya kalmış, fakat yatağa gittiğinde uykusu açılmıştı. "Bu gecenin tehditleri ve tehlikeleri..." Nelerdi onlar? John çökmüş bir halde bir fincan sıcak içecek için kendi tav ocağından çıktı geldi. Babası boş pipo cephaneliğini topladı, kitabını açtı ve onunla bağlantı kurdu, sonrası kendi kendine aktı. Okuma yöntemi buydu – sana uyan edebi voltajı bulup kitabın akımını açmak. Bu herkesin bildiği bir tarzdı, fitilli kadife pantolon ve bir sürü mavi kurdele makamı. Sonra arkası geliyordu. Biçare okur paltosunu çıkarıyor, kitabıyla, şiirleriyle karşılaşmaya hazırlanıyordu, tıpkı kibirli küçük bir cüce gibi aklını yuhalıyor, her şıngırtı duyduğu yerde durup gagalıyor ve topluyordu. Ve şu

eski fitilli pantolon makamı, onu fişe takıp düğmeyi açtığında ve her şeyden vazgeçip kendini kitaba bıraktığında ve o da görevini yapıp doğru frekanstaki bir akım gibi senin alev alma özelliğini ortadan kaldırdığında, o zaman bir kez giden sonsuza kadar yitmiş oluyordu. Sadece onu geri getirecek bazı şanslı durumlar dışında, işte ancak o zamanlarda nereye gitmiş olduğunuzun farkına varabilirdiniz. Nekahet dönemindeki hastaya, iyileşen ama güçsüz olana, eski makam geri dönebilir; kışta veya kırda veya bir gece ya da kötü bir havada, kliklerden ve cuntalardan uzakta. Fakat Babası onu hiç kaybetmemişti. Koltukta, cızırdayan lambanın altında hiç kıpırdamadan oturdu, dalmış ve kendinden geçmişti. Ardı ardına pipolar yanıp söndü. Uzun süre, kendine ya da değil, odada söylenen hiçbir şeyi duymadı. Eğer ertesi gün ona sorsaydınız kitap nasıl diye, size söyleyemezdi.

Chas, yüreğindeki o karanlık melek, kocaman odasındaki bütün ışıkları söndürdü ve kendisine ait olan küçük ve ağır bir çekiçle gramofon plaklarını parçaladı. Sonra "Je les ai *concassés* tous jusqu'a l'avant-dernier [Sonuncusu hariç hepsini *ufaladım*]," diye yazdı. Tramvaylar, Blackrock, Dun Laoghaire, Dalkey, bir Mahalle Kavgası ve Sandy-mount Kulesi'ne giden küçük tek katlı bir otobüs, Nassau Caddesi geçitinden geçerken ona seslendiler ve yollarına devam ettiler.

Alba mutfakta acı içinde oturmuş, ne kuşanmış ne de çıplak, yaldızlı kumaştan muhteşem sabahlığının içinde Hennessy'sini yudumluyordu. Tramvaylar yukarı ve aşağı doğru geçerlerken ona haykırıyorlar, Radyo ise o eski hüzünlü parçayı, Avalon'u çalıyordu, Alba oturmaya devam etti, kralların sahipsiz ve korkusuz kızı, loş mutfakta, harap olmuş gırtlağından aşağıya paketlerce duman çekiyor ve keder içinde geçmiş günleri düşünüyordu; Hennessy'sini bitirdi, öfkeyle bağırarak biraz daha istedi. "Bir

şahin gibi hep böyle miyavlamak zorunda mıyım?" diye haykırdı. "Ömrümün her günü hep böyle bağırmak zorunda mı kalacağım?"

Ve Belacqua sıcak yatakta, duasını bitirmiş, huzurlu adası tükenmiş, sokaklar kararmış, kızın adını söylüyor, bir kez, iki kez, efsunla, abrakadabra, abrakadabra; onu söylerken dilinin ucu ön dişlerinin arasına girip çıkıyor. Bir Latin vezniyle, vurgulu-vurgulu-vurgusuz, vurgulu-vurgulu-vurgusuz, ıslak ıslak vurguluyor, birinci ve dördüncüde dilinin yapışkan ucunu ısırarak.

Rüzgar şiddetliydi, aklı olan bu havada ne yerinden kıpırdar ne de dışarı çıkardı. Adam, tam isim vermek gerekirse Nemo, köprüsünün üzerinde, batı tarafındaki korkuluğun üzerinden aşağı eğilmişti. Kapkara suların üzerine sarktı ve nehre köpüklü bir tükürük fırlattı, tükürük dimdik indi, aşağıdaki kemerin üzerine düştü ve Vahşi Batı Rüzgarı'yla dağıldı. Nemo, sonra sola, köprünün ucuna doğru yürüdü. Boş bakışlarla aşağı, otobüs durağının bulunduğu iskeleye saptı, yüzü asıktı, öfke topuydu, dayağa karşın ısırmaktan vazgeçmeyen bir köpeğe benzeyen rüzgarın o ta içe işleyen boyunduruğunda boğularak öfkeyle ilerledi.

Bel, Bel, sevgilim benim, *herr zaman* ve *herr daim* benimsin sevgilim!!

Mektubun gözyaşlarımla sırsıklam oldu, tek çare ölüm kaldı. Acı içinde ağlıyorum, gözyaşları! gözyaşları! gözyaşları! başka da bişey yok, sonra mektubun geldi ve daha çok gözyaşı, onu bida bida okuduktan sonra yüzümde mürekkep lekeleri buldum. Gözyaşlarım yanaklarımdan yuvarlanıyor. Sabah çok erken daha, siyah ağaçların arkasından güneş yükselyor ama az sonra bu değişecek, gök maviye, ağaçlar altın kahveye dönücek, ama değişmeyen tek şey kalıcak, bu acı ve bu gözyaşları. Ah, Bel seni korkunç seviyorum, seni korkunç istiyorum, bedenini yumuşak beyaz bedenini çıplak istiyorum! ama çıplak! Bedenim seni kor-

kunç istiyor, ellerim ve dudaklarım ve göğüslerim ve üzerimdeki herrr şey, bazen sözümü tutmakta güçlük çekiyorum ama şimdiye kadar tuttum ve yeniden buluşana kadar tutmaya devam edicem ve sonunda sana sahip olabilicem, enn sonunda "Deine Geliebte [Senin Sevgilin]" olabilcem. Hangisi daha büyük acaba: birbirimizden uzakolmanın acısı mı yoksa birlikteolmanın ve birlikte ağlaşmanın acısı mı canım? Bence sonuncusu daha büyük çünkü o zaman bütün umutlarımızı kaybederdik, perişan olurduk.

Geçen gece çok şahane bir Filme gittim, öncelikle Filmde o alışık olduğumuz kucaklaşmalardan ve öpüşmelerden hiç yoktu, sanırım daha önce hiçbir Filmi bunun kadar beğenmemiştim ve hiçbirinde bu Filmdeki kadar üzülmemiştim: *Sturm über Asien* [*Asya Üzerindeki Fırtına*, Wsewolod Pudowkin, 1928], eğer Paris'e gelirse muhakkak git ve gör. Reji *Der Lebende Leichman*'daki [*Yaşayan Ceset*, Fyodor Otstep,1929] gibiydi ve hakkaten bütün Filmlerden farklıydı, "Aşk" ile (herkesin anladığı şekliyle aşkla) hiç ilgisi yoktu, sevimli görünmeye çalışan aptal kızlar yoktu, bütün ihtiyarlar Asyalıydı ve müthiş yüzleri vardı, siyah göller ve kocaman Landschaften [kırlar] vardı. Eve dönerken yeni ay çıkmıştı, siyah ağaçların üstünde o kadar muhteşşem görünüyordu ki beni ağlattı. Kollarımı sonuna kadar açtım ve koynumda yattığını ve bana baktığını düşlemeye çalıştım, o mehtaplı gecelerde dallarının arasından yıldızların parladığı o büyük kestane ağacının altında birlikte yürüdüğümüzde yaptığın gibi, hani.

Yeni bir kızla tanıştım, çok güzel, kapkara siyah saçları ve çok solgun bir yüzü var, sadece Mısırca konuşuyor. Bana sevdiği adamdan söz etti, şu anda Amerika'da uzakta ıssız bir yerdeymiş ve gelecek 3 yıl içerisinde dönmicekmiş ve ona mektup yazamıyormış çünkü bulunduğu yerde postane yokmuş, bu yüzden kızcağız 4 ayda bir mektup alıyormış, birbirimizden 4 ayda bir mektup aldığımızı bir düşünsene, şimdiye kadar ne hallere düşerdik, zavallı kızcağız! haline çok üzülüyorum. Birlikte 5 çayında bir dansa gittik, sıkıcıydı ama yine de insanların neler giydiklerin-

den, nasıl göründüklerinden, dudaklarındaki rujun düzgün durup durmadığından başka bir şey düşünmediklerini ve erkeklerin 5 dakikada bir bağcıklarını düzelttiklerini görmek bir hayli eğlenceliydi. Eve dönerken aniden kendimi korkunç üzgün hissettim ve ağzımdan tek bir söz bile çıkmadı, tabi bana kızmaya başladılar, o anda hiç umrumda değildi, otobüse bindiğimde küçük bir Defter ile kalem çıkardım ve 100 defa yazdım: Sevgili Sevgili Sevgili Bel Bel Bel, sanki daha önce sevdiğim erkeği, onunla olmayı, onu hiç bu kadar özlememiş gibiydim. Seni çok istiyorum, her anlamda ama, seni ve yalnız seni. Otobüsten indikten sonra, sokakta yürürken bağırmaya başladım wahnsinnig! wahnsinnig! wahnsinnig! [deli! deli! deli!] Frau Schlank çorabını aşağı getirdi, bu beni daha da fazla ağlattı. Onu sanırım sana göndermicem, onu o tatlı mektuplarının yanına çekmeceye koyucam. Ayrıca Pazar akşamı kendisiyle dansa gitmemi isteyen bir adamdan mektup aldım, sanırım gidicem, biliyorum sevgilim takmaz bunları hem bu şekilde zaman daha çabuk geçer, adam biraz aptal ama fena dans etmiyor, boyu da boyuma uygun. Flört çok eğlenceli ama biliyorum bundan daha ileri gitmemek gerek.

Sonra pipo içen ihtiyar adamla karşılaştım, bana mavi bir mektubum olduğunu söyledi, sonra pasajda anahtarlı şişman adamla karşılaştım, bana Grüb Gott [Allah Korusun] dedi ama onu duymadım.

Birazdan istasyona gitmek ve kalabalık peronda seni bulmak üzere saatleri saymaya başlicam ama çok soğuk olursa gri elbisemi giyemem, o zaman annemin kürkünü giyerim. Bu ayın 23ünde benim yanımda olucaksın, diil mi Bel, güzel dudaklı ve güzel elli ve güzel gözlü ve güzel yüzlü ve herr şeyi güzel olan Belim benim, ama şimdi zavallı yaralı yüzün için sakın üzülme, hiç merak etme çünkü benim için hiç fark etmez. İki hafta daha acı ve üzüntü! 14 gün daha offf! Tanrım, şu uykusuz gecelerden 14 tane daha!!! Ne kadarr uzun? Ne kadarr uzun?

Dün gece çok tuhaf bir düş gördüm, sen ve ben karanlık bir ormandaydık, bir patikada yan yana yatıyorduk, aniden sen bir

bebek oldun, sevgi nedir bilmiyordun ve ben sana seni dünyadaki her şeyden daha çok sevdiğimi anlatıyordum ama sen anlamadın ve benimle ilgili olmadın, olsun ama hepsi düştü sonunda, onun için sayılmaz. Seni ne kadar çok sevdimi söylememe gerek yok çünkü bunu hiçbir zaman beceremicim, bundan eminim. O adam herr zaman aradığım adam mı? Evet! Peki o zaman neden son 6 aydır bana özlediim şeyi veremiyor? Sık sık düşünüyorum hangi özelliğinden dolayı seni bu kadar çok seviyorum diye. Seni seviyorum über alles in dieser Welt, mehr als alles auf Himmel, Erde und Hölle. [Seni bu dünyadaki her şeyden, Gökyüzü'nden, Yeryüzü'nden ve Cehennem'den çok seviyorum.] Tanrı'ya bir tek aşkımızın büyüklüğü için şükrediyorum. Sık sık doğmuş olduğun ve karşılaştığımız için kime teşekkür ediciimi düşünüyorum, doğumunun kimin suçu olduğunu bulmaya çalışmasam daha iyi olucak galiba. Ama sonunda hepsi aynı şeye geliyor ve o da bildiğim TEK ŞEY yani SENİ SEVİYORUM VE HERR DAİM SENİN SMERRYN OLMAYA DEVAM EDİCİİM ve hayatımızdaki en önemli şey bu BENİ SEV VE HERR ZAMAN BENİM BELİM OL.

Analiese piyanoyu tıngırdatıp duruyor, hiç huzur yok, bu yüzden bitiriyorum. Şimdi *Die Grobe Liebe* [Büyük Aşk] adlı kitabımı okumaya gidiyorum, ondan sonra belki Beethoven sonatını dener, onunla uğraşırım, bana sıkıntımı unutturan tek şey o, akşamları sessizce ve kendi kendime çalmayı seviyorum, bana öyle huzur veriyor ki

* *

Bel! Bel! Bel! Mektubun şimdi geldi! Herr zaman ve herr daim benim olmasan bile!!! Ah! Tanrım nasıl böyle bir şey söyleyebiliyorsun, tanrı aşkına sakın söyleme, sus!!! Tanrı aşkına bir daha böyle bir şeyi asla teklif etme! Başımı ellerimin içine gömüyor ve mektubunu gözyaşlarımla sırsıklam ediyorum. Bel! Bel! Nasıl benden şüppelenebildin? Mein Ruh ist hin mein Herz ist

schwer ich finde finde Sie nimmer und nimmer mehr. [Huzurum kalmadı, yüreğim karanlık, onu hiç ama hiç bulamayacağım artık.] (Herr Geheimrat Johann Wolfgang Goethes Faust.) Tanrım Tanrım Tanrım lütfen tanrı aşkına hemen söyle bana tam olarak ne yaptımı. Senin için hiç bişi fark etmez mi? Tabi belli benim gibi bir keçi senin canını sıkamaz. Eğer yazmayı kesmezsem bu mektubu okuyamicaksın çünkü herr tarafı gözyaşları içinde kalıcak. Bel! Bel! Aşkım o kadar derin ki genç bir adamla tanıştırıldığımda ve o da bana nazik davranmaya başladığında baştan aşağı titriyorum. *Biliyorum* ne için yaşadığımı, her sabah uyandıımda ve güneşin yükseldiini gördüğümde son mektubun benimle birlikte göğsümün üzerinde herrzaman. Ich seh' Dich nicht mehr Tranen hindern mich! [Artık seni göremiyorum, gözyaşlarına boğuldum.] Tanrım! sadık köpeğim benim! bebeğim benim!

Yeni bir kalem ucu almalıyım, bu eski kalemi çöpe atmalıyım, onunla yazamıyorum, bu Wollworth'den aldığım kalem, kalitesini sen düşün artık.

Annem bu öğledensonra yürüyüşe çıkmamı istedi, ama yürümekten nefret ediyorum, düşünüp tasarlayarak bir ayağımı ötekinin önüne atarken yoruluyorum. Geçen yazı hatırlıyor musun (elbet hatırlıyorsun!) ne güzeldi uzanıp arıların toplanmalarını ve kuşların şarkılarını dinlemek ve üstümüzden geçen büyük kelebeği izlemek, çok muhteşemm görünmüştü, koyu kahverengiydi, sarı benekleri vardı ve güneşte öyle güzel görünüyordu ki, benim de *herr* tarafım baya kahverengi olmuştu ve artık soğuğu hissetmiyordum. Şimdi bütün karlar eridi ve orman herrzamanki gibi kapkara ve gök herrzaman gri sadece sabahlar dışında ve ancak o zaman kara bulutların arasından kırmızılıklar görülebiliyor.

Saçlarım daha yeni yıkandı ve her zamankinden biraz daha fazla enerjim var, ama yine de kendimi çok yorgun hissediyorum. Tanrı aşkına ölçüyü kaçırma ve bir daha sarhoş olma, demek istediğim seni hasta edecek kadar içme.

Bu akşam eve otobüsle geldik ama ana yoldaki onarım nedeniyle tarlaların arasındaki küçük patika yollardan geçmedik.

Annem hep seni soruyor. Zamanın *uçtuğunu,* Noel'e *hiç* zaman kalmadığını söylüyor ve Frau Holle'nin yatağını daha sık düzeltmesini istiyor. Babama şöyle dediğini duydum: Ivy ve Jacky birlikte çıkarken neden sinirime dokunuyor da Smerry ve Bel çıkarken dokunmuyor. Hani diz dize oturduğumuz zamanları falan demek istemiş olmalı, bence bunun nedeni Ivy ve Jacky arasındaki aşkın gerçek olmaması, onlarınki bir tür hastalıklı ilişki gibi herr zaman.

Bütün gün şu yorgun bedenime bela okuyorum çünkü bacağımda lanet bir şey var çok zor yürüyorum, ne olduğunu, nasıl olduğunu bilmiyorum ama oldu işte ve içi irin dolu, lanet olsun.

Bugün herr şeyi daha açık gördüğüm günlerden biri, eminim herr şey sonunda *düzene girecek.*

Der Tag wird kommen und die stille
NACHT!!!*

Tam ne zamandan beri bilmiyorum ama bu uzun karanlık korkunç gecelerde yanımda sadece senin hayalin var beni avutsun diye, öyle düşünmeseydim bu acıyla yıkılırdım herhalde. Şu beyaz küçük heykeli de çok seviyorum ve ikimizin böyle ayakta duracağımız günü iple çekiyorum, içeri her an birinin girebileceği korkusunu duymadan.

Sana bir gorev vermemi istemişsin, benden. Sanırım sana yeterince büyük bir gorev veriyorum. Şimdi ben "güzelliğim" (*senin* deyişinle) hakkında yazdığın "şeyi" görmek için deliriyorum (ama hiç iltifat istemiyorum), erkeklerin kadınlar hakkında herr zaman yazdıkları saçmalıklar dışında çok fazla yazılıcak bişey olmadıını düşündüğümü söylemeliyim.

Başbelası evlendi ve karısıyla İsviçre'ye gitti.

Sevgili Bel, artık bitirmeliyim. Yatağım bensiz çok yalnız, ayrıca fotoğrafın da öpülmeyi bekliyor, en iyisi gidiim ve her

* O gün ve o sessiz GECE gelecek! (ç.n.)

ikisini de huzura kavuşturiim. Yakında bu biticek, sen yanımda olucaksın ve karanlık dağlarda ve aşadaki kara gölde duyduumuz o müthiş acıyı yeniden hissedicez, ve tarlalarda çuha çiçekleriyle Leylaklar arasında yürüyicez ve sen yine beni kollarına alıcaksın

Senin mahzun sevgilin
Smerry

Not: O sessiz geceye bir gün daha yakın!!!

Şiddetli karaciğer sancılarının neden olduğu bir nöbet onu odasına hapsetti. Çok şiddetli ağrılardı. Onu aşağı çekiyor, sağlıklı tarafının gölgesi haline getiriyordu. Ruhen inliyordu. Ne kadar zamansız çöktüm, diye inledi. Tam da formumun zirvesinde olmayı istediğim bir zamanda, Madonna'yla boğuşmam gereken bir noktada, tam da zamanıydı, çöktüm. Tanrım, diye inledi, beni bağışla ama Sokrat gibi geleceğim, Ocak ayı kadar soğuk, bir çocuk kadar küçük ve aciz, sadece bir döşek dolusu kemik olarak. Şimdi bu nedenle bir yaban tavşanı kadar hüzünlüydü ve sakatatının içinde öfkeyle kuduran bir fırtına kırlangıcıydı. Non est vivere sed valere vita [Hayat canlı olmak değil, iyi olmaktır], kesinlikle bu görüşe katılıyordu. Schopenhaur, Vigny, Leopardi, Espronceda, Inge, Hatiz, Saadi, Espronerda, Becquer ve diğer Epimeteus'ların en karanlık pasajlarını reddetti. Bütün gün boyunca hüznünün incilerini döktü. Sözgelimi, *or posa per sempre* [*Artık ebediyen dinlen*] ve sonra düzensizliğin yerini değiştirerek, *stanco mio cor. Assai palpitasti* [*yorgun yüreğim. Fazlasıyla atmıştın*] anımsayabildiği kadarıyla bu iç karartıcı kompozisyonu mırıldanmaya eğilimliydi. Gücenmiş nişanlısına birkaç satır karaladı, anafikri şuydu: şu perişanlık duygusu onu geciktirebilirdi, bu kadar uzun bir yolculuğu bu kadar yakın zaman içerisinde göze alamayabilirdi, kız kendinin umutsuzluğa kapılmasına izin vermemeliydi, endişe etmemeliydi, ne olursa olsun *ciddi* anlamda yanlış bir şey olmadığını kafasına sokmalıydı, onu beklediği

ve geleceğini ümit ettiği zamandan birkaç gün sonra varmak zorunda kalırsa bu duruma hazırlıklı olmalıydı, immer Dein, tuissimus [Her daim senin, fazlasıyla senin] ve siyanozlu* uşağa postalaması için verdi. İnanabiliyor musunuz? Acele postayla acil olarak Mami'den gelen ve onu yatağından kaldıran bir mektup ve üstelik hiç hatasız:

"Smerry, senden aldığı haber üzerine nöbet geçirdi. Histeri (aynen böyle) krizine girdi ve aile ona yaklaşmaya cesaret edemedi. Mektubunda ona her ne yazdıysan, öldüğünü ya da artık onu sevmediğini falan, bu her ne ise fena halde kafasına takmış. Tanrı aşkına, kendini topla, çantanı al, içine bir şişeyle bir diş fırçası at ve gel. Hiç bahane istemem, seni mutlaka bekliyorum – öğlen treniyle."

Hah! Kendini toparlamak zorundaydı demek. Hastalanmış yatak döşek yatarken kendi duygularının hiçbir önemi yoktu demek, üstelik de hemen kendini toparlayacak ve bir şişeyle bir diş fırçasından başka bir şey almadan bilinmeze fırlayacaktı.

Gerçekten çok öfkeli bir halde yatağa geri düştü. Bacaklarını uzattı ve durum değerlendirme kepini başına geçirdi. Denileni yapmak için Araf'tan kurtulmalıydı, gri melekleri dışarı atmalı ve ruhlar sürüsünü ışıkla dağıtmalıydı. Bu an, onun sonsuz mutluluk dönemine, tünelin gevşemesine, Smeraldina'nın mektubunun gelmesinin yarattığı şiddetli darbenin ağırlık merkezine, sancılara ve onlara eşlik eden iç sıkıntısına damgasını vuracaktı. Şimdi artık odasında yalnızdı ve içindeki öfke onu çok rahatsız ediyordu, eğer olacaksa, içindeki yaşlı adamı katletme ve orada ve o zaman bu aşka bir fırsat verme anıydı. Ama an o donuk ve uyuşuk formülle elinden kayıp gidiyordu. Derhal, dedi, derhal, acele et! Zihninin kapaklarını sonuna kadar açtı ve göz kamaştırıcı ışığı içeri aldı. Kunduz kendisininkini ısırıp koparır, diye düşündü, ama biliyorum ki hayatta kalabilmesinin tek yolu da

---

* Mavi hastalık.

budur.* Bu Doğa Bilgisi dersinin çok inandırıcı bir bölümüydü. Ama bir kunduz olmaktan ya da onun özlemlerini paylaşmaktan da öte, gönüllü bir Mesih Belacqua'dan ve çok manevi bir adamdan başka bir şey olmadığını hiç zaman kaybetmeden kendine hatırlattı. İlk düşüncesi yine yüzeysel bir şekilde, bekle, oldu, bir yankıyı bastırmaya kalkışmanın hiçbir anlamı yoktu.

Bu nedenle tünelden çıktı, alevlenen libido duygusallığının çınlaması arkasından sürükleniyordu, sonra kızıl kahve bir tefekkürle çağıldadı. Öncelikle, yaşlı multiparın**] mektubunun dişi kaplan tonlamasının çok çirkin olduğunu düşündü. "Kendini topla ve gel"! Söylemesi kolaydı. Kafasında hemen bir mektup yazdı:

"...benim mektubumdaki ifadeleri, üçüncü ve düşünceli ya da dördüncü kızınla değerlendirmek (ve hiç kuşkusuz, ânın coşkusuyla bunu yapmayı *becermiş* olmalısın) zahmetine katlanmış olsaydın eğer, eminim ki, öğütlerini bu kadar düşüncesiz bir üslupla iletmezdin. Benim mektubum, rahatsızlığım ve odamda tutsak olmam nedeniyle, buradan ayrılışımı bir iki gün geciktirme zorunluluğu hakkında yazılmış çok sevecen bir mektuptu. Ölmekle kızınız Smeraldina-Rima'yı sevmemek arasında yer alan pek çok durumdan bir tanesinin içinde bulunmaktayım. Çünkü İSHAL oldum. Ayrıca bu felaketin mutlaka ölümle sonuçlanması için de hiçbir neden yoktur, Smeraldina-Rima'ya beslediğim duyguları da tehlikeye atmayacaktır..." vesaire vesaire. Sonra daha da iyi düşünmeye başladı; hayır böyle bir şeyi gönderemem ve ayrıca İngilizce'de kırıcı sözlerin nasıl yazıldığını bilmiyorum, hep dozunu kaçırıyorum, Fransızca çok iyi sokabilirim, ama İngilizce'de ölçüyü kaçırıyorum, olmuyor, diye düşündü. Ayrıca

---

* "Kunduzlar ilaç yapımında kullanılan testisleri için avlanırlar; avcıdan kaçamayacağını anlayan kunduz testislerini ısırarak koparır ve avcının önüne fırlatır ve ancak böylelikle canını kurtarır." (T.H. White, *Medieval Bestiary*) (ç.n.)

** Çok doğum yapmış ve aynı batında birden çok bebek doğurmuş olan kadın. (ç.n.)

Mami, muhtemelen, herkes için en iyi olanı yaptığını düşünüyor. Bu, güzellik derdi içinde bağırıp çağıran bir orospunun koca düvesi – işte benim almak istediğim de bu. Yataktan kalkacağım, hemen bu gün bir trene atlayacağım ve oraya vardığımda kafatası gibi donuk bakan Aziz Francis'e benzemiş olacağım ve sonra olay başarısızlıkla sonuçlandığında size söylemiştim, diyeceğim.

Yatakta uzanmış bunu yazıyordu, Çok geçmeden Reisefieber [yolculuk humması] ile alev alev yanmaya başladı. Sancı içinde yataktan fırladı, telgraf çekti, "Gewib [elbette]" ve gitti.

Şimdi aşağı iniyorsun ve dönüyorsun. En azından iki saatlik bir menopoz. Tabutunu sürükle, efendim. Yarım gün daha ve sonra oradayım. HIER! [İşte burada!] Parlak bira miyop ve basiretsiz Frankfurtlu kanat takmış hamalın boğazından su gibi akıp gidiyor. Perpignan'a sürülmüş Düşlerin-Danteleri çınar ağaçlarına acı acı haykırıyor, tavus kuşu tüyleriyle güneşi solduruyor ve hiç değilse en sonunda kanlı-gagasıyla gelişmemiş bir siyah kuğu ortaya çıkıyor ve HIK! bu küçük Katalan postacının iç burulması içindi. Of, her tarafı buz tutmuş Kafkasya'da kim elinde ateş tuttuğunu düşleyebilir! Burada mı aman burada mı aman burada mı soldun yorgunluktan? Genizleri ve dişleriyle silahlanmış uyumakta olan dilbilimcilerden oluşan o gönülsüz asker kalabalığı arasında üçüncü-sınıfta gerçekleştirilen o ülkeler arası uykusuzluktan sonra umuyorum ki yanıt evettir. Kahkahalar. Böyle itinalı bir mevki için verdiğim on Fenik kabullenmek zorunda olduğum la'yı veriyor ve solmakta olan aşk için uygun ana notayı salıveriyor. Ilımlı güç zili çalar. Bal gibi çalar. Sihirli flütle cosi fan tutte.* Noel tatillerinde bile. Bir yarım gün daha ve oradayım sonra.

Bu küçük istasyon taşlamasından sonra, işte şimdi kız geliyor, on feniklik peron biletini kaybetmemek için çaba harcayarak

* "Kadınlar Böyle Yapar" adlı Mozart operası. (ç.n)

perondan yukarı Gozzi-Epstein* gibi ilerliyor; Mami'nin kürk mantosu içindeki Cennet Bahçesi'nde ısrarcı; siyah, gevşek, ucuz sahte Rus botlarının ılımlı afrodizyaklığı içinde güç bela müstehcen; patlayacak kadar gerilmiş siyah çoraplarının içinde bacakları sinirle kasılmış, geliyor; ama ne yazık ki çok özel kalitede sert bir ışık altında, dikkatle seçilmiş bir bakışnoktasından ve hatta cinsel arzularının arttığı yumurtlama zamanında bakıldığında bile, eyvahlar olsun, orta derecede bir heyecan dahi uyandıramayacak. Kalçaların gerçek anlamda heybetli derinlikleri (yumrulu ve yumuşak) Ruffino'nun dulavratotu ampulü gibi belkökünden dışarı fırlamış (Lupercus bir borç) ve kıçı, iki yuvarlağının üzerindeki koyu pösteki sayesinde neredeyse bir Ren-kıvrımı kazanmış. Kın üzerine kın ve kayıp kılıç. Belacqua, üzerindekinin küçücük ve solak bir adamın yorgunluğunu gerekçelendirmek üzere cömert bir arzuyla neredeyse bedavaya satın alınmış bir takım elbise olduğunu bir an bile unutmadan, sağ elini zor bela sarp kalçasının o görkemli ve yapışık derinliklerinin (pantolonun altındaki neredeyse bir kadın baseninden farksızdı) içine soktu ve bir ellilik çıkardı. Bir sigara, çabuk, ağzım ve marazım için, ceketimin üst cebinde biletim hazır ve ağır valizim hemen kapılmak üzere güzelce bir köşeye yerleştirilmiş, aşktutkalının içinde bir balık gibiyim ve bütün bunların üzerine bir sigara tüttürmek en az Maison du Café'deki kadar iyi gelecektir.

"Nihayet!"

"Sevgilim!"

"Taksi!"

Vie de taxi. Je t'adore à l'égal. [Taksici hayatı. Seni bir o kadar seviyorum.]

Tabutunu taşı, efendim. Männer. [Erkekler.] Cinsiyet ayırımı için doğuya gitmek. Ausgang [Çıkış] sağ tarafta. Yol kuralı. Hanımlar sağ kolda. Eşi benzeri görülmemiş saçmalık. Astuce.

---

* Beckett, bu sözcükte Carlo Gozzi'nin komedisiyle Jacob Epstein'ın heykelini harmanlamış. (ç.n.)

[Kurnazlık.] Fakat kesinlikle sağ tarafta uyumalısın. Uysal okurumuz, lütfen Ateşkes imzalanmasını kasıklarındaki ayva tüyleriyle kutlamış olduğu gerçeğini de göz ardı etmeyiniz, olur mu ve

BELACQUA

diye adlandırmak zorunda kaldık onu, hiçbir uyuşuk bakire onun kızkardeşi değildir (uyuşuk bakire!) ve dörtelli piyano düetini tıngırdatmış ya da tıngırdatmamış olmak onun için çok önemli de değildir ama tuşların önünde yol kuralına uymayacağı kesindir (genel kural olarak başı butlarında bir megalomanyak görüyorsunuz) bu nedenle şimdi sizden ricamız doğal olarak daha çok bağırsak yapışmasına benzeyen o rahatsızlığı ciddiye almamanız, şunu unutmayınız ki o solgun ve ateşli bir kuşağın seyyar balıkçılık dönemlerine aittir, dua edin de çok geç olmadan birkaç kez derin derin iç geçirsin ve Tanrıkuşları tarafından hızlı bir uçuruluş yaşasın.

Ve hanımefendi, üzerindeki kürk sözünü etmeye değecek uygun türde hiçbir iletken özelliğe sahip olmadığı halde kalabalık arasındaki bu çok kısa zaman boşluğunda bile genç konuğuna beklenmedik uyarıcılıkta bazı heyecanlar iletmekte başarılı oldu, biz ona

SMERALDINA-RIMA

adını takmak zorunda değiliz çünkü hemen hepsi aynı işi görecektir, belki de kısa olan herhangi bir şey daha uygun olacaktır, özellikle de o çok beğendiğimiz Hesper* adı ona daha çok yakışacaktır. Belacqua, kızın elini tutarak mavi istiridyeden hoş şeritleri olan bir arabaya bindirdi ve tam bir saniye önce bir sigara yakmak üzereyken hiç kuşkusuz motoru çalıştırıp hareket etme havasına hemen giremeyen fakat yine de ağır fiber çantasını dinamik bir şekilde sol tarafındaki koltuğa çekip yerleştirdiği çaylak turistin gelecek vaat eden aksanına teslim olmakta pek de gecikmeyerek henüz sağlam olan sigarasını kulak kepçesinin esnek kenarıyla aşırı büyümüş mastoid kemiğinin arasına yerleştirdikten sonra en yakın meslektaşlarının hiç kuşkusuz hararetli bir Hesse iğneleme-

* Hesperus: gece yıldızı. (ç.n.)

si olarak keyif alacağı bir mukabeleyle ve müşterilerinin kırgın tavırlarına karşın hiçbir umut ışığı taşımayan bir ilgiyle öfke içinde motoru çalıştıran şoföre kendinden emin bir şekilde adresi verdi.

Muhteşem otomobil önce parke taşı döşeli sokaktan, tramvaylar ile yaya kaldırımı arasındaki o gölgeli durağanlıkta titreşen kederli Noel ağaçlarının yanından geçtikten sonra iyice loşlaşmaya başlamış olan Hercules tepelerinin kusursuz muhteşem sıralarını ve kasvetli bir terk edilmişlikle alçalan mütevazı kaskadı saf dışı bırakan çan kulesine doğru yoluna devam etti, oradan da kalesinin üzeri karlarla kaplı Hohenzollern kayalığının kapalı geçidinden aşağılara uçtu.

"Nerden buldun bu şapkayı?" Gök yeşilinden bir miğfer daha.

"Beğendin mi?"

"Çok hoş, ya sen?"

"Of, bilmiyorum, sen?"

Özel esprinin şerefine patlatılan rahatlama kahkahasıyla nefesi kesildi.

"Kafa ölçüne çok uygun."

Elini çevirdi ve siğillerine baktı. Venerean Dağı'nın gölgesinde, iki küçük yumrucuk. Vadinin gölgesindeki siğiller.

"Siğillerin daha iyi."

Belacqua, dudaklarını abartıyla oraya dokundurdu. Avucunun Guidecca'sını* rahatsızlığın merkezine koydu, baş ve işaret parmaklarıyla yumrularını tırnakladı. Bu güzeldi. Delambre sokağında, körkütük sarhoş haldeki boynuzlanmış yazarın ipek bir mendille kusmasını durdurup kusmuklarını silmemiş miydi, ayrıca Pernod-Fils** ve Pick-me-up*** için daha başka ne yapabilirdi?

---

* Venedik'te bir ada ve kanal adı, İsa'yı ele veren havari Judas Iscariot dolayısıyla, cehennemin ortası anlamına gelen Judecca'dan türetilmiş bir sözcük

** 19. yüzyıl boyunca pelin otundan yapılan bir içkinin en bilindik markası. (ç.n.)

*** Sarhoşlukta baş ağrısı ve mide bulantısını geçiren canlandırıcı bir içki. (ç.n.)

Hernani'nin tüm bilgisini ne kadar sıklıkla reddetmişti? Zavallı Hamlet kırmızı yeleğini ilikleyebilmek için karın yağlarını eritiyor ve göbeğini inceltiyor. Boncukşehveti. Hiçbir düşünceyle o girişimi yok edemeyecek ve hiçbir yeni düşünceyle yüklenimi-nin kabulünden tümüyle kurtulamayacaktı. Kara kumun içinde süratle.

Şimdi hep beraber duygularımızı serbest bırakalım ve Rouletabille gibi gözlerinizi kapatalım, uzatarak çaldığımız şu parça için ne düşündüğünüzü dürüstçe söyleyin şimdi bize. Crémieux tükürüğünü tut, sen de Curtius, bir yerlere Anteros [karşıt sevgi] hakkında inandığımız küçük bir notu düşmüştük, aslında bir zamanlar onun hakkında bir şiir yazdığımızı ya da ayyaş ve laik papazın Sihirli Kaside'sinden aşırdığımızı anımsar gibiyiz ve eğer unutmazsak küçük sevgili-balıkadamı da karşıt bir ödün olarak içine tıkıştırma keyfini yaşayacağız, edebi gerilim ve zorlanım konusundaki İtalyan eğilimlerinizi dikkate aldığımızda bizi anlayabileceğinizi düşünüyoruz.

Pekâlâ, gerçekten biliyorsunuz; fasulye kafasına ve bir şekilde oradan buradan artakalan ıvır zıvır renklendiriciler kullanma eğilimine karşın Belacqua, kızın Madonna Lucrezia del Fede'nin yaşayan ruhu olduğunu düşünüyordu. Ne suis-je point pâle? Suis-je belle? [Solgun değil miyim? Güzel miyim?] fakat kesinlikle solgun ve güzel benim solgun güzelim. Kış tenli sevgilim rüzgarda sıradan bir eski yelkenli sanki. Kuş gagasının atletik ve estetik parçası arasındaki kök ve kaynak, size temin ederiz ki, yalnızlığı insanlar ve hatta sıkıntı veren bir burun nezlesi tarafından bozulmadığı ve gerekçelendirilmediği ve güzelleştirilmediği zamanlarda gerçekten de, işaret parmağının tırnağı ile etli kısmı için, ovalanarak ve okşanarak ve dokunulup bıktırılarak sürekli bir zevk ve şaşkınlık kaynağı olmuştu, tıpkı yıllarca gözlüklerini parlattığı (sürtünme esrikliği!) ya da Spozen'ın veya Pichor'un veya Chopinek'in veya Chopinetto'nun ya da her kimse onun sarsıntılarının ve ilave nota boğulmalarının ve boğazlamalarının cefasını çektiği gibi kızı çok yürekten kucaklamıştı; oysa bir

hastaodası yeteneği (teşekkürler, Mr Field) ya da Küçüküstad'ın Tutkubağımlılığı için (teşekkürler, Mr. Beckett) tüm yaşamı boyunca ölüp biterken (teşekkürler, Bay Auber) ya da Seine veya Pegnitz veya Tokla veya Fulda'yı durumun gereğine göre geçerken ve tüm benzeri durumlarda (yerimizin azlığından dolayı bunun kronolojik sırasını yazmaktan üzülerek mahrum kaldığımızı keder içinde belirtmek istiyoruz) bunu sadece memnun etmek için değil fakat belli bir cinsin en iğrenç ve en adi uçunum taşkınlıklarını teşvik etmek için yaptığı hiç mi hiç aklına gelmemişti. Tıpkı buldog suratında olduğu gibi yukarı ve geriye burna doğru bir çeşit ördek ya da kobra alayıyla kıvrılan üst dudağın biçare küçük ıslak vuruşu, çok şükür ki alt dudak ile çenenin güzel ve dolgun çıkıntısıyla az çok yumuşatılmış ve dengelenmişti, bu en basit ifadeyle göze çarpan bir düzelmeydi ve etine dolgun hoppanın sivrikafasında hemen o andan başlayarak barbarca bir heyecana dönüşen duygusal ateşlilik vaadinin yeniden onaylanmasıydı. Kızın, zaman zaman kuş-suratlı olmak için beresini bütünüyle tutup çıkarması ve Papa John Öpbeni'yle Orkideler'i en az iki muhtemel durumdaki görüntüsüyle Daimi Rahatbozan Hanımefendi'ye anımsatması gerekiyordu: *primo* [ilk], parlak jinekolog tarafından locasından şişlenişini, bunu dile getirmek için başka bir sözcük bulamıyoruz; *secundo* [ikinci], kafasının içinden utanarak, evet, ama yine de Thermidor tarafından ve koltuk altlarının yararına –bir taraftan kaderine terk edilmiş zeytinler için yas tutarak– kendi banyosuna kapatılışını. Pekâlâ, şunu ifade etmeliyiz ve hiçbir hakaret ima etmediğimizi de belirtmeliyiz; egoyla bağlantılı kusursuz tuzak ve hilenin bu türü, tersine bizi her şeyden daha fazla hasta edecektir. Ne olursa olsun kız böyle bir kız değildir. Sanırım Pietra Serena'da bir puhu kuşu gibi göründüğünü söyleyebiliriz ya da Pietà'da bir papağan. Yani bazı durumlarda. Kurtarma miğferi altında zorla anımsatmak istediğimiz için değil.

Vay canına! Geri dönüp baktığımızda ve bu iki genç insanı ilk anda yan yana getiren karşılıklı çekimin ne kadar erdemli ol-

duğunu düşününce şaşırıyoruz. Mistik birleşmenin esrikliği ve ıstırabı içinde onları –onları nasıl anlatsak?– birbirlerine bağlayan derin saygı hakkında sizi fikir sahibi edebilmemiz söz konusu olamaz, bu gücümüzün ötesindedir. Evet efendim! Esriklik ve ıstırap! Tasavvuru genişleten, efendim, duygusal bir pıhtıdır. Kesinlikle bilmiyor muyuz Kibar Vegası'ndan Ostend üzerinden gittiği takdirde iki kanal ve 29 saatlik bir mesafede olan mutsuz Belacqua'nın, sinir liflerinin yumuşak beyaz kurtçuklarını, kurbağalar ve öncü bıldırcınlarla dolu Çin'e özgü kromatizmler* içine atıp çevirerek ve hataları tuzaklar içinde çürümeye bırakarak o en güzel Mayıs Gecesi hıçkırıklarını sevgili mavi çiçeği için yazdığını. Örneğin:

Servilerin karanlık aleviyle kararmış
O karışık ruhumda bulurum en sonunda,
Bütün, tamamlanmış ve sonunda başarmış
Olamadığımın kesinliğini, ta ki

Onun kederli ve bitimli özünün beyaz sıcağında
Tüketilene ve eriyene kadar, öyle ki
Hiç kimse ayıramayacaktır, en sonunda
Ebediyen bütün'leşen ve geri dönüşsüz bir'leşen bizi,

O kuşsuz, bulutsuz, renksiz göklerle bir'iz,
Ait olduğumuz ve uğrunda tuhaf coşkulu
Bir ölümle ölüp bir bütün olacağımız
O ateşin parlak saflığıyla bir'iz

Eşleşmiş yıldızlar gibi, muazzam parlak,
Bir'in ve Sonsuzluk'un içinde birleştirilmiş olarak!

Lilly Neary'nin sevimli bir kını var ve zavallı İrlandalısı

* Renkli işitme, renk sözcüklere ve sayılara tepki olarak yansıtılır. (ç.n.)

şimdi artık diplomasını almış; bana dünyaları verseniz size erkeğin kıza dokunup heyecanlandığında nasıl bir ağacın altında bulunduklarını sormanızı öğütlemem. Parmaklar-arası kalçakeyfi; kız kalça-güzelliği için başka ne ister ki? Tatlı bir orospuyla kahvaltıdan önce uzun gidiş gelişler, kutlama ve... Anahtarsoğukluğundaki iffetli ve reddedilmiş Lucrece, zalim çoraplar içinde ve Tanrım faydalı doruk ve parmakların arasındaki değersizparalar. Hayır, daha –daha?— bundan başka, benim görkemli kusurlugelişmem için daha fazla. Hayır, hayır sakın buna hayran olma. Fakat düşündüm, düşündüm de tatlım belki beşiğin etrafına hanımeli, mezarıma muskat ve muhallebi ve sonra giriş? Kızdan çıkardığı eliyle burnunu ovaladı. Tanrım bu da iyiydi. Senin Haus Albrecht Dürer'ine, Adam Kraft'ine bakarken görülmeyeceğim, demir inatlı bakirem benim. İşkence odasında sigara içmek yasak. Tam olarak bana söylemek istemiyorsun, peki peki! Şimdi zayıf, küçük ve kemikli kız; küçük ve hoş kahraman çocukla Hanover'de, aniden gözyaşları içinde korkunç bir şekilde, şimdi gidip yemek yemeliyim, başkaları bunu sokakta yapıyor ama ben gidip korkunç bir şekilde yemeliyim ve arabaya binip otel bulmalıyım, olmaz mı?, yaz, canın cehenneme, küçük tombul ve umarım düzücü puştun için uğraşıp didin. Ben geceyi garda geçireceğim, eski sevgilim Benedictina olmadan, eski kel sevgilim, çatı-arası odan kötü kokuyor, senin oynak elini öpmeyeceğim, daß heißt spielen [bu oyun oynamaktır], benim ağrılı su perimin hiç-deliksiz-kızlık-zarında ağrılı bir seyirme, abazanın Felemenkçesi neydi, işte tam orada, nehrin üzerindeki Kale avlusunun ilk-katında benim pis küçük sıska aç orospu akbabam, çakırkeyf olduğumda sana para göndereceğim. Şu lanet işkence odasında lanet sigara yasak, duyuyor musun beni, onun küçük kız kardeşine sormak zorundaydım, ama bana söylenecek söz bırakmadı. Notalarımı evde doğu rüzgarı altında 39'da bırakmakla iyi mi yaptım, bilmiyorum, ağlayın lütfen. İyi o zaman şimdi biraz da, o burnunu karıştırırken anlatmakta olduğumuz şeye dönelim bakalım, kalçalar oradaydı, şükürler olsun, erkek ayağa kalktı,

yoksa kalkmamış mıydı ve kızı dişbudak ağacının yanındaki meşenin altında oynaşırken bıraktı, of beni kızdırmayın, canımı sıkmayın, bırak ben ödeyeyim ve bırak sana bir şeyler satın alayım, benim küçük Kerevizkökü Kerevizkökü Bakışlım'ı yedi, yemedi mi, sonra da tepeye çıktı vadiye indi, gezindi birlikte iş tutmuş kediyle fare gibi ya da Marientotenkind* gibiydi. Hayır, hayır her şeyi söyle*meyeceğim*. Sana her şeyi söyle*meyeceğim*. Ama şimdi kesinlike onun ben olduğumu görüyorsun artık, öyle değil mi? Bak! Aziz Brahmaputra! İşte orada, bir çit sürüngeni. Elden ele dolaşan bisiklet kelepçelerini takmış röntgenci Tom. Ayağa kalktı ve Şabat çalılığı etrafındaki bayır âşıklarını tutkusuzca yakaladı. Evet, emin olmak istiyorsunuz, kuşkusuz siz de haklısınız, ne demek istediğimi anlamanız biraz güç oluyor, demek istediğim, bakire olarak adlandıracağım dolgun dudaklı oldukça minik bir kızı Wald [orman] diyebileceğim bir ormana götürdü ve sonra da sürünüp gözetledi, başka bir şey yapmak yerine. Of, notalarımı evde bırakmakla iyi mi yaptım? Kısa bir süre sonra geri döndü ve yalanarak öylece bakakaldı, başka bir şey yapmak yerine.

J'aime et je ve pââââlir.** Zurbaran Saint-Onan'ın öfkeli esrikliği. Thebaid'de tünelde gölgede Schwindsucht [verem] ve kirlenme. Coşkulu tuhaf ölüm! Plus précieuse que la vie,*** pis köpek. Fakat yine de beklendiği gibi, kendine acımayan, yeni bir kederi olan ama kendi kederi için kederlenmeyen, durak, ve katmerli acıyla yorulmayan ve kıyıyı ararken boğulmayan şu mutsuz adamdan daha mutsuz kim vardır? Bütün bunları kim söylemiş?

---

* Mario Praz'ın *Romantic Agony*'sinden, Maximilian'ın Mlle. Laurence'a "das Totenkind" ("ölü çocuk") adı verilen tutkusunu anlattığı Heine'ın öyküsü (*Florentinische Nächte*) – Kaynak: C. J. Ackerley and S. E. Gontarski, *The Grove Companion to Samuel Beckett* (ç.n.)

** "Seviyorum ve soooolmak istiyorum." Alfred de Musset, *La nuit d'août* (Ağustos Gecesi) (ç.n.)

*** "Hayattan daha değerli" -ölümden bahisle- Paul Valéry, *La Fausse Morte* (Sahte Ölü) (ç.n.)

Arsız ruh döndü, döndü ve yine döndü, dakikası dakikasına arkası, yanları ve göbeği üzerinde döndü tıpkı Miss Florence gibi tam da Virgil ve Sordello – yine de her şey çok yaralıydı. Tıpkı uçuğa benzeyen bir taratantaratarantula gibi (tarzı fark ettiniz değil mi, nasıl ama?) o da tükenip gitti. Gölge sevgilisine gözünü yumup ağzını açmaya cüret ederek ve küçük günlük işlerle beslenerek ve birayla demlenerek ruhunun kuşatması altında kalmaktan kurtuldu pek ayakta duramamasına karşın kendine hâkimdi onu kambur sırtından yakalayan ve namussuzlukların ve ahlâksızlıkların ve sarmaş dolaş öpüşmelerin ateşiyle kavrulan ülserli ağzının önüne atan ve acı ve kör bir haykırışla o balın karşısında bırakan siz de pekâlâ biliyorsunuz bu balın ne balı olduğunu o baş belası adamla tartışarak ve canına okuyarak ve pislikte debelenerek ve şehvet kabuklarını kazıyarak geçirdiği ayların çoğu çoktan geçip gitmişti. Kuşkusuz ılımlı bir biçimde, sakın yanılmayın, Paterson Kampı'ndaki Kahve Sanka'yla çok iyi gider. Kalemim biraz abartmış olabilir, bir an bile Belacqua'nın yitip gitmekte olduğunu düşünmeyin, kuşkusuz biraz yıkık durumda olabilir, bu zorunluydu ve serseri yüreği haftanın üç ya da dört gecesi göğsünden dışarı fırlayacakmış gibi atıyordu, şimdi sözü fala uzatmayalım ve adamın zonası ve yazar spazmı ve azmış egzaması ve genel durumuna karşın Lucy ile Jude'un şafaktan karanlığa kadar güzel güzel geçindiklerini belirtelim ama yine de kendini biraz uyuşuk ve bitkin hissetmekle ölümterleri dökerek duygusuz yatmak arasında uzun bir çağrı bulunduğunu kabullenmeliyiz.

İşte geldik. Çıkıyoruz. Adım at. Teşekkür ederim sevgilim. Şimdi ışığı aç. Hadi çıkıyoruz. Yanlış adım. Özel şakanın şerefine azgınkahkahanın şehvetlisoluması. İşte geldik. İşte oradalar. Merhaba merhaba. Burada olmak çok güzel. Burada olmak şahane. Aynı eski evde. Burada olmak harikulade. Şerefe. Tanrı korusun. Sol tarafta aşşşk. Bir saniye sürmez. Bisiklete dikkat. Kayaklara dikkat. Beschissenes Dasein beschissenes Dasein Augenblick bitte beschissenes Dasein Augenblickchen bitte beschissenes [orada olmanın boktanlığı orada olmanın boktanlığı bir

dakika lütfen orada olmanın boktanlığı bir dakika lütfen orada olmanın boktanlığı]

* *

Bu heybetli saçmalığın tek amacı zavallı adamın vardığında içinde bulunduğu zavallı durum hakkında sizi biraz olsun fikir sahibi edebilmekti. Bazı gerçeklerin eksikliği nedeniyle genç kahramanımızın okur tarafından aceleyle yanlış değerlendirilmesini hiç istemedik. Durumunun önemli gerçeklerini iletmek içindir tüm çabamız. Bu gerçekleri pek sık tekrarlayamayacağız, bu nedenle bırakın gerçekleri, bir dolu gerçeği anlatalım.

Şimdi ara veriyoruz, şimdi Madonna'nın Mamisi, her şey plana uygun yürüdüğü takdirde ebedi anneanne, şefkatin bağrı olmayı aklına koymuştu. Delikanlıyı kanepeye yatırdı.

"Zavallı Bel," dedi "bak Smerry, ne kadar da hasta."

Bir köşede uygun zamanı kollamakta olan Smerry, suçu işlemeden evvel bitkin sevgilisinin kasık kapasitesini hesapladı ve B.V.'ye müjdeyi vermeden önce müthiş bir bakış attı.

"İç bunu," dedi Mandarin.

"Tanrım," diye tepki verdi Belacqua, dik oturdu ve ateşten içkinin bardağını ebeveyn ve çocuklara doğru kaldırıp indirerek "Tanrım, senin değersiz bir kulunum," dedi.

"Sence," dedi Mami "Smerry bu cüppe içinde daha çok sevimli bir evcil hayvana benzemiyor mu?"

Kanyak sarhoşu Belacqua, rol yapmada, güleryüzlü davranmada ve yumuşak şeytanı oynamada çok ustaydı.

"Üçüncü ya da dördüncü kızın," dedi "bana her zamankinden, eğer mümkün olabilirse tabii, daha güzel görünüyor. Acaba," yanaklarını emerek içine çekti ve derin derin iç geçirdi "aynı şey benim için de söylenebilir mi?"

"Zavallı Bel," dedi Mami. "Ama hep birlikte seni iyileştireceğiz, öyle değil mi, Smerry?"

"Bir hovarda," dedi Mandarin kinayeli bir şekilde "aynı soydan bir hovarda."

Smeraldina-Rima olayı çözmüştü, şimdi çok öfkeliydi.

"Neyi varmış ki?" diye kafa tuttu.

"Belacqua içindeki hovardayı serbest bıraktı ve Mami ile kesişti.

"Midemdeki kelebekler," dedi muzipçe.

Önceden de bildiğimiz gibi kelime dağarcığının kıtlığı konusunda çok duyarlı olan Smeraldina'nın böyle bir şeye hiç tahammülü yoktu.

"O da ne?" diye homurdandı "yiyecek bir şey mi?"

Mandarin arkaya doğru seğirtti, uzun sararmış parmağıyla burun kanadına hafifçe vurdu, bir dizini gererek parmak uçlarında dikildi ve bir balerin gibi poz verdi, sonra şişeyi sallayarak herkese ilan etti:

"Der Mench ist ein Gewohnheitstier! [İnsan alışkanlıkların hayvanıdır!]"

"Yediğin bişi tatlım," dedi Mami şakayla.

Smeraldina-Rima, Mami'nin bu küçük çabasının neden olduğu neşe patlamasından uzak durdu.

"Bu kadar korkunç olmayın," diye bağırdı "benim anlayamadığım espriler yapmayın. Ben ner'den bileyim kelbeklerin midede uçtuğunu?"

"*Kelebek,*" diye düzeltti Mami "midedeki kelebekler."

"Farketmez!" diye patladı Smeraldina "Sen beni hiç okula göndermedin ki, ner'den bileyim?"

"Benim sevgili genç hanımefendiciğim," dedi Mandarin büyük bir ciddiyetle "senin eğitimin bize binlere mal oldu. Daha azına değil, binlerce paunda patladı."

"Smerry neşelensene," diye uyardı multipar "eğer ben de genç ve güzel olup, beni dışarı çıkaracak yakışıklı ve genç bir erkeğe sahip olsaydım," büyükannelik arzusuna göz süzmek için sonuç tümceciğini geciktirerek "midedeki kelebekleri bilip bilmediğimi hiç kafama takmazdım doğrusu. Yakında öğrenirsin.

Benim yaşıma gelinceye kadar hele bir bekle," diye bağırdı, söylediğini zorla kabul ettirmek istercesine "o zaman öğrenirsin."

Smeraldina-Rima onu dışarı çıkaracak olan yakışıklı ve genç erkeği inceledi. Kanepede uzanmış yatıyordu.

Sonra "dışarı!" dedi içe işleyen bir gıdaklamayla "so siehst Du Aus! [Sen işte böyle görünüyorsun!]"

Ama aslında, sabahları yatakta yapılan tembellikler ve akşamları Mandarin'le içilen içkiler ve öğleden sonraları ev sahibinin kütüphanesinde bulduğu Vasari'nin ya da duvarlarında asılı en son resimlerin ya da günün veya gecenin herhangi bir saatinde piyanoda yaptığı başarısız hamlelerin arasında geçen süre içerisinde yitip giderek ve sobanın karşısında parlak fikirler yaratmak yerine soğukta buz tutmak üzere dışarı çıkmaya itiraz ederek, varışıyla Silvester arasında akıp giden hafta içerisinde kızı sadece ve sadece üç kez gezmeye götürebildi, üstelik bunların ikisinde çılgın ruhuyla Madonna'yı aşırı derecede öfkelendiren Mami de onlarla birlikteydi. Madonna memnuniyetsizdi çünkü bu alışkın olduğu tarzda bir muamele değildi. İşte böylece baş başa geçirdikleri tek akşam da anlamlı bir atışma ve onu izleyen gözyaşlarıyla gölgelendi.

Kuşkusuz bütün bunlar, eşlik eden sıradan fiyaskolar ve yarı-fiyaskolarla ve tam bir nezaket yoksunluğu içerisinde erkeğin onu memnun etmek, kızın da memnun edilmek için, zavallı bir şekilde ellerinden geleni yapmaları sonucunda ilişkilerini zedeledi. Kafasının içindeki mutlu kocakarı giderek küçülürken, Mami yavaş yavaş bıkıp bezmeye başladı; koca burunlu, bol mimikli ve her nasılsa bir şekilde Venedikli olan saygıdeğer Mandarin ise her fırsatta anavatanının haklarından feragat etti.

Silvester, çay ziyafeti bittikten sonra, onu tek başına şezlongta mum ışığı altında, elbette bir şişeyle ve elbette otururken buldu. Henüz gelmemişlerdi ama bir dakika içinde orada olacaklardı. Kendini çok kötü hissetti. Yeni yıla kadar dayanabilecek miydi, asıl sorun buydu. Parçalara ayrılmaktan korkuyordu. Yüksüz gideceğini düşündü, başı ortası kadar hafif olmayacaktı

gerçi, göbeğinin varlığıyla yokluğu bir olacaktı. Kendime yapacağım en küçük dikkatsizlik, diye düşündü, bir anda parçalara ayrılmama neden olacaktır.

Vasari'nin girişini baştan aşağı okumuştu ve neden bu kadar önemli olmadığını merak etmişti. Tarafsız safsatacı. Neyin önemi vardı? O'nun önemi vardı.

Aptal gibi gözlerini açarak karşısındaki duvarda asılı olan Son Yemek'in haykırmakta olan Paullo-sonrası Anlatımı'na baktı, şeytan ile tiritinin ve hain ile para kesesinin etrafında toplanmış olan önde gelen on üç düzleştirilmiş bilge kişi huzursuz sarı ışığın altında kurşuni görünüyorlardı. Şeytan ve hain ve on bir kişilik Jugendbund [Gençlik Birliği]. Sofranın başındaki yeşil bilge Kutsal John'dı. İfadedeki gizli masumiyet ne kadar da çekiciydi, kuşkusuz! Bir dakika içinde yemek üzere bir kurbağa isteyecekti.

John, hadi yemek için kurbağanı iste (üzgünüz, korkarız yine kayboldu, eşiğin altına saklandı, bizim suçumuz değil) ya da bir yılan veya bir akrep ya da bir böcek yut; bırakın da Moruk Nick'in banyosunda olmanın ne demek olduğunu anlatayım size çocuklar. Moruk Nick'in banyosunun en ortasındayım, burada hafiflemiş bulunmaktayım, sınırsızlığın sınırlarına ulaştım, insanoğlunun düşkünlüğünün cezalandırılmış kremasıyım, evet, o düşkünlüğün ta kendisi ve neticesiyim. Bir fahişe, çocuklar, şeytanın suyunun derin hendeğidir, işte ben de oradayım, o zaman soğuk bir amacın içerisinde sıcak mı olmalıyım, bunu kabul etmek adil midir, birkaç iyi pişmanlık kinayesi bilmek ve İsa'yı hemen kazığa bağlayıp sonsuza dek pes etmemek daha iyi olmaz mıydı? Of şimdi olduğu gibi zaman zaman, nerdeyse şunu düşünüyorum: hiçbir şey bana benden daha az benzemiyor. Bu, ya yeterince kalevi olmamamdan ya da göbek deliğimin altındaki o büyük ağırlığın olması gereken yerde doldurulmak istenen kocaman bir boşluk bulunmasından ileri geliyor olabilir. Ateş ve taş ve şişle yapılan işkence. Dört şiş ve kılıçla iyi bir deşiş ve işte size katedral olarak kullanılan bir kilise. Ve artılar ve eksiler.

Pekâlâ, çok iyi, o zaman bu durumda, benim ateşli taşkesilmişlerim, o zaman her şeyden önce cebirsel olarak, kutsal şeylerin saklı olduğu fildişi odadaki ilkpederi alınız. Hamursuz Bayramı için hiç iştah kalmadı, çocuklar, ama kendi yönteminizle bir şeyler yaparsınız artık. Çizgilerin düşü, toza yerdeki toza dokundu. Ya! Zamanım yakın. Şimdi oradan dışarı çakılların üstüne çıkın. Kısaltma zor sanattır, çocuklar, meneviş ve fresk, yağlıboyada; minyatür ve ağaç, taş ve tuval üzerinde; kakma ve renkli tahta, tarihi tablolarda; demir ile oymacılık, bakır ile baskıcılık; elinde testi olan adamı izleyin, savat, sarrafın minesi ve altın ve damasko, hep birlikte muhteşemler; pederle yukarı çıkın; sırça üzerinde şekiller, altından kumaşlarda çiçekler ve heykelcikler, tarihi resimler; toprak kavanozlarda suyun tutkusu; bu ben miyim, dokunmuş goblenlerin en güzel buluşu, çeliğin ve değerli taşların yontulması ve dokunması, bu ben miyim? Evet! Şimdi, büyük çoğunluğun, bir küçük melek uğruna, ah o tatlı küçük melek uğruna, renkler ve saç-kalemleri* ve en alçakgönüllü mihrapaltı için yapılabilecekler şerefine neden yarıştıklarını bilmek pek hoş olacaktır. Benim için yazılmış olan şekliyle devam ediyorum. Kehribar saplarınız ve bronz ananaslarınız ve mermer aşk iksirleriniz ve donmuş füjleriniz için bir incir ve bir alçak, tıpkı böyle yazılmış, öyleyse bana yardım edin, ama eyvahlar olsun şu adama ve sizin altın heyyykel düşkünlüğünüze ve boyanmış gümüş foyasına ve bel-suyu-boku bütünlüklerinin ve gerçekliklerinin fır dönen ve yakınan mucizesine; ve el benimle, tüylü bir elin öldüren yanlışlığı benimle birlikte. Patronlarınız kimler? Yunanlılar? Krallar? Âşıklar? Apelle için, bir silahşörün ihtirası için memnuniyetle, büyüleyici Campaspe. Evet! Masanın üstünde benimle birlikte. George Bernard, Pygmalion'unu kendine tutabilirsin. *Ve* prostatlı fil hastalığını. Huzurumun erkeği. Siz hiç Büyük George'un zırh içinde mahzende uyuyan bir çıplağı nasıl

* Bazı erkek böceklerde dişileri uyarmak üzere afrodizyak feromon sinyali gönderen yapılar. (ç.n.)

doğradığını, duydunuz mu? Topuğunu bana doğru kaldırmıştı. Ihlamurun ıslak kaderi. Senin çabucak yapıverdiğin. Dişi bir koyun altın yetiştirebilir. Ve geceydi. Oh, Aceldama* üzerinde ay ışıl ışıl, erkeğin botları hışır hışır, ...isteği içinde.

Pardon, şimdi hazinedarın bağırsaklarının bol kanı pıhtılaştırdığını göz önüne alın. Dışkıyla ilgili ayrıntı konusunda, her zaman kilise komisyonundaki sağlık sorumlusuna güvenin.

Ben, alacakaranlığın mumya-cenini, kurşuni spektrumun iki Sezaryen yarım-durağı arasında dona kalmış, eriyen karlarla sakinleştirilmiş, Dan'den sökülerek Beersheba'ya götürülmüş, daha yukarıdaki işkence-odasında mest olmuş, ketum ve yaşlı yürek, şimdi sekiz silindirle hızlanıyor ve çabucak oraya varıyorum. Haham, limon-yumurtası, çalmayan şef ve inanabiliyor musunuz boynundan, bağlandığı yerden masa boyunca ta yerlere kadar uzanan o dokunmuş cüppeyi giyen ve sağ elindeki yeşil kurbağaya, doğal olarak, görmeden bakan haham. Eski Yazmalardaki ikirciğin ve bu baş ile bu baaağır arasında uzanan kavşağın Y'sine ait nasıl bir ıssızlıktır bu? Köpeğin gücünden olan sevgilimin, kimin sevgilisinin, lanet olsun senin, alamadığı neydi, son kahvaltıdaki gibi şarap ve laden reçinesi mi yoksa çok dilli herhangi bir müzikalin soluk benizli kötümser hayduduna ait beyaz mendil mi? Pembe, tabii ki, papalık kilitlerinden çok daha vefasız olan sinsi başkan için, küçük fallik kese tombul pembe dokunmalarında tutsak kalmış, dudakları bahçe için aralanmış, yoksa sirke ve safra için miydi, belki de, boynunda göremediğim bir kaynama, bir hayli Rio-Santo olan Gilles de Rais gözyuvarları limonların limonunun darağacı melankolisine *odaklanmış*, yoksa sirke miydi ya da sünger üstündeki çördükotu mu yoksa çördüğün sazı mı ve hiç kuşkusuz daha keyifli konula-

---

* Judas Iscariot'a İsa'ya ihanetinin ödülü olarak verilen Kudüs yakınlarındaki tarla; bir rivayete göre Judas Iscariot İsa'yı ele verdikten sonra ödül olarak verilen tarlada kendini asar, bütün bağırsakları dışarı çıkar, akan kan nedeniyle tarla kana bulanır ve bu nedenle kanlı tarla olarak anılır. (ç.n.)

ra geçmeden önce bana ait Şeri Kobler'e güvenmeyen papyonbıyıklı, kanlı-yüzlü Tom'a bir gönderme yapmak gerekecektir. Ustaca yapılmış bir çalışma, çocuklar, bundan, eğer erkek izciler onbirincinin onbirinci onbir yıl sonrası için derin bir çukur ayırtmamış olsalardı tarihteki en belalı doyurma olarak tanımlanacak olan şu gördüğüm şeyden hiçbir şekilde kaçış olmayacaktı; bu kitabın anlamlı sahneleri arasında özlemin en küçük bir damlası bile yoktur. Damak zevkinizi mi bozdular, Thérese Philosophe? Yalnızca labia minora?* Pekâlâ, bunu bildiğim için mutluyum.

"Ahlaksızca konuşan bütün orospular içinde," dedi "şu schweigen niemals im Wald [ormanda asla sessiz kalmamak] ya da benim yetersizliğim karşısında kolalı bir kurdeleyi hiç açamayanlar ve daracık pantolonunu benim cansız umursamazlığım için harcayan bütün saygıdeğer sarılınmış (dışarı doğru pompalayarak söyle, sümkürür gibi dışarı pompala: ssssarrr-illll-ınnnmışşşş) düveler içinde, sen şampiyonsun, sen İspanya Kraliçesisin, üstelik şunu da bilesin, hindistancevizleri hiç umurumda değil ve hindistancevizleri hiç umurumda olmadı."

Oh Florence Florence, papüler pustular çiçek hastalığımın kepekli deri soyulmasının dikkate alınması konusunda sağlık memurunu bilgilendir. Florence, beni menekşe renkli toza ya da nişastaya bula. Beni şarap ve kanyak ruhuyla ov. Çişimi tutamayışım nedeniyle turnusolün nasıl ezildiğine bir bak. Beni havalı yatağa yatır. Hafifçe yükselt. Örtüyü indir. Koruyucu-örtüyü kaldır. Bak, gördün mü, kusma krizim tuttu. Dilim dolaşık, içim kuşatılmış. Barut gibiyim. Rahatsız edilmeye sinirleniyorum. Işığa tahammül edemiyorum. Yatak örtülerini kemirmeyeyim diye gözetleniyorum. Bu, son. Yarım saat boyunca nefesim kesiliyor. Her şeyi ister istemez altımdan geçiriyorum. Yüzüm yalnızca solmuyor, kararıyor da. Çok terliyorum. Yavaş yavaş batıyorum. Kasılmalar içinde ölüyorum. Of, sar beni, kalafat ipiyle ya da

* Labia minora: vulvadaki küçük dudaklar (ç.n.)

sargı beziyle sar beni. Kordonumu iki kere düğümle. Beni flanel yorganımın içine yerleştir, ama usulca yap bunu. En parlak ve en iyi şişe, kauçuk emzikli olandır. On sekizinci ayda, sakın daha önce değil, bana dövülmüş et ve hafif sütlü-tatlılar ver. Üçüncü ya da dördüncü kuşağa uzanan bir genizden konuşma şeklim var ve arkam yeşil oturakların yokluğunda ağrıyor. Bana kımız ve kudret helvası ve Revalenta Arabika'nın kocaman lavmanını ver. Beni tecrit örtüme sar. Bunu söylediğim için üzgünüm ama Mami'de meme pigmentasyonu, bir isterik nasır, bir hayalet tümör, bir evlilik dışı sancı, iki fıçı kolostrum, beyazlar ve bir de beyaz bacak var. Solgun görünüşün domestik hizmetkârıdır kendileri. Rahim suyunu dikkatle araştırın. Meme uçlarını kolonyalarla kaplayın ve memelerini güzelavratotu gliseriniyle parlatın. Şaraplı, peynirli, keyifli hoş bir akşam yemeğinden sonra diz-dirsek pozisyonunda derin uykuda buldular beni; başım büyümüş, karnım şişmiş ve sevimli minik bıngıldağım sonuna kadar açılmış bir halde. Yapılacak tek bir şey var: sakız ağacı reçinesiyle kompres yapın bana. Yatak sallanıyor ve moralıyorum. Çaydanlığın ağzından kaynar su içmeye çalışıyorum. Ocak ayaklarını, neşterleri, bıçakları, usturaları, yuvarlak tavaları, takımları, sürgüleri, kateterleri, ezicileri, çubukları, sondaları, bujileri, pompaları, bisturileri, kömürü, Allingham mengenesini, Allingham mengenesini sakın unutmayın ve Higginson şırıngasını yok edin. Sarın beni, of havluluk bir kumaşla sarın beni. Cerrah Battey'e telefon edin, Ballsbridge iki, sonra sıfır ya da bir. Görüyor musunuz terimin renginin ne kadar sarı olduğunu, giysimi nasıl lekelediğini, görüyor musunuz? İrinim övgüye değer şekilde sarı, tatlı ve hafif. Baştan aşağı süngerle temizleyin beni, gece terlerimi ve veremimi. Cockburn benlerim için yarık ağızlı iğneleri mikroplardan arındırın, beş tane benim var. Yumuşak bir bezle onu kurulayın, sonra cam bardağının içine koyun, azıcık sütle terbiye edin, biraz tuz atın ve böylece kusacaktır, hafifçe çalkalayın, bir daha kusacaktır. İngiliz Buldogu'nun İlaç Kitabı'nın değişken kimyevi solüsyonunu boş verin. Beni paça yağıyla ovun.

Ayaklarımı sertçe çimdikleyin, ama çok da sert olmasın, ayak parmaklarımı her yöne bükün, küçük kaslarımı yoğurun, büyük kaslarımı yoğurun, ayaklarımı sıkıca tutun, tek tek sırayla, elinizi yukarılarıma doğru sertçe çıkarın, kaslarıma çok sert vurun, lenf sıvılarını harekete geçirmek için vurun, biliyorsunuz, yoğurun ve bir parça vurarak masaj yapın, karnımı baştan aşağı çimdikleyin, her iki elinizle karnımı sıkıca kavrayın, eti sertçe aşağıya kolona doğru çekin, her şeyde sert olun, bütün sırtımı çimdikleyin, bir süpürme yapın –fooşş!– spina bifidam* boyunca aşağı doğru hızlı hızlı birkaç kez, popomu ezin, bükücü kaslarımı çürütün, gerici kaslarımı yumruklayın ve sonra beni battaniyenin içinde bırakın. Döküntüm için derimi ovarak yağlayın –hünerli-züppe– Gorgonzola cilamın süresi doluyor, üzerinde pembemsi-süngercikler yüzüyor.

Kızın başka tarafa çevrilmiş güzel beyaz yüzü sakindi, göğsü ve göbeği adamakıllı önde, omuzları arkadaydı, uzun sert tomarı her iki eliyle kavramıştı, Tuileries'nin içinden yuvarlanarak geçip A1-yönü gidiş platformuna varmış olan delikanlının sargılarını onun hareketli dudaklarına bir alay ifadesi yerleştirtecek şekilde bir çeşit uçak savar topçusu dikkatiyle taşıyordu. Delikanlı şimdi vagonda şık su-geçirmez giysisinin altından yapıştığı mesanesini sıkı sıkı tutmaktaydı. Hayatıma çözüm bulmak üzere göz alıcı Venedik'e gitmek amacıyla yalpalamama vatmanlar kıkırdıyorlar. Mes pieds. Mes larges pieds. Aux cors sempiternels. [Ayaklarım. Koca ayaklarım. Her daim nasırlı.] Çok temiz. Çok akıllı ve çok becerikli, kuşkusuz. Amortisörler aracılığıyla işkence. Kon stan-ti-no-pol. S.M.E.R.A.L.D.I.N.A.R.I.M.A. Tanrım, bu ne kadar zamandır sürüyor? Nicht küssen bevor der zug halt [Tren durmadan öpmek yok].

"Bu kötü bir diyalog," dedi kız acı acı. "Tanrı bütün hayatım boyunca bana azap çektirdi," dedi iyice yayılarak, "Ophelia'yla konuşmanın yolu bu değil. Kendin olmaya çalışarak Sauladen'i

---

* Spina bifidam: omurilikte meydana gelen bir gelişim bozukluğu. (ç.n.)

neden karmaşıklaştırıyorsun? Koca bebbek," diye dudak büktü "buna gülerim işte."

Başını çevirmeden ve hiç istifini bozmadan sargı tomarını kenarlardan ona doğru güzelce gevşetti.

Of, onun geleceğini ve geleceğini geleceğini geleceğini düşledim ve beni sıska sevimli iki-kişilik-yatak tavşanı olarak çağırdığını düşledim gel benim zıpkınını ve tıngır mıngırım gel çabuk benim gül günlerimi güzellik günlerimi kızıl haftamı rahatlat çılgın bir utançla utanç dudaklarımla utanç numarası yapmama yardım et en yeni haberleri onun en yeni haberlerini ver ben şehvet-cüzamıyım ve hastayım oh yaramaz züppe kuşum için benli günahkârımın kesme çubuğu için en iyisi bir serçe ya da altın damarlı bir dal ya da kömür mağarası olmalıymışım katırtırnağı gitmiş nişadırruhu gitmiş ve çuhaçiçeği şarabı da gitmiş yakışıklı bir şekilde ve marul kemirilmiş kemirilmiş bitmiş ne de kızıl zamanlı güzelin son gün gülü dikeniyle açmış oh çok karışığım ve salmagundi salatasıyım yalnız başınayım ve yatakta tek başınayım bu evde hiç kurbağa-tükürüğü istemiyorum ve neşeli deli Dublinli serserimden kimin tüysüz güvercini olduğumu duymak istiyorum ve acaba kimin sıpası atı kısrağı Viyanalı küçük güvercin gibi emirlere uyar benim uyarımı dinle ve bol Yunan pantolonunun üzerine asma bir kilit tak önce bak ben buradayım çabuk ol umut içinde bekliyorum ve tıngır mıngırımla paylaşmaktan ve toprak ananın sadaka-tası ve ön-dükkânı içinde büyümekten büyümekten hoşnutum.

"Uruspu!" dedi onunla yüzleşmek için pencere kanadına doğru gerileyerek, "Uruspu! Uruspu!" dedi Dmitri Karamazov'un yaşamına ve ihtirasına aniden özenerek. Ama Belacqua olarak poposunu pencerenin denizliğine yerleştirdi, bomboş kalbi bir trompetten etkilendiğinden çok daha fazla etkilenmişti ve erkeği kendisini koruması için istiyordu, "Uruspu! Uruspu!" ve şimdi yelek cebinde mensur-şiir diyapazonu, çatacak bir yer arıyordu. İşte tam o sırada kahredici sarışınlıktaki gururlu güzelim uzaklaştı usulca ya da bana öyle geldi ve

sonra içinden şeytanımın ölmüş İspanyol prensesimin of Schopenhauer kayıtsız bir hareketiyle belirlenen akşamın ortasına göğüssüz Yunanlı köle ya da avcı zalim Hintli dansöz çıktı ve Bilitis'in karanlıkla gelen titreme nöbetleri için şimdiden terlemeye başlamış olan çakıl taşlarının kavrulmuş ve kurumuş derilerimize batan ve bel ve omuz kemiklerimizi çürüten karışıklığının üzerinden aşağılara kaydı, bütün gece, eğer o minik orospu daha ziyade taş gibi ve of pek de dolgun küçük Lesbia* gelirse, etini rezil ve çarçur ederek, omuzlarımı ve kalçalarımı o batan, yaran ve böbreklerimin içine kürek kemiklerimin arasına kadar çıkan çakılların buzdan sert tanelerine doğru bastırarak gelirse aynı bir kapella** gibi azalarak neredeyse bir dikili taşın içinde yok olacak ve işte tam o anda resimde büyük memeli koca popolu son derece fıkır fıkır görünüşüyle Smeraldina-Rima belirecekti.

"Bu kadar yıl yabancı bir ülkede yaşamış olduğunu dikkate alsam bile, ana dilini nasıl bu kadar kötü konuşabildiğine şaşırıyorum," diye eleştirdi Belacqua.

Kız, komik bir biçimde göğüslerini gererek, adamın omzunun üzerinden keskin bir bakış fırlattı. Pencerede oturmuş havlamak isteyen beyazlı-kırmızılı dev bir orospu gibiydi. Adam Allahını seversen kalk oradan demek istiyordu ve tam da sözcükleri ağzından çıkarmak üzereydi ki kız her şeyi düşürdü.

"Farketmez," diye bağırdı kaba bir biçimde, "hiç farketmez."

"Çok *fena*," diye sürdürdü erkek "çok *fena*."

Yalnız on iki defa değil tam on üç defa ahlaksız. Seni yakaladım lanet diye hırladı sivri ve çıkıntılı çeneli Komutan, bir taraftan da gagasının içindeki küçük azıdişlerini biliyordu. Espri yaptım. İsim. Yaş. Doğum tarihi. Prematür mü yoksa Zamanında mı. Emzirildi mi yoksa biberonla mı beslendi. Sam adında lanet

---

* Romalı şair Gaius Valerius Catullus'un büyük aşkının mahlası. (ç.n.)

** Bir müzik parçasının çeşitli çalgı ve vokallerin katılmasıyla toplu halde sunumu. (ç.n.)

bir fulva* vulva meraklısı olan o kutup ayısı Hebridlerin** birinden ya da ötekinden yollu Nicolette'lerin çocuk bezi ve çocuk giysisinden yoksun kan emici utançlarını çömelmiş dikizliyor ve sürünüyor kaynamanın buharları içinde lanet lanet lanet, sadece kafa indeksime bak tamam mı kırmızı kumtaşı gözlerimi mahvediyor ve bakarken çok dokunaklı bir şeyi ya da günbatımında ormanın içindeki uzak bir borazanı belki seninle benim zevkimize göre biraz fazlaca Sarı Aşk ya da Bir Ankou*** olmaya yatkın bir şeyi ilk kez şaşılacak derecede konuyla ilgisiz kalacak bir anekdotu biraz da keyifle anımsıyorum, kimbilir hangi korkunç gar otelinde Mırıltılı Deliryum ve Yaz İshali ve beraberindeki noli me tangere**** ve karnını parçalayan kemirgen ülserler ile zavallı prostatlı Lelian'ın büzücü kaslarını şaşırtmak üzere kafasındaki bit yumurtalarının üzerine, hangi bit yumurtaları kahretsin pek tabii ki derisinin altındaki sensin, kuluçkaya yatarak, kuyruk sokumundaki kara lekeler kızıla boyanmış ve dudakları dil pasından yapışkan bir topak, şiş parmakları yatak örtüsünü yolmakla meşgul, hırıltıları hiç soluğa benzemiyor, çıtırtılı balgamlı çınlamalı ıslıklı çatırtılar, uğultular ve ötüşler (hastalığının bu yönünü adlandırmak için emek harcayamayacağız) şeklinde ve inanır mısınız midesuyu ve eriksuyu balgamıyla sesi cırtlamış ve kısılmış, serseri ibne, tanrım aman tanrım, nasıl ama nasıl soktu kendini bu hallere, tam bir Racine, boğuluyor bidenin içinde ...Douceurs...! Pöf burada çatlak bir ses var gibi geliyor bana, ya size? Kurtarılması gereken ruhlar var ve. Geceterleri içinde tükenip bittiğimde, bu er veya geç büyük küçük demeden hepimizin başına gelecektir, o antiseptikli tamponları iyice derine –of

---

* Fulva: gündüzgüzeli çiçeği. (ç.n.)

** İskoçya'nın batı kıyılarında Britanya Adası'nın en eski kayalarının bulunduğu adalar. (ç.n.)

*** Breton mitolojisinde ölümün kişileşmiş hali. (ç.n.)

**** "Dokunma bana." İsa'nın dirilişinde Meryem Ana'ya söylediğine inanılan tümce. (ç.n.)

douceurs– sokup yerleştirmesi için Florence'a talimat verilmeli (öyle değil mi). Peder bu-gün kadın amantanrımamantanrım peder ellerine susadım yeter. Bomboş kafasıyla (bu durumda bu fazla ciddiye alınacak bir konu değil) aniden bir tanesi dışında bütün mumların sönmüş olmasını istedi o da öylece kuyruklu piyanonun üzerinde durmaya devam edecekti aptal kız perdeleri çekmesene, Mami, yolda çok yoruldum, bana bir tadımlık karamsarlık ve bir de araba yollasana, notasız çok yumuşak bir şey istiyorum ama ve Tanrı aşkına akordu da bozuk olsun, alçak ve yumuşak ve yavaş ve hoş bir kırmızı şarabın mührü gibi, libidom için, yine de itiraf ediyorum bu-gece o kadar formdayım ki Bacharach* Yumurtaları'ndan dolayı Sözcüksüz bir mızıltı kaçırırsam ağzımdan çok şaşırırım.

Madonna'nın omuzlarını dikleştiriş ve tüm nemli düş kırıklıklarını geride bırakış şeklinden küçük bir kuşta ya da erkek kaplanda süt aramakta olduğunu düşünebilirsiniz. Bu her şekilde iyice açık artık. Mami piyanoyu çarparak kapattı, Mandarin başını görkemli havai fişek gösterisinden çevirerek öfkeyle baktı.

Mami ölü gibi bir sesle "Silvester," dedi.

Çok şükür, ama sevgili birdenbire edepsizleşti. Sonra bilmek istedi, bunun yaklaşmakta olanlarla ne ilgisi olabilirdi, kendini neden sıradan bir öfkeye kurban etmişti, bunu öğrenmeliydi, merakı uyanmıştı.

"Eğer onu dışarı çıkarmazsan," (böylesine keyif kaçırıcı bir ezber erkeği pekâlâ titretebilirdi) kadının geniş ve lekeli gerdanı bir teleskop gibi iç içe geçti, bu fırsatı kararlılıkla arkamızda bırakıyor ve o bölgeyi sadece göğüs kafesi olarak adlandırıyoruz, sonra göğüs kafesinin üzerinde öne eğik bir şekilde kantorbalarına dönüşmüş şiş pençelerini sallayarak durdu, "sen bir o..."

Fişekçi, müthiş bir omuz-dirsek-avuç-ve-kaş becerisiyle bu kışkırtmaya karşılık verdi.

---

* Almanya'da Ren kıyısında bir yerleşim yeri. (ç.n.)

"Bunca yıldan sonraaaa," diye homurdandı adam sarsılmış bir halde, "sen geceye bak." Yalvarışın ıstırabı. "Bu eski kent," diye hırıldadı "Gewohnheitstier [Boğa burcu alışkanlığı] keçi olma."

Spazm çok ciddiydi. Üçüncü ya da beşinci günde ölümle sonuçlanabilirdi. Beni zora sokma, ön dişlerimi kırma, sadece bir balık yumurtası fitili at ve zihnimi tümüyle boşalt. Eğer pantolonumu çıkarmakta zorlanırsan yan dikişten aşağı boylu boyunca makasla kes, korkma ılık soluk şarabın ılık yumuşak içimi boğazımı gıdıklayacak, kırmızılık ve hararet ve şişme için bir damla da opium verirsen iyi olacak.

Öyleyse aman, Hizmetkârım benim. Yunan hamamı kafadaki kederi yok eder. Ölülerin arasında özgürsün. Oh huzur içindesin, kendine benzersin. Optumo optume optumam operam. Hicvin şeytanı hicvin ruhu elmastır. Kızıl-dilbalığının yanına harika bir biçimde hazırlanmış olan Portakal-kabuğuna dayan ki şeyin... ııh... ruhun yorgunluktan kurtulsun. O kadar. Viel Vergnügen. [Keyfine bak.]

"Şimdi," diye parladı, merdivenleri çınlatarak, "pek tabii ki içeri giremeyiz."

Gördüğü hayallerden sonra kendini çok güçsüz hissediyordu. Oysa küçük aklı berraktı, bir bir çan kadar berraktı, şairin aklı kusursuzdu, şimdi parantez açalım:

Her daim berrak ve parlak olmalı,
Kristal bir nehir gibi akmalı,
Işık kadar parlak ve rüzgar kadar berrak ...

Sonra kafası bir an için o haldeyken, ışıl ışıl aydınlanmışken, yola girmiş çağıldarken, şöyle dedi:

"Elbette girebiliriz, saat henüz on iki olmadı."

Birlikte ağır kapıya yüklendiler ve kalabalık giriş holünden merdiven başına doğru yürüdüler.

"Sana söylemiştim," dedi adam "işte girdik!"

Belediye Sarayı'nın altındaki lokanta bir cümbüştü. Merdiven başında duraklayıp bir masa bakındılar.

"Şimdi," dedi kız "bir masa bulmamız olanaksız. Neden çağırdığım zaman gelmezsin bilmem ki."

Gerçekten de masa bulmaları imkânsız görünüyordu.

"Burada durmanın bir yararı yok," dedi adam "yapabileceğimiz bir şey yok. İçki de alamayız. Hadi gel."

"Geleyim de, nereye?"

"Barberina'ya gidip bir şeyler içelim."

"Barberina buradan farklı değildir."

"Sen öyle san," dedi. "Gel hadi."

"Artık ne yaparsak yapalım geceyarısını kaçıracağız." O anda kızın içinden kesinlikle şeytanlık ve çılgınlık geçmekteydi. "Hem sen neden..."

"Kaçırmayacağız," dedi adam "eğer biraz çabuk olabilirsen tabii."

Giriş holü boyunca kıza laf yetiştirdi ve dev kapıya asıldı. Kapı kilitliydi.

"Çıkamıyoruz," dedi.

Madonna kapıyı tırmalıyor, öfkeyle soluyordu. Adam, bir şey düşünemez halde, duvara yaslandı. Bir şeyler içmek gereksinmesi içinde öylece kalakaldı.

"Boşuna," dedi "dışarı çıkamazsın."

Dişi bir panter gibi ona döndü, fakat Belacqua kızın ona zarar vermesine ya da bu türden başka bir şey yapmasına izin verecek gibi görünmüyordu.

"Çabuk," dedi köpürerek "öteki kapıyı dene."

Bu tür şeyler zaman alırdı. Gitti ve tam zamanında geri döndü.

"Kilitli," dedi "yılın sonuna kadar kilit altındayız demektir."

Smeraldina-Rima kıkırdamaya başladı.

"Yılların arasında kilitli kaldık." Duvara dayandı ve elleriyle erkeğe yumuşak paslar vermeye başladı, tepeden tırnağa kıkırdıyordu. Belacqua saatine baktı.

"Bir dakika içinde bitiyor," dedi "sonra dışarı çıkar Barberina'ya sakin sakin güzel bir şeyler içmeye gideriz. Saat neredeyse on iki."

Madonna sakin ve güzel bir içki istemiyordu. Dayandığı duvardan fırladı, bir cakayla erkeğin önünden geçti ve merdiven sahanlığına doğru yürüdü, cüretkâr ve şuh kadın. Tırabzanın üzerinden eğildi, ince siyah elbisesi iyice bedenine yapıştı. Adam peşinden geldi.

"Bir saniye içinde geliyorum," dedi erkek ve dikkatle dar basamaklardan aşağı inmeye başladı.

"Pov-pov!" diye seslendi kız adamın arkasından. Bu özel bir şakaydı, adam arkasına hiç dönmeden elini sallayarak bunu yanıtladı. Kız ise onun her zamanki abartılı soğukluğuyla kalabalığın arasından kendine yol açarak ilerlemesini izledi. Bir ya da iki erkek onu fark edip el salladı. Kadınlar, bir bakıştan sonra, onu bir daha anımsamadılar. Etrafındaki hiçbir şey kızın gözünden kaçmıyordu. Sallanarak uzaklaşmasını ve kayıtsızca W.C.'de kaybolmasını izledi. Kalabalık merdiven sahanlığında tek başına durmuş adamın topallayarak W.C.'de yok olmasını izlerken aniden yapılabilecek hiçbir şeyin olmadığını farketti, şu zavallı Bel kaybolmuştu ve muhtemelen ölmüştü. Onun için kederlendi, gözleri yaşardı.

Bir el teklifsizce omzunu tuttu. Hiç direnmeden tırabzanı bıraktı, arkasına döndüğünde ona göz koymuş olan, kız bal gibi durumun farkındaydı, o ablak satranç şampiyonuyla, o aşağılık para babasıyla burun buruna geldi, Adam pek keyiflenmişti.

"Bu güzel kız," dedi "bizim masamıza gelir mi acaba? Bize katılır mı?"

Bir sömürge yöneticisi kadar şişman ve etkileyiciydi. Aslında istediği kadını elde etmişti ama şimdi bunu da isteyip istemediğini merak ediyordu. Henüz bunu elde edememişti.

"Kiminlesin?" diye sordu kız, onu savuşturarak. Adam üç züppenin ya da gösteriş düşkününün, kötü şöhretli üç moda meraklısının adını saydı, sonra eliyle oturdukları yeri gösterdi.

"Üzgünüm," dedi kız "Bel ile birlikteyim."

Şimdi, adam Belacqua'yı satrançta yenmiş ve sonra da yeteneksiz delikanlıyı ta eski şehirden evine kadar götürüp bırakmıştı, oradan tanışıyorlardı. Onu toy buluyor, sıkıcı ve kibirli bir köpek ve şımarık bir koca bebek olduğunu düşünüyordu. Kurnaz bir para babasıydı.

"Bu bir bahane değil," dedi alayla "çünkü iki kişi için de yerimiz var."

"Üzgünüm," diye yineledi kız.

Adam başını iyice kıza yaklaştırdı.

"Ama neden?" diye ısrar etti, yumuşak bir biçimde, bakışları her zamankinden daha karanlıktı. "Seninle oturmak istemez" dedi bir anlık bir ikirciklenmeden sonra kız.

"O zaman!" gülümsedi adam, en küçük bir kızgınlık belirtisi göstermeden "O zaman!" gerçekten etkilenmişti. "Sonra görüşürüz," bırakalım umut etsin, ve çekildi.

Belediye Sarayı'nın saati çaldı, eğlence düşkünleri el ele tutuşup koro halinde şarkı söylemeye başladılar. İhtiyacını azımsamış olan ve şimdi başı tuvaletin serin porselenine dayalı işinin bitmesini bekleyen Belacqua'nın aklına birden on ikinin o olağanüstü bölünebilirliği geldi. "Prosit Neujahr! [Yeni yılın şerefine!]" dedi gerçeği söylemek gerekirse sesi zayıf ve cızırtılıydı, sonra çubuğunu içeri soktu. Geri dönerken onun uzaktan yaklaştığını gören Belshazzar bir yandan öbür yana sallanarak eğlenmekte olan üç züppe arkadaşını bırakarak yerinden kalktı ve Belacqua'nın yolunu kesti.

"Eee," diye söze girdi, "nasılsın bakalım?"

"Çok iyi değilim," dedi Belacqua "sen nasılsın?"

"Gel bizim küçük grubumuza katıl," dedi Belshazzar kıpırdanarak.

"Üzgünüm," dedi Belacqua "Ben Smeraldina'yla birlikteyim."

"Gel," diye fısıldadı Belshazzar dikkat çekici çirkinlikteki yüzü tarifi güç bir şekilde kasılmıştı şimdi, "Smeraldina'yla birlikte gelin, ikiniz birlikte gelin."

Bu Belacqua'ya fena bir fikir gibi gelmemişti. Merdiven sahanlığına geldiğinde damını çok çekici genç bir adamla sohbet ederken buldu.

"İzin verir misiniz?" dedi Belacqua ve fazla yaklaşmadan durup bekledi.

Genç adam Madonna'dan uzaklaştı ve kızın korumasına doğru ilerlemesine fırsat bıraktı. Kız Belacqua'yı dikkatle süzdü.

"Ne oldu?" dedi "yüzün kireç gibi."

"İyi değilim," dedi Belacqua "ama sana sevineceğin bir haber vereceğim, bir masa buldum."

"Nerede?"

"Şu şerefsiz şişko," dedi "şu ev zamparası bizi masasına davet etti, ben de yorgunum, üstelik bir şeyler içmek istiyorum, sen ise burada kalmak istiyorsun, işte..." ve merdivenlerden inmeğe başladı.

"Kim?" diye haykırdı Madonna. "Ne diyorsun? Kim sordu...?"

"Nereden bileyim?" diye inledi. "Geliyor musun? Şu şişman satranççı bozuntusu dişçi..."

"Dur!" dedi Madonna. "Hemen geri dön. Ben Barberina'ya gidiyorum."

Geriye doğru bir adım attı.

"Dışarı çıkamayız," dedi, Barberina'ya gitme önerisine şimdi şiddetle karşı çıkıyordu. Kız uzun gövdesini ona doğru çevirdi ve giriş holünde kayboldu. Kapıda onunla karşılaştı.

"Ne anlamı var," dedi Belacqua "DIŞARI çıkamazken Barberina'ya gitmekten söz etmenin ne anlamı var?" Fakat kız narin elleriyle kapıyı açmıştı bile. Belacqua'nın da onu izlemekten başka yapacak bir şeyi kalmamıştı.

Barberina'nın barında oturduklarında kız durumu açıkladı.

"Her an gelebilir," dedi "en iyisi gitmek. İçkini bitir de gidelim."

"Kendi söylememiş miydi havai fişek gösterisinden sonra geleceğini," dedi Belacqua, bir saat sonra konuşmak isteyeceğini bilerek, "ve Mami'yi getireceğini?"

"Bir sigara ver," dedi kız.

Delikanlı kızın sigarasını yakmak için davrandı. Kız şaşkınlık içinde ona bakakaldı. Sigarayı kıza uzattı. Sanki kızla oynuyordu.

"İstemiyor musun?" dedi.

"Kendi içtiğini ver," dedi kız sonunda, "kendine de başka bir tane yak."

Masanın öteki tarafına uzanan kız erkeğin ağzından yarıiçilmiş sigarayı çekti. Sigara ağızdan çekilirken hafif bir patlama sesi çıktı!

"Şimdi," dedi kız, "kendine başka bir tane yak."

Belacqua böyle bir şey yapmaya yeltenmeden köşesine çöktü. Kız ise oyununa katılmadığı için şimdi de suratını asmaya niyetlenmişti.

"Erkek-arkadaşından ne haber?" dedi sonra. "Ertesi sabah başını ağrıtan bira değil aslında, içkiyle birlikte içtiğin sigaralar."

"Ne dedin?"

"Bira değil diyorum..."

"Hayır, daha önce dediğin."

"Ha, erkek-arkadaşın..."

"Hangi erkek-arkadaş?"

Kahretsin, nereden bilsindi hangi erkek-arkadaş!

"Belki, düşünüyorum da," dedi belli belirsiz "şu Belediye'nin altındaki lokantadaki."

"Ne demek istiyorsun, belki düşünüyorum demekle?"

"Bilmiyorum."

"Sen ne bilirsin zaten?" diye sızlandı. "O erkek-arkadaş falan değil. O planör şampiyonu."

"Nasıl yani, planör şampiyonu mu?"

"En uzun uçuşu yapan havacı."

"Erkek-arkadaşın değil mi yani?"

"Hayır."

"Erkek-arkadaş ne demek?"

"Bilmiyorum. Sen biliyor musun?"

"Hayır. Ya sen?"

"Hayır."

"Ben erkek-arkadaş mıyım?"

"Sen benim erkek-arkadaşım mısın?"

"Evet."

Kız bunun üzerinde biraz düşündü.

"Hayır," dedi sonra "değilsin."

"Peki, o zaman, ben kimim?"

Bunun üzerine kız biraz daha düşündü.

"Sen benim erkekkimsin," dedi sonra.

"Ama iki k ile değil," dedi.

"Ne?"

"Diyorum ki, iki k ile senin erkekin değilim."

Kız çok kötü kaşlarını çattı ve "Ne," diye tekrarladı.

"Diyorum ki E-R-K-E-K-K'in değilim."

"Beni kızdırma," diye inledi "canımı da sıkma. İçkini bitir ve gel."

"Nereye geleyim?"

"Nereye olursa. Eğer sen gelmezsen o canavar gelecek."

"Ama dans etmek istediğini sanıyordum."

"Hayır," dedi kız sertçe "dans etmek istemenin ne yararı var, etrafta dans edecek biri yoksa."

"Benimle dans etsen?"

Ayağa kalktı ve arkasından elbisesini çekiştirdi. Zavallı kız, her şey her zaman üzerinde toplanıyordu, poposu o kadar devasaydı ki.

Belacqua acı içinde ayağa kalktı.

"Ben dans edemem," diye mızıldandı.

"Kız masanın öbür tarafında ayakta durmuş öylece adama bakıyordu.

"Du lieber Gott! [Yüce Tanrım!]" diye fısıldadı.

Korkma ve öfkelenme sırası şimdi Belacqua'daydı.

"Üzgünüm Smerry," diye sızlandı kızgınlıkla ellerini sallayarak, "Ben dans edemem. Dans etmek isterim ama edemem. Dans etmeyi bilmiyorum. Yoruluyorum. Beceremiyorum."

Kız yerine oturdu.

"Otur," dedi delikanlıya.

Yine de canın cehenneme, diye düşündü delikanlı.

"Paris'ten neden geldin?" diye sordu alçak bir sesle.

"Senin yüzüne bakmak için," dedi delikanlı çok kısa ve çok kendinden emin bir şekilde.

"Ama ona bakmıyorsun."

"Tabii ki bakıyorum."

"*Bakmıyorsun*, Bel, sen de biliyorsun, *bakmı*yorsun."

"Beni görmüyorsun" dedi Bel.

"Eskiden tek isteğinin benim gözlerime bakmak olduğunu söylerdin, gözlerimin *içine* bakmak olduğunu söylerdin."

Geçmesini bekledi.

"Bel!" şimdi yalvarıyordu.

Bel yüreğinin yumuşamasına izin vermeyecekti.

"Artık gözlerimin içine bakmak istemiyor!" diye vızıldadı.

"Çünkü yüzüne bakmak istiyorum?" diye alay etti öfkeyle. "Çok klasiğim," dedi "bilmiyor muydun?"

"Beni seviyor olsaydın böyle yapmazdın!"

"Ne yapmazdım?" diye bağırdı masaya vurarak.

"Her zaman yaptığını," sesi zırlamaya dönüşmüştü, "her şeye ilgisizsin, hiçbir şey bilmediğini ve hiçbir şeyle ilgilenmediğini söylüyorsun, bütün gün o eski lanet evde yatıyor, eski kitabını okuyor ve Babacığımla aylaklık ediyorsun ve sözüm ona," umutsuzca sonuca vardı, "bana âşıksın!"

Ne olursa olsun canın cehennem, diye düşündü Bel.

"O benim yüzüme bakmak ister," dedi taklidini yaparak, zoraki bir kıkırdamayla, "Smerry'sinin sevgili yüzüne bakmak için," yine kıkırdadı "Paris'ten buralara kadar üçüncü sınıfta yolculuk etti." Masaya yaslandı, gözlerini kapattı ve kıpkırmızı

olmuş küçük öfkeli yüzünü rahatça incelemesi için ona uzattı. "Şimdi," diye alaylı bir kahkaha attı "ona iyice bak bakalım."

"Beni anlamıyorsun," dedi ciddiyetle Belacqua "bu kaçamak yapılmalı."

"O da ne?" dedi kız gözlerini iyice açarak, "Yiyecek bir şey mi?"

"Yüzüne bakmak istiyorum dediğimde," diye açıkladı "aslında ona gizlice bir bakış atmak istediğimi söylemek istemiştim. *Hırsızlama, kaçamak* bir bakış."

"Sen sarhoş musun?" dedi kız, adamın ciddiyeti keyfini yerine getirmişti.

"Maalesef!"

"Paris'ten bütün bu yolu, üçüncü sınıfta, yüzüme kaçamak bir bakış atmak için gelmiş."

"Öyle de diyebilirsin," dedi Bel "böylesi daha çok hoşuna gidiyorsa eğer."

"Hiçbir şey demek istemiyorum. Bunu sen söylüyorsun."

Bel, artık buna bir son verme zamanının geldiğini düşündü.

"Sen başlattın," dedi kız.

Tartışma o kadar aleni olmuştu ki barın uzak bir köşesinde dona kalmış olan çetin bir ceviz kocaman elini Madonna'ya doğru kaldırarak rastgele salladı ve Beceriksiz Eva aheste bir üst dudak ilişmesiyle allak bullak olan Belacqua'nın gönlünü etti. Beceriksiz Eva barmendi. Dickens'ın çarpıcı belirteçinin içindeki sahte iffetli kadın, geç saatlere ve Alman cinine olan tutkusu nedeniyle çoktan güzelliğini yitirmişti. Yufka yürekli mutsuz müşterilerinden otlanarak bol bol Alman cini içerdi ve genç kahramanımızın kolay bir lokma olduğunu çok iyi bilirdi. İşte şimdi sırf bu nedenle isteğinin belirtisi olarak dişlerini göstermişti. Belacqua köşesine sokuldu ve şimdi kendini toparlamış yeniden sergilemekte olan Madonna'nın önündeki içkilerden birine kendini buyur etti, sonra varlığını fark ettirmek umuduyla derin bir nefes verdi. Uzakta barda açıkgöz Eva Belacqua'nın özel şişesini havaya kaldırıyordu.

"Alabilir miyim?" dedi ıslık çalarcasına.

Belacqua kızardı.

"Yırttın," dedi Madonna omzunun üzerinden "barmen kız sayesinde."

Eva cüretinin meyvesini onlara doğru kaldırdı.

Havai fişekçi horozlandı. Belacqua keyiflenmişti.

"Bir içki iç," diye coştu "iç bir içki. Benden," diye ekledi, ama ne yazık ki bu teklif arzu etmiş olduğu çabuklukta kabul edilmedi.

"Mami nerede?" dedi Madonna çok hırçın bir ses tonuyla.

Fişekçi girintinin önünde durmuş durum değerlendirmesi yapıyordu.

"Mami nerede," diye yineledi Madonna.

Adam traşsız Mona Lisa gülüşünü sıvazladı.

"Burası mucizeler kentidir," dedi sonunda. "Grauler beni o müthiş motorlu aracıyla aşağı indirdi."

"Size bir içki ısmarlayabilir miyim?" dedi Belacqua.

"Bu benim her zaman söylediğim şeydi," diye sızlandı Mandarin, aniden çok endişeli ve kırgın görünüyordu."Tasavvur edebiliyor musunuz böyle bir şeyi," arkasına döndü ve donakaldı "Drogheda'da?" açık mavi gözlerinde bir alevle döndü.

"Bir Cana* yortusu," dedi Belacqua.

"Ama burası," diye hıçkırdı Mandarin, görüşü doğrultusunda "Almanya'nın Drogheda'sı. Drogheda bile değil, burası Almanya'nın Lanetbataklıkdağı."

"Babacığım!" Madonna boğuluyordu. Babacık yeleğini düzeltti.

Ve Belacqua'ya sırrını açtı, "Hâlâ senin o mükemmel pantolon askılarını takıyorum. Şişede hiç yakut kaldı mı?"

Planör şampiyonu Sala Bianca'da Thibaud'yu izin isteyerek kesmişti, şimdi de izin almalıydı, durakladı, Madonna'nın yanında küstahça dikiliyordu şimdi.

---

* İsa'nın suyu şaraba çevirdiği yer. (ç.n.)

"Lütfen," dedi Belacqua, yine kızarmıştı.

Mandarin oturdu. Onların dans ederek barın dışına çıkışlarını izlemek yeni yılın ilk sıtma nöbetiydi. Kız çok kötü dans ediyor, kendini oradan oraya atıyordu. Hoplayıp zıplıyor, başköşesini sallıyordu. Kıça bir şaplak, bir avuçlama, bir beden vuruşu. Masanın altında avuç içlerini sıkıyordu adam. Oh en muhteşem en revaçta falaka...!

"Horace ne diyor?" dedi. "Kusurlu bir..."

"Carpe diem," dedi Mandarin.

"Hayır. Diyor ki: *Kusurlu bir kız, basık bir burun ve koca bir ayak...* İnsan kızı," devam etti, "son derece saygıya layıktır, insana çalışkanlık yeteneği bahşeder. Ulu Yasayapıcı demirden bir kafayı ve kurşundan bir arkayı işlemek üzere öğrencilerini teşvik etti. Size biraz zor da gelse söylemem gerek, Yunanlılar onun üstün güzelliği üzerine çok kafa yormuşlardır ve ünlü şair Rousseau, Callipyge Venüsü'nün tapınağında ibadet etmiştir. Romalılar 'güzel' sıfatını ihsan eylemişlerdir ve pek çok kişi de bunu uygun bulmuştur, yalnızca güzellik için değil, fakat asalet ve görkem bahşettiği için de. İşte bu yüzden *Métamorphose du Cul d'Iris en Astre*'ında [İris'in Kıçının Yıldıza Dönüşmesi] saygın Monsieur Pavillon, akademisyen, esprili adam ve piskoposun yeğeni. Oh Caterina," diye bağırdı kendinden geçerek "Oh Cordonalı küçük Caterina, bu güzelliklerini nasıl daha düşük bir disipline açabiliyorsun," gözlerini kapattı sonra, "zincirlerle kancalardan oluşan!"

"Hanımefendi kim oluyor?" diye sordu Mandarin.

"Hiçbir fikrim yok," dedi Belacqua, "Azize-Bridget Gülü'nün rakibi olmalı."

"Daha önce hiç böyle çağrıldığını duymamıştım."

"Daha önce hiç böyle çağrılmamıştı zaten," diye çığlık attı Belacqua "daha önce hiç böyle çağrılmamıştı! Beyaz keçisiz Azize-Bridget Gülü. Beyaz keçisiz mutlu Azize-Bridget Gülü, bir tomar anahtar ve bir kadın."

"Onun için bir şiir yazsana," dedi Mandarin yüzünü ekşiterek.

"Tabi yazacağım," diye bağırdı Belacqua "Caterina'nın işkence görmüş kıçı için uzun bir şiir yazacağım. Çıplaklık yanlısı olmalıymışım." diye bağırıp çağırdı karalar bağlamış karısının dönüşünü görmezden gelerek, "Çıplak Gezen Filozof Juniperus için ölebilirim! Çıplak gezen Filozof Juniperus. Caterina ve Çıplak Gezen Filozof Juniperus için uzun uzun bir şiir yazacağım, koyu renkli tüllerin içindeki yaramaz rahibe; ya da Carmelite Ecce Homo içindeki Medusa; ya da kanayan, sancak gibi kanayan, kutsal mağarada kanayan kısır kraliçe olarak nasıl onun hayalini kurduğunu ve ellerini nasıl asalarla doldurduğunu ... yazacağım."

"Yatakta yer aç," dedi Madonna.

"Burası uyumak için," diye gürledi Mandarin "sen kafa çekmenin daha ucuz olduğu bir yere gel."

"Ya da sunakta, Spartalı bir kraliçenin çocuğu..."

"Devam et," dedi Madonna "kim tutuyor seni?"

"Oh kimse *tutmuyor* beni," dedi Mandarin tatlı tatlı, "bildiğim kadarıyla. Beni *tutan* birinin olduğunu sanmıyorum. *Tutmak* denilemez onlara. Fakat belki arkadaşımız bize daha koyu renkli bir içkide katılmak ister diye düşünüyorum."

"Bir şişe," diye içini çekti Juniperite "siyah renkli Export'tan bir şişe."

"Kesiiin-likle" dedi Mandarin "daha koyu bir içim için siyah Export, nasıl adlandırırsan adlandır artık."

"Onu rahatsız etmesene," diye söylendi Madonna "git ve kendi eski pis biranı iç."

Mandarin'in gözleri parıldadı ve asabi bir tavır takındı.

"Tatlım," diye kıkırdadı kıvrılıp bükülmesinin tam ortasında "önemli olan da bu işte, parmağını tam da buna, yapmaya niyet ettiğim şeyin üzerine bastın şimdi. Yani," dedi ve ekledi "biri yapmamamı söyleyene kadar."

"Ama burada biraz daha kalıp," dedi Belacqua "planörcüyle bir kez daha dans ettikten sonra bize katılmak istemez misin acaba?"

"Hayır," diye feryat etti Madonna. Herkes ona karşıydı.

"Devam et Smerry," diye kışkırttı Mandarin "bu kadar keçilik etme. Şu köşeyi dönüp Meisters'a gideceğiz sadece."

Şu şampiyon iyice nahoşlaşmaya başlamış olan durumdan kurtardı bizi. Belacqua, onları uçmak üzere birbirlerine yapışmış bir halde gördüğünde, ulu Tanrım, adam gerçekten de olması gereken boyda, diye düşündü ve gözlerini kapadı.

Kızın yüzü omzunun üzerinde beliriverdi.

"Schwein [domuz]," dedi kız.

Çıkarken çabucak içkilerini bitirdiler. Belacqua sonra Eva'yı cin içmeğe davet etti.

"Eğer senin için fark etmezse," dedi Eva "küçük bir Goldwasser içeyim."

"Benim için," dedi Belacqua kızararak "ne aldığın hiç fark etmez."

Mandarin ağır ateşte pişirilmiş kerevizini bir çırpıda bitirdi.

"Bu yemek değil," dedi sonra "bu estetik bir deneyim."

Belacqua kıpkırmızı oldu.

"Bu, konuyu karmaşıklaştırıyor," dedi.

"Hast Du eine Aaaaaahnung! [Hiçbir fikrin yoooook!]" diye bağırdı Mandarin.

Belacqua sigarasını masa örtüsünün üzerine düşürdü. Yapmak istediği şeye şimdi çok yaklaşmıştı. Az sonra konuşmaya başlayacaktı.

"Kadınlar," dedi ve beklenmedik bir şekilde durdu.

Mandarin çatalı havada bakakaldı.

"Tanrı onları korusun," dedi göstermelik bir biçimde "onlarsız yaşayamayız."

"Kadın," dedi Belacqua dolgun, yumuşak, hamurumsu bir sözcük, dınnn-ınınınnnnnnnnn, lanet güzel bir sözcük," alayla güldü "şunlara bakın."

"Ben bilmeeeeeeeeem," dedi nefes nefese Mandarin.

"Ve onun," diye devam etti Belacqua "kadın olduğunun farkına varır varmaz, ona şapka çıkarırsınız. Karmaşıklığı kabul eden yalancılardan nefret ederim," dedi öfkeyle, "daha iyisinin yokluğunda, Tanrı yardım etsin ama karmaşıklık nedir bilmeyen aygırlardan da nefret ederim."

"Aygırlar?" diye tekrarladı Mandarin. Şaşkınlık içindeydi. "Yalancılar? Karmaşıklık?"

"Aşk ve talamus arasında," diye bağırdı Juniperus "karmaşıklık nedir diye nasıl sorabilirsin?"

Mandarin avucunun arkasını üzgün bir şekilde ağzına dayadı.

"Ben sadece beceriksiz ve evli bir adamım," dedi "bir ailem var, ama hiç aklıma gelmemişti yalancı ya da aygır olduğum."

"Hiçbir zaman da bir âşık olmadığın."

"Kendime ait en yüksek ve soylu bir yöntemle," dedi Mandarin "ama senin yönteminle değil. Ne daha iyi ne daha kötü. Sadece senin yolun değil. Seni tanırım," dedi "aşağılık, kendini beğenmiş alt-kilise Protestanı seni, o eski ahit burnunu sahip olamadığı şeyler karşısında havalara kaldıran seni küçük cüce."

"Daha da kötü!" dedi Belacqua, "Daha da adi! Daha da rezil! Daha da pis!"

Mandarin keyiflendi.

"Etten nefret ederek," diye kahkahayı bastı "sözlük anlamında."

"Ben hiçbir şeyden nefret etmiyorum," dedi Belacqua. "Beni eğlendirmiyor sadece. Kokuyor. Hiç pika* derdinden mustarip olmadım."

"Kadınlık ve yozlaşma," diye alay etti Mandarin "peki Tanrı'yı bedeninde cisimleştiren eski dostumuz İsa'yı ne yapalım?"

"Benimle alay etme," diye bağırdı Belacqua "ve sakın beni

---

* Pica: Tebeşir, kül ve çamur gibi şeylere duyulan anormal iştah. (ç.n.)

caydırmaya kalkma. Bir Cizvit'le konuşmanın hiçbir yararı yoktur."

"Sen duygusal bir püristsin sanırım," dedi Mandarin "ve ben, Tanrı'ya şükür ki, değilim!"

"Yani," dedi Belacqua "bir kadını bir taraftan sevip bir taraftan da özel çıkarların için kullanabilir misin?"

"Eğer bu," diye gülümsedi Mandarin "onun da arzusuysa."

"Kadın her iki şekilde de çalışabilir."

"Bu onun da arzusu olduğuna göre tabii." Birdenbire kocaman kollarını sonuna kadar açtı ve çarmıha gerilmişin yakarışıyla başını eğdi. "Aygır usulü," dedi.

"Kendine bir damızlık bul," dedi Belacqua.

"Senin sözdağarcığın," dedi Mandarin "gelişigüzel ve edebi ve zaman zaman beni neredeyse eğlendiriyor. Ama beni etkilemiyor. Sen beni etkileyemezsin. Bütün her şeyi yazınsal matematiğinle basitleştirip dramatize ediyorsun. Ben ne deneyimi tartışırım ne de deneyimin içte billurluğunu yitirmesi konusunda sözcük harcarım çünkü senin tipinde bir insan ne deneyimi kabullenir ne de deneyim kavramını. Bu yüzden sadece seninki kadar geçerli bir gereksinmeye dayanarak konuşuyorum, çünkü bu geçerlidir. Yaşama gereksinmesidir, özgün ve ciddi bir biçimde ve tümüyle içerilmek üzere, yüreğimin yaşamının ve..."

"Sözcüğün İngilizce'deki karşılığını unuttun mu yoksa?" dedi Belacqua.

"Yüreğimin ve kanımın yaşamının içine. Bireyin gerçekliği –bir zamanlar sen bu bilgiyi bana iletme küstahlığını göstermiştin– tutarsız bir gerçekliktir ve tutarsızca ifade edilmelidir. Ve şimdi sen dengeli bir duygu mimarisi talep ediyorsun."

Mandarin omuz silkti. Dünyada hiç kimse Mandarin gibi omuz silkemezdi, onun omuzlarına benzeyen pek fazla omuz da yoktu dünyada zaten.

"Beni yanlış anlıyorsun," dedi Belacqua. "Az önce söylediğimi duyduğun şeyin, senin pis erotik dalaverelerini aşağılamakla hiçbir bağlantısı yok. Ben, senin hakkında hiç fikir sahibi

olmadığın ve hiçbir zaman da olamayacağın bir şeyden, mesela Rimbaud ve Beethoven tarafından ifade ediliş biçimiyle anlaşılmaz süreçten söz ediyordum. Sadece onların adları aklıma geldi şimdi. İfadeleri, yalnızca sessizliğin anlamsız alanlarındaki gerçekliği sınırlaması amaçlanan ve işitilmeleri sessizliklerden kurulmuş bir ifadenin noktalama işaretlerinden fazla olmayan terimlerdir bunlar. Bir noktadan diğerine nasıl geçerler. İşte anlaşılmaz gerçeklikten ve bunun özgün geçiciliğinden kastettiğim şey budur."

"Nasıl," dedi Mandarin sabırla, "seni yanlış mı anlıyorum acaba?"

"Anlamsızlığın eşzamanlılığı," dedi Belacqua çılgın gibi, "diye bir şey yok, talamusun içinde aşk diye bir şey de yok. Böyle bir şeyin ifadesi için sözcük yoktur, böyle berbat bir şey yoktur. Vasıfsız şimdiki zaman kavramı –salt 'ben varım'– ideal bir kavramdır. Oysa anlaşılmaz olan şimdiki zaman –'Ben buyum ya da şuyum'– hepsi birden çok berbattır. Beatrice'yi kabul ediyorum," dedi kibarca, "ve randevu evini, randevu evinden sonraki Beatrice'yi ya da Beatrice'den sonraki randevu evini, ama randevu evindeki Beatrice'yi değil ya da Beatrice ile beni, ikimizi bir arada randevu evindeki yatakta da değil. Bunu anlıyor musun," diye haykırdı Belacqua, "seni namussuz moruk, anlıyor musun? Beatrice olmayan ve ben, bir arada randevu evindeki yatakta!"

"Aptal olabilirim," dedi Mandarin "ya da olmayabilirim..."

"Çok daha iyi," dedi Belacqua "her tarafımın pisliğe bulanmasından bin kez daha iyidir."

"Tiksiniyorum," dedi Mandarin suçlayarak "yazdığın şeylerden."

"Hadi oradan!" dedi Belacqua.

"Ve şu saçma sürecinden!" Mandarin doğru sözcükleri bulmak için bir an durakladı. "Sorabilir miyim, Beatrice'yle sana ne olduğunu? Saat beşte Mystic Rose'da mutlusunuz, beşi bir dakika geçe No. 69'da yine mutlusunuz."

"Hayır, soramazsın."

"Nedenmiş o?"

"Benimle konuşma," diye yalvardı Belacqua ve karşısındaki mercan renkli surata baktı. "Bağışla beni," diye inledi sonra, "beni küçük düşürdüğünü görmüyor musun? Sana neden söyleyemeyeceğimi söyleyemem... Şimdi olmaz. N'olur bağışla beni," ve elini uzattı.

Mandarin'in yüzü yeniden aydınlandı.

"Sevgili dostum!" diye itiraz etti. "Haddim olmadan sana küçücük bir öğüt verebilir miyim?"

"Ver," dedi Belacqua, "ver."

"Bana söylemeye hiç yeltenme."

"Mecbur değilim zaten," dedi Belacqua, hafif kafası karışmış halde. "Neden böyle söyledin ki?"

"Senin için yas tutmak zorunda kalabiliriz."

Belacqua güldü.

Ve Yahudi şöyle dedi:

"Onu nasıl sevdiğine baksanıza," ve Belacqua'nın kahkahalarına katıldı.

Alçaklıkta Belshazzar'dan geri kalmayan Madonna, Belshazzar ile geldiğinde hâlâ kahkahalarla gülüyorlardı.

"Söylemiş olayım," dedi Madonna "Ekşisurat'ın stüdyosuna davetlisin."

"O zaman," dedi Belshazzar "seni yeni arabamla Tepe'ye kadar çıkarayım." Belshazzar için her şey yolundaydı. Belacqua rastgele bir atış yaptı:

"J'ai le dégout trés sur,"* dedi.

"Ne diyorsun?" diye patladı Smeraldina.

"Bay Ekşisurat'a söyle," dedi Mandarin yüksek sesle, "stüdyosunu onurlandırabileceğimizi sanmıyoruz, ama evde olduğunu bilmek bizi çok mutlu etti." Ve bir bakış bahşetti, kuşkusuz ilgilenenlere.

---

* "Zevkli miyim bilemem ama iğrentim şaşmaz." (Jules Renard'dan alıntı, ç.n.)

"Kendi adına konuş," dedi Smeraldina "verdiğin zarar yetmedi mi?"

"Benim güzel yeni arabam," diye cilveyle öttü Belshazzar ve Smeraldina burada bir erkek olduğunu anımsayıverdi aniden.

"Bel," diye seslendi Mandarin.

"Buyurun efendim," dedi Belacqua.

"Ahlaksız bir Alman makinecisi daha."

"Altro che [Hem de nasıl]," dedi Belacqua.

"Sen ne diyorsun?" dedi Smeraldina burnundan soluyarak, "o ne diyor?"

"Bu Portekizce," dedi Mandarin "için ve nasıl. Bay Ekşisurat ya da Domuzsurat'a söyler misin, lütfen tatlım, benden ..."

"Bel!"

"Selam," dedi Belacqua.

"Geliyor musun?"

"Planörcü de mi?" dedi Belacqua.

"Bel, o portreyi görmek istediğini söylemiştin."

"Portre mi?" dedi Belacqua.

"Lanet olsun, pekâlâ biliyorsun hangi portre," diyerek kahkahayı bastı Mandarin.

"Üzerimde mayoyla çizilen portremden mi söz ediyorsun?"

"Onu yaparken," dedi Mandarin "eli titremiş olmalı."

"Bay Ekşisurat'a söyle ..."

Smeraldina Belshazzar'a ıslık çaldı ve kapının önünde doğru fırladı.

Belacqua "Smerry," diye bağırdı ve sendeleyerek ayağa fırladı.

"Bay Ekşisurat'tan önce," dedi Mandarin "biz varız."

"Onu rahatsız eden ne?" diye sordu Belacqua, ümitsizce.

"Merak etme geçecek," dedi Mandarin. "Neden bilmiyorum ama, Smerry..."

Sesleri de geçecekti, başlayacak ve bitecekti, heceler ses verecek, ses verecek ve geçecekti; birincinin ardından ikinci, ikincinin ardından üçüncü, böyle gidecekti sırayla, ta ki hepsinin

ardından en sonuncu ve biraz da şansımız varsa sessizlik gelene kadar, sonuncudan sonra da...

"Şimdi," dedi Belacqua "en azından kafamın içindekini söyleyebilirim."

Mandarin baştan aşağı ilgi kesildi.

"Eski kentte," dedi Belacqua, "yanlışım varsa düzeltin, bir Fraulein İşveli Anita penceresinin kenarında oturmaktadır."

"Zeka parıltıları saçıyorum," diye bağırdı Mandarin "ve titreyip tutuşuyorum."

"Onun kollarının ve bacaklarının kusursuz güzelliği," diye sürdürdü Belacqua "beni cennetin huzuruna taşıyor. Artık Cennet-i Âlâ ayaklarımın altında."

"Zahlen! [Hesap!]" diye bağırdı Mandarin. "Grauler için telefon var!"

"Tanrı'nın gerçek tecellisi," dedi Belacqua "bir Kadın'dır."

"Nastasia Filippovna!"

"Son günlerinde," dedi Belacqua, bozuklukları cebine atarak, "öyle değil mi?"

"Olabilir," dedi Mandarin "haklı olabilirsin."
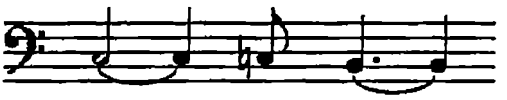
Tan zamanı. Belacqua Herr Ekşisurat'ın stüdyosunun kapısını çaldı. Yüreğinde mavi-siyah bir melek, yüreği kan ağlıyordu.

"Smeraldina?"

"Seni bekliyor," dedi Herr Ekşisurat, aşağılayarak.

"Rosa mundi'den,"* diye açıkladı Belacqua "rosa munda'ya."

* Bir çeşit çizgili gül. (ç.n.)

"Bu mümkün," dedi Herr Ekşisurat.

Smeraldina, ısrarla Tepe'deki bir birahaneyi önerdi, Grauler görkemli arabasıyla, onları kentin çöplüklerinin içinden geçirerek yukarı ve daha yukarı karlı yerlere kadar çıkardı ve tam birahanenin önünde bıraktı. Orada bir kez daha gözyaşlarına boğularak öpüştüler. Kız erkeği sakinleştirmek için çorba ısmarladı, dumanı tütecek kadar sıcak olmalıydı, kendini sakinleştirmek için de sıcak çikolatayla kurabiye istedi. Belacqua durumun farkına vardığında şöyle dedi:

"Bir tanem, ben çorba istemiyorum, çorba sevmem."

"Peki, öyleyse ne istersin?"

"Hiçbir şey," dedi. "Sadece sana bakmak istiyorum." Gözyaşlarına boğuldu. "İstediğim şey," ağlıyordu, "gözlerinin senin o güzel gözlerinin içine bakmak, sonra pencereden dışarı sabahın içine bakmak ve sonra yeniden sana bakmak. Ben çorba istemiyorum. Başka hiçbir şey istemiyorum."

"Ama azıcık sıcak çorba içsen," dedi kız gönlünü etmeye çalışarak, "sana çok iyi gelecek. İstemiyor musun?"

Bel yemek konusunda zorlanmaya ve aptal yerine konmaya dayanamıyordu. Gerçekten de çorbadan nefret ediyordu.

"Sana söylüyorum," dedi huysuzlanarak, "şu lanet şeyi istemiyorum, çorba içmem ben." Ama sonra sevgili kızının incindiğini görerek, "Sevgilim," dedi daha sakin bir sesle, "garsonu bir daha çağır, bak şurada duran iyi bir kıza benziyor ve siparişi iptal et."

Çorbayı iptal etti. Şimdi kurabiyelerine saldırmıştı, tıpkı süt içen bir kedi gibi tabağının üzerine eğilmişti, zavallı kızcağız açgözlülük yapmamak için elinden geleni yapıyordu. Ara sıra kafasını kaldırıyor, krema şöleninin üzerinden ona bir bakış atıyordu,

sıcak çikolata ve kurabiyeler ile açlığını giderdikten sonra öpmek ve öpülmek üzere oradaki varlığını sürdürdüğünden emin olmak istiyordu. Çatal kullanarak terbiyeli bir şekilde önündekini yiyor, ona açgözlü görünmemek için büyük çaba sarfediyordu; sık sık kağıt peçeteyle dikkatli bir şekilde dudaklarını silmek için ara veriyor, her kurabiyenin en güzel tarafını en son lokmaya saklıyordu. Kendini doyurmakla uğraşan bir kuş ya da bir kediye benziyordu, mutlu küçük gagalamalar, sıçramalar ve yalanmalarla beslenmesini sürdürüyor ve ara sıra her şeyin yolunda olduğunu görmek için başını kaldırıp etrafına bakınıyordu.

Bitirdiğinde Belacqua'nın yanına sokuldu ve onu mıncıklamaya başladı. Oysa Bel mıncıklanmak istemiyordu, yeteri kadar mıncıklanmaya başka bir yerde zaten maruz kalmıştı; ayrıca Esmeralda'yı yatıştırmak konusunda Herr Ekşisurat'a ve Belshazzar'a, birine ya da ötekine veya her ikisine birden bel bağlamıştı. Yapmamış olmaları mümkün müydü? Her nasılsa, bir süre kızın saldırılarını engelledi, sonra pencereye doğru yanaştı ve dışarı bakmaya başladı. Beterin beteri de vardı ama o an için mıncıklanmaya ve salyalanmaya ve en azından fetişin saltanatına dayanamayacaktı. Bütün istediği bir iki akıllı reddetme imasını beceriyle yerine getirebilmek ve sessiz soluğunun, daha da iyisi kızınkiyle birleşen soluğunun havaya karışmasının ne kadar hoş olabileceğini düşünmekti.

Arkasındaki kızın öfkesini duyumsayabiliyordu, tırnaklarıyla masada tempo tuttuğunu işitti. Krema ve çikolata şölenini yalayıp yutmuştu. Pekâlâ, o zaman neden Bel hâlâ ona gelmiyordu? Bel arkasını ona dönmüş olarak pencereden dışarısını seyretmeye devam etti, kızın parmak temposunu da duymazdan geldi. Bütün o ovalamalardan, mıncıklamalardan, okşama ve sokulmalardan, bütün o azgın gulu-gululardan ve ellemelerden kusacak hale gelmişti. Berbattı, allak bullak olmuştu. Birden kendini yapış yapış hissetti ve dışarı çıkıp karın üzerine yatmak için büyük bir istek duydu. Yüzünü kırağı tutmuş pencere çerçevesine yapıştırdı. Bu iyi gelmişti, tıpkı hapishanede içilen bir bardak su gibiydi.

Kız şimdi de kaşıntı nöbeti içinde tepiniyor ve mart kedileri gibi edepsizce bağırıyordu.

"Bel," diye miyavladı "gel." Ve parmaklarıyla masanın üzerinde tempo tutmaya başladı. "Muß Dich haben, muß Dich haben... [Sana sahip olmalıyım, ona sahip olmalıyım...]" Kızın cıyaklaması hafifleyerek incecik bir libido hırıltısına dönüştü, "... haben, ihn haben..." Bununla ne demek istediği ya da bundan nasıl bir zevk beklediği pek açık değildi.

Kendini çok yapışık ve çok bitik hissetti ve yüzünü çerçevenin başka bir soğuk tarafına dayadı. Arkasında hırıltılar ve mırıltılar aynen devam ediyordu. Sanki boş bir kovaya kanlı irin damlıyordu. Berbat bir gürültüydü. Böyle bir dakika daha geçtiği takdirde her yere kusması işten bile değildi.

Daha fazla dayanamayacaktı, hızla arkasına döndü ve kesin bir ifadeyle "Kendimi kötü hissediyorum. Dışarı çıkıp temiz hava almalıyım," dedi.

Kız şimdi sakinleşmişti, yüzü kucağında kamburunu çıkarmış oturuyordu, iri ve kavisli omurgası zarif bir suretten başka her şeye benziyordu. En azından damlama sesi çıkarmaktan vazgeçmişti.

"Çık hadi," dedi hiç kıpırdamadan.

Of, sinirlenmesine gerek yoktu, gidiyordu zaten. Bütün mesele kız da onunla geliyor muydu yoksa orada mı kalıyordu?

"Hayır," dedi kız.

Aman çok iyi, o zaman bu durumda kendi kendini eğlendirsin, aufwiedersehen [hoşça kal]. İnekler eve dönene kadar ağlaya-sızlaya orada kalmayı sürdürebilirsin, diye düşündü karda uygun adım tek başına aşağı inerken. Mart kedisi gibi bağıran bir kadına, diye düşündü, ancak çıplak ayakla yürüyen bir kaz kafalıya acındığı kadar acınabilir. Yolun kenarından koca bir kar topağı aldı ve ufalayarak yüzüne sürdü. Bu ona her şeyden iyi geldi. Son, dedi bağırarak ve şükürler olsun Tanrım. Ve öyle de oldu. Hayatında ilk kez söylediği bir şeyde haklıydı. Oysa kızın bazı yönleri yüreğinde yer edecek ve zaman zaman hazımsızlık

çeken midede gezinen bir esinti gibi kendilerini hoşluktan yoksun bir duygusal geğirme biçiminde duyumsatacaklardı. Kız, onu duygusal bir mide yanmasının sarsıntısı olarak zaman zaman rahatsız etmeye devam edecekti, eve haber vermeğe değecek bir şey yoktu. Seyrek geğirti daha iyidir, diye düşündü, sürekli karın ağrısından.

İşte bütün hepsi bu, ikisi de fazla övgüye değmez. Kız da biliyordu erkek de Tanrı da; tam zamanıydı.

Kuşkusuz, erkeğin Hamburg'a yola çıkmasından önceki birkaç gün boyunca, daha fazla gözyaşı ve daha fazla atışma ve daha fazla gözyaşı ve daha fazla sarılma ve sokulma, hem de kıran kırana ve karmakarışık bir durumda ve daha çok gözyaşı ve daha çok ter ve daha çok fiyasko geldi, en ıstıraplı zamandı bu. Ama erkek de biliyordu, kız da. Gün gibi ortadaydı, açıklamalar ve itip kakışmalar bitmişti; şu Silvester'ın sabahında, Tepe'deki birahaneden dışarı adım atıp da kızı yeni yıla kendi yöntemleriyle nasıl canı isterse öyle başlasın diye kendi haline bıraktığı anda, işte o zaman her şey bitmişti. Çok kapsamlı bir oyun dağarcığı ve uyumlu bir erdem anlayışı vardı kızın. Delikanlı onu bir bulantı perdesinin arkasından son kez gördüğünde kız bir hıçkırığa dönüşmüştü.

Kız, fişek yatağını Belacqua'nın anısına tuzladı ve kaldırdı.

Ne kadar tuhaf, her şey bir peri masalı gibi biter, ya da bitirilebilir; en sağlıksız bölümler bile.

UND

Çin İmparatoriçesi Wu, yüzünde takma bir sakalla Bakanlar kurulundaki yerine geçti. Yüce Tanrım, İmparatoriçe Wu, bir zambak kadar güzel ve bir gül kadar latifti.

"Çiçek açın!" diye seslendi şakayıklarına "Çiçeklenin, Allah belanızı versin!"

Hayır. En küçük bir kıpırtı bile yoktu. İşte bu nedenle hepsinin kökleri kurutuldu, hepsi kökünden sökülüp İmparatoriçe'nin topraklarının dışına atıldı, yakıldı ve kültürleri yasaklandı.

Şimdi, bu kadar ileri gitmişken, kanımızca, kibar bir şekilde ifade edersek, kederli spanyellerimizi salmaktan daha kötüsünü yapar ve onları av peşinde koşturabiliriz. Cesaretimiz yok, zevklerimiz ve edebi çıkarlarımız bizi alıkoyuyor; şimdi Hesse'nin güzel ülkesinden, Alman bahçesinden, bataklık Dublin'e, onun bataklıktan farksız gök kubbesine, büyük rüzgarlarına ve yağmurlarına ve kederlerine ve gökyüzü-çiçeklerinin oluşturduğu birikintilerine ani bir sıçrayış yapalım; hooooop!, soğumuş banyosunu nasıl ısıtacağına dair en küçük bir fikir parıltısına dahi sahip olmayan ispiyoncu-güzel Smeraldina'yı, şu hırçın ve taşkın ve klitoridyen dişiyi, yağlandıkları zaman domuz etlerine yaptığımız gibi zamanı gelince geri dönüp kullanmak üzere bir kenara bırakalım ve Alba'ya atlayalım, minik ve soylu Alba'ya; Du [sen], ey güvercin kalbinin tozu, gözleri plagal doğunun uzun gece-anlatımlarını açıklayacak kadar kara olan Alba. Ama böyle atlayamayız, gerçekten yapamayız, bir şekilde durulmalıyız ve içine taze bir soluk katmalıyız, küçük bir mola versek. Olmaz mı?

Nasıl olurdu acaba birbirimize katlanmamızı sonlandırsak ve şöyle durup nerede bulunduğumuza bir baksak? Diyelim ki,

şu gerçek dağcı, kadınları, piposunu ve şarabını seven o gururlu kılavuz geçit-barınağının istiridye barına doğru avına yaklaşırcasına sokulur, buz-baltasını, sırt çantasını, iplerini ve diğer aletlerini bir köşeye bırakır, sonra bedenini bu tarafa döndürerek geride bırakmış olduğu patikaya şöyle bir göz atar ve bulutlu, sisli, karlı bir karışıklık içinde saklı duran doruğu hayli deneyimli bir bakışla azımsamadan önce, tehlikeleri bir kenara bırakarak geçilmek ve aşılmak üzere önünde onu bekleyen zorlukları değerlendirir; bize –oybirliğiyle beni hafiflettik– gelince, aldatıcı temamız içinde duraklamak üzereyiz; şimdi yukarı ve aşağı doğru şöyle hızlı bir bakış atıyor, olanları iyice ölçüp biçerek bizi nelerin beklediğine karar veriyor ve Apollo'nun yardımıyla deneyimsizliğimizin indirgenmiş koşullarını yeniliyoruz. İyi mi? Chi va piano, va sano va lontano [Yavaş giden uz gider, uzağa gider], derler. Belki.

Kızlarımıza ve delikanlılarımıza en yüksek konumları verelim. Ah, şu liûlar ve liûlar. Sonuna kadar nasıl dayandılar? Uyuşturucu mu almaktaydılar? Aile, Alba, Kutup Ayısı, Chas, o sevgili dost ve hiç kuşkusuz her daim köprüsünden uzanmakta olan Nemo, hepsi neredeyse taptaze görünüyorlar, pek az yolunmuşlar, pek az darbe yemişler, pek az ezilmişler ve çok az yenilgiye uğramışlar. Fakat kendilerinden biraz çaba gerektiren bir işbirliği istendiğinde kendileri olmak için inat edecekler ve bizi yüzüstü bırakacaklar. Vızz! Kuşkusuz küçümseyerek bağıracaklar, onlar katışıksız ve daimi liular, ya biz neyiz? Bundan kuşku duymak için izin istiyoruz. Ayrıca bundan dolayı onları kınamak da bize düşmez. Fakat burada olanlara şöyle bir dikkatle bakın, sözünü ettiğimiz erkeklerin ve kızların notalarına sadık kalmalarını sağlamaktan yoksun olduğumuzu söylemek istiyorum. Zirve beklenmedik bir çiçek gibi bulutları parçalıyor. Tüm gösteriyi sona erdiriyoruz, kitabı sona erdiriyoruz, kitap korkunç bir şekilde yavaş yavaş kayboluyor. Bütün kumaş sökülüyor, özgür kalıyor, hüzünlü kumaş. Müzik parçalanıyor. Dağınık notalar havada uçuşuyor, elektronların kasırgası gibi. Ve tüm yapabileceğimiz,

tabii o zamana kadar kötü bir işi düzeltmekle ilgilenebilmek için çok yaşlı ve çok yorgun değilsek, olabildiğince hızlı bir şekilde bir sessizlik perdesi açmaktır.

Aynı zamanda da, kendimizi her öykünün bir de diğer yüzü vardır şeklindeki popüler inanışın tam ortasına bir an için yerleştirdiğimizde gönüllü askerlerin en azından bize bir nevi yetersiz kodetta* verecek kadar hareket edebildiklerini itiraf etme eğilimine gireriz. Öyle olsun. Pek çok kayış vardır, pontem ve fontem ve gladium ve jugulum** arasında ve hepimiz bunu biliriz. Ama bu düşüncenin, Dublin grubu üyelerinin saygın bölünmezler gibi davranmalarını beklememizle ne ilgisi var, bu belirsiz. Konunun esası şu, onlara güvenmiyoruz. Ama neden? Öncelikle, başta olup bitenler yüzünden ve ikinci olarak da, işte başroldeki delikanlımızın tutarsızca kendini göstermek istemesinin gerçek hıçkırığı burada yatmaktadır, bütün bu karışıklığın ana bağlantısı yüzünden.

Sonuçta, kısaca şu iki şeyi ayırmak için pek hevesliyiz: bir, bizi yolda bırakan liuları; iki, bunu yaparken nadiren başarısız olan Belacqua'yı.

Öyleyse ilk önce hakkında bu kadar çok konuşulan şu güçlü yıldız Smeraldina-Rima'yı ele alalım. Olur mu? Öncelikle, Belacqua'yı büyüleyen hiç açılmamış Dublin baskısıyla başlayacağız, baştan sona görünüş ve havaydı, el değmemiş küçük kuşsuratlı rolünde çok etkileyiciydi; kurtarılmak üzere olan ruhlarla dolu bir sandalın içinde Araf'ın şenlikli tanyellerinin eşliğinde okyanusun mavi çırpıntısı üzerinden inecekleri o yere, zümrüt çimenlerin içinde eriyip giden parlak ve mavi sazlıklı kumsala doğru esip gitmekteydi, üstelik ne kahkaha ne de yarım ton yükselen müziğin eski "K'în"i*** eksikti -neredeyse yarım-tonlar

---

* Bir bestenin sonundaki kısa bitiş bölümü. (ç.n.)

** *Anatomy of Melancholy*'den, köprü ve dere ve bıçak ve gerdan. (ç.n.)

*** k'în: Louis Laloy'un *La Musique chinoise*'ında sözü geçen ve uda benzeyen eski bir Çin müzik aleti. Beckett burada sözcüğü ağıt anlamına gelen "keen music"e dönüştürmüş. Kaynak: C. J. Ackerley and S. E. Gontarski, *The Grove Companion to Samuel Beckett* (ç.n.)

arasında diyecektik. Sonra kız uzağa giderken, Hesse'nin geniş sularını aşarak Hesse'yi aramaya giderken ve hiç utanmadan onu yalnız ve tesellisiz bırakırken yüzü bulutlarda ve ateşte ve erkeğin baktığı ve bakmadığı her yerde ve onun gözkapaklarının içindeydi, nasıl da acemi bir çaylaktı delikanlı o zamanlar, o parlak ışığın içinde ve o pırıldayan kıyının hafif esrikliğinde, soğumakta olan derilerinin bedenlerinin altında ezileceği ve ezeceği ve bereleneceği, yine de onlar için hiç parçalanmadan bütün kalacağı o kumsalda arkalarında bir matem şarkısı bırakacaklar ve sadece ikisi kuma atlayıp saz toplayacaklardı ve ellerini ve yüzlerini ve göğüslerini yıkayacaklar ve hiç kavga etmeden dağların eteklerinden söz açıp konuşacaklardı, bunu düşünerek ya da düşleyerek uyuyup uyanırken, sabah şekerlemesi yapıp akşam da aynını tekrarlarken, işte o zaman, o yüz ve o sahne öylesine rahatsız etti ki zavallı adamı, öncekinin gerçekleriyle tanyellerinin tenini yeniden birleştirmek üzere bir adım attı ve her ne pahasına olursa olsun kızı hem gözünden hem zihninden uzaklaştırdı.

Sonra tecavüz, yasadışı saflık bozma ve esrime geldi, gerçekten de şiddet dolu, rezil bir boğuşmaydı, öyle ki midemiz kalktı; o ise hâlâ ümit besleyecek kadar sefil bir haldeydi, sağlam... ıı... ayağıyla bir adım attı, çünkü kızı seviyordu ya da en azından öyle olduğunu düşünüyordu ve o durumda yapılacak en doğru şeyin, tedbirli ve deneyimli bir küçük oğlancık olarak yapmaya zorunlu olduğu görevin güçlü diva ile birlikte hücresinin iplerinden sıyrılıp dışarı çıkmak ve üstün yeteneklerini yüzünün akıyla sergilemek olduğunu düşünüyordu.

Kısa bir süre sonra, tam da havlu atmanın akıllıca bir davranış olacağı sonucuna vardığında ona sahip oldu; sayfaları kesilmiş ve üstelik beceriksizce kesilmiş ve en aptal kenar notlarıyla lekelenmiş haldeki üçüncü baskısına, Tanrı'nın nazarında, başka bir deyişle, şimdiki İsa Belacqua.

Böylece en son sahneye taşınıyoruz, kuşkusuz delikanlının küçücük yüreğinde kız hâlâ yaşamaktadır, yine de kızın dört halinin hepsini ve yorulmamak amacıyla hiç anlatmaya kalkış-

madığımız bütün diğer hallerini, uygun deyişle tehlikeli atıklar mahzeninin içine yerleştiriyoruz; son sahne, yaylanarak zıplıyorlar –zıp!- ve birbirlerinden ayrılıyorlar, tıpkı yüksek esneme katsayılarına sahip bedenlerin çarpışmasında olduğu gibi. Zıp!

Şimdi ne tür bir liūdur bu? Bir liū olarak bunun için ne düşünebilir kişi? Bize gelince, bizim bu konudaki düşüncelerimiz çok yetersizdir. İki dakikada neyin doğruluğuna güvenebiliriz ki, çalınmış bir notanın gölgesinden başka? Başka var mıdır? Belki. Hiç kuşkusuz büyük bir yetenek kızı sıkıştırarak fenalık dolu bir dırdırı başlatabilir ki zaten bu da onu en iyi simgeleyen şeylerden biridir. Bundan rahatsız olmayız. Saygınlık dolu yüksek ses bir şeydir, satır boyunca bizim sesimizi bastıran şu sorumsuz dırdır ise başka bir şey. Bundan sonra ya bizi kurutmaktan vazgeçecektir ya da kesinlikle sahneden inecektir, sonsuza kadar. Kendi kendisini eğlendirebilir. Biz almayalım.

Grock sesleniyor: Nicht mööööglicccchhh...! [Mümkün değiiiiiiiiii...!]

Bu diğerleri için de –Liebert, Lucien, Syra Cusa, Mami ve Mandarin– aynen söz konusuydu. Bu arada can çekişmekte olan tablomuz için gereksinme duyduğumuz Mami, hepsinden daha iyiydi. Mektubu örneğin ve Silvester'ın gecesindeki küçük patlaması çok iyiydi, beraber takılıyor ve arzu edilen monotonluğu yaratıyorlardı. Bunun nedeni şudur, kendimizi bu konuda hiç serbest bırakmadık ve ona çok fazla başvurmadık. Bu nedenle şimdi o, bir anlamda hep Alba ve Şürekâsı kapsamında kaldı ve gerçekte kendi olma fırsatını hiç yakalayamadı. Ama bu durum şu sonuca vararak kollarımızı sıvamamızı ve böyle işlerde hepimizin yaptığı gibi bu cana yakın multiparın bizi bile şaşırtan bazı yönlerini katılaştırmamızı önleyemedi, yani onu son sahne için sarsarsak, eğer bunu yaparsak, genel doku çoğalması konusunda bizlerle gayretli bir işbirliği içine girecektir. Biz bu kanıdayız. Esenlikle kalsın, her durumda, bir süre için.

Liebert'in durumu (ne ad ama!) apaçık ortada ve özel olarak ele alınmayı hak etmiyor. Biz onu bir profesörün kızıyla evlendirip uzağa damat vermemiş miydik? Tanrı rahmet eylesin.

(Soru: Neden profesörler erkek evlat sahibi olma şansından yoksundurlar? Açıklayınız.)

Syra-Cusa'dan kurtulduğumuzu düşünmüştük. Burada aşağıda, kurtulmak diye bir şey yok, iyi, kötü ya da fark etmez. Bunun tersini kanıtlayacak mideye sahip olmamamız nedeniyle, bırakın da size çabucak, boğazımızı gıdıklayacak bir önemsiz durumdan söz edelim. Günler boyunca, bütün o günler boyunca, hiç dışarı çıkmadı, hapsedilmiş olarak yatak odasında oturdu. Ne yapmak istiyordu? Şimdi kendinize hâkim olun. *Soyut çizim* yapıyordu. Yüce Tanrım! Soyut çizim! Bunun üstesinden nasıl gelirsiniz?

Lucien'in, rolünü bir liü gibi oynayacağını düşünmek aptallık olurdu. Bizim cesur Lucien'imiz kadar yaşama tutunmakla ilgilenmeyen hiç kimseyle, ne bir erkek ne bir kadın ne de bir çocukla karşılaşmadık henüz. O bir erime potasıydı (bravo!), her an ufalanmaktaydı, dış hatları sürekli bir erozyon içerisindeydi. Ürkütücüydü. Yüzüne baktığınızda hatlarının zenginleştiğine tanık olurdunuz, tıpkı Rembrandt'ın kendi kardeşine ait portresinde olduğu gibi. (Not: geliştir.) Yüzü size doğru dalgalanır, gevşer, parçalara ayrılır, bütün fiyakaları gölgede bırakırdı, hareket halindeki tenin kızararak yarılmasıydı. Onu savuşturdunuz. Tanrım, diye düşündünüz, erimek istiyor. Sonra o mimikler, küçük tombul ellere ait o korkunç işaretler ve o harika sözcükler ve su yosunu gülümsemesi, hepsi kıvrılıyor ve çözülüyor ve yayılıyor ve hiçliğin içine doğru çiçek açıyordu, tüm bedeni karmaşanın ve değişimin kaynamasıydı. Ve bu, her ortaya çıkışında sunduğu ahengin ışıltılı mucizesi nedeniyleydi. Kendi aklını nasıl başında tuttuğu da bu gizemlerden bir tanesiydi. Aslına bakılırsa şimdiye kadar çoktan parçalara ayrılmış, havada bir toz bulutuna dönüşmüş olması gerekirdi. Küçük ve önemsiz parçalara bölünüyor ve dağılıyordu.

Böylesine açımlanmış bir kısaltma, hezeyanımızda çok ciddi bir kusur yoksa eğer, kitabımızın bir tür İtalyan halk tuluat tiyatrosuna, özellikle karşı olduğumuz bir tür edebi anlatım türüne

doğru yozlaşmakta olduğunu gösteriyor. Liular sadece istedikleri şeyleri yaparlar ve sadece kendilerini memnun ederler. Dışarıda ve çevrede gerçekleşen her tür yasal olmayan, aşkın, üstün ve onur kırıcı durumda çiçek açarlar. Ve bu da kötüdür çünkü bunu yaptıkları sürece bir araya gelemezler. Onlardan en basit akordu istemeye bile çekiniriz. Belacqua sürüklenir durur, doğrudur, tonu kalınlaştırmak için elinden geleni yapar, fakat şunu da itiraf etmeliyiz ki, ahenkli bir kompozisyon, kayda değer derinlikte bir müzik, bunu söylemek zorunda kalmak korkunç bir şey olsa da, olanaksızdır.

Örneğin: evvel bir zamanda, Syra-Cusa'nın Lucien'i baba yapması konusunda şeytana uyarak baştan çıkarıldık. Bu çok ahlaksız bir plandı. Eğer bu durumda söz konusu olacak olan yeni hayat, Syra-Cusa ve Lucien'le bir çarpışmanın meyvesi olabilirse, bu iyi ve güzeldi. İnsan her zaman bir çarpışma düzenleyebilir. Bir çarpışma ayarlayamayacak kadar batmadığımızı umut ediyoruz. Ama nasıl? Bu dev bir imkânsızlığın eşleşiminin meyvesinden başka bir şey olabilir mi? Kolayca yoruluyoruz, şu abartılı süsleme sınıfına girmek için ne yeterince Tanrı'yız ne de makine,* mertlikten yoksun olmanın sanki bir değeri varmış gibi.

Bütün diğer çekici kombinasyonlar için de aynı durum geçerlidir. Bir çifti beraberliğe davet etmek için çaba göstermeye yeterince cesaretimiz yok. Sadece kararsızlık içinde öyle başıboş dolaşabiliriz ya da bu bozuk melodiyi zaman zaman daha ağdalı bir hale getirmek için Belacqua'yı kararsız gezintilere gönderebiliriz.

Şimdi malzememizin şu ana kadar olan söz dinlemez tutumunu aklımızın bir köşesinde tutarak, deyim yerindeyse çalışma arkadaşının gerçekleşmesi muhtemel olan sahneye girişini, vicdanımızı sızlatmadan (eve bu olmadan ne kadar nadir girmişiz-

---

* Deus ex machina: Birebir çevirisi "makineden Tanrı." Bir kurguda beklenmedik veya imkânsız bir karakterin beklenmedik bir yerde, aniden ortaya çıkması ve çözülmesi olanaksız görünen bir sorunu çözmesi. (ç.n.)

dir!) imgeleyemeyişimiz şaşırtıcı mıdır acaba? Romana kontrollü bir gerçeğe-uygunluk katmak üzere, en küçük bir ikirciklenme olmaksızın kapaktan kapağa harikalar yarattıktan sonra sizin de bildiğiniz gibi övgüye layık bir simetri ile geldikleri yere, belki de daha doğrusu zorla koparıldıkları toprağa geri dönen Chesnel'ler ve Birotteaux'lar ve Octave'lar ve Manzoni'nin adlarını unuttuğumuz yeni evlileriyle doldurulmuş olan bir galeridir şu anda tek ihtiyacımız aslında, en azından şu an için öyle düşünmekteyiz. Oysa elimizde tek bir Chesnel bile yoktur! (Chesnel'ı bilirsiniz, Balzac'ın Eski Merakları'ndandır kendisi.)

Spanyellerimiz bile şenlikli tarafta.

Bundan sonra, bu bakire tarihinin çıkarları doğrultusunda, kendimizi aman vermez bir kuşağın ağaçlarını keserek ilerlemek durumunda buluyoruz, eğer hatırlarsanız, kara kar fırtınası geçidinde, o dar boğazda bir şekilde karşımıza çıkan ve açıklığın en kenarında aniden belirerek bizi şok ve dehşet içinde bırakan o ağaçlık kadar yoğun, inatçı ve içine girilmesi imkânsız herhangi bir ağaçlıktır bu. Şimdi artık Belacqua'nın davranışlarının gölgelerini ve kördüğümlerini deşmek ve çözmek için biraz, ama çok da az değil, çaba göstermeliyiz. Ve bu girişimimizde yenilgimizi kabullenmeye niyetimizin olmayışına tanık olmak üzere Kitap Topluluğu'nu da buraya davet edeceğiz. Beyin beyne emir verir ve dinler. Ah, miracle d'amour [aşkın mucizesi].

Birbirlerine bağlamak ve bize bir sentez vermek üzere dik başlı yapıtaşlarımızın gönülsüzlüğüyle ilgili olarak yazılmış olanların çoğu Belacqua için de aynı ölçüde doğrudur. Eylemleri itme ilkesine dayanır, doğalarında birleşmek değil gök cisimleri gibi dağılmak ve çılgınca kaçışmak vardır, tıpkı zaman-nehrinin içindeki astral samanlar ve mistraldeki kum tanecikleri gibidirler. Ve yalnızca onlar gibi olmayan ve onların dışında olan ve bu nedenle onlardan çekinen herkesten çekinmekten değil, kendi kendilerinden çekinmekten de çekinirler. Yaratıcının bakış açısından işe yaramazdırlar, öncelikle sistemlerinin daha büyük bir sistem kümesinin içinde kaybolmasına izin vermemeleri nede-

niyle ve sonra ve de en çok kendileri sistem olarak yok olma eğiliminde oldukları için. Merkezleri tükenmektedir, merkezden uzaklaşmaya karşı gelinemez, bu biraz daha sürdüğü takdirde patlamaları kaçınılmazdır. İşte o zaman, işleri daha da zorlaştıracak şekilde tuhaf tefekkür dönemlerine, yozlaşmayı kontrol eden bir tür merkezcil serpintinin içine gireceklerdir. Baştan sona sahtekârlık gibi görünen yöntem, Balzac'ta örneğin ve kutsal Jane'de ve pek çok diğerinde olduğu gibi, bu serpinti içindeki karakter değişiklikleriyle –ya da değişmezlikleriyle– uğraşmaya bağlıdır, sanki tüm öykü bundan ibaretmişçesine. Oysa gerçekte bu, öykünün sadece küçücük bir kısmıdır, denge içindeki gergin tepkidir, bunun öyküyle çok az bağlantısı vardır, dolayısıyla kişi bunu anıştırmamak için aşırı derecede dikkatli olmalıdır. Dengenin serpintisi içinde bu şekilde yapay olarak hareketsizleştirilmiş öğeye kesin bir değer biçilebilir. Böylece romancının yapması gereken tek şey tılsımlı bir şekilde malzemesini birleştirmektir; tek tek, kibar bir el çabukluğuyla itiraz edilemeyecek değerlerle, benzer türdeki diğer değerleri özümseyip onlar tarafından özümsenebilecek ve kalitenin gerçek dışı kalıcılığı sayesinde azalıp çoğalacak olan değerlerle oynayarak yapacaktır bunu. Balzac okumak kloroformla bayıltılmış bir dünyanın izlenimini edinmektir. O, malzemesinin mutlak efendisidir, onunla ne isterse yapabilir, eserindeki en küçük değişikliği öngörüp saptayabilir, daha ilk paragrafı bitirmeden kitabının sonunu yazabilir çünkü bütün yaratıklarını mekanik ruhlara dönüştürmüştür ve gereken yerlerde hiç hareketsiz durmalarına ve hangi yönü seçerse o tarafa doğru kendi istediği hızla gitmelerine güvenebilir. Bütün olay, en baştan en sona, büyülenmiş bir atmosferin içinde gerçekleşir. Hepimiz Balzac'ı severiz, yazdıklarını yalayıp yutarız, onu kucaklarız ve kusursuz olduğunu söyleriz, ama neden Euclid ve Perrault'nun anafikrini *Yaşamdan Sahneler* olarak adlandıralım? Neden *insanlık* komedisi?

Neden herhangi bir şey? Neden bunun için canımızı sıkalım? Bu bizim güzel yazımızı perdeler.

Yukarıdaki kenar notlarının çoğu Belacqua'yı kapsıyor ya da şöyle demek daha iyi olacak: Belacqua yukarıdaki kenar notlarında kısmen kapsanıyor.

En basit haliyle üç bölümlüktü. Bir düşünün. Üç bölümlük bir adam. Merkezcil, merkezkaç ve... değil. Daphne'yi kovalayan Phoebus, Echo'dan kaçan Narcissus ve... hiçbiri. Bu yeterince açık değil mi? Viyana'ya kadar iz sürüş, Paris'e kaçış, Fulda'ya yorgun yürüyüş, yeniden Dublin'e düşüş ve... yolculuklara ve şehirlere karşı kazanılan bir sürü bağışıklık. Lucien'e ve Liebert'e ve Syra-Cusa'ya sunulan el ve geri alınan ve tekrar sunulan ve tekrar geri alınan ve... unutulan eller. Noktalar hoş, sizce de öyle, değil mi? Üç bölümlük. Evetefem. Acil durumlarda, Syra-Cusa'nın azize ya da Smeraldina-Daphne olduğu, öyle ki delikanlı Tanrısının izniyle kıza sahip olabilsin diye, bir Smeraldina-Yankı, ilk iki kişi farklarını saklayabilir, iki ana ilgi birleşir ve oradan kaçmak üzere merkeze kaçış kanatları kuşanılır. Yine eski pis kafa karışıklığı ve ihtiyaçları bertaraf etme delikanlı sihirli değneğiyle kızı mavi bir kuşa dönüştürdüğünde, kimi dönüştürdüğünde, Tanrı aşkına nereden bilelim bunu, her kimse işte, mavi bir kuşa dönüştürülen ve haydi ona bir şiir uçuralım ve daha iyiyi çıkarmak için dibe dalalım. Neredeyse bir *reculer pour mieux enculer* [yere bakan yürek yakan] durumu var ortada.

Bu pis bir kafa karışıklığı. Kilise mumunun ipinin yanık ucu gibi kokutuyor belleğini.

İradenin parıltısı ve avından kaçmak için dışarı mahkûm olan beynin tokmak-vuruşları yok olduğunda üçüncü varlık karanlık girdaptı; kaçış ile akış çelişkisinin olmadığı ve Eros'un Anteros kadar değersiz olduğu ve Gece'nin kızlarının bulunmadığı o yerde Araf ile rahimmezar sessiz düşüncenin kaygısız ruhlarıyla hayat buldu. Miskinliğe saplanıp kalmıştı, kimliksizdi, onun çekmesine ve dürtmesine de aynı şekilde vurdumduymazdı. Kentler ve ormanlar ve varlıklar da kimliksizdi, gölgeydi hepsi, ne çekiyor ne dürtüyorlardı. Üçüncü varlığı eksenden ve kon-

turdan yoksundu, merkezi her yerde, dış kenarı hiçbir yerdeydi, keşfedilmemiş bir miskinlik bataklığıydı.

Bu üçüncü Belacqua'nın gerçek Belacqua olduğunu söyleyebilecek kimse yoktur tıpkı soyut resim yapan Syra-Cusa'nın gerçek Syra-Cusa olduğunu iddia edebilecek birinin olmaması gibi. Gerçek bir Belacqua yoktur, gerçekten de böyle birinin olmadığını umut ediyoruz. Kesin olan tek şey şudur, kendi başına karar verebildiği sürece, aldırmazlık, kayıtsızlık ve meraksızlıktan oluşan bir bataklık içerisinde kimlikten kurtuluş, hem kendinin hem de komşularının kimliğinden kurtuluş, onun lanetlenmiş görünüşü için kendini tek seçenek olarak sunan kararsızlığın hazin bozgunundan daha uygundur. Bunun daha sık olmaması nedeniyle, daha sık dibe dalamaması nedeniyle üzgündür. Miskinliğinin siyah goblenleriyle tepeden tırnağa sarınmayı, aynı şeyi açıp sermekten ve onu tıpkı yükselen ve alçalan, başa ve sona hiç ulaşamayan, birbirine yaslanamayan küçük melekler gibi anlamsız sarmallarla kaydetmekten daha çok sevmektedir. İster Dükkan'ının ortasında oturmuş utlarının ve kanunlarının başlarını ve boyunlarını büyük bir dikkatle oyup biçimlendirsin ister kapı ağzında seçkin şairlerin alaylarına maruz kalsın ister bir parça şarkı ve biraz dans için sokağa çıksın (zaman zaman bazılarını da çalsın) her durumda doğasındaki miskinliği aldatıyor, inkâr ediyor, miskinliğinin dip-dalgasından kendini mahrum ediyor, içine çekilmeyi ve yok olmayı reddederek kendini koruyordu. Fakat çok sık olmasa da ne zaman ki mutluluk verici güneşsizlikteki derinliklere çekildi, aşağı ve daha aşağı meleklerin çamuruna kadar indi, düzenbaz gelgitten kurtuldu, işte o zaman anladı, öfkeli dalgıçların onu tıpkı bir yengeç gibi sudan çıkarıp kızarmak üzere güneşin altına bırakmasıyla anladı, geriye dönük olarak anladı, çünkü o sırada bu tür algı incelikleriyle ilgilenmiyordu, eğer özgür olsaydı evini oraya taşıyacaktı. Bundan aşkın bir şey olamazdı! Eğer özgür olsaydı evini bu tuhaf yere taşıyacak, orada yaşayacaktı, görüyorsunuz, dünyadan elini eteğini çekecek ve oraya yerleşecekti, tıpkı La Fontaine'in faresi gibi.

Bağışlayın ama söylemek zorundayız, aniden aklımıza geldi, uyanış saatlerindeki gerçek sorun uykunuzun ne kadar erken geldiğiyle ilgilidir. Burada bundan söz etmemizi bağışlayınız.

Bu uykusuz Kimmerya içinde Narcissus ve Phoebus (burada başka şeyler iş görebilse de sarkacın aşırılıkları için yalnızca adlar verilecektir) ve onların bütün mor ötesi ışıkları yok edilmiştir. Bu nedenle, bazen "kalbini geri verecek kadar" boğulmuş ve kararmış olarak, bazen de "sedendo *et* quiescendo"* diyerek ve *et* üzerine vurgu yaparak ve akıllandığına dair hiçbir belirti göstermeksizin kendinden söz eder. Dükkânın ortasında oturmuştu ve sessiz değildi. Cellini** titizliğinde işlenmiş parşömenler ve süsler, huzursuz şairlerin alaylarına maruz kalmıştı. *Oturmak akıllılık ise eğer, hiç kimse senden akıllı değildir.* Ah, şu ucuz iğnelemeler!

Fakat perişan Belacqua özgür değildi ve bu nedenle gönüllü olsa da yüreğine geri dönemeyecekti, iradesini kullanamayacak ve gönül meyhanesinde büyüyemeyecekti. Kendi için bu denli gerekli ve bu denli arzu edilir bir durumu istediği zaman başlatabileceğine bir budala gibi ikna olmuş bir halde, deneme yaparken yaratıcılığını tüketti. Her taşın altına baktı. Küçük beynini nefesini tutmak üzere eğitti, duygularıyla her türlü anlaşmayı yaptı, küçük beyninin kapaklarını alevlenen ıvır-zıvırın üzerine zorla kapatmaya çalıştı, ıvır-zıvırı dışarıda bırakıp bilincini silmek ve içine gömülmek için hal duygusunu tasavvur edilebilecek her şekilde kamçıladı. Parmaklarının boğumlarıyla göz yuvarlarındaki mor sağanakları baskılamayı öğrendi. Derisinin altında, göbeğinin üstünde yatakta uzanıyordu, yastığa gömülmüş ve fena halde buruşmuş yüzünü eylemsizliğinin bütün acıklı küçük ağırlığıyla aşağı, dünyanın taşıyıcılarına doğru bastırarak saatler ve saatler boyunce yatıyordu, ta ki her şey gibi kendi de yumuşak bir şekil-

---

* Aristo'nun sözcükleri, "otur *ve* sus" anlamında. (ç.n.)

** Benvenuto Cellini: (1500-71) Floransalı kuyumcu ustası. (ç.n.)

de ağır ağır karanlığın içine geçip düşmeye başlayana kadar, o, yatak, oda, dünya. Her şey hiçbir şey içindi. Groteskti, kendini "ilkelleştirmek" istiyordu, bu groteskten de kötüydü. Oysa içteki parıltıyı söndürmek, bürokratik zihni kasıtlı olarak durdurmak olası değildi. Araf ve rahimmezar olarak yeniden düzenlenebileceğini düşünmek aptallıktı, hatta aptallıktan da beterdi. Yazgı olanı mekanikleştirmeğe çalıştığı zamanda da, üzüntüyle bir bulutun içine dalmak istediği zamandaki kadar berbat bir kafa karışıklığının suçlusuydu. İstek nasıl durdurulabilirdi gerilim içindeyken? Ya da zihin nefret galeyanları içindeyken? Payına utanç dolu kusmalar düşecekti. Bütün görkemli huzursuz kıpırtısına ve ayak sürümesine karşın, kuş ya da balık veya daha da kötüsü korkunç bir kenar-yaratığı, kanatlarını suyun basıncı altında çırpmakta olan bir denizdibi kuşu olarak kalacaktı. İstek ve isteksizlik kendilerini öldüremezler, kendilerini öldürme özgürlüğüne sahip değildirler. Burası perişan Belacqua'nın aşağı atladığı noktadır. Ve istek ile isteksizliğe intihar olanağı sunmanın bir yolunu araması ve onların bunu yapamayacaklarını, bunu yapma özgürlüğüne sahip olmadıklarını anlamayı reddetmesi onun biçareliğidir. Burada yeri gelmişken pek fazla yararı olmasa da Belacqua'nın neden genellikle sinirli ve asık suratlı olduğunu açıklamak iyi olacaktır. Belacqua o bağışlayıcı ve cömert tüneli anımsar ama geri dönemez. Yaşamı pahasına bunu yapamaz. Sinirlerini bozmaya ve boğuşmaya ve huzursuzlanmaya devam eder, oturup sadece olayın gerçekleşmesini beklemek yerine yüzünde korkunç bir somurtmayla "belle face carrée [güzel köşeli yüz]" üzerine berbat sarmallar karalar. Ne yazık ki onun için elimizden hiçbir şey gelmiyor. Korselerini bağlamak ya da ikinci veya üçüncü yemek porsiyonlarını ikram etmek dışında insanlara nasıl yardım edebilirsiniz ki başka?

Bu kadar malzeme ve böyle bir yaratıcı bizi endişelendiriyor, bu konuda çok samimiyiz. Geri çekilme anında dinginliğin içine dökülen serpinti Belacqua'yı, diğerlerinden fazla korkutamaz. *Artık bu cinsten biri değil.* Yalnızca kolaylık olsun diye kübik bir

bilinmeyen olarak tanıtılmış. Üçlünün en sade halinde, bunu söylemek bize acı veriyor ama yapılacak bir şey yok, kıçımızı kurtarmalı, yiğitliğimize leke sürdürmemeliyiz. Belacqua bu üçlüden, Apollo, Narcissus ve üçüncü anonim kişiden hiç hoşnut değil, bu üç değerinin hiçbirinden hoşnut değil, isterse elli-değeri olsun ya da ne kadar değeri olursa olsun, onun için hiç mi hiç farketmiyor. Zaten bunu bilmek değerli bir züğürt tesellisinden başka bir şey olmayacaktır. Onlar kimdir – Apollo, Narcissus ve ulaşılmaz Araflı? Sadece kendileri midirler? Pekâlâ öylediler! Onları, matematikçi adı verilen şu sahtekârların yaptığı gibi ilk ve son kez ölçüp biçebilir ve toplamlarını alabilir miyiz? Hayır. Onları terimlerin ardıllığı olarak ifade edebiliriz, ama onları ne toplayabilir ne de tanımlayabiliriz. Her iki uçta belli etmeden azalır ve dizi aralıklarında çıldırırlar. Size bir birim Apollo veriyoruz: bir orospuyu kovalıyor, bildiğimiz sıradan bir orospuyu. Bir birim de Narcissus: Birinden kaçıyor. Ama çobandan ya da arabacıdan ya da şifacıdan ya da ağıtçıdan ya da nişancıdan ya da lir sanatçısından ya da kasaptan ya da kargadan söz etmemek için çok özen gösterdik; ayrıca avcıdan ya da alaycıdan ya da arkadaşları için bağıran ya da yaşlar içinde kalan ya da âşık olan ya da o kasvetli kanal genişletme cihazını kullanan delikanlıdan söz etmememiz de iyi oldu. Çünkü bu bize yakışmazdı, ayrıca bizi eğlendirmezdi ve bu parçanın buna gereksinmesi yoktu. Ama eğer herhangi bir zamanda bir pasaj farklı bir terimi gerektirirse, başka bir Apollo'yu ya da Narcissus'u ya da rahimmezardan başka bir ruhu ve eğer bunu kullanmak bize uyar ve bizi eğlendirirse (çünkü tersi durumda, pasaj yüzü mosmor olana kadar seslenmesini sürdürebilir), o zaman bırakalım içine yerleşsin. Bu nedenle Belacqua usul usul tanımlanabilir ama sınırlanamaz; terimleri saptanabilir ama toplanamaz. Ve kuşkusuz bir tanım diğerini yok edecek olursa ya da terimler çılgın aralıklarla ortaya çıkarsa Tanrı'nın isteği yerine gelmiş olacaktır. Sadece onun isteği, asla bizimki değil.

Dünyanın tüm insanları içinde bir tek Belacqua, üstelik de böyle bir karmaşanın içinde! Enkazdan hâlâ bir şeyler kurtarı-

labilirdi eğer Belacqua titreşimlerini düzene sokabilecek ve büyük ölçekte bir liü olabilecek erdeme sahip olsaydı. Ne yazık ki sahip değil. Bu kıyaslanamaz yaratıcı aklımıza geldiğinde bir panik yaşamamak için yapabileceğimiz tek şey budur. Kuşkusuz bir diyapazona gereksinmemiz var, ölüme kadar sadık kalacak, nefes darlığı çeken kodettaya yardımcı olacak, hain liülar ve liülarla karıştırılacak ve onlar hakkında bilgi toplayacak birine ihtiyacımız var. İşte büyük ölçekte liü olmak budur. Watson ya da Figaro veya Solgun Jane veya Miss Flite veya Pio Goffredo gibi biri olabilir bu, sadece bir küçük cıyaklama için her zaman güvenilen biri, vızz!, çok doğru, doğru yerde doğru cıyaklama için sadece tek bir saf kalıcı liü ya da liü'ya, cinsiyetsiz bir çubuğa ihtiyacımız var, işte o zaman her şey iyi olabilir. Notalar arasında yürümek, onları değerlendirmek, sakinleştirmek ve bir tür güzel ilahi içerisinde birbirleriyle birleştirmek, sonra ilerleyerek kilise müziğinden gelen dip dalgasıyla tüm makaleyi pekiştirmek için sadece ve sadece tek bir diyapazon şarlatanına gereksinmemiz var. Biz bu iş için Belacqua'yı seçmiştik oysa şimdi onun bu iş için uygun olmadığını anlıyoruz. Çünkü baştan aşağı marmelata bulanmış bir halde. Tıpkı ayakları gibi.

Yirmi-ve-dört harfle çeşitli dillerde çok değişik sözcükler yaratılamayacağını kanıtlamanın, bu umutsuz adamın geceleriyle gündüzlerinin değişikliklere gebe olduğunu kanıtlamaktan çok daha kolay olacağını söylersek hiç abartmış sayılmayız. Ne kadar farklı olursa olsun hiçbir türün örneği değildi. Sallust* onun portresinden korkunç bir karmaşa yaratabilirdi.

Onu tanıyanlar tarafından, onu sevenler tarafından, ondan nefret edenler tarafından hiç unutulmadı. Kendilerine anımsatıldığında, onun, genellikle yanlarında hazır bulunmamasına karşın yorumları doğrultusunda uslarında hiç kuşku duymadan bir yere yerleşmesine ve varlığını sürdürmesine izin veren ve onu en iyi

---

* Gaius Sallustius Crispus: (MÖ 86-MS 35) Romalı tarihçi ve politikacı. (ç.n.)

zamanlarında fevkalade bir insan olarak kabul eden kişiler tarafından da ihmal edilmedi. Ölümcül biçimde fark ediliyordu, bilerek ve isteyerek biçilmişti, fakat değişkenlik gösteren davranışlarında bile pek beceriksiz görünüyordu. O yanlarından geçerken arkadaşlarının şapkaları anında çıkıyor, kolları hareketleniyordu, ama sık sık ve hatta çoğunlukla onlara karşılık veremiyordu çünkü her daim yere eğilmiş bir halde öne doğru paytak paytak yürümekle veya vitrin camlarına yapışmış dükkânların içine bakmakla meşguldü; her zaman durmaksızın geçmek için aceleci davranırdı, bu çok büyük bir gereksinmeydi onun için, geçmek, sokakta hiç durmamak, adam sempatik olsa bile, bir de adam sevimsizse ikiyüzlü davranır ve birbirini hiç tanımayan insanlar gibi boş boş geçip giderlerdi birbirlerinin yanından, felaketin yaklaşmakta olduğunu çok geç de olsa fark ettiklerinde bir hamleyle ilerleyip yüzlerinde beceriksizce takınılmış boş ifadelerle ya yollarına devam ederler ya da yanlarındaki refakatçilere dönerek uzun ve karmaşık konular açarlardı heves içinde, kuşkusuz bir refakatçiye sahip olma talihine sahiplerse eğer. Tuhaf olan, asla ve asla, herhangi bir zamanda, ne olursa olsun kendinden aşağı derecede olan insanlar için hiçbir şekilde hiçbir şey ifade etmediğiydi. Hayır, burada hatalıyız, bazı istisnalar vardı elbette, hele bunlardan bir tanesi çok da çekiciydi. Yine de şunu söylemekle konudan çok uzaklaşmış olmayız, yılın başından sonuna kadar tek tek her gün, bazı vazgeçilmez ıvır zıvır alışverişlerini yapmak amacıyla aynı dükkâna aynı saatte girebilirdi, kahvesini aynı pastanede aynı saatte aynı garsonun elinden içebilirdi, gazetesi için belirli bir büfeye ve tütün almak için tek bir tütün satıcısına sadık kalabilirdi, aynı yerde yemek yemeği sürdürebilir ve öncesinde ve sonrasında aynı barda içki içmeye devam edebilirdi fakat hiçbir zaman bu özeninin bir gülümsemeyle ya da nazik bir sözcükle ya da fazladan küçücük bir ilgiyle takdir edildiğini görmedi, örneğin bu sıradışı müşterinin sandviçine tereyağı her zaman payına düşenden biraz daha kalın sürülebilir ya da aperitifine portakal likörü daha bonkörce katılabilirdi. Genel

duyarlılık açısından neredeyse hiç iz bırakmamaya yazgılı gibiydi, ama bildiğiniz biçimde değil. Bu nedenle müdavimler halkasının ve onların haklı çıkarlarının dışında bırakılması tuhaf değil miydi? İnsanlarla ilişkilerinde başarısızdı ve sonuçta hep çok acı çekiyordu. Bir pul ya da bir tramvay abonman kartı ya da rıhtımda veya bir dükkânda bir kitap alışverişi, alçakgönüllülüğe, ürkekliğe, neredeyse yumuşaklığa varan o yaklaşımına karşın hiç istisnasız satıcıyla giriştiği tatsız ağız dalaşıyla sonuçlanıyordu. Sonra öfkeleniyor, yüzü kıpkırmızı oluyordu. Bir paketi kaydettirip postalamak olanaksızdı. Bankada bir çek bozdurmak işkenceydi karşılığı olsa da.

Bu direnişe hiç alışamadı.

Çocuklardan ise hep tiksindi ve çekindi.

Köpekleri, apaçık ortalıkta dolaşmalarına karşın, hor görüyor ve reddediyordu, kedileri ise sevmiyordu, ama kedileri köpeklerden ve çocuklardan biraz daha fazla seviyordu.

Hiçbir evcil hayvanın görünüşünden hoşlanmıyordu, eşeğin o olağanüstü çehresinin tam-cephe görünüşü hariç. Yine de zaman zaman tarlaların içinden yürürken bir tay görmek için büyük bir arzu duyardı, eski bir yarış-kısrağının gövdesinin altında sıçrayan bir yavru tay.

İşin aslı şuydu, sanıyoruz ki kendini tek başına bir odada bulmayı şiddetle arzu ediyordu; aynada kendini seyredip, burnunu adamakıllı karıştırabileceği ve hatta neresi olursa olsun ve ne kadar kaşınırsa kaşınsın hiç utanıp çekinmeden kendini adamakıllı kaşıyabileceği bir odada. Ve başarısız olsa da, canı isterse eğer, ne kadar uzun bir süre için olursa olsun mağarasına çekiliyor, kendini ilkelleştiriyordu; böyle zamanlarda kapıyı çarparak kilitliyor, ışığı söndürüyor ve hiç kimse için evde olmuyordu.

Ayaklarının yıkımını üstlerine yıkmaya eğilimli olduğu iki neden vardı.

Bir: Çocukken biçimsiz bacaklarından ve yürürken tokuşan dizlerinden utandığı için ayaklarının dış kenarları üzerine basardı. O zaman cesurca küçük ayak parmağının ve bilek kemiğinin

dış tarafına yüklenir ve uyluklarının arasından biraz ışık süzülebilmesi için ve belki de, neden olmasın ki, çarpık bacaklı bir zarafet yaratabilmek için hiç ümitsizliğe kapılmadan bacaklarını iyice ayırarak yürürdü. Bunu yaparken ne yazık ki bileğini kalınlaştırmış, ayak tarağını yükseltmiş ve erkeklik cazibesini kendince önemsiz bir oranda azaltmıştı ve kim bilir belki pelvisinin inandırıcılığını da.

İki: Gençliğinde ayaklarının kocamanlığına dayanamamış ve kaba kunduraları küçümseyerek jigolo (hiçbir zaman böyle bir konuma sahip olmasa da) tipi dar ruganların içine saklamıştı onları.

Como ile Lugano Gölü üzerindeki adsız bir noktanın arasında engebeli bir şekilde uzanmakta olan ve yüksek Genoroso ve Galbiga zirvelerinin kuzeyden-güneye, belki de kuzey-batıdan güney-doğuya gölgelendirdikleri o hoş Intelvi Vadisi'nde -şimdi geriye dönüp baktığımızda görüyoruz ki çok hoş bir vadiymiş burası- işte bu hoş vadinin tam ortasında kurulmuş, yaşlı kadınlar ve adamların ve onların çelimsiz torunlarının yaşadığı -sağlıklı olanlar daha zengin topraklara kaçmışlardı çünkü- o küçük köyde, acemi bir dağcı olarak çivili botlu bir sinyorina ile görüşmek zorunda kaldı. Bir de ayakkabı dükkânına girdi. Ayakkabıcı karanlık dükkânında oturmuş, ayakkabıların yüzünü bir o tarafa bir bu tarafa döndürüyordu.

"Of!" diye bağırdı "la bella morbidezza! Babbo è morto. Si, è morto. [Güzel yumuşaklık! Baba öldü. Evet öldü.]"

Artık siz düşünün bu duyurular arasında ilişki kurmak için nasıl bir hinlik gerektiğini, ikincisi o kadar açık bir biçimde doğruydu ki doğma büyüme Piedmont'lu olan hiçbir müşteri öncekini sorgulama yürekliliğini gösteremezdi.

Belacqua botları satın aldı, onlara 100 liret ödedi ya da o civarda bir şey, sağlam ve güçlü ayaklara sahip olmak için doğru yere harcanan bir paraydı bu. Sabah, ruh ve beden durumu düzgün, yeni botlarıyla gürültülü bir şekilde yürürken yol arkadaşından ilk beyhude uyarıyı aldı:

"Şimdi benim yaptığım gibi yap, iki çift çorabı üst üste giy, ayaklarını bez parçalarıyla iyice sar, içlerini iyice yıkadıktan sonra tabii ki."

Macchè! [Kesinlikle olmaz!] Mutlu gidiş, falan filan hep hikâyedir, hepimiz bunu biliyoruz, mutlu gidiş ve üzgün geliş, öğleden sonra Belacqua'nın çökmüş hali gerçekten de görülmeye değerdi; bir grup yaşlı ve iyi kalpli İtalyan köylüsü tarafından, yöredeki en yüksek köyden yaşadığı vadiye inen o dik parke taşlı yolun kenarındaki kavruk çimenlerin üzerine çökmüş otururken görüldü. İnliyordu, çok bitkindi, yeni botlar onları ayaklarından fırlatıp attığı hendekte sere serpe uzanmış yatıyorlardı, şişmiş ayakları küçük çiçeklerin içinde tir tir titriyordu, çoraplarıyla onlardan akan kanı durdurmuştu, yukarıda sarp kayalıkların altındaki sürünün çanları ona dokunuyordu ve o, Anne diye ağlıyordu. Tam o sırada tombul bir Haziran kelebeği, koyu kahverengi ve kuşkusuz sarı noktalı, ebedi tuvalet kağıdı rulosunun üzerine resmi çizilmiş olan cinsten ve yıllar sonra daha talihli bir fırsatta karışık pipi pastoralinin içine bir şahin gibi döne döne dalacak olan o tombul kelebek, sefilliğinin yanına konuverdi. Yol arkadaşı onu terk etmiş, o ise umursamadan yoluna devam etmişti, bulutların arasındaki taş tepelerine kadar tırmanmıştı; muzaffer bir tur yapacak, sonra evine yumurtalı kokteylini içmeğe koşacaktı. Belacqua uyudu, sonra uyandı; ay fenerini iyice yükseltmişti, Kâbil gökkubbesiyle uğraşmaktaydı şimdi, kontrol artık ondaydı. Göllerin üzerinde Bakire'nin ayaklarını salladığını göremeyen Kâbil meşalesini sallayarak ışık tutmaktaydı haklının ve haksızın üzerine. Orada oluş amacı buydu, bağışlanmasının nedeni de buydu. Belacqua botlarını topladı, onları hendeğin içinden çekip çıkardı, o günden sonra onlardan acımasız bir biçimde Korkunç Bakire olarak söz edecekti, daha rahat taşımak için botların zalim bağcıklarını birbirlerine düğümledi ve Konstans ile Piccarda'nın ebedi incisi, yüreği hiçbir zaman peçesinden kurtulamayan Konstans'ın –bize böyle anlatılmıştı– ve sırrı ile Tanrısı dışında yapayalnız

olan Piccarda'nın* ebedi incisi olan o tembel ayın altında, kanlı çorapları dışında yalınayak bir halde parke taşlı dik Felaket Tepesi'nden aşağıdaki evine doğru, tıpkı çıplak ayaklı sersem bir tavuk gibi adım adım inmeye başladı.

Korkunç Bakire'yi ise birkaç ay sonra kendince önemli olduğunu düşündüğü bir uşağa hediye etti. Emekli olmuş temiz küçük güleryüzlü bir yaratık olan uşak kendi ifadesiyle onların içine Sinderella usulünde (burada Sinder-belâ demek daha uygun düşecektir, ama ayrıntıya girecek zamanımız yok) güzelce yerleşti. Fakat bir süre sonra onları rehine koydu ve aldığı parayla içki içti.

Belacqua'ya gelince, o güzel Hesse ülkesinde vakitsiz bahar indiriminin en civcivli döneminde, her nasılsa yanında bulunan o bilmiş sevgilisinin cesaretini kırmasına hiç aldırmadan beş mark ödeyerek dayanıklı görünen, kuşkusuz öyleydi, bir çift elastik kenarlı ayakkabıyı bir kez daha satın almak zorunda kalacaktı.

"Biliyorum ki her zaman," diye şikâyet etti zevkten dört köşe olmuş satıcı kıza "bir ayak diğerinden daha büyük olur. Ama sol ayak değil midir, genellikle büyük olan?"

Satıcı kız kendinden daha önemli birine sırasını verdi: mağaza görevlisiydi bu. Fraklı, briyantinli, iktidarsız ve zampara meslektaşları gibi, bu da kudretli Smeraldina-Rima'ya anında abayı yaktı, adam her türlü bilgiye sahipti.

"Bakın biz şöyle biliriz" dedi soluk soluğa, bir taraftan da takım elbisesinin ceketini düzeltiyordu, "sol ayak sağ ayaktan büyüktür."

"Beyefendi," diye Belacqua onu düzeltti "ayağımı sıkan sağdaki tek."

"Hayır, hayır," dedi görevli "sol tek olmalı, bu konuda çok deneyimliyiz."

"Ama ben size söylüyorum," dedi Belacqua cilalı parkenin üzerinde satıcıya yağdırmak istediği küfürleri dizginleyerek "siz-

---

* Dante'nin *İlahi Komedya*'sından (ç.n.)

den henüz satın almamış olduğum bu botların *sağ* teki ayağımı sıkıyor."

"Hay allah!" mağaza görevlisi çok terbiyeli ve çok kendinden emindi. "Ama sayın bayım, bunun nedeni sizin *solak* olmanız."

"Hiç de değil" dedi Belacqua.

"Ne!" şaşırmış olan mağaza görevlisi röntgen tarayıcısı bakışlarıyla canı iyice sıkılmış olan Smeraldina-Rima'yı tepeden tırnağa süzdü, "nasıl yani! Solak değil mi?"

"Ailemde beyefendi," diye itiraf etti Belacqua "sadece direksiyon soldadır. Hiçbir zaman solak olmadım ben, asla." Bu kuyruklu bir yalandı.

"Asla mı?" diye tekrarladı mağaza görevlisi çirkin bir küçümsemeyle "Asla ha? Bundan emin misiniz, efendim?"

Satıcı kız, hipertrofik Dorrit, eğleniyor olmaktan kaygılı bir halde kenarda bekliyordu, kendisine ihtiyaç duyulduğunda patronlarından birinden alacağı en küçük işaretle her an konuşmaya hazırdı.

"Gnnnädiges Fraulein [Muhhhterem Hanımefendi]," dedi Belacqua, aksanına burun kıvırarak, "belki siz açıklayabilirsiniz, bunun nasıl bir şey olduğunu...?"

"Efendim," diye başladı Dorrit "bence..."

"Hah!" dedi mağaza görevlisi çok alaycı bir şekilde gülümseyerek, "evet tatlım..."

"Bence," diye cesurca konuşmasını sürdürdü Dorrit "durum şöyle, gerçekten de şöyle..."

"Dinliyor musun Smerry," diye sordu Belacqua kaygıyla "çünkü ben anlayamayabilirim..."

"Duyduğunuz gibi," diye sürdürdü sözlerini Dorrit "sol ayağın sağ ayaktan büyük olduğu şeklindeki deneyimimiz, özel

---

* Besin çokluğunun neden olduğu hücre hacmindeki artıştan kaynaklanan büyüme fazlalığı. (ç.n.)

siparişle yapılmayan tüm ayakkabılarda, sol teki sağdan daha büyük imal etmek geleneğini yerleştirmiştir..."

"Yani başka bir deyişle," diye bağırdı Belacqua, aniden kafası aydınlanmıştı, nihayet her şeyi anlamıştı, "sağ tek soldakinden daha küçük oluyor!"

"Aynen öyle," Dorrit düşüncesini harikulade bir yumuşaklıkla anlatmayı sürdürdü "ayakları *eşit* büyüklükte olan tek müşterimiz sizsiniz, efendim," diyerek o tek müşteriyi hafif bir reveransla selamladı "bu nedenle ortalama müşteri için üretilen malın asimetrisi için ayrıca fark vermek zorundasınız."

"Smerry, duydun mu bunu?" diye bağırdı Belacqua kendini kaybederek.

"Kardeşlerim," dedi Smeraldina ağırlığını koyarak "aslına bakarsanız benim hiç kardeşim yok ama..."

Bütün her şeye karşın botlar satın alındı, ama ne kadar sağlam ve güzel olurlarsa olsunlar, sahibine hiç mutluluk getirmediler; birkaç ay sonra toplumun menfaatinin dışında bırakılması bir çift ayağın, ayrıntıda olmasa da genelde, canavarca simetrisinin üzerine patlayan zavallı Belacqua, onları hiç mızmızlanmadan kendinden aşağı birine verdi.

Bu öyküdeki tek uyum, lütfen Tanrım, istem dışı uyumdur.

Şimdi, artık Belacqua'dan, rahimmezarıyla ve hoşlandıklarıyla ve hoşlanmadıklarıyla ve küçük zaferleri ve başarısızlıkları ve dışlanmalarıyla ve genel beceriksizlikleri ve pediyileşmezlikleriyle,* eğer böyle bir sözcük varsa tabii, kısaca şu üç bölümlü adamcıktan çok fazla söz etmiş olduğumuzu düşünüyoruz. Size girdileriyle ve çıktılarıyla ve inişleriyle ve çıkışlarıyla daha

* Pedincurability: (pediyileşmezlik) Beckett sözcüğü, iyileşmeyen ayak rahatsızlıkları. (ç.n.)

dile düşmüş fiziksel özelliklerinden de söz etmek istemiştik ve Dublin'e geçmeden önce hızla denetleyebilmeniz için önünüzde bir kez çevirip döndürmeye niyetlenmiştik, hareketli bir kaide üzerinde ve ekseni etrafında bedenini pek çok kez döndürdüğü gibi, sanki Bargello'daki sevgili küçük Buonarotti David gibi, ayaklarına o kadar kendimizi kaptırdık ki, ama şimdi artık içine düştükleri zavallı durumdan dolayı bu niyetten vazgeçmekten – eminiz bunu duymak hoşunuza gitmiştir– başka çaremiz yoktur. Özel olarak karnından söz etmek istemiştik, çünkü bundan sonra olacaklarda onun önemli bir rolü vardır ve de belinden ve göğsünden ve davranışlarından söz etmek ve yüzünü tek tek hatlarıyla hecelemek ve elleri hakkında uzun ve coşkulu bir söylemde bulunmak istemiştik. Ama artık Belacqua'dan bıktık. Geri kalanının, rahatlık içinde yeniden ona dönebileceğimiz zamana kadar beklemesi gerektiğini düşünmekten kendimizi alamıyoruz.

Ayrıca bu tire işaretlerinin de işi azıttığını düşünüyoruz. Karşı konulamayan yazma arzusu, iyi yazarın yazgısı.

Altona'da çok karanlık bir geceden sonra, Cuxhaven'dan ülkesine giden bir gemiye bindi. Yoldaki ikinci gecesindeydi, o günün öğleninde Amerikan askerlerini gidecekleri yere bırakmış olan Cherbourg'un yattığı sıcak üst kuşetinden kendini önce aşağı sonra dışarı atarak başaltı-mevkiinin kuyusundan çıktı, eğer başaltının bir mevki olduğu söylenebilirse tabii, dar ve dik merdiveni tırmandı. Burası bu saatte sakindi, beklenen de buydu; küçük güvertenin gün hali, kaçtıkları için mutlu, gittikleri için kederli olan, uzun Atlantik saatlerinde iyi bir şeylere tutunmaya ya da ulusal ezgilerine sadık kalmaya çalışan Polonyalıların bir de hamburgerlerin kokulu karışıklığıydı. Aralarında gardiyana benzeyen dev Polonyalı bir de hödük vardı; genç, taze, iri yarı bir Polonyalıydı, deniz mavisinden kısa ve şık yeleğinin içine giren ve semiz kalçalarına yapışan –diğer şeylerinin arasında– parlak ekose kumaştan bir pantolon giymişti. Güvertenin horozu oydu,

güverte ona aitti. Güverte şimdi sessizdi, gece tarafından yıkanıp temizlenmişti, mis gibiydi, Tanrı'nın ve Başkeşiş Gabriel'in yardımıyla gece çok güzeldi. Derinlerin koynunda hoş bir Eylül gecesiydi.

Şimdi artık gün bitmiştir, Belacqua derin mavi denizin üzerinde, başaltı-mevkiine ait güvertede tek başınadır. Şimdi ona ne yaptırmalıyız dersiniz, bizim için düşünmesi gereken doğru şey nedir? Önce, elbette, öne doğru ilerleyecek, Kartezyen yerküre gibi, gitmekte olan vapurla birlikte, sonra kendi kendine rüzgarlı pruvaya doğru yürüyecek. Buradan öteye güvenlik içerisinde devam etmesi olası değil artık. Geminin sancak tarafından sarkıyor; kara, vapurun hareketinin sağ tarafında olduğunda karaya doğru sarkmış oluyor, sonra havaya savrulan suları ve uzaklardaki deniz fenerlerini gözleriyle tarıyor. Orası Kumsallı Burun mu yoksa Wight Adası mı yoksa Land's End mi yoksa uzaklardaki sığlıklarda kalmış olan bekçisiz acıklı fener dubaları mı yoksa resiflerde demir atmış fener şamandıraları mı? Kırmızı ve yeşil ve beyazlar yüreğini parçalıyor, dudaklarıyla başını su köpüklerinin üzerine doğru eğmesine neden oluyorlar. Suyun içinde olsaydım ve şu anda buradan gördüğüm ışıklara doğru yüzebilseydim eğer, diye düşünüyor korkusuzca – nasıl bilecektim karanın nerede olduğunu, deniz yüzeyinden ışık görmem olası değildi çünkü, kuşkusuz panik içinde boğulurdum o zaman.

Saçı rüzgarda, gözlükleri ceketinin göğüs cebinde, pruvanın yardığı çiçekten köpüklere, çiçeklerin gümüşi fışırtısına küpeşteden eğilerek bakmaya devam ediyor mu hâlâ? Konunun yüzü suyu hürmetine, devam ettiğini söyleyelim. O zaman beynindeki moleküller de sevgiyle galeyana gelecek ve panik içinde köpüreceklер, sonra gözlerini deniz fenerlerine bakmak üzere yukarı kaldırdığında kederlenerek sakinleşecekler, sonra başını bir kez daha aşağıdaki kabartının üzerine, o kapkara kabartıya çevirecek ve o sırada pekâlâ bunun içinde olabileceğini ve etrafta hedef alarak yüzebileceği bir yer ve yön bulmanın telaşı içinde gücünü korumak yerine korkunç bir telaş içinde tüketeceğini ve su üs-

tünde kalmak için yapabileceği tek şeyin sadece kendi seçimine bağlı bir şekilde göğüs kulacıyla o yöne yüzmek olabileceğini düşünecek, küçücük bir çocukken babasının önce John'a sonra ona öğrettiği gibi.

Denize bisikletlerle gittikleri mavi günlerden birinde, Baba kamyonetin içinde, yakışıklı başı aile havlusunun kocaman yakasından çıkmış oturuyor, John ortada yerleştirildiği yerde kaykılarak babasına yaslanmış, Bel arkada, ayakları şimdiye dek yapılmış en küçük viteste pedal çeviriyor. Koca Ayı, Büyük Ayı ve Küçük Ayı'ydılar; ya da, metinde aynen böyle, Büyük, Küçük ve Minik Ayı'ydılar. Bu hiçbir zaman kesin olarak öğrenilemeyecek artık. Tek sıra halinde dalgakıranın üzerinde hızlandılar, şu veya bu nedenle betona gömülmüş olan şaftların üzerindeki geniş demir kapaklar tekerleklerin altında öksürüyorlardı; altı tekerlek, altı öksürük; iki koca hırıltı, iki büyük, iki de küçük ve sonra öteki sefere kadar sessizlik. Onlar oradan geçerlerken Papaz da banyosunu almış salimen dönüyordu, havlusunu hoş bir biçimde katlamış, tıpkı bir garsonun peçetesi gibi koluna asmıştı. Süper Ayı işte o anda o bilindik yaylım ateşine başladı: Bip! Bip! Bip! ve hamlesinin boşa gitmediğinden emin olmak amacıyla gülücüklerle taçlanmış güzel yüzünü döndürerek papaza baktı. Şimdiye kadar atışlarının boşa gittiği hiç görülmemişti. John ya da Bel tarafından papazın yanından her geçişlerinde başlatılan bu oyun babalarının müdahalesi olmasaydı eğer sürüp giderdi. Oysa Babalarının bu durumu görmezden geldiği hiç görülmemişti. Yine de her seferinde tetiği ilk çeken papaz oluyordu ve bu üstünlüğü, bütün diğer uyarıcılar arasında sadece bir tabak köriye borçluydu. Babalarının tetiği çekmesine yol açan her zaman bir tabak köri oluyordu.

"Ha!" şaşkınlıktan dili tutulmuştu "Ha! Köriyle* dayak, ha!"

İşte o zaman John ve Bell kıkır kıkır gülerlerdi ve Anneleri

---

* Acılı bir Hint baharatı olan köri (curry) İngilizcede aynı zamanda kaşağı anlamına da gelir. (ç.n.)

de, Anne pek ender olarak ve sadece ev işlerindeki ihmalkârlıklar nedeniyle –vicdanına baskı yapan çekilmesi unutulmuş bir sifon gibi örneğin– kendini gülmekten mahrum bırakırdı.

Belacqua deniz fenerlerinden ve boğulma oyunundan bıkmış bir halde içine bir parça yıldızlı hava çekmek üzere başını arkaya attı ve bedenini küpeşteye daha samimi bir biçimde yapıştırdı, sonra ne yaptı dersiniz, geride bıraktığı kızları düşünmeye başladı!

Başlangıçlar bir hayli keyifli oluyordu. Kendi kötü bir oyuncu olduğu için oynamaya tenezzül etmiyordu. Smeraldina-Rima'nın kudretli kalçalarının ve sürahi-memelerinin çekiciliğine tepkisiz kalıyor ve Syra-Cusa'nın Priapusçu* tezgâhlarına öfkeleniyordu, gerçekten de böylesine aşırı şehevi durumları kaldıramıyordu, her iki durumda da kendini korumasız hissediyordu. Öğrenme zamanım geldi, diye düşündü. Nassau Caddesi Okulu'nda okuyacağım, Demiryolu Caddesi Akademilerinin kapılarını aşındıracağım. Fakat Grock Fransız kornosuyla tefekkürün ilk kısık sesli "cui bono"sunu [kimin yararına] çaldıktan sonra, bu vefalı felsefeciyle aynı düşünceleri paylaşmaya eğilim göstermişti, belki de en iyisi hiç karışmamaktı. Yapamıyorsa yapamıyordu. Lanet bir işti, ayrıca ne önemi vardı? Belki düşlerinin meleğiyle karşılaştığında, hihi!, ve durum ancak ve ancak uyuşukluğuyla uyum sağladığında bunlar söz konusu olabilecekti. Uyuşukluğum, görünüşümdeki dermansızlık, yarı gölgeden sonra ruhumun bilenmesi, bunlar, diye kendi kendini rahatlattı, bir muhabbet tellalının tekniğinden çok daha önemlidir, bunlar benim ilk tasalarım, ilk ve son tasalarımdır.

Bu kararının şerefine, gemiden denize köpük köpük bir tükürük fırlattı. Koca gövdenin aşağısına ve gerisine, okyanus gemisinin yolunun üzerine, kıç tarafına doğru sürüklenen tükürük orada yok oldu gitti. Sesleri de böyle yitip gidecekti işte...

---

* Priapus: Yunan mitolojisinde erkek cinsel organının Tanrısı, dev ereksiyonuyla bilinir, Latin edebiyatı ve eski Roma erotik sanatında çok adı geçen bir karakterdir. (ç.n.)

Biraz da arınayım şimdi, diye düşündü yeniden yatağının yolunu tutmadan önce ve gözlerini yıldıztarlalarına doğru kaldırdı. Ama kız ona yine engel oldu, pırıltılı bacaklarını yerküreye doğru sallıyordu şimdi de, Belacqua bu kutsanmış etekleri karıştırmaya hiçbir şekilde boyun eğmeyecek olan gözlerini köpürmekte olan okyanusun üzerine zar zor geri çevirdi.

Vieil Océan! [Yaşlı Okyanus!] Pekâlâ, elbette böyle olduğu düşünülüyordu, söylenişi gibi düşüncesi de kötüydü, savaş-sonrasının tükürükleri ne kadar katkıda bulunmuş olurlarsa olsunlar bu böyleydi. Isodore, Hughetto kremalı-dondurmalı kahveyle böbürleniyor, ama Lara'nın Byron'ından daha az. Ve Rimbaud, Cehennemlik Olan, Hasta Kahin. Son günlerinde, kafiye sanatının ustası olduğu o son günlerde, kıvırcık kafasını onların en iyileri sayesinde dik tutabilmişti. Gözlerini devirip kızaracak ve onun sözlerini çeviride tekrarlayacak mıydı? Kuşkusuz siz de biliyorsunuz, öyle değil mi, İngilizce konusunda onun sırtını sıvazlamış olduğunu?

Bir kitap yazacağım, dedi düşüncelere dalarak, yerdeki ve gökteki orospulardan yorulmuş olarak –kuşatıldım dedi daha da derinlere dalarak, her taraftan orospularla, düşüncede ya da gerçekte, içten ve dıştan kuşatıldım; bu kuşatmayı kaldırmak için çok büyük bir adama görev verilmeli– tümcelerin bilinçli bir akıllılık ve ustalıkla kurulduğu bir kitap yazacaktı, lakin sayfadaki komşularından farklı bir akıllılık ve ustalıkta olacaktı bu. Tümcenin açmış gülleri, okuyucuyu, izleyen tümcenin lalelerinin içine fırlatacaktı. Okuyucumun deneyimi söylemin tümceleri arasında ve sessizliğin içinde olacaktır, terimlerle değil aralıklar aracılığıyla iletilecektir, bir arada bulunamayan çiçeklerin arasında ve sözcüklerin aykırı (aykırılık kadar basit bir şey yoktur) mevsimlerinde yer alacaktır; okuyucumun deneyimi sözcüklerle ifade edilemeyen bir gezingenin istilası, mucizesi ve anısı olacakıtır. (Şimdi bu programı ayrıntılarıyla düşünmüş ve heyecanlanmıştı, kendini küpeşteden kurtardı ve uzun adımlarla çabucak güverteyi geçti.) Sessizlikleri, vertigonun kelebekleri-

ni süslerle bezeyen adamdan daha ustaca ifade etmeliyim. Şimdi bir Rembrandt tablosunda kendiliğinden açılan o devingen dağınıklığı düşünüyorum (ayın altında paytak paytak bir ileri bir geri yürüyordu, New England Lanson'ı için bir deyiş vardır, il arpenta le pont [köprüyü arşınladı], iyi bir düşünme potası olduğuna artık iyice inanmıştı), rengi ve karanlığı istila etmekle tehdit eden resim bahanesinin arkasına gizlenmiş olan o imayı, ressamın otoportresini, kenarsız şapkası ve altın zinciriyle kendini algılamasını, erkek kardeşinin portresini, küçük sevimli Aziz Matthew meleğini, eminim ki resmini yaptığı gün van Ryn onu hiç görmemiştir, düşünüyorum; çoğunu Pazar günleri öğlen saatlerinde gördüğüm bütün tablolarda bir bölünmeme, bir çatışma, bir özgürlük, bir kararsızlık, bir sarsaklık, bir ürperti, bir titreme, bir çözüşme, bir dağılma, bir tozlaşma, bir doku parçalanması ve çoğalması ve Sanat'ın çürütücü dip-dalgasını sezinledim. Pauline'di (Tanrı onu bağışlasın, ne dediğini bilmiyordu) *cupio dissolvi* [kendini yok etme arzusu] diyen. *Solvitur acris hiems* [Sert kış yumuşadı] Horace'a aitti. Hatta gerekirse Hölderlin'den *alles hineingeht Schlangen gleich* [Her şey yılanlar gibi içeri girer] bile! Schlangen gleich! [Yılanlar gibi!] (Bu sırada mutsuz Belacqua gemi serenine doğru yürümekteydi.) Beethofen'ı düşünüyorum, gözleri kapalıydı, zavallı adam ileri derecede miyop olduğunu söylerler, gözleri kapalı, uzun bir pipo içermiş, Ferne dinler, unsterbliche Geliebte [ebedi sevgili], düğmelerini Teresa'nın önünde uykudan önce çözermiş; müzikal anlatımın gövdesinin içine açılma işaretlerini, dalgalanmaları, parçalara ayrılan ahengi, senaryo öğelerinin birliği terk etmesi yüzünden –çoğalmışlar, ayrılmışlar, uçuşan notalar ve bir elektron fırtınası– canına okunan akıcılığı dâhil ettiği önceki kompozisyonları aklıma geliyor; sonra korkunç sessizliklerle aşındırılan akşam kompozisyonlarını, yalnızca her adamın (ve kadının? Fransız kornosundan) bildiği en lanet iş (bravo!) pahasına tek ve bölünmez olan ve kendi adına konuşmasına, yüksek sesle şarkı söylemesine izin veren isteriyi girdabına çeken

o sessizliğin korkunç nehirleriyle oyulup korkunç sessizliklerle aşındırılan müziği düşünüyorum. Ve en sonunda hiç öngörülmeden parçalanan atomu düşünüyorum, atomun sol kanadı fizik istatistikçisinin gözünün önünde entrikayla hiç durmadan parçalanıyor ve fizikçinin bölünmezlik anıtlarına en büyük hakareti sunuyor.

Bütün mesele, diye kabul etti Belacqua, değersiz buluşu ve yıldızları başka bir zamana bırakarak, geminin sereninin biraz fazla yükseğinde kalıyor. Eğer olur da bir kitap yazıverirsem, Tanrı korusun, kitabın ne olduğunu boş verin, döküntü olacaktır, yıkılıp dökülecektir, tıpkı sicim parçalarıyla birbirine tutturulmuş olan külüstür bir araba gibi ve aynı zamanda Mr. Wright'ın hiçbir zaman yeri bırakmaya ikna edilemeyen özgün uçuş-makinesi gibi başarısızlığa uğramış en küçük gelgeç istek kadar da masum olacaktır.

Ama bu noktada muhtemelen yanlış düşünüyordu.

Bu bağışlanmaz düşünceden sonra sürekli yön değiştiren soğuk ve nemli rüzgarda zorlukla geri yürüyerek, küçük dik merdivenden başaltı mevkiinin sıcak derinliklerine indi. Şimdi, teknenin derinliklerinde, üst kuşette, göğsü hariç bedeninin sağ tarafı üzerine yatıyordu. Uyku gözlerini karartıp nefesini azaltmadan önce Tanrı'ya şükranlarını sunuyor, göğüs zarı onlarla birlikte ağlayabildiği için ve pıt-pıt atan küçük kartopu-yüreğini eriyen karla karıştırmadıkları için dua ediyor, karanlık çökünce açık bir mezardı yüreği, sonuçta kendisi de hareketin yüreğinde değil miydi ve erkeklerin de küçük birer kalpçik taşıdıkları bir gerçek değil miydi? Göğüs kafesinin çalkantılı kutuplarını sakinleştiren, kuşaklarına ağrı kesiciler döken ve böylesine farklı kuş çiftlerini uykuya düşüren o bağışlayıcı uzanış için yürekten şükranlarını iletiyor, ne kadar Tanrı varsa hepsine.

Bir sonraki alacakaranlık onu bir römorkörün içinde otururken kucaklayacaktı. Parlak güvertelerin altındaki kurşuni suların üzerinde sallanıyordu. Islıkla şarkı söyleyen adam, göçmenler ve onların arkadaşlarıyla birlikte yukarı tırmanmış,

güverteye çıkmıştı, ıslıkçı yavaş ve zayıf bir müzikle onların yaslarını beslemekteydi, küpeşteden aşağı sarkmış ağlarlarken sessizlikleri römorkörün üzerine bir güneş şemsiyesi örüyordu, römorkör onların ağlamaları, onların sessizliği ve ıslık filizleri arasında dev geminin yüksek gövdesiyle boğuşuyordu. Cobh'ın ötesinde, limanın karşısında, Hy-Brasil'in* alçak tepelerinde ateş böcekleri uçuşuyor, rahipler sopalarıyla dolaşıyordu. Römorkörün kaptanı küçük köprüsünde dümenin yanında duruyordu, başını arkaya atmış, yük boşaltmaktan sorumlu Alman arkadaşına küfrediyordu, hiç korkmadan. Salon bandosu Dear Little Shamrocks'ı kusuyor, gemi ise pirinç kaplama pıhtılarını römorkörün üzerine fışkırtıyordu; bütün çocuklar birlikteyiz, o yüzden koroya ve sessizliğin sarmaşığına geğirebiliriz, bir ıslık koptu, işte uzaklaşmaya başlıyoruz. Belacqua'nın yanındaki fahişe şimdi ağlıyor, ağlıyor ve külotunun temiz kısmını sallıyordu. Bu çok uygun ve usturupluydu, kızın o anki durumu göz önüne alındığında onun zorunlu göreviydi ve kız, Noel'den önce Green Caddesi'nde, yeni hükümetle birlikte Demiryolu Caddesi'nde olacaktı. İyi doğdu, iyi yaşadı ve iyi öldü, denilecekti, Clerkenwell ve Bridewell'deki Colleen Cresswell için. Şimdi artık özgürler, limanın karşısındaki iskeleye doğru uçuyorlar, ruhların sandalında. Belacqua hızla bir sigara yakıyor ağız ve maraz için, ağır valizini filikanın küpeştesinin üzerine hemen yanıbaşına çekiyor. Şimdi artık hazır, karaya atlamaya hazır. Jean orada onu bekliyor olacak. Jean, Tanrı'nın izniyle orada onu bekliyor olacak, sevgili dostu, Jean du Chas.

Akşam karanlığı çok geçmeden onu saracak –kuşkusuz gecenin ıssızlığında o görkemli gemiyi batırmayı kafamıza koymazsak; soylu Hapak'ı,** bütün yükleri, mürettebatı ve kargosuyla, Belacqua'yı ise çarpıntıları ve bağlılıkları ve taşkınlıkları ve kusurlu gelişmesi ve rahimmezarı ve duyulamamasının esteti-

* Atlantik Okyanusu'nda İrlanda'nın batısında hayalet bir ada. Çok sisli olduğu ve bu sisin ancak her yedi yılda yalnızca bir gün için dağıldığı söylenir. (ç.n.)

** Hapag: Hamburg-Amerikan Hattı. (ç.n.)

ğiyle birlikte, şimdi bir-düş kurarak (dereler ve atlama tahtaları) yattığı o yerde.

L'andar su che porta? [Yukarı çıkmanın ne faydası var?]

Peki, ya bölüm ne olacak, Bay Beckett, bilmiyor musunuz ne kadar yetenekli olduğunuzu?

ÜÇ

Eve kasvetli yoldan gittiler; ev yolunda üç gün, üç gece sallanıp oyalandılar, Youghal, Tramore, Wicklow Kenti'nden geçerek rahat rahat keyifle yolculuk ettiler. Parayı artık Chas harcıyordu, Belacqua son şilinlerini Cork'ta bir kadın kokusuna yatırmıştı, burgulu kapaklı sade küçük yassı bir şişeye, çok hoştu, Annesi içindi, şimdi peronda kulak kabartarak ayakta dikilmiş onu bekliyor olmalıydı; hüzünlü akşamların hüznünü tütsülemeye yardımcı olması için bütün paralarını biraya yatırmışlar, yol boyunca içtikleri bütün o sert biralara karşın ne kadar kıyı varsa gezmişler, yan yana bir yukarı bir aşağı, sonra tekrar bir aşağı bir yukarı, dalgaların bittiği yerdeki o kaymayan kumun üzerinde yürümüşlerdi ve orada Chas, akşamın serinliğinde, bir de tabii ki korkutucu yağmurun altında, Ginette Mac Bir Şey adındaki bir kızla hiç duyulmamış bir müzikal ilişki yaşamıştı, bekâret (dul) togasının* eteğinin eteğinin eteğinin eteğini asla, bırakın kalçayüksekliğine kadar, biraz olsun dahi kaldırmaya asla ve asla, zinhar yeltenmeyeceği buna hiç değmeyecek bir kızla.

"Je la trouve adorable, quoique peu belle. Elle a surtout beaucoup de GOUT, elle est intelligente et douce, mais douce, mon cher, tu n'peux pas t'imaginer, et des gestes, mon cher, tu sais, tres désarmants [Pek güzel olmamakla birlikte çok sevimli buluyorum onu. En önemlisi çok ZEVKLİ, zeki ve tatlı, ama ne tatlı, azizim, tahmin edemezsin, hallerini görsen azizim, büyüleyici]."

Belacqua daha ilk anda kızın ne kadar tatlı olabileceğini anlamıştı, çok çarpıcı olmalıydı, bundan hiç kuşkusu yoktu ve pek uzak olmayan bir ilk fırsatta gün batımında kızın alacakaranlığın

---

* Romalıların ulusal giysisi. (ç.n.)

içinden bir anlık süzülüşünü görme ayrıcalığına sahip olmak için umutlanabilir miydi acaba?

"Elle a une petite gueule qui tremble comme un petit nuage [Bir bulut gibi titrek küçücük bir ağzı var]," diye inledi Chas.

Belacqua bunun çok çarpıcı bir yaklaşım olduğunu düşündü ve tümceyi izleyen o uzun ve sıkıcı sessizlikte onu sonsuza kadar belleğine kazımak için kendini helâk etti.

Le ténébreux visage
Bouge comme un nuage...*

J'adore de Ginette le ténébreux visage
Qui tremblote et qui bouge comme un petit nuage**

"Epik durağa karşı," diyerek sevgili arkadaşını ikna etti "büyük zaafım var, bilmiyor musun? Bunu duraklayan veznin özüyle, biliyorsun, kıyaslamak isterdim."

Chas bunun inanılmaz bir kıyaslama olduğunu düşündü ve ardından uzun ve sıkıcı bir sessizlik geldi.

"Yapılacak pek çok şey var, öyle değil mi?" dedi Belacqua "daha gergin bir durak uygulamasıyla", aslında şöyle demek istiyordu, kasvetli Ginette için yapılabilecek hiçbir şey yok, sence de öyle değil mi, "tıpkı Racine'den bu yana geçmiş zaman kiplerinin ve geçmiş zaman dilek kiplerinin hak ettikleri kadar şairane biçimde kullanılmayışı gibi. Bilirsin:

'Vous mourutes aux bords...'"

"Ou vous futes laisé,"*** diye ıslık çaldı Chas.

---

* Karanlık çehre / Bulut gibi kıpırdıyor... (ç.n.)

** Bayılıyorum karanlık çehresine Ginette'in / Minik bir bulut gibi titreşip kıpırdıyor (ç.n.)

*** "Terk edildiğiniz sahillerde öldünüz..." Jean Racine, *Phédre* (ç.n.)

"Ve şanssız Antiochus'dan ünlü 'quel devint...*""

Chas ürperdi.

"İçeri girsek mi?" dedi.

İşte böylece üç gece boyunca her gece karanlık bir sahil ve karanlık kumsallar bıraktılar arkalarında, kısa bir süre sonra yumuşak bir yağmurun yumuşak bir biçimde üzerlerine düşeceği ve düşeceği, lanet bir biçimde düşmek zorunda olduğu için düşeceği karanlık kumsallar bıraktılar.

Belacqua, annesiyle babasının sözcüklere dökülemeyecek kadar müstakil bir yerde bulunan, konforlu ve falan filan evine dönüyor olduğu için yürekten sevinçliydi; bu kadar uzun ve kederli bir ayrılığın sonundaki kavuşma tutkusu geçtikten sonra dağınık kafasını eski verandanın etrafını sarmış olan mineçiçeği çalısının (kesinlikle harikulade bir çiçekti, küçücük bir fidan olarak dikildiği günden beri o pek beğendiği hoş güneyli havaya tümüyle teslim olmuş ve tek bir yazı dahi kaçırdığı görülmemişti) içine gömecek ve onun kokusunun zengin bağrında uzun süre yüzecek ve kendinden geçecekti, öyle bir kokuydu ki bu, çocukluk sevinçlerinin ve kederlerinin en küçüğü bile sonsuza dek onun içinde yaşamaya devam edecekti.

Annesini çökmüş buldu. Son zamanlarda sağlığının pek iyi olmadığını söyledi annesi, formunda değildi, oysa şimdi daha iyiydi, artık kendini iyi hissediyordu.

Evin konforuna geri dönmek gerçekten çok harikaydı. Belacqua evdeki tüm koltukları denedi, yerlerinde durduklarından emin olmak için her tarafı kontrol etti, her şeyin yerli yerinde olup olmadığına baktı. Sonra gitti, evin dışındaki her iki tuvaleti de denedi. Oturma yerleri gül ağacındandı. Douceurs...!

Postacı mektuplarla yukarı uçtu, yolun yukarısında bisikletiyle gevşek çakılları savurarak patinaj yaptı. Onu görünce söz-

---

* 'Ne kadardı' anlamında, Racine, *Bérénice*; oyunda Antiochus Bérénice'ye sitem ediyor, Titus Roma'ya geldiğinde sen onu baş tacı ettin, benim ıssız Doğu'da ıstırabım *ne kadardı* biliyor musun, diyor. (ç.n.)

lerle ifade edebileceğinden çok daha fazla keyiflendi, şiddetlenen konuşma zorluğuna karşın soylu bıyığının altındaki o eski tanıdık gülüşle ve sempatik aksanıyla "Evine hoş geldin, Efendi Bel" demeyi becerebildi. Evet, evet, elbette öyleydi. Ama o dal gibi zarif adam neredeydi, o neredeydi, sorun buradaydı, beslediği tazıları andıran o ince ve zarif insan neredeydi, müzikal olan, o saygın ve çalışkan genç adam, hem de keyifle çalışan, tatlım, bir de kişisel cazibesi vardı ki, işte bunlar bu adamın karakterinin farklı yönleriydi; kendini konumunun üzerine çıkaran, derme çatma kulübelerden oluşan o yoksul mahalleden kurtaran, keman çalıp sadece kendine ait şık bir takım elbiseye sahip olan ve eşrafla birlikte dans eden o zarif adam neredeydi? Ve: Belacqua, çocukluğunda bir yazortası gecesi, evin üst katında çoktan uykuya dalmış olması gereken bir saatte hâlâ uyanık yatarken onun sesini duymuştu, işini bitirdikten sonra eve dans ederek dönerken yoldaki hafif ve gergin ayak seslerini, tiz ve yüksek ıslığıyla *The Roses are Blooming in Picardy*'yi çalışını duymuştu... Oysa şimdiye kadar hiçbir erkeğin bu şekilde ıslık çaldığını duymamıştı, kadınlara gelince onlar kuşkusuz hiç ıslık çalamazdı. Bu özgün ve eşsiz ve unutulmaz bir müzik ziyafetiydi. Sonrasında müzik yoktu – ama eğer şanslıysan yakutların ve keyifli şarabın mührü vardı. The Roses are Blooming'i ıslıkla çalmış ve yolun aşağısından eve kadar ayın altında, ay ışığının içinde dans ederek gitmişti, çiy düşmekteydi, belki yanında onu hızlandıran bir iki tazı da vardı.

Şimdi ölmüştü, bunu paragrafa tek olarak yerleştirmenin daha saygılı bir davranış olacağını düşündük, evet ölmüştü, tabutun kapağına bakarak sırıtıyor olmalıydı şimdi. Ölü osuruk, derdi Vaiz, havadır, tıpkı hızlı ıslık gibi. Tanatos'un adı çok yaşasın.

Kutup Ayısı:

Sövüp sayarak, küfrederek, suratı korkunç bir endişe içinde mosmor, sefil bir halde girdabın içinden kaçmaya çalışıyordu. Sendeleyerek sağ salim kaldırıma çıktı.

"Tanrı şu şerefsizlerin b–" diye hırıldadı "kahretsin, kahretsin, şerefsizler."

Eski ve kocaman şapkasını başından çekti çıkardı, kafası kalabalığın üzerinde parıldadı. Kocaman bir adam. İri yarı dev gibi bir adam. "Kahretsin" diye hırıldadı "kahretsin, kahretsin." Yine de karşıya geçmiş olmanın verdiği bir rahatlık içindeydi. İçinde kalan o küçücük hayat kırıntısıyla kendini sağ salim karşıya atabilmiş olması Tanrı'nın lütfu değil de neydi? Şimdi hangi lanet şeyleri alması gerekliydi? Önce hasta kızkardeşine hintyağı. Kızkardeşine lanet olsun. Allahın cezası bir saçmalık daha vardı, alacağını söylemişti. Neydi o? Kendini iyice zorlayarak ne olduğunu buldu: iki şilinlik bir de tavuk alacaktı hasta ailesi için. Ailesine de lanet olsun. Yine de onları çok seviyordu, bütün kusurlarına ve yetersizliklerine karşın her biri küçük birer ev hayvanı gibiydi, üstelik ona çok iyi davranıyorlardı. Hastalıklı ailesine düşkünlüğünün aşırılığıyla dişlerini gıcırdattı. Hintyağı satıcısı ve iki şilinlik piliçler bu zinacı kentin hiçbir tarafında (mevcut değiller).

Şimdi ucuz yağ satın alabileceği bir tarafa yönelmişti, kaldırımın tam ortasında ağır ağır ve soluk soluğa, kambur ve kocaman topallayarak yürüyordu. Bacakları mahvolmuştu. Adının çağrıldığını duyarak dikleşti, Monsieur du Chas'ı fark eder etmez de eski şapkasını çıkararak saygıyla onu selamladı.

"Eğer istersen" dedi o ünlü sesiyle 'l' harflerini söyleyemeyerek, "benimle gelip hasta kız kardeşime bir şişe hintyağı almama yardımcı olabilirsin."

Birlikte yürümeye başladılar.

"Lanet olsun" dedi Kutup Ayısı kaderine küsmüş bir şekilde "kızkardeşime."

"Hoffentlich [Umarım]," dedi Chas.

Bu bir şaka olmalıydı, K.A. kocaman bir kahkaha attı.

"Biliyor musun, çantamı taşıyabilirsin," dedi "tabii eğer istersen."

Chas çantayı aldı.

"Bir sürü saçmalıkla dolu içi," dedi K.A. "hasta ailem için."

"Ne hastalığı bu?" diye sordu Chas.

"Ondan bu kadar ağır," dedi K.A. "Yorgunum, gerçekten çok yoruldum, böyle aptal aptal dolanırken. Üstelik sen gençsin bense yaşlı..."

Döndü, fırtına gibi koşarak hareket halindeki yayaların arasına karıştı ve tanındığı bir eczanenin içine daldı.

"Ve korkuyor," diye sürdürdü Chas "şu nedenle..."

Bu Chas'ın en kötü tarafıydı, zayıflığıydı, abartılı oyunuydu; herhangi bir hasmını berbat bir şekilde hazırlanan metin içindeki pek çok özgün doğaçlama fikirle birlikte herhangi bir zamanda kesebilir, satırı ya da dörtlüğü ya da tümceyi ya da tümceciği bitirme zamanının geldiğini belli belirsiz duyumsadığı her yerde aniden sonlandırarak metni yeteneğin gizemli son durağına çekebilirdi; bu noktayı nasıl saptamış bulunmaktayız, bunu biz de bilmiyoruz. Yine de anal saplantı. Pek çok kez Belacqua rahimmezara girmeyi sözcüklerle ifade edebilmek için bir hece ya da iki dua mırıldanıp dururdu: "La sua boca... [Onun ağzı...]", "Qui vive la pieta... [Burada merhamet yaşar...]", "Gün doğmadan burada olmalısın...", "Ange plein... [Düpedüz melek]", "Mais elle, viendra... [Ama o gelecek]", "Du bist so... [Sen böylesin...]", "La belle, la... [O dilber, o...]", sadece bu iğrenç küçük bastıbacak, bu kıpır kıpır cüce bir kova dolusu heceyle havaya zıplar ve etrafa inen gecenin içinde parlak Sezaryen yarıklar açar, sonra can çekişmekte olan tefekkürün sağını, solunu ve ortasını dikip süsler ve arkasından davul çalarak beyni kasa odasına geri sokardı. İşte böyle zamanlarda Belacqua sevgili arkadaşından nefret ediyordu. Chas'ın alçakgönüllü bir adam olmaması değildi neden, bundan eminiz, yanılmaz sezgisine karşın kendine çeki düzen vermeyi hiç aklına getirmemiş olması da değildi. Bu söylenmiş olduğu gibi, engellemenin altosuydu ve tıpkı Ginette'in gizemli-kalkışının bir camın, gözyaşlarından bir tülün arkasından görülmesinden önceki Eflatuncu şahlanma ve hovardalık gibiydi.

Chas'a, hiçbir yarar sağlamayacak olan bu ani çıkış nedendir acaba? Chas yakında solup gidecektir. Buna kefil olabiliriz. Peki, o zaman bu ani çıkış neden? Saçmalamak ya da abartmak, göze batan gizleyiş, élan acquis, catamenia currente calamo [hız kazandı, çalakalem aybaşı].

Biliyoruz (nasıl unutabiliriz!), daha önce bu günlükleri toparlamak konusunda Chas'a bel bağladığımızı söylemiştik. Oysa biraz daha düşünüp taşınınca bu işi pekâlâ onsuz da yapabileceğimizi fark ettik. Ayrıca öfkeye kapılarak onu kafamızdaki sağlıklı bir Shetland Güzeli'yle evlendirip uzağa göndermemiz de olasıydı, hayır, Ginette Mac Birisi'yle değil, bir başkasıyla, gözyaşlarının, fundalığa akıtılan başıboş gözyaşlarının alacakaranlığında anlatılan bir öyküyle onu elde edebilecek olan (bu kitaptaki gözyaşlarının ve alacakaranlığın miktarına inanmak olası değil) birisiyle, çalılığın boyu kızın göbeğine geliyordu, küçücük uygun bir kızcağızdı, etli butlu, bakımlıydı Nietzsche'nin, Freud'un, çavşır ile çadıruşağı otlarının –Dublin bunlarla doludur– küçük hoş kokulu kasılmasıydı. Bırakalım Chas bizi biraz buradan uzaklaştırsın, işte onun başına gelecek olan da budur. Onların ikisini paketleyip bir talamusun içine tıkalım, gün doğana kadar psikoanalizlik olurlar. Chas kesinlikle ne tek başına sahne alacak ne de bir sahneyi paylaşacaktır. Ve bu da başına gelebilecek en iyi şeydir.

Son bir sahne için Mami'den destek isteyebileceğimizden söz etmiştik. Fakat şimdi bu noktada yeniden düşündüğümüzde hayır diyoruz, Mami'yi bulunduğu noktada saygın bir durumda, iyi ve sevimli kızını kucaklarken ve şımartırken ya da ona söylenirken ve onu uygun bir Alman koca için et salatası ve Macar gulaşı üzerine uzmanlaştırırken bıraksak daha iyi ve daha sorunsuz olacaktır kanısındayız... Bu, işini çok iyi bilen multiparın gelip geçici ilgisi, Madonna'nın yanındaki nazik davranışlarının anlık çağrışımları ve hatta kendi deneyimli dudaklarını kızını cesaretlendirmek üzere aşırıya kaçmadan sürahiye dokundurması, durumu çözecektir. Bırakalım onu olduğu yerde kalsın.

Son perdeye gelince: Bildiğinizin yerine bir yenisini seçmek gerekirse eğer, çünkü biliyorsunuz sondan üçüncü dönüşün en önemli yerinde Gagaburun'un gözkapağı gibi titreşip inmesi söz konusu olabilir, aniden öbürlerinden ayrılan bir zorunlu son perde olacaksa eğer, biz buna en çok Belacqua'nın layık olduğunu düşünüyoruz, tek başına, sağa sola, alkışlara hafifçe eğilecektir. Şimdi figür, rolünü ısrarla sürdürmek ister. Ve bize yangın-perdeleri, acil çıkışlar, kulis ve sahne kapısı sunar. Lakin yüreğimizi katılaştıracak ve kendimizi bırakmayacağız. Biz yük vagonu mu yoksa yük-arabası mıyız? Ona nazikçe belki diyoruz, bir başka akşama.

Ve korkmakta...

"Nerede," K.A. anlatılamayacak derecede rahatlamış ve yağını cebinde emniyete almış olarak şunu bilmek istemektedir "hepi topu iki şiline bir piliç almak mümkündür? D'Olier Sokağı'ndaki büyük tavukçudan ya da Dawson Sokağı'ndaki Brady'nin yerinden ya da pazardan?"

"Bütün gece nöbet tut," dedi Chas "ve günün ilk ışıklarıyla hale git."

"Haffner'in domuz sosisçikleri," diyerek araştırma alanını daralttı Kutup Ayısı "benzersizdirler ve kızları da iyidir. Ve eğer ailem," dedi çenesini kaldırarak "kendimi George Sokağı'na gidecek kadar paralayacağımı sanıyorsa..."

"O zaman, efendim," dedi Chas içi dolu çantayı uzatarak "şimdi benim kaçmam gerekiyor. Bir randevum var."

"Peki," dedi Kutup Ayısı "umarım kız çok hoştur."

"Randevum Belacqua'yla," dedi Chas, oyun oynamayarak "onu hâlâ görmedin mi?"

K.A. hüzünle onu görmüş olduğunu kabul etti, ama bu bir önceki gündü. Onu çok fazla –nasıl dese– değişmiş bulmuştu.

"Değişmemiş değil mi?" dedi umutla Chas.

Bunu söylemek Kutup Ayısı'na düşmezdi.

"Başka biçimde," en fazla söyleyeceği buydu. "Bir sürü insan merakla onu soruyor."

"Eminim öyledir," dedi Chas çantayı uzatarak "ama şimdi kaçmalıyım."

Kutup Ayısı burnundakileri toparladı ve yuttu.

"Özellikle de Alba."

"Alba mı?"

"Bir kız," diye içini çekti K.A. "şahhhane bir kız. Şu senin arkadaşın ya da meslektaşın olan Monsieur Liebert'in çok iyi arkadaşı ya da eskiden öyleymiş."

"Aslında..."

"Pekâlâ," Kutup Ayısı Chas'tan sıkılmıştı "şimdi asıl ben uçmalıyım." Aniden çanta aklına geldi. "İşte!" diye hırladı. "Sakın çantayla kaçma. Eğer çantasız eve gidersem," dedi sinsi bir biçimde, çantayı ellerinde emniyete alarak "ne olacağını biliyor musun?"

Chas'ın kuşkusuz hiçbir fikri yoktu.

"Dayak yerim," dedi Kutup Ayısı.

Farklı yönlere uçtular.

Pilici buldu, sert, sıkı ama küçüktü, takma kafana, diye düşündü, en azından bütçeye uygun. Bu büyük bir keyifti. Şerefsiz hırsızları yenmişti. Göğsü kılıçtan geçirilmiş bir kuş için yarım kron ödemişti! Kahretsin. Bebek de artık eve dönüş yolunda alınabilirdi. Yağ ve kuş çantanın içine girdi.

"Şimdi," dedi boğazını temizleyip yutkunarak, iş bitirmiş olmanın rahatlığı içinde tiz bir sesle horoz gibi öttü, "şimdi," dedi.

Şimdi sizden sessizlik, derin saygı ve yakın ilgi bekliyoruz. Burada olanlar için. Bizi yakından izleyin. İşte geliyor, bu o olmalı, bu

ALBA.

Bakın, erkeğe rendevu bahşettiği otel lobisine zamanından önce süzülüşüne – çünkü bekletmek hiç onun tarzı değil, hayır, bu çok kolay olmalı. Yaşam doluydu, orada, acı içinde, yaşam dolu ve acı içindeydi. İçki içecekti, hijo de la puta blanca [beyaz

orospunun çocuğu]! ama gerçekten ve de herkes tarafından. Carajo! [Hassiktir!] brendi içecek hem de Hennessy buz kovasındaki lalenin içinde sunulacak tadım bardağında. Dudağıma tuz, diye düşündü, dudağıma tuz ve kum sonsuza kadar. Sıcacık sutyeninin içinden delikanlının son mektubunu çıkardı, en sonuncunun en sonuncusunu. Duygularını ölçmek istiyordu.

Korkunç bir çatlaktı, narin Prensesliğinin neredeyse tam tersiydi, bizim küçük yelkenlimiz, bizim Kurt çiçeğimiz, kesinlikle tam ters uçtaydı.

"Kocaman!" dedi Venerilla "kocaman bir adam."

Kocaman adam Meathliydi, Meath'in batısındandı, şaşırtıcı biriydi, Venerilla ise Alba'nın hizmetçisiydi. Kendini ona adamıştı! Yaşamını onun için, Miss Alba için, küçük soylu hanımefendisi için, içinde en küçük bir kurtuluş umudu taşımaksızın seve seve feda edebilirdi. Etrafındakileri hiç hayal kırıklığına uğratmazdı, hiçbir zaman.

Adamın adı Jem'di, ağırlık-kaldırıcı, ragbici, boksör, hokeyci falan da değildi, sadece kadınların sevgilisiydi ve aletinin arkasından yiv yiv kabaran güçlü kaslardan oluşan uyluklara sahipti. Başlangıçta, elleri nasırlı nazik erkek rolü için müracaat etmişti, nazik erkek sınırlarını aşmamalı ve sırların önodasından çıkmamalıydı.

"Seni küçük dişi-şeytan," çok duygulanmıştı, yazmaya devam etti "seni küçük cadı, beni büyüledin. Pek iyi bir yazar değilimdir, bildiğin gibi hiçbir şekilde edebi bir sığınak değilim, ama benim kalbimi çaldın ve ruh ve beden olarak senin oldum ve şimdi seni, sözcüklerin dile getirebileceğinden çok daha fazla seviyorum. O ilk muhteşem geceden sonra bir daha hiç karşılaşamadık, başıma buyruk olursam eğer bir gün ve senin olursam ve sen de benim olursan, en yüce anlamda demek istiyorum kuşkusuz, o zaman başka hiçbir şeyin öneminin olmayacağını duyumsuyorum. Şunu sana söylememe gerek olmasa da..."

Alba divanın üzerinde içten bir kahkaha patlattı. Carajo! [Hassiktir!], kendi zevki, bedeni ve ruhu için görkemli bir arzu

elde ederek kıkırdadı, oysa erkek hiç kuşkusuz en yüce anlamda demek istiyordu.

"...sana söylememe gerek yok. Her şeyi bırakırım, işi ve oyunu ve kariyeri ve muhtemelen senin de duyduğun gibi benim için kavga çıkaran bütün küçük orospuları..."

Tanrım! Bütün küçük orospuları bırakacaktı!

"...benim seni sevdiğimin yarısı kadar senin beni sevdiğini düşünebilsem dünyalar benim olurdu. 'Seni her daim seviyor olacağım!' Bu melodiyi her duyduğumda seni düşleyeceğim. Gelecek Pazar seni arabayla gezmeğe götürebilir miyim? O muhteşem gece elbisesi içinde harikuladeydin, allah aşkına nereden buldun onu? O gece oradaki bütün tanıdıklarım ne kadar harika olduğunu düşündüler. Senin için çıldırıyorum, seni düşünmekten gözlerime uyku girmiyor. Bütün o küçük orospuların içinde gökten yere inmiş bir melek gibiydin. Hadi götürebileceğimi söyle. Ve lütfen bana bir fotoğraf ya da daha iyisi elinde yoksa bir şipşak gönder ve lütfen bu kadar kısa bir tanışıklıktan bu kadar kısa bir süre sonra senden fotoğraf istediğim için arsız ya da yüzsüz olduğumu düşünme. Eğer varsa profilden çekilmiş olanını yeğlerim ve gece elbisesiyle olanı varsa onu isterim, gece elbisesiyle çok tanrısal görünüyorsun, kumsalda çekilmiş de olabilir, eminim ki tam benim istediğim gibi bir tane bulabilirsin. Şimdi sana bu yaz Douglas'da bir arkadaşımın yolcu kimliğim için çektiği bir şipşak fotoğrafı gönderiyorum, çok iyi olmasa da benden sana küçücük bir hatıra. Birkaç günlüğüne oradaydık, çok iyi zaman geçirmiştik. Ama artık bitti, şimdi seni tanıdım ve artık hiçbir şeyin beni rahatsız etmesine izin vermeyeceğim.

Bana mutlaka yaz ve gönder ve seni Pazar günü saat üçte aramama izin ver, eğer saatin senin için çok erken olduğunu düşünmezsen. Benim için hiç erken değil. Eğer evet dersen beni dünyanın en mutlu erkeği yapacaksın. Sonsuza kadar bu nağmeyi sürdürebilirim ama bu seni sıkmaktan başka bir işe yaramaz. Cumartesi günü Rangers'la oynuyoruz. Sana en önden bir bilet gönderebilir miyim? Ben hücum oyuncularının lideriyim biliyor-

sun. İyi bir oyun olacak. Sonra da çay içmek için Fuller's'da ya da eğer tercih edersen Dawson Caddesi'ndeki şu Bon Bouche'da buluşabiliriz.

Yanıtını bekliyorum.

Her daim tutkulu fakat saygılı hayranın

Jem (Higgins)

Not: Artık nihayet anladım, seni tanıyana kadar aşkın ne olduğunu hiç bilmemişim. J."

Alba içini çekti. Kolay bir işti. Bu nedenle elinde brendi, acı içinde tek başına ona bakarak iç geçirdi, bakışının gizli katmanlarını çekti çıkardı, beyninin pençelerini ve tuhaflıklarını özgür bıraktı, gizlice dışarı süzüldüler ve bu yabaniyle uğraşmaya başladılar. Ya da şöyle diyelim, kendini yüksek kule penceresinden gösterdi ve bütün kuşlar akşamın içinden uçarak geldi, yüksek pencerede Florina olarak göründü ve dizelerini okudu, öyle ki kılıç ve hançerlerden oluşan büyük serviye gizlice yerleşen kuşlar aniden kanatlarında derin yaralar açtılar ve pençelerini çırptılar. Sonra ağızlarından o lanet gaklamayı çıkardılar: Hiç bilmemişim, Aşk'ın ne olduğunu, ben sana, sen de bana rastlayana kadar. Ve bütün ülkede tek bir mavi tüy bile yokken.*

Geri zekâlılar! diye içini çekti Alba, bardağını kaldırarak, ama bütün erkekler homo-seksi, Tanrı'dan Lezbiyen doğmuş olmayı dilerdim.

Ne kadar çabuk Mie-Souillon** olur, Yankılar Dolabı'nda uyuyup ağlar ve astrologları, doktorları ve müzisyenleri pasta içinde yiyip yutarsa, o kadar iyiydi, Allah kahretsin! İyi, ama

---

* Fransız yazar Comtesse d'Aulnoy'un masallarından The Bluebird'den (*L'Oiseau Bleu.*) Öyküde Florine mavi bir kuşa dönüştürülen yakışıklı prensini pencerede bekler. (ç.n.)

** Mie Souillon: Comtesse d'Aulnoy'un masalında Florentine tarafından prensini geri kazanmak amacıyla üstlenilen kimlik. (ç.n.)

sağlığı buna dayanacak mıydı? Hayır, sağlığı buna dayanamazdı. Önce kendini biraz güçlendirmeliydi, daha basit bir hayat sürmeliydi, her gün bahçede biraz gezinti biraz da Benger's* gerekliydi. Sonra paçavralar içindeki Venerilla'sını, aşçı yamağını, aptal hizmetçisini alacak ve yollara düşecekti.

Ormanların içinden geçecek ve hiç acele etmeyecekti. Koşturmayacaktı. Kuşlar ağaç-tepelerinden kaçışacaklardı. Kaçan kuşların hışırtısı, onu bala götürecekti. Hangi bala? Uçamayacaklardı, kanatları paçavralar içindeydi, Alba onları göremeyecekti, yükseklerde hain kütüklerin arasından umutsuzca dağılacak ve çırpınacaklardı, yükseklere doğru harman döven yaralı deniz kırlangıçlarının zavallı sürüsüydü bu. Çabalarının sıcağında utanmadan serpintilerini bıraktılar, ellerinde değildi çünkü, beyaz gübreden bir çiy yeşil güneş ışığının içinden aşağılara düştü, yaprakları sırılsıklam etti, kıpırtılarının hışırtısı onu ileriye, bal bahçesine götürdü. Hangi baldı bu? Kirke** yeşilinden olanı mı? Eyvahlar olsun, yarım litre ondan ve bir galon da ağaç urundan ve dudaklarımda iğrenç bir tatla kalacağım sonsuza ve sonsuza kadar.

Kız elini şapkasının üstündeki süslerin içine daldırdı, şık şapkayı sanki büyümekte olan bir demet otu öfkeyle kökünden sökermiş gibi çekip çıkardı. En siyah saçın lülesiyle şakağının fildişi boyasını biçti. Sendeleyerek ayağa kalktı, kendini tedbirli bir şekilde divandan uzaklaştırdı, hareketsiz, dimdik, kocaman başı eğilmiş, alçak masanın yanını tutan parmak-uçları onu toprağın içine doğru köklendiriyor, sanki kablolarla toprağa bağlıyordu. Öylece bekledi. Salonun kalabalıklaşmasına kulak kabarttı. Ateşi varmış gibi geldi. Onda bir şansla bir garson yanına yaklaşacaktı nasıl olsa.

"Madam," dedi garson.

---

* Çocuklar ve hastalar için sütle karıştırılıp yenilen, proteinli ve hazmı kolay, ana maddesi buğday unu olan yardımcı bir besin markası. (ç.n.)

** Yunan mitolojisinde içkiyle erkekleri domuza çeviren büyücü kadın. (ç.n.)

"Mantom," dedi, sessizliğini bozarak, "ben bir brendi daha istemiştim," dedi ve yeniden oturdu, "hatırlıyorsanız eğer."

Oysa istememişti ve garson kuşkusuz böyle bir şeyi anımsamıyordu.

"Hennessey!" diye bağırdı "3-yıldızlı–duble–tadımlıktan–fırla!" diye bağırdı "ölmek üzere olduğumu görmüyor musun be adam?"

Soylu bacaklarını kıvırdı, divanın koluna sokularak yerleşti. Salon eski doğal özensizliğine dönmüştü, özel sarmallar ve odaklardan oluşan bir karmaşaydı.

Fakat güzel Alba'nın tepesi atmış kafası durmuştu: neden bu halde ev dışındayım, Tanrım bu halde nasıl evden dışarı çıktım, bir ayyaş, bir balıkkız, su birikintisindeki bir kurbağa gibi? Vaftiz mi edileceğim? Evlenecek miyim? Gömülecek miyim? O zaman neden o güçlü rüzgara kulak kabartarak hücremin içinde oturmuyorum? Ve bir adamın gözleri üzerimde, tıpkı kız kardeşinin paçavralarını yukarıdan aşağı süzen Orestes'in kan çanağı gözleri gibi. Eski zorba, neden gelip beni eğlendirmiyor?

"Tatlım," dedi tir tir titremekte olan garsona.

Gün bitmiş, lobideki görevlilerin en yoğun saatleri başlamıştı, kentin yapılacak-daha-iyi-işleri şimdi akşamın karanlığına sığınmışlardı. Becerikli sokak feneri yakıcılarının bisiklet üzerinde hız sınırlarını aşarak bir kasabadan diğer kasabaya uçtukları saatlerdi. Yapılacak-daha-iyi-işler bağlamında farklılık gösteren yöre şairleri bu saatte günlük esin atışlarını yapmak üzere içkilerini içtikleri barlardan sürünerek dışarı çıkarlardı. Küçük mekânlarında yoklukları hemen anlaşılırdı, Seum ya da Liam ya da Harry ya da Sean dışarı çıkmıştı ve çok kısa bir süre içinde geri dönecekti. Onun için uzun süre beklemeleri gerekmeyecekti. Dönecekti, barın kalabalığı içinde duyulan o tanıdık ayak sesleri ve sesi döndüğünü herkese ilan edecekti. Sırası geldiğinde içkileri o ısmarlayacaktı, çok saygın bir adam, büyük bir ozan ve geç

akşam sohbetleri için aranan büyük bir insan değil miydi o?

Belacqua gökyüzünün taburları altında çömeldi.

"Senin nasıl olduğunu merak eden Alba'dan söz etti biraz," diyen arkadaşından hızla kurtarmıştı kendini.

Oysa sormamıştı Alba. Kutup Ayısı sözcükleri bolca sarf ederdi, adeta etrafa fırlatırdı.

Belacqua şimdi Nemo ile köprünün üzerindedir, korkuluğun üzerinden aşağı eğilmişler, arkaları olduğu gibi meydanda ve çökmekte olan karanlık henüz bunu gizlemekten acizdir. Belacqua zamanı geldiğinde başını kaldırır ve kaderlerine terk edilmiş çiçeklere, göz alıcı lalelere bakar. Çok dokunaklıdırlar, evet, küçücük yüreğini deşmekte ve bu lütuflarında nadiren başarısız olmaktadırlar. Dudaklarını sarkıtır ve sonra başını da tekrar, evet, martılar oradadır. Hiçbir akşamı kaçırmazlar martılar. Fışkıran lağım kanalında eriyen gri karlara benzerler. Şimdi gitmek zamanıdır, gitmenin tam zamanıdır. Birlikte hızla aşağı inerler ve sağ rıhtımın üzerinden uzaklaşırlar, kent onlara rahatsızlık vermektedir. Bu, ayrılanın plasentası, doğum-sonrasının kızıl kasılmasıdır.

Kutup Ayısı çağlayarak geldi – çok geç olmuştu; tramvay yolunu almıştı, şimdi çığlık çığlığa Belediye Konağı'nı geçmekteydi. K.A. durdurma kayışına asıldı.

"Bu lanet şey durdurulamaz mı?" diye bağırdı.

"Sonraki durak Yeşil," dedi kondüktör.

"Yeşil'in canı cehenneme," diye bağırdı. K.A. "sizin de lanet Yeşil'in de canı cehenneme."

Tombul elinin kılsız üstünü yaralı dudaklarından geçirdi. Üç isim, üç sıfat.

"Lanet Dublin Birleşik Tramvaylar Şirketi'nin," diye bağırdı "tek amacı müşterilerini yollarından zorla çekip sürükleyerek Yeşillere götürmek gibi görünüyor. Bu boktan adada yeteri kadar yeşil yok mu zaten? Sizin baş belası ateştopunuza hayatımı tehlikeye atarak Kolej Yeşili'nden biniyorum ve hiç fikrim sorulma-

dan bir sonraki durakta dışarı atılıyorum. Stephen'ın Yeşili'nde değilse bile allahın belası Yeşil Kütüphane'de. Bizim bu baş belası ülkede istediğimiz," kaldırımın kenarında durmuş avaz avaz bağırıyordu "kırmızı, değişiklik olsun diye hem de bol miktarda kırmızı."

Ne yazık ki kondüktör yavaştı, İrlandalıydı, adı Hudson'dı, bir Londralının hazırcevaplığına sahip değildi. Yeşil Caddesi fırsatını gayet iyi kullanabilirdi, ama yapmadı, şansını kaçırdı. Günün çok daha ileri bir saatinde, bu olay üzerinde kara kara düşünürken doğru yanıt, ya da işe yarayabilecek yanıtlardan bir tanesi aklına geldi de, hiç olmazsa bu sayede o andan itibaren istasyondaki meslektaşlarına anlatabileceği hoş bir hikâyesi oldu. Ama yine iş işten geçmiş ve Kutup Ayısı bir kez daha burnu bile kanamadan salıverilmişti.

Bu arada çantasının ağırlığıyla yavaşlamış bir halde aynı yoldan öfke içinde geri dönen K.A.'nın eline üyeler tarafından Dick Ölügöz olarak bilinen küçük mahcup gri-gözbebekli eski bir R.A.C. [Royal Automobile Club, Kraliyet Otomobil Kulübü] çalışanını keskin bir dille azarlamak üzere bir fırsat geçti. Dick, geliş gidişlerinden sorumlu olduğu arabaların garajdan engelsiz çıkabilmelerini sağlamak amacıyla kibar bir kol hareketiyle yayalara geri çekilmelerini işaret etti. Küçük adamın işinin en yoğun olduğu saatlerdi. Kutup Ayısı yayaların arasındaydı, yayalardan birisi de oydu.

"Lanet olsun," diye homurdandı "of, lanet olsun. Bütün gece burada mı bekleyeceğim?"

"Üzgünüm efendim," dedi Dick geri gitmesini işaret ederek, "görevim."

"Görevinin içine s–"

"Ben de sizin efendim," dedi Dick.

Kutup Ayısı çantayı kaldırdı.

"Seni gidi lanet kendini bilmez küçük cehennem zebanisi," diye sinir içinde köpürdü.

Dick geri adım atmadı, görevini yapacaktı.

"Eğer bana dokunursanız, efendim," belli ki yukarı bakarak konuşmaktan etkilenmişti "sizi dava ederim."

Bizim batılı istatistiklerimizde yedinci gelen, ya da bir zamanlar gelmiş olan, bu karanlık kentimizde böyle can sıkıcı sahneler günlük olaylardır. Kutup Ayısı'nın itibarlı, kültürlü ve saygın bulduğu adamlar, Belediye'nin üst mevkilerinde bulunan kişiler en rezil gündelikçilerle küfürlü yumruklaşma için kendilerine izin verirler, buna tenezzül ederlerdi. Artık soylu kibri de kalmamıştı, hiç kalmamıştı, Garnizon sayesinde. Alçak köpek, alçak efendisine hırlamayı öğretmişti, hırlamayı, yaltaklanmayı ve havaya kalkan bacağı; genel dışkılamatekniklerini. Ve hepimiz hep birlikte köpeğiz, küfürbazlık ittifakının köpekokrasisinde.

(Mübalağa. Dickens.)

Değinmek üzere zaman harcamaya değer olan nokta Kale'nin teslimine Garnizon günlerindeki gibi karşı gelmek değil. Hayır, bu değil. Haddimizi bildiğimizi düşünüyoruz. Eski İrlandalı çatlak-kafamızın örtüsünü bu mutlu püskürtmeyi dikkate alarak kaldırıyoruz. Ne de köpek yetiştirilen yerin, ağıl ya da kümes ya da resif ya da manastır topluluğundan ya da herhangi bir başka doğal ya da biçimlendirilmiş çoğalma formundan daha az düşsel bir topluluk olduğunu iddia etmeye niyetimiz var. Eğer bunlar ya da benzer hedefler bize bu noktayı ya da herhangi bir noktayı sağlamaya yetkin olsalardı, işte o zaman *ad quem* [son nokta] suçlusu olmaz mıydık? Bütün bu çabalardan sonra *ad quem* için artık çok geç bir saat olduğunu hissediyoruz. Demek istediğimiz, canları cehenneme, alayımızda aptalları hoş görür müyüz?

Hadi, o zaman, hızlanalım, kaybedecek bir dakikamız bile yok, sözü daha fazla uzatmayalım ve ayrılıkla ilgili asıl noktamıza, , bizim için değil, biz olduğumuz yerde kalıyoruz, fakat aramızdaki çok sayıda hevesli genç toplumbilimci için (Merrion Row, Portobello, Mary St ve birçok yerde) ve özellikle Paris akademisyenlerinin çarpıcı ifadesini unutmamış olan sayıca daha az birkaç ciddi kişiyle birlikte onların fikir edinmek için hevesli

olan efendisi ve yaratıcısı o sakallı ihtiyar için Watteau'nun kendi burnunu döndürüp bakmayacağını düşündüğümüz *a quo*'ya [hangi] gelelim: *Biri Proudhon'u yeniden okumaya başlıyor veya belki de, daha da iyisi, biri Proudhon'u okumaya yeniden başlıyor*. Kendini sadece bu bakış noktasının ortasına yerleştirmeli, bu noktada paçaları sıvamalıdır ve aklımızdaki coşkulu genç sosyo-politik psiko-bilimsel dedektif bu noktadan bakarak kapsamlı bir perspektife hâkim olmalıdır: Fransız taşra kasabaları, Beş kent, Tüvit, batıya göç, ne yazık ki hızla azalan İtalyan komünü, zamanımız Avrupası'nda küçük çiftçinin zor durumu, batının (ve bilebildiğimiz kadarıyla doğunun) büyük kentlerinde işgücünün pazar yerinde alınıp satılmasından tutun da aynı şeyin tavernada kazanılmasına kadar, çürümekte olan o etkileyici eğilim. Vesaire.

Dolayısıyla, hemen bir evvelki anlatımız şunları nasıl yapabileceğimizin örneğini kapsamaktadır: Titania tipi popoları baaağrımıza basmak yerine, sağlıklı bir hipnoz içinde Hudsonları ve Ölügözlüleri her gün ve evet her saat kucaklar ve görevleri ve alaylarıyla karşı karşıya kalırsak, etrafımızdaki büyük ya da küçük her şeyi ve onların yayılımlarını ve içinde hareket ettiğimiz bütün ıvır zıvır eşyayı birçok soğanın birçok zarı gibi görmek üzere kendimizi eğitmeyi öğrenebiliriz; ve nesneyi sembolüyle, dürtüyü ise başlattığı moleküler çalkalantıyla sonsuza kadar yok olmayacak bir bağ ile bağlamak arzusundan çıkan şu tanrısal ve kırılgan merak ışıkçığını büyütmek üzere, anlaşılmaktan anlamaya doğru kendimizi eğitirsek, o zaman hangi yüce platformda olduğunu bilmek olası olmasa da, kendimizi bir anda politik olmayan bir gözetleme yerinde ya da atlama öncesinde bir tramplende, dengeli, dikkatli, cesur, kollar gergin ileri uzanmış, sırt geriye doğru kavislenmiş, dalışa hazır biçimde, ölçülemez bir gizil güce sahip olarak resifsiz göklerden büyülü bir diyara süzülmeye hazır bulabiliriz.

Hudsonlardan ve Ölügözlerden ve K.A.'lardan büyülü bir diyara! Sadece söylenenleri yapmak yeterli. Burada büyü için ne sütle bala gereksinmemiz var (Taaanrı korusun) ne herkesin çok

sağlıklı olduğu Cennetin Yüksek Salonları'na ne de ebedi tatlı bezelyeye, hayır, hiçbirine değil; bu Kutup Ayılarının, Ölügözlerin ve onların düzenledikleri dışkılamatekniklerinin yokluğudur. Bu, o sınıftan bir insanın ya da o sınıftan bir şeyin ortadan kaldırılmasıdır. Burada sonucun öncüllerinden -eski pis kokunun kuşkusu kadar bile- tek bir iz dahi yoktur. Böyle bir kıyas figürü için bu nasıl bir şeydir? Bu kabalığın ve kalaylı kültürün onursuz itiş kakışından ve karmaşasından uzaklaşmanın bir yoludur. Prestiserebrasyon* Bu yöntemle cüppeli şairlerden ve üniformalı köylülerden kurtulabilirsiniz. Başlangıç olarak onları röntgenlersiniz, milyonlarca derimsi tabakayı soyar geçersiniz. Biraz zaman alır, ama zevkli iştir. Onu tutan öze, ruha ve derdin merkezine indiğinizde orada güzel bir hiçlik bulursunuz. Şimdi hiçlikten daha güzel olan birkaç şey vardır lâkin öncül olarak ve Başkeşiş gibi düşünüldüğünde, güdümleme yolunda bazı zorluklar ortaya çıkaracaktır. Bu nedenle sihirli değneğinizi çıkarır ve kendi tatlı doğaçlamanızla hangi öncülleri düşlüyorsanız onlara havadan dokunursunuz. Onlarla yaşamınızı sürdürmek zorunda olacaksınız, onlardan kurtulamazsınız, öyleyse biraz durup düşünün, bu nazik bir andır. Sonra her zamanki yolunuzda ilerleyin. Halk aldatmayı asla fark etmez. Halk oyuncunun dikişsiz çoraplarına hayran olmakla ve öykünün sesini dinlemekle çok meşguldür. Bütün bunlar talimatlara uymak için gereklidir.

İşte şimdi yaklaşıyor, püskürtmeler ve yutkunmalar içinde merdivenle kavgaya başlıyor, büyük yüküne karşı kendini zorlayarak ve çabalayarak basamakları gümbürdete gümbürdete zalim bir düztaban çarpıklığıyla ve her birini sanki teker teker yolunun dışına tekmeleyip atarcasına çıkıyor.

Oh, şimdi Bilitis'in ya da iffetli kadın avcının ve hatta denizin içinden açık kırmızı ince mermer katmanlar çıkaran kıvrımlı bükümlü Hintli dansözün eğreltiotu ve dağ kekiği kokan güç-

---

* Beckett sözcüklerinden biri, prestij ve serebrasyon sözcüklerinin birleşiminden elde edilmiş, saygın beyin faaliyeti anlamında. (ç.n.)

lü ve tedirgin tabanları nerede? Onlar başka bir yerde, Doktor Scholl. Ya da küçük Stoebli'nin çamurlu tombul ayakları nerede, küçük başıboş bir çobandı Stoebli, dağda mavi bir çiçekti, dağdaki çiyde elleri küçük poposunun üstüne dayalı öylece durur, karanlık ormanın derinliklerinde bıçakla değneğini yontardı, açlık içindeki della Robia gibiydi, bize yanaklarına şeftaliler inmiş olduğunu söylediler, ama artık bunun hiçbir önemi yok çünkü ayak parmaklarının araları pislikle, kıvrımları ise çamurla kaplı. Çevredeki, yukarıdaki ve aşağıdaki bütün çıngıraklı sığırlar, babasının malıdır ve onun korumasındadır. Sonra kahramanımız James, çelik dağcı gürgenleri aşarak geliyor. Ve bir dakika içerisinde gün doğuyor.

Alba soylu bacaklarını çözüp yanı başında ona yer açar açmaz K.A. kendini, büyük yükünü, paltosunu, çantasını, şapkasını, sümüğünü, öfkesini ve yorgunluğunu divanın üzerine bıraktı. Adamın ateşinin düşmesi ve başına gelen yorucu olayların yarattığı kargaşanın ve paniğin yatışması için geçen birkaç saniyelik sessizlik ve sakinlikten sonra, o soluyor, kız ise bekliyordu, adetten olan çalımlar ve paslaşmalar kızın öyle çok hoşuna gitti ki zamanı gelince adamın kendini dürüstçe tanıtması gerektiğini düşündü; o da kız onu asık suratla hemen geri çevirmediği ve birkaç saniyelik nezaket gösterisinden sonra zekice yapılmış dört dörtlük bir konuşma ile onurlandırdığı için çok mutlu oldu ve yüreği şükranla doldu. Konuşma aşağıya süssüz ve saçaksız olarak aynen kaydedilmiştir (bıktım artık onlardan).

K.A. Doğruyu söylemek gerekirse Belacqua'yı bu kadar kısa bir yokluktan sonra düşündüğümden çok daha fazla değişmiş buldum. Fiziksel olarak bu kadar üzgün ve zihinsel olarak böylesine katılaşmış olmasının nedenine skleroz ya da suratsızlık diyemeyeceğim, döndükten sonra bana bahşetmiş olduğu onun için yeni benim için şok edici olan bir iki sözcük üzerine düşündüm de, zihinsel meselelerde hiç deneyimsiz olmayıp bunlar için hoş bir ilgi ve merak barındıran birisi için bu yeni sözcüklerin özellikle çok şaşırtıcı olduğunu düşünüyorum. Belki abartıyo-

rum. Umarım öyledir. Chas'a da söyledim. Chas'ı tanıyorsun, değil mi?

A. Hayır.

K.A. Liebert'in bir meslektaşı ve arkadaşı, biraz sıkıcı ve işe yaramaz bir adam, ama iyi niyetli, Belacqua'nın arkadaşı – Belacqua'ya, senin onun nasıl olduğunu sorduğunu iletmesini istedim. Bu onu mutlu edecektir. Sen de biliyorsun sana büyük zaafı var.

A. Ama onu sormamıştım ki ben. Onu tanımadan nasıl onu sorabilirim? Şimdi evin etrafında dönüp dolanması, bana asılmasıyla uğraşmak zorunda kalacağım. Artık bunlardan bıktığımı biliyor olmalısın.

K.A. Ama sevgili Alba, daha geçen gün bana ondan çok iyi bir şekilde söz etmiştin, sen de biliyorsun ettin. Unutmuş olman mümkün mü?

A. Konuşmanın akışı içinde sözü geçen yaratığa önemsizce değinmiş olabilirim, ama onun halini ve hatırını *sormadım*. Hemen hemen hiç tanımadığım birini nasıl sorabilirim?

K.A. Ama...

A. Boşboğazlıkla besleniyorsun. Şimdi saygılarını sunmak için etrafımda koşturacak.

K.A. Peki onu görmek istemez misin?

A. Ne yararı var? Yeniden başlamanın ne yararı var? Biliyorsun, bilmelisin şimdi ve her zaman benim nasıl olduğumu bilirsin. Bütün herkesin içinde en iyi sen, benim bunu istemediğimi ve bunun hiçbir yararının olmayacağını bilirsin. Onu sadece yaralarım, kendi yaramı da yeniden açarım. Hep böyle oldu. Bu durum onu biraz eğlendirebilir belki ama beni değil. Bıktım artık önemsiz heyecanları kamçılamaktan. Chas'a neden bir şey söylemek ihtiyacı duydun? Niye bunu bırakamıyorsun? Şimdi onu durdurmam gerek. Daha da çok iş.

K.A. Ne demek istediğini pek anladığımı sanmıyorum ama eminim meseleyi büyütüyorsun. Sana temin ederim, o ne korunmasız biri ne de bir baş belası. Tam tersine. Sadece seni görmek ve seninle konuşmak istiyor.

A. Ama anlamıyor musun beni *sadece* görüp konuşamayacağını? Buna izin verebileceğimi sanmıyorum. Eğer beni görecekse bu sadece olmayacak. Ve konuşmamızı karmaşıklaştırmak zorunda kalacağım. Serebral bir tiple basit bir ilişkim olamaz ve onun böyle olduğunu bir kilometre öteden görüyorsun. Durumu yüzüme gözüme bulaştıracağım, düğüm yapıp karıştıracağım. Elimde değil. O zaman ne yararı var? Çözmesi çok zor.

K.A. Eğer bilseydim...

A. Tanrı biliyor, şimdiye kadar çoktan bilmen gerekirdi. Ama insanlar ve olaylar hakkında konuşmak istemiyorum –bir sürü yük. Kendi hakkımda bile konuşmak istemiyorum. Eğlendir beni. Bana Louise Labbé'den ya da Kutsal Ruh'tan ya da düşsel koordinatlardan söz et. Ve eğer paran varsa bir içki daha ısmarla. Bana Ölüler hakkındaki o Mısır Kitabı'nı anlat.

Kutup Ayısı bu konularda bütün bildiklerini ortaya döktü ve Alba onu hiç sözünü kesmeden dinledi. Bununla birlikte Kutsal Ruh hakkında tek bir söz bile etmedi.

"Ben saygısızlık olarak kabul etmesem bile," dedi "söyleyeyim sana benim gibi beş para etmez bir Yuvarlak-kafa'nın* senin gibi temiz ve iffetli yetişmiş birine Kutsal Ruh'tan söz etmesi söz konusu değil," kıza anlamlı bir bakış attı ve alçak bir sesle devam etti, "kalabalığın içinde bu konuya girmemeyi yeğlerim. Ne de ilişkimi noktalamak için kullanmaya zorunlu olduğum taşlamalara; çok keskin, çok isabetli ve bir kızın kulakları için her anlamda kusursuz olduklarını düşünüyor ve sözlerimi burada noktalıyorum. Sen açık fikirlisin, alıngan da değilsin, ama yine de bunlardan söz etmemeyi yeğlerim."

Kulak tırmalayıcı bir sümkürmeyle komik bir sümük çıktı hatipten. Kokladı ve bir kenara bıraktı.

"Şimdi gelelim Louise Labbé'ye," dedi "çok büyük bir şa-

---

* İngiliz İç Savaşı'nda Parlamento destekçileri saçlarını genellikle çok kısa kestirdikleri için bu adla anılırlardı. (ç.n.)

irdi, büyük bir şair, belki de tüm zamanların en büyüklerinden biriydi, fiziksel bir tutkuya sahipti, özellikle saf olan fiziksel bir tutkuya. Bedeni, onu arıtan, onu tüketen sevgiden ayırmıyordu. Chanson de Toile'in* aşırı sevecenliklerine ve hizmetine, Doon'un "belle Doette"i için özlemine aldırış etmiyordu. Bildiği ve önem verdiği tek şey ölümsüz dizelerin içine saklanmaktı..."

Alba bacaklarını yukarı toplayıp kıvırdı, bu kez iyice altına çekti ve kulak kesildi, adamın hoş bir sesi vardı, hiç sözünü kesmeden ona kulak verdi.

Ama bir süre sonra dinlemekten vazgeçti. Düşsel koordinatları neredeyse bitirmek üzereydi, sonunda şöyle dedi: "ve onları biz yarattık" ve Alba dinleme sıkıntısına katlanmaktan vazgeçti. İşte o zaman o da, kızın ilgisinin dağıldığını fark etti ve sustu. Sessizlik içinde oturdular, bu yarılmadan hiç utanmadan.

Alba doğru olmadığını bile bile, o zamana kadar yaşadığı günlerin nasıl harcanmış olduğunu, kendisinin nasıl harcanmış olduğunu düşündü ve kendisine ve onu tanıyan pek çok kişiye göre, neredeyse o günler tarafından tüketilip bitirildiği şeklindeki kaygılara kendini kaptırdı. Günler ona ait değildi ki harcasın, onlar kazanılması gereken kayıp topraklardı. O, zaten günlerini kazanmıştı. Harcanmış olan oydu, bir de ona ait olmayan günlerin zenginliğiydi, onları kazanıp yoksullaştırana kadar. Günkazanırken harcanmıştı. Yoksul günlere sahipken hafifti ve ışık içindeydi. Zengin günlerinde ağırdı ve karanlıkla doluydu. Yaşam, günlerin içinde ağırlaşmak ve kararmak ve zenginleşmekti. Doğal ölüm, günlerin kara zenginliğiydi. Gün-yoksulluğunun parlaklığı hayatta kalma gereksinmesi için bestelenmeyen müzikti ve artık ölebileceğine göre şimdi ona ait olmayan günlerin

---

* Tipik olarak 60 satırdan, 9-10 dörtlükten oluşan, kısa bir nakarata sahip olan, sadeliği ve stili süslü melodisiyle uyuşmayan ve 12.-13. yüzyıllarda kullanılmaya başlanan kısa öykü. Genellikle müziğe uyarlanır ve sevgili özlemi duyan evli bir kadının öyküsünü anlatırlar. Yaklaşık 20 tanesi günümüze kadar gelmiştir. (ç.n.)

müziğiydi ve her bir saat sahip olmak için fazlasıyla çok ve çeşitliydi. Her saatin ve her günün öyküsünü yazdı, onların müziğinin grotesk şarkısını yaptı, öyküyü ve şarkıyı aldı uzaklara taşıdı, üzerinde büyümekte olan bir karanlık vardı, günleri böylece kazanılmış olarak adlandırdı ama sonra kendininkileri tüketip bitirdi. Müzik günleri boyunca onu başarıya ve baskına zorlayan o gereksinmeye, ölene kadar boyun eğmeyen yaşama geleneğine sövdü saydı. Cinsel alışkanlığın ağır kasveti. İhtiyacın kökünü kurutmak, hafif ve ışıkla dolu kalmak, görev duygusuyla ölen arkadaşlardan ayrılmak ve onlarla birlikte onların kurallarına uyarak ağırlıktan ağırlığa, karanlıktan karanlığa koşmamak, ışığa ve bir dolu ışığa bağlı kalmak, baştan sona müzik olan günlerin doluluğunda sıkışıp kalmak... Bir kayaydı, günsüzdü, denetim altına alamayacağı bir suyun içine yelken açmıştı. Tek başınaydı ama yalnız değildi, kaygısızdı, içinde hareket edemediği bir ateşin öfkesine demir atmış ve bu nedenle de ruhunun kiralanmasında ve karanlığında o eylemin çöküşünü garantileyecek günlük akçeyi aşırmaya yazgılanmamıştı. Açılmamış ve eşlenmemiş olan günler onu harcayamayacaklardı. Bolluk içinde hiç bozdurulmadan çarpıp dağılacaklardı. O ise bekleyecekti, yüksüz ve gölgesiz.

Kutup Ayısı, dinlenmeyi ve konuşmayı bırakmış ve pastasını bitirmiş olarak, kıpırdanmaya başladı. Giderek öfkeleniyordu. İçindeki büyük ateş kendini hissettirmeye başlamıştı. Hasta olduğunu, gitmesi gerektiğini söyledi, saatine baktı ve gerçekten gitmesi gerektiğini düşündü, yoksa otobüsünü kaçıracak ve ailesini endişelendirecekti. Ayrıca hasta kız kardeşi etrafı kırıp geçiriyor olacaktı, o boktan yağ için. Onunla yaptığı bu küçük konuşma gerçek bir keyifti. Bir daha ne zaman bir araya geleceklerdi?

"Evet," dedi Alba "gitme zamanı. Bu akşam bir konuğum var, dönmeliyim. Sabah ilgilenmem gereken bir rahip var ve şehre inmemi gerektiren bir de giysi. Erken yatmalıyım. Ve hiç kuşkusuz öğleden sonra senin o değerli Belacqua'n ayak altında olacak, basit derinliklerle dolu olarak. Bir de akşam Venerilla'yla kafa çekmeye gideceğim."

Sokağın sonunda ayrıldılar. Alba bir tramvaya atladı ve tramvay, tıpkı Cezanne'ın canavarlarından biri gibi kızı alıp uzaklaştı, Nassau Caddesi'nden aşağı karanlığa doğru inledi, içindeki iki penilik yolcunun ne kadar soylu ve kırılgan olduğunu muhtemelen hiç düşünmemişti. Zavallı yaşlı K.A. hüzünlü bir şekilde yürüyerek rıhtımın yolunu tuttu. Boşa harcayacak hiç zamanı yoktu, daha satın alınacak bir de Bebek vardı sırada.

Şimdi artık Belacqua ve Alba'nın en azından karşılaşmalarına, en azından ilişki kurmalarına ve bir süre için kaynaşmadan da olsa yan yana birbirlerini desteklemelerine ya da daha iyi bir söylemle bir kereye mahsus olmak üzere eski tatlı yenilgi şarkısını bir yana bırakmalarına az ya da çok hepimizin hazır olduğunu gördük; oysa onlar böyle yapmadılar, ya her ikisinin de ayrı ayrı kendi çaplarında d'Alembert'in düşündeki vızırtılı arı kümesinin içindeki herhangi bir arıdan daha acımasız olmaları ya da kaynaşmak için içlerinde en küçük bir arzu kırıntısı dahi taşımamaları ya da oldukça kısa olan o önemsiz kavuşma sürecinin tek beden olmaları için yeterince uzun olmayışı ya da böylesine zorlu, heterojen ve karmaşık bir yapının şartlarına katlanmak zorunda kalışları nedeniyle eşzamanlı olmayan iki ayrı süreçte farklarını yok ederek zenginliklerini bu tür fırsatları onurlandırmak amacıyla adetten olmuş basmakalıp sözcüklerden oluşan o duygu cıvıklıklarında birleştirmek yerine her biri çitin kendine ait tarafında kalmayı yeğledi, ayrılmaya eğilimliydiler, öyleyse seçiminizi yapın ve beğendiğiniz düşü alın: bu mutlu kavuşmayı nasıl tekrarlayalım, ne düşünüyorsunuz, bu iki yalnız kuşu caydırmak ve birleştirmek ve bu işi başarmaları için en azından onlara bir şans vermek için zaman ya şimdidir ya da hiçbir zaman; daha fazla oyalanmak ve mutlu olayı gereksiz ekolali [yankılı konuşma] ve tutku, lirizm ve yaratıcı esrikliğin unutulmaz anları olarak yutturulan o zirva rapsodilerle ve bilinç birliğinden (o baş belası bilincimiz için kıçımızı sıkmışız gibi) sonraki yaratıcı

gerginliğimiz içinde hiç de az sayılmayacak ve sevgili okurumuz boş sözlerden çok daha iyi bir şeyin içinde yer almak istediği takdirde ona pek bir şey ifade etmeyecek olan krizlerle geciktirirsek eğer, zamanımızı boşa harcamış olmaz mıyız: bilmez misiniz, ne olursa olsun hiçbir konuda yakın uzak, değerli değersiz, net bulanık hiçbir fikre sahip olmayan ve yeteneği, din propagandacısı ile muhabbet tellalının yoğun yeteneğine benzemeyip çırpınmaları ve söz bulutları özel hiçbir amaca hizmet etmeden yoğunlaşan kişinin çıkarı için yazılan o nadir yazıdan başka hiçbir becerisi olmayan arzuhâlci beyefendinin geri-çekilişini ve hazır-bekleyişini?

Yine de böyle birine bile, *ficum voco ficum** yapmacıklığı ve palavracılığının neden olduğu korkuya karşın, o tek berrak nida ve samimi öğüt gelir, musluğu tıkaması, gazı ve vanayı kapaması ve kıkırdamayı kesmesi için. Lafazan, buna hiç karşı gelmeden kulak verir ve korkunç bir somurtmayla, istemeden de olsa kendini anlatı rektumunun cehenneminin eşiğinden geçirir.

Hiç bilmiyorduk sanatın sonsuzluğunun böyle bir Malebolge** olduğunu.

Plana uygun olarak saygılarını sunmak üzere en asık suratlı haliyle etrafta dörtnala koştu. Doğduğu kent onu yeniden eline geçirmiş, zehirli havasıyla onu halsiz bırakmıştı; seçkin evlatları için yeninde taşıdığı sarı sıtma, o yapış yapış balayı elleriyle ona dokundu, ahlak ateşi aniden hızla yükselmeye başladı, çok kısa bir süre içinde kesintisiz bir sıtma nöbetiyle titreyecek ve ateşlenecekti.

Her şey az çok kızın beklediği gibi gitti. Yüreğindeki güzelliğin içinden erkek için yakılmış olan şefkat ateşiyle gözlerini serbest bıraktı, onlara beyaz kart gösterdi ve erkek ona aktı.

---

* Aslı 'ficum voco ficum et ligonem ligonem': Ben incire incir derim, küreğe de kürek. (ç.n.)

** Malebolge: Dante'nin *İlahi Komedya*'sında cehennemin sekizinci katı. (ç.n.)

"Şiirini okudum," dedi yumuşak ama bozuk sesiyle "ama daha da iyisini yazacaksın. Esprili, fazla esprili, beni eğlendirdi, bana keyif verdi, çok iyi ama hepsini atlatacaksın."

"Fazla esprili" çok kötü bir bozgundu ve kız bunu sözcükler ağzından çıkar çıkmaz, erkeğin yüzündeki ifadeye bakmadan anlamıştı. Bu tür şeyler, sezgisindeki sapmalar pek ender başına gelirdi ama yine de zaman zaman olurdu. Bununla birlikte hiç belli etmedi, boğuk konuşmasının çekiciliğiyle hafifletilmiş olan o kendinden emin ifadesiyle duruşunu hiç bozmadı, herhangi bir duyarlılık durumunda karşısındakinden daha az sarsılacak ve heyecanını her zamanki gibi hemen bastıracaktı; o anda en küçük bir iletişim kabalığından her zamankinden daha uzak durdu çünkü en küçük tırmıkta ağlamaya hazırdı.

"Şimdiden," dedi erkek heyecansızca, "daha iyisini yaptım bile."

İçgüdüsünün zembereği kızı suskun tuttu ve bu suskunluk, mevcudiyetindeki yeni bir nitelikle, bir beden suskunluğuyla birlikte çok işe yaradı. Bu, o akşam Kutup Ayısı'yla oturma salonunda ona çok yakışan ve zarafet kazandıran o acı omuz silkişin eşliğinde sürdürdüğü konuşmanın kafa karıştırıcı bölümüydü, demek istediğimiz bunu öyle bir davranış rahatlığı ve doğallığı içinde yapıyordu ki gerçek kişiliğin tüm ince yayılımları içinde en ince olanını kavramaya niyeti olan tüm izleyicileri büyülüyordu bu, çekicilik. Durak.

"Belki de," kızın hareketsizliği nedeniyle kaçamak yanıt vermek zorunda kalmıştı "daha iyi, çok doğru bir sözcük değil. Daha iyi olanı yaptığımı söylediğimde ifade etmek istediğim şey daha yeterli bir ifade elde ettiğimdir, hatırlama nezaketini gösterdiğin şu şiiri kucakladığı ve ötesine geçtiği için; hem de daha ölçülü, daha az yapmacıklı, daha bayağı (of, Alba, en değerli cinsinden, o kadar) ve alçak-sesli Puşkinci arıksayışla. Daha iyi mi? Başka biçimde. Şimdi benim fakat sonra bana ait değil. Bu anlamda, kuşkusuz sen de bunu söylemek istiyorsun, 'daha iyi' dediğinde."

Kesti, kız henüz erkek için hazır değildi.

"Şiirsel görüşte bir kısalık oluyor," diye vahşice devam etti sonra "duygunun görüntüsü sözel retinanın önüne düşürüldüğünde; ve aynı şeyin özlemi de, arkasına düşürüldüğünde. Şu sığ-görüşten bu ileri-görüşe doğru özgün bir akım vardır. Sözcük ve görüntü çakıştığında şiir normal görüşle ilgilenmez. Ben senin sözünü ettiğin sığ-görüşlü şiirden şimdi benim sözünü ettiğim ileri-görüşlü şiire geçtim. Burada duygunun sözcüğün içine girmesi ve onun tarafından kapatılması yerine sözcük duygunun içinde devam ettirilir. İki biçim var, sırayla Marlowe ve Chenier diyelim, kim bu ikisinden birini diğerine yeğ tutabilir? "O daha iyisini yapacaktır" dediğinde muhtemelen şunu demek istiyorsundur: 'daha kusursuz bir sığ-görüşlülükle şiir yazacaktır', ya da tekrar şunu demek istemişsindir: "ileri-görüşlü biçimle kendini daha iyi ifade edebilecektir.' Hanidir, tekrarlıyorum, kendimi uzak-gören yöntemle daha tam olarak ifade edebiliyorum. Daha iyi sözcüğünden hoşlanmıyorum."

Erkeğin durması için hiçbir neden yoktu ve kuşkusuz durmayacaktı, eğer kızın içgüdüleri (bu kez sanırım zevki diyebiliriz) sessizliği bozmasaydı, kız kıpırdandı.

"Evet," dedi kız "fakat ondan kurtulmaya çalışırken kendine zarar verme." Birden, sokarcasına patladı ve erkeğe zor sözcüğü sundu. "Ve *sözel retina*," dedi "ben almayayım. Bir sözcüğün retinası olabilir mi?"

Kızın karşısında hemen boynunu dikleştirdi. İlişkilerinin daha şimdiden nasıl da bulandığına bakın, az sonra korkunç bir kördüğüme, acemi düğümlerin bataklığına dönüşecekti.

"İfademi gerekçelendirebilirim," dedi büyük bir yorgunluk ve üstünlük gösterisiyle "eğer çok üzerime gelinirse. Sözcükler benim için, benim önüme, benim seçtiğim aletleri koyacaklardır. Appollinaire'le kendilerini nasıl teselli ettiklerini anımsatmama gerek var mı?"

Adamın kaskatı kesilmesine neden olmaktan pek hoşnut kalan kız şimdi yağmalanan kuşaktan uzaklaşmış, hoş sözcük-

lere yönelmişti. Ona bir mektup borçlu olmasına karşın uzun zamandır kendinden hiç ses çıkmayan Liebert hakkında bir şeyler öğrenmek istiyordu. Belacqua şimdi yeni Madam'ı gözüne mi kestirmişti?

"Platin," diye zıpladı, "her zaman öyledirler."

Şimdi gol yeme sırası Belacqua'daydı. Ne demek istiyor olabilirdi?

"Ne olursa olsun," dedi kız "öyle mi, değil mi?"

"Değil, lanet-sarışın diyebilirsin, şu hoş kızıl kahve tonu da diyebilirsin, eğer *rousse* [kızıl] sözcüğünün karşılığının bu olduğunu düşünüyorsan tabii," bunu söylediği için üzgündü. "Biliyorum, aptallık ettim," peltek konuşuyordu "fakat züppelikten ve yerinde yapılan espriden nefret ediyorum."

"Enayi!" dedi kız, tam da doğru anda kendini kurtararak, "bu kadar alıngan olma tatlım, önce en iyi biçimde söyle, iyi olan anlar. Şu hanımefendi, kızıl olanından söz ediyorsun, bu güzellikle onu ayarlamış mı olmalı?"

Ayarlamış şimdiye kadar yaptığı ikinci gaftı.

"Biliyorsun, beklenen beni sevmesiydi," acele etti, ama çok da değil ve şöyle devam etti "onun kararsızlıklarında kazanılmış hak diyebileceğimiz şeye sahibim demek ki."

Bu kadar küçük bir kız için bu kadar uzun sözcükler!

"Güzelden çok iyi, ben şöyle derdim; iyi olan ama güzel-olmayan bir kız."

"Onun beni sevdiğini biliyor muydun?"

"Bana ima etti."

"Ama ben anlayamadım..."

"Bunu da."

"Of, o zaman o da mı biliyordu?"

"Bunu bilmesini sen sağlamamış mıydın zaten?"

Alba başını sert bir biçimde yukarı kaldırdı ve ayaklandı, çok ani olmuştu ve çayın içilemeyecek kadar kötü görünüşlü olması nedeniyle dolapta brendi kalıp kalmadığını kontrol edece-

ğini söyledi. O da öğleden sonra, akşam yemeğinden önce bir brendi içer miydi acaba?

"Özellikle öğleden sonraları" bunu açıklıyor olmaktan mutluluk duyarak "akşam yemeğinden önce brendi içmeyi severim," dedi.

Kız büyük bardaklarla birlikte ruhunu teslim etmiş bir de küçük şişe getirdi. Küçük hızlı adımlarla eşyalar arasında zikzaklar çizdi ve bir İrlanda havası mırıldandı:

Elem ve dert, dert ve elem,
Benim yazgım, gece ve öğlen...

"Bu kız yeterince ağır değil," bir köşeden ötekine koşturan kıza baktığında bu düşünce aklına geldi, "benim bir sözüm üzerine kendini asacak kadar ağır değil."

İçtiler.

"Şu krallara layık muhteşem sabahlığı beğenmeme izin ver," dedi, "Rimbaud'nun Illumination'u* gibi barbarca ve muhteşem. Altından bir kumaş, eğer görecek gözüm kaldıysa. Haince rezil ve ateşli, evet. Roxane'le birlikte 'defol!' diyebilirsin."

"Emrimde dilsizler olmadığına göre..." Kız gerçek bir üzüntüyle konuşmuştu. "Kapının ardında, bir hoparlör, sadece yaralar; onun da ardında ölmekte olan çiçekleri sulayan yine melankolik bir bahçıvan; işte sokaktasın ve özgürsün."

"Özgür mü?"

"Haremden." Bacak bacak üstüne attı ve dudaklarıyla adama baktı. "Bilmiyor muydun?"

Belacqua kendini huzursuz hissetmeye başlamıştı. Yerinde kıpırdandı.

"Sakın bana söyleme," dedi Alba "çocuğun basuru olduğunu!"

---

* Fransız şair Arthur Rimbaud'nun sanrıyı bir görme yöntemi olarak kullandığı şiirleri. (ç.n.)

Ve adam boş bakışlarla, kayıp bir halde öylece dururken kız kendinden emin bir şekilde onun tehlikesizce gelebileceğini, buna izin verebileceğini düşündü, artık uygundu, geride kalan bütün o uzun zaman dilimini tehdit eden o ateşli sorunun, kulaklarının içindeki o kaşıntının sırası gelmişti.

"Aşk nedir?"

Belacqua küçük parmağını kederle burun deliğinden çıkardı ve elindekini sandalyenin kenarına gizledi.

"Büyük bir Şeytan," dedi sonra.

"Hayır. Küçük bir şeytan, yaramaz bir çocuk."

"Büyük bir Şeytan. Bir iblis."

"Gençtir," diye içini çekti kız "bu da geçecektir."

"Ben," diye itiraf etti kederle erkek "çocuksu bir adamım, kasıklarımla pek ilgili değilim. Lakin aşkın yaramaz bir çocuk olduğunu kabul etmiyorum, onun iblis olduğunu düşünüyorum. Bu sahte bir bıkkınlık olur. Ve sahte bıkkınlık," burada sesi çınladı, aniden gururlu bir havaya büründü, "hoş göremeyeceğim, önünde eğilmeyi kabul edemeyeceğim bir bayağılıktır."

Kendinden emin biçimde dimdik oturdu, eğilmeyi reddederek, kıpkırmızı bir yüzle.

"Sans blahague! [Dalga geçiyorsun!]" diye alay etti yabancı aksanıyla, kız bu yüzden üzülecekti "ce qu'il est sentimentique! [Ne duygusal adam!]"

O yol gösterici alacakaranlık, gerekli değişikliklerle, boğulmuş bir beden gibi okyanusun derinliklerine indi. Yerlerinde oturmaya devam ettiler, konuyu deştiler, onu soğukkanlı ve dikkatli bir şekilde ele aldılar. Artıları ve eksileriyle adamı tanıdı, tümüyle değersiz değildi. Yaşlı bahçıvan, tüm yaşamın kırılganlığı üzerine kara kara düşünerek küçük bahçede hayal meyal söylene söylene geziniyordu, aslında bunu yapmak istemezdi, bunu yapmamış olmayı yeğlerdi, ama buna zorlanmıştı, çünkü gülü çalınmış ve saklanmıştı, acımasız su fıskiyelerinin yenilgiye uğrattığı çiçeklerle birlikte ortadan kaybolmuştu. Tramvaylar bulvarın kocaman ağzından bir yukarı bir aşağı inleyerek geçiyorlardı. Evin

içinde tek bir fare dahi kıpırdamıyordu. Tılsımlı saatti, büyülü ve trajik alacakaranlık yukarıda ötede beride birçok yerde paçavraları anıştırıyor ve onları yırtıyordu, şairler lamba yakıcıların izlerini sürmek üzere dışarı çıkmışlardı, Nemo olması gereken yerdeydi, Gece alacakaranlığın çarşafları üzerinde zorlu doğumunu gerçekleştiriyor ve güzelin kara gözleri daha da kararıyordu. Şimdi Alba kanepede buklelerine dolanmış oturuyordu, küçük geniş ve solgun yüzü sönmekte olan batıdan sızan küçücük bir ışıkla beneklenmişti. İri gözleri yaban erikleri gibi kararmışlardı, El Greco'nun yüklü fırçasının birkaç ustaca atılmış ıslak tokatı sayesinde resmedilen Orgaz Kontu'nun cenaze töreninde oğlunun dışlanmış gözleri gibi büyümüş ve kararmışlardı; yoksa oğluna değil de metresine mi aitti o gözler? Olağanüstü bir görüntüydü. Gözün bebeği ve beyazı karanlık irisin içine bulanmış ve gece gibi kararmışlardı. Bak işte! Alba pencerede, kafesini değerlendirmekte. Şimdi akşam, gecenin tehdidi altında beyaza çalıyor, renkleri ağarmış, solgun beyaz ve neredeyse elle tutulabilir, başına yastık oluyor ve onu sakinleştiriyor. Ve saydam cilalı camın ya da eğer yeğlerseniz parlak durgun suların ardından geri dönen yüzünün ayrıntıları zayıflıyor, öyle ki beyaz alnın üzerindeki bir inci tanesi tam zamanında göz bebeklerine iniyor, bu nedenle şimdi erkek, kızın tedbirli yüzünü görebiliyor ve erkekle (bu omurgasız yaratığa erkek diyebilirseniz eğer) havuz arasındaki aşkı ateşleyen o hata erkeğin içinde tersine döndürülüyor. Çünkü kız gözlerini kapatmış.

"Ay ruhu," dedi erkek.

Kız ondan özür diledi.

Erkek söylediğini tekrarladı.

"The Ronsard'ın bir şiiri var," dedi kız, neşeyle ona, tutsaklığın içine doğru yaklaşarak, "adı: *Büyü, veya, Aşktan Kurtulma*. Eğer bu şiiri biliyorsan oradaki konuşma için dünyayı feda edebiliriz."

"Büyük şiir," diye ağzından kaçırdı "büyük şiir. Fakat neden *the* Ronsard dedin?"

Canı öyle istemişti, öyle söylemek istemişti.

"Komik ve yaşlı bir zamparaydı," dedi kız. Çenesi erkeği endişelendirecek şekilde düşmüştü. "O zaman aynı şekilde düşünüyoruz," dedi "bunu bir düşün!"

Bundan sonra erkeğin ziyaretini daha fazla uzatması için hiçbir bahanesi kalmadı. Saygılarını da sunmuştu. Belki rahimmezarı için kopya bile almıştı.

Giriş holünde, Radyo'nun emniyetli tarafında, kızı yormamış olmayı diledi. Hayır, bu olası değildi. Daha sonra bahçe kapısında kıza bir küçücük öykücük anlattı.

"Biliyor musun gül güle ne demiş?"

Hayır, bunu hiç duymamıştı.

"'Hiçbir bahçıvan gülün özlemiyle ölmemiştir.'"

"Çok zekice," dedi "çok ince. Adios."

Kız ayakta, erkeğin akşam karanlığı içinde paytak paytak yürüyüşüne bakakaldı. Klas bir hanımefendi bahçesinin kapısında (daha doğrusu verandasında) durmuş konuğunun gidişine tanıklık ediyordu. Poposu, diye düşündü, botları için fazla büyük... Yoksa... İçeri girmek üzere geri döndü, bahçe patikasından aşağı hapishanesine doğru yavaş bir kırıtmayla çalım atarak yürüdü, komşusu ve düşmanı Bayan–'yi çatlatmak için parıltılı sabahlığını azametle dalgalandırdı.

Yan yana uzun zaman geçirdiler, mavi gökler geldi gitti ve de sular gitti. Ve onlar mahremiyetten mahremiyete geçtiler, başka bir deyişle, etraflarında acemi düğümlerden bir bataklık yükseldi, işte bu onların ilişkisiydi.

Aklınızda tutmalısınız, yapmalısınız bunun için özellikle kaygı duyuyoruz, onun gitme isteğinin –nereye olursa olsun, herhangi bir yere, herhangi bir yer, Moskova barına veya İngiltere'ye– yersıtmasının tırmanma frekansıyla birlikte nasıl arttığını düşünün. Kız da gitmek istediğini söylemişti. Ayrılmalıyım, demişti. Bu doğruydu ama aynı zamanda da anlamsızdı. Ciddi olarak kıpırda-

mak istemiyor, bunu aşmış durumda. Yine de ellerini bir kenetliyor bir açıyor, bir yapıyor bir bozuyor, elleri düzgün ama bedenine biraz büyük geliyor, tıpkı adamın kıçının botlarına büyük gelmesi gibi ve şöyle diyor: carajo! [hassiktir!] Oysa gitmeli, uzaklaşmalı yoksa çıldıracak. Ama yavaş yavaş kendini buna hazırlıyor, aç kalıyor, içki ve sigara içiyor ve kendini düzenli bir ne-var-ne-yok'la uyuşturuyor, bilet almak için kente iniyor, sonra bir balık ya da bir torba tereyağlı yumurta alarak tramvayla kendini eve atıyor. Ciddi değil, hayır en gömülü toplantısında canlanmak istemiyor. İç izleyicisi iyi ve vefalı bir tanık, her zamanki gibi esniyor ve öteki tarafına dönüyor ve Alba boş veriyor. İkisinin arasındaki büyük eziş ve el yıkayış sürüp gidiyor, hatta şişe tıpasıyla intihara dahi yelteniliyor, eğrisiyle doğrusuyle göstermelik biçimde düşünülmüş olarak. Görünen her tarafı sert ve hızlı bir nabızla titreşiyor ve hafif sara nöbetlerindeki spazmlarla kasılıyor. Ama kız, hareket etmeyi pek umursamıyor (bu davulu sonsuza kadar çalmalı mıyız?), sahne değişikliklerine güvenmiyor, bir hayli içe dönük, gerçek bir ahlak coğrafyasına eğilimli, ruhu elinde kalan tek mektubu. Oysa erkek önemsiyor, tutkulu bir biçimde genel anlamda özgür kalmak için dua ediyor, öylesine çocuksu bir adam ki. Ama bunların hepsini aşacak. Bu yüzden kız gitmemeli. İstediği kadar konuşabilir ve konuşabilir ve tramvayla Cook's'a gidebilir, ama gitmemeli. İstediği kadar konuşabilir ve konuşabilir ve aniden ellerine işkence etmeye başlayabilir, bir taraftan da şöyle diyebilir: kafese mi konulacağım, öyle mi, bir şahin gibi, hayatımın her gününde, öyle mi ve de bu pis kokulu kentte? Kız gitmemeli. Erkek gitmeli. Bekleyin göreceksiniz. Çok uzun zaman önce gitmiş olacaktı, eğer küstah ayrıkotu ve güzel kadın ve şu narinlerin en narini vs. karmaşası olmasaydı, oysa soylu Alba'nın yanında ilişkilerinin sazlığında batağa saplanmış halde debelenip duruyor.

Kızla yatmamıştı. Ne de kız onunla. Burada bu tür şeyler olmayacaktır, eğer siz de bunu kafanıza takmazsanız.

Bizim şimdi yaptığımız, hiç kuşkusuz, dünyayı müthiş bir birinci sınıf patlamaya hazırlamak. Sevişmek ağlamaktan daha

iyidir. Daha kolaydır. Bu nedenle on ya da on beş bin sözcüğe göre zamanlanmıştır. Bu yöntemle adamı çok şaşırtacağız.

Ve aile? Ve Chas? Ve K.A., zavallı yaşlı K.A.? Arkasında bıraktığı kızlardan ve oğlanlardan *ve yakında yeniden kavuşma tehlikesini göze alacağı* kişilerden söz etmeye gerek yok. O zaman onları kendi hallerine mi bırakmalıyız? Bir sayfa arasına, kurutularak bu kitapta daha fazla değinilmemek üzere bir sayfa arasına mı atılmışlardır? Nazikçe sorun. Çünkü biz (oybirliğiyle ben) biz nerede içeri girdiklerine dair, eğer giriyorlarsa, en ufak bir fikre sahip değiliz. Birkaç dumanlı yön dışında hiçbir planımız yok, geç Sonbahar ve Kış için. Bütün ailelerden uzak durmayı umut ediyoruz, çünkü bizi tövbekâr yapma eğilimindeler. Ya Chas? Duygu bedenimizin şu Kutup Ayısı tarafından açıkça ifade edilen biçimiyle uyuştuğunu fark ediyoruz, yani şu Chas daha çok bir bela ve kılbiti olmaya eğilimli. Söylecek hiçbir lafımızın kalmadığı ya da nasıl ilerleyeceğimizi kestiremediğimiz herhangi bir zamanda onu hemen Shetlandlı Güzel'in sızlayan koynuna şutlayabiliriz. Kutup Ayısı'nı ilgilendiren konularda ne yapacağımızı hiç bilmiyoruz. Büyük önem taşıyabilir ama bir pejmürde, bir hırpani, bir ızbandut olarak. Hiçbir şey söylemek olası değil. Etraftaki herkes için ne kadar hoş olurdu, çünkü o kadar iyi biri ki, onun huzur içinde kalmasını sağlamak olası kılınabilseydi. Huzuru hak ediyor. *Per viam pacis ad patriam perpetuae claritatis* [Huzur yollarından sonsuz aydınlık ülkesine]; bu hoş bir ümit ve ant, o berbat Latincenin içinden parıldayıp K.A.'yı aydınlatsın ki şimdi ve her daim zavallı yaşlı K.A.'ya yönelebilelim. Bundan daha adil olamayız. Kendimiz için daha iyisini istemeyeceğiz. Huzur yollarından sonsuz aydınlık ülkesine...! Bunu aşabilir misiniz?

Kuşkusuz burada sözünü ettiğimiz aydınlık, çok çok eskilerde, bu eski kızın ıssızlıklarında, pek çok kez içinde sadece bir mum-gücü yaşam kalana kadar kamçılanmış olan o loş ışığın yerini tutuyor.

Şimdi bir kez daha ve son kez olarak şu liu işine dönmek zorundayız, korkunç bir iş, çok üzgünüz Christopher Lîng Liûn'u ve

onun bambu Yanki Doodle'ını ilgilendiren şu eski Fıçı Masalı'nı* şeytana uyarak açtığımız için. Özrümüz şu olacaktır, söylemeli miyiz, bir zamanlar kendimizi basılı sayfanın Cézanne'ı olarak düşlemek gibi bir eğilimimiz vardı, yapı sistemi çok güçlüydü. Yaşıyor ve öğreniyoruz, şimdi topuklarımızla nefes alıyoruz, arınmış bir adam gibi ve Babamızı, Anamızı ve Goethe'yi onurlandırıyoruz.

Şimdi, tam da şu anda yapmamız gereken tek şey, bir daha bu konudan hiç söz etmemek üzere şu gözlemi yerleştirmektir: korktuğumuz gibi Alba ve Şürekâsı'nın, en iyi ve en çatlak haliyle Belacqua ve tüm kıtasal arenadaki bütün karamsarlar kadar perişan olduğu ortaya çıktı. Ortalarından dışlarına doğru kurumaya başlayan bu Kakamuni** serserileri topluluğuyla hiçbir yazarlar birliği ilişki kurma bedbahtlığına sahip olmamıştır, kuşkusuz bu sadece bizim değişmez inancımız. Leibnitz buna ne derdi, bilemeyiz?

Her şeye karşın onları seviyoruz ayrı ayrı her birini ve hepsini, onlarla uzun süre küs duramayız, aslına bakarsan her şey söylendikten ve bitirildikten sonra öylesine büyüleyici ve sempatik yaratıklar oluyorlar ki, ama sadece her şey *bittiğinde*. Uyanıklıkları kaçışa hiddet katıyor. İnsan onlara uzun süre nasıl kızgın kalabilir? Gönül alıcı küçük yöntemlere sahipler. Tek kelimeyle söz konusu olamaz. Syra-Cusa dahi, gözlerinden en az *bir* tanesini tabak içinde ona göndermiş olması muhtemel olsa bile. Şu bit yumurtası kırıntısı Chas bile. Ayrı ayrı ve hep birlikte, hepsi çok sevimli.

Şimdi en korkunç ve en beklenmeyen şey gerçekleşiyor. Durgumuzun sessiz sayfaları arasında kâbus gibi bir cadı orta-

---

* Tale of a Tub: Aşırı dindarlık hakkında Jonathan Swift tarafından yazılan bir hiciv. Üç erkek kardeşten Peter, Roma Katolik Kilisesi'ni; Jack, sofu Protestanları, Martin ise Anglikan Kilisesi'ni temsil eder. (ç.n.)

** Kakiamouni: Sakya-Muni, bağışlayıcılığın ve soyluluğun Budist avatarıdır, kakia ise 'caca'dan gelmektedir, burada birleştirilip çarpıtılarak kullanılan sözcükler Beckett'ın çok kullandığı "kaka" şakalarının ilkidir. Kaynak: C.J. Ackerley and S. E. Gontarski, *The Grove Companion to Samuel Beckett* (ç.n.)

ya çıkıyor: Miss Dublin, tam bir cadı. İçeri girerken yakışık almayan bir işi yapmak için kaşınıyor ve kalın bir sesle Havelock Ellis'in* şarkısını söylüyor, Keşke bağlanabilse ve hırpalanabilse ve yakılabilse, fakat yavaş yavaş. Ya da bunlar yapılamıyorsa eğer, usul usul kireçli harçla sıvanabilse. Çukur bağrının üzerinde tıpkı bir rahlede durur gibi Portigliotti'nin kösele ciltli *Penumbre Claustrali*'si [Manastır Loşluğu] yatmakta. Pençelerinde, Sade'ın *Hundred Days*'ini ve Alisha G. Brignole-Sale'in hiç açılmamış deri ciltli *Anterotica*'sını taşımakta. Zehirli bir tatlılığın arkasına gizleniyor, ağır bir acı bulutu beygir-suratını yalıyor. Göz yuvarları göz boşluklarını doldurmuş, yuvarlak soluk toplar boşluklardan fırlamış. Issız tefekkürleri burun deliklerini bonkörce genişletmiş. Dudakları sürekli görünmez bir lokmayı çiğniyor, kenarlarında ekşi köpükler oluşmuş. Göbeğinin katlarına inmiş krater biçimindeki göğüsleri uzun gebe elbisesinin altında her nasılsa korkuyla sinmiş. Anahtarlar, omuz başlarını düşmanca sızlatıyor, kemikli kıçı aşağı doğru daralan eteğinin altından çığlıklar atıyor. Mavi Bileklerine mavi çivitotu artıkları dolanmış. Ayy!

Bunu nasıl adlandırmalıyız? Çabuk ona bir ad bulun. Lilly, Jane veya Caleken Frica? Ya da sadece Mary mi? Adını, sahte teologları sevindirmek üzere bir anlığına Caleken,** kendimizi mutlu etmek için de Frica koyduğumuzu düşünelim ve kuşkusuz hangisi daha uygun olursa diyelim, sözün kısası.

Frica'nın bir annesi vardı ve bu nedenle kısmen de olsa ondan söz edilmişti: kel, mart kedileri gibi bağıran, kızılca kıyamet bir ana, dişlerinden çok ayak parmağı olan. Genç bir kısrakken, akıllıca şaha kalkmış, dizlerini çene yüksekliğine kadar kaldırmıştı ve sonuçta bazı yerlerde belirli bir başarı düzeyini

---

* Havelock Ellis: (1859-1939) İngiliz psikolog, *Studies in the Psychology of Sex* en bilinen eseridir. (ç.n.)

** Caleken Peters: Cornelius Hadrien tarafından suçlanarak kırbaç cezasına çarptırılmış ve aforoz edilmiştir. (ç.n.)

de yakalamıştı. Ve eğer engelli koşu, söylendiği ve hepimizin bildiği gibi zararımıza ise, o zaman tay gibi mi yürümeliydi? Hayır. Yürümeyecekti. Yürümedi de. O kâbus at giysileri içinde cilveyle ve olmayan kişnemesiyle hoplayıp sıçrayarak Belacqua'ya sevgili annesinin onu gizli işler çevrilen, kırmızı şaraplı ve entelektüellerle dolup taşan bir partiye davet ettiği haberini vermemiş miydi? Belacqua tedbirli bir biçimde duygularını açığa vurdu.

"Yapamazdım," dedi "yapamazdım."

Kız şimdi de çorap bağlarını fırlatıyordu. İstediği neydi? İşte Belacqua'nın anlayamadığı buydu.

"Hanımefendiden," dedi Belacqua "soylu annenden biraz bahşiş alıp, bu bantlar yerine derli toplu ve delikli bir lastik jartiyer takmanı isterdim. Lütfen onları bana doğru bu şekilde sallama."

"Ama yapmalıyım," diye burnunu çekti kız, gözlerini devirerek, "yapmam gerektiğini görmüyor musun Bel?"

"Hayır!" diye bağırdı Belacqua "kendi odamda bir Mavi-çorap yüzünden cehennem azabı yaşamak istemiyorum."

"Of Bel!" diye kişnedi "gerçekten öyle olduğumu düşündüğünü mü söylemek istiyorsun?"

"Ayın öfkesi altında, Rubens embolisi, Belacqua zavallı boynunu büktü.

"Eğer şimdi," zayıflayan nefesinin son gücüyle yalvardı "lütfedip de gider ve annen olacak o Madam'a, Belacqua maalesef gelemeyecek..."

Belacqua maalesef gelemeyecek... Bu, diye düşündü, büyük ruh ıstırabı içinde hesaplayarak, işkence odasına üç kurbağa ve üç engerek daha gerektirecek. Sonra aniden ve hiçbir belirti vermeden tiz bir cinsel kişneme saldı:

"Chas geliyor! Chas ve Kutup Ayısı geliyor!"

Belacqua kahkahalara boğuldu. Beş para etmezlerdi!

"Chas!" dedi öksürerek "Chas! Chas! Zaten bütün Chas'lar bu iş için buradalar!"

"Alba," dedi kız boru gibi bir sesle.

Fakat gerginliği arttı ve o gün başka hiç bir şey duyamadı. Aniden ay topağı yok oldu, ortada hiçbir tür ay ve betimlenecek hiçbir şey kalmadı. Mucizeydi, onu sancılarıyla yıkan, duruluk kefenleriyle kaplayan şu eski arkadaşımız mucizenin balinasıydı. Griliğin içine çöküş ve saklanıştı, baş aşağı varsayımdı, *tête-bêche*'ti,* hoşnutsuz meleklerin yaptığı sönük baskıydı. Ve nihayet, zihninin içinde düşünmek üzere kışkırtılan ve dürtülen Araf'ın sessizliği ve uyuşukluğuydu, arzunun dikenleri karşısındaki uzanmaydı. Yaşamın kaşıntılarında avuntunun merhametiydi, erkek nar bülbülünün söndürülmesiydi. Kısacası, şimdi tepeden tırnağa sevgili çamurunun içine gömülmüştü.

Beyaz müziğin düzlemi, düzgün müziğin semboller fırtınası estirişi, şafağın güneşi doğurmayan durgun rahmi, solgun korkuluklarda güneş-yükselişinin likensizliği, durgun tekdüze beyaz müzik, zamansız ışığın cüppesi. Önümde duran bir kılıç, kumsalda yatan ağartılmış ipekten bir yelken gibi, katmanlar ve semboller boyunca çizilmiş kendi kayıtsız ifadesi, gözlerim için barış yaprağı ve beynim gözlerimin kölesi, körlüğün içinden pörsük zihnin içine beyazlık ve müzik akıtıyor ve sıkıştırıyor. İşte bu şafak-yaldızıdır ve de körlüğün bağışıdır ve sürgün edilen yığının gizemleri ve müzikle sarmalanmış zihnin ve şafak-yaldızının içtenliğidir, işte bunlar yüzeyin gerçekleridir. Şam kumaşından tabakaları en uzak katmana kadar kaynaşmış ve çekilmiş, ipekten kılıcın. Kör ve ipekten zihin kılıcım, kör ve müzik ve zihnimdeki gerçeğin içindeki beyazlığın gerçekleri. Douceurs...

Bu korkutucu deneyimden çok kısa bir süre sonra *Twilight Herald*, sayfalarından birine berbat Latincesiyle şu kısa ve özlü paragrafı yerleştirdi:

---

* Biri diğerinin ters yüz edilmiş hali olarak yan yana basılmış bir çift posta pulu. (ç.n.)

"Saltabat sobrius ve in amore sapebat [kimse ayık dans etmez ve [kimse] aşkta akıllı değildir] ve bunun sonucunda C. J. Nicholas Nemo, Kutsal Cuma'nın alacakaranlık kasvetinde, ya da Kadınlar Günü'ndeki güz oktavında belki de, Leixlip'teki Salmon Leap'in basamaklarının altından Adam of St. Victor* tarafından neredeyse ölü bir halde çıkarıldı; sorgulanırken doğal olarak beti benzi atan bu kötü şöhretli kaçak avcı, İrlanda'nın kadınlar için bir Cennet, atlar içinse bir Cehennem olduğunu belirterek Tanrı'nın canı kimi isterse onu bağışladığından hiç kuşkusu olmadığını söyledi.

Acımasız İstihbarat Şefi'nin, dövme-demirden Nürnberg Bakiresi'ni** en öfkeli ve kişisel bir biçimde kullanmasından sonra hiçbir belirli adrese ve işe sahip olmayan Adam of St. Victor şu aşağıya eklenen sözlere ikna edildi: O zavallı genç beyefendi, anlaşılması güç bir yöntemle ruhunu öksürerek çıkarıp onları büyük bir hızla Stillorgan Sunshine Home'a –yoksa Lucan Spa Oteli'ne miydi– götüren İrlanda arabasının*** bir köşesine emanet etmeden önce kararmış gözlerindeki vahşi İspanyol ışığıyla onu nasıl kucaklamıştı ve bitkin bir halde ona (Adam of St. Victor) nasıl Ruh Eşi payesini vermişti ve sonra yapacağı o kısa ve güzel açıklama için son nefesini tutarak, kesinlikle son gücüyle yapmıştı bunu, onun (Adam of St Victor'un) kulaklarını kapatacak kadar şanslı olmadığını çünkü yulaf lapası günlerindeki sevgili eşinin (Tanrı rahmet eylesin), göğsünde bir ağrıyla O'na döndüğünü, Siren Adası'nda eteklerini kapattığını ve sonra Cennet-i Âââlâ olan o koyulukların değirmen havuzlarına demir attığını anlatmıştı, demek ki: *te praesente nil impurum* [varolduğun zaman hiçbir şey saf değildir].

Hiç gecikmeden bir sopa çıkarıldı ve şafağın ilk ışıklarıyla vicdansızın pis pantolonu aşağı indirildi ve kendisine Sanat

---

* Latince ilahiler yazıp besteleyen bir Ortaçağ bestecisi. (ç.n.)

** 16. yüzyıla ait içi çivilerle kaplı tabuta benzeyen bir işkence aleti. (ç.n.)

*** Yolcuların yanlarda sırt sırta oturduğu üstü açık iki tekerlekli at arabası. (ç.n.)

Editörü tarafından, baygınlık geçiren kamera-psikopatlarından oluşan dengesiz ekibinin huzurunda kesinlikle en üst düzeyde bir dayak atıldı, kısa bir süre sonra bu korkunç ve utanç verici olay resmen her tarafa duyuruldu.

Doğal Nedenler'le intihar eden birinin cesedi bulundu.

Et voici le temps qu'il fera demain... [İşte yarınki hava durumu...]"

Belacqua bu kapsamlı raporun bilgisini Kurt'la Kuzu oyunundan eve dönüş yolunda, piskoposların anlattığına göre kükürtle tümüyle yok edilip tüketilen Ada Köprüsü yakınındaki yolcu barında peynir ve birayla demlenirken aldı.

Bu haberden çok etkilenen Belacqua anında önce yere, daha sonra elleriyle dizlerinin üzerinde kum ve erik suyunun içine çöktü ve ruh arındırma evinde kendini bolca temizleyerek bir güzel dua etti. (Tükürüklerden erik suyuna kadar uzanan salya yoluyla arınmanın küçük ve güzel bir biçimsel arınma olduğuna kendimizi inandırmışız.) Nemo hakkında eski bildiklerine ek olarak şimdi üzerinden biraz zamanın da geçmiş olmasıyla birlikte neredeyse her gün o hırçın vatandaş ile görüştü ve hatta sıtma nöbetlerinin aralarında daha da sık bir biçimde rahmetliye danıştı, sonunda kendini yok etmekten aciz olan rahmetlinin kötü bir tesadüf nedeniyle düştüğüne dair zihninde hiçbir kuşku kalmadı. Bu denli patavatsız ve cüsseli ve alışkanlıkla öne eğilmiş ve suyun tefekkürüne gömülmüş bir bedenin yaşamına, büyük bir talihsizlik sonucunda önce denge kaybının, sonra sıçrayan suların, en sonunda da çaresizlik çığlığının girmesi kaçınılmazdı. Tanrı'nın merhametinden umudunu kestiği için kendini teslim ettiği o bağışlanmaz günahtan Liffey nehrinin suç mahallinde oluşturduğu bütün güzel erimlere kadar, hepsi işleyen bir kuramın kumlu tarafındaydılar. Bu adamın en değerli zenginliği, gerçekten en değerli incisi, muhtemelen eşi ve benzeri olmayan o cinnetti, o ilk suya çarpışla birlikte gelen görkemli irade yitimiy-

di ve kuşkusuz bunu en küçük bir şaşkınlık ifadesi göstermeden karşılamıştı. İradeden böylesine yoksun bir şekilde intihar eden var mıydı acaba? Pah! Aşağı düştü ve bir daha çıkamadı. Ya da düştü ve çıkma zahmetine katlanmadı. Ama *düştü*. Ve talihsizlik eseri boğularak öldü. Resmi bulgu çok iyiydi. Ama yanlıştı.

Bu nedenle erişilen tefekkür, bir zebranın düşüncesi kadar hızlıydı, aşk düşünceleri kadar hızlıydı ve şipşak fotoğrafın örtücüsünün şipşağı kadar aniydi. (Süslemelerin, biçeme zarar verecek kadar çoğalması bütün müşterilerin keyif alması için taşıdığımız samimi arzudan kaynaklanıyor. Okuru hoşnut bıraktığımıza inanıyoruz.) Ve erkek sopranonun ses genişliğinin çınlayan Amin'iyle sarsılan Belacqua kendini, acı içinde, talaş, kum ya da zemini her neyle kaplıysa onun tükürük dolu arenasından çekip çıkardığında içinde Cherubim ve Seraphim* gibi ilahi bir alevlenme duyumsadı; sanki dudakları yarısı boşalmış bir bira şişesinin ağzına dayalı değildi de tatlı bir pınardan çıkan tanrısal borunun ağzını tıpırdatmaktaydı. İki dakika boyunca o özel yerin etrafında bir Tanrıdostu gibi dolandı ve en nihayet bedeninden ayrıldı, artık canınız nasıl isterse öyle düşünün. Bu ani ve tuhaf heyecan, uzun zamandır unutulmuştu, geçirmiş olduğu bütün bu uzun yıllar boyunca hiç akla getirilmemiş olan o ilk komünyonundaki eski uçmasının bir benzeriydi sanki ve bu muhteşem olayla geri dönmüştü. Yazık, çok kısa bir vuruştu ve geldiği gibi kayboldu, işte böyle, onu böyle bomboş bıraktı, mahzun bıraktı, yüreğinde boş bir yerle sıkıntı içinde bırakıp gitti.

Yıllar sonra, Prater'de bir gezinti esnasında (evet, Prater'deydi, Prater'de geziniyorduk, at-yarışlarına gidiyorduk) bize Tanrı'dan gelen o felaketin ayrıntılarını anlattı, ondan önce ve ondan sonraki hiçbir olayda, hiçbir surette böyle korkunç bir boşluk ve tam bir hiçlik duygusuyla karşılaşmadığını belirtti.

Belacqua, ünlü kameriyelerin dinginliğinde anımsanan bu

---

* İncil'den iki melek adı. (ç.n.)

duygular sonucunda, mistik deneyim kuramının yapı iskelesini kurdu; bu kuram sayesinde hipostatik lavman şırıngasının imgelemine, yönetimin söylevi sonunda ortaya çıkan esrikliğin doruğuna ve elbette Ruh'un Karanlık Gecesi'ne (burada küçük sessiz düzeltmelerle utandırıldık) ve boşaltma-sonrası depresyon dönemine rastlayan Büyük Terk'e doğru koşumlanmıştı -bu aynen onun kullandığı sıfat-fiildi. Bunun tutarlı bir tarafı olmadığını söyleyip itiraz ettiğimizde öfke içinde amacının bu olmadığını belirtti.

Doğruyu söylemek gerekirse sonraki günlerin Belacqua'sı aşk hikâyemizin koruyucu duvarlarının dışında kalacaktır. Bu nedenle bu gezintinin suçunu -çünkü suçun hep bir yerlere atılması söz konusudur- Belacqua'nın korkunç bir günün sonunda kente dönüş yolunda sarf ettiği sözcüklere, ifadesindeki önemli bir terime ve beceriksiz tanımlamasının kayda değer kıvılcımı olarak şimdi okuyucuya sunacağımız bir ifadeye atacağız.

"Bakın, Mr. Beckett" dedi, bembeyaz bir yüzle, "değersiz bir mistik."

Mistik değer demek istemiş, fakat her zaman en uygun kelimeyi kullanmaktan korktuğu için çekinmişti.

Tedbirle ve çekinceyle ona baktık. Şapkasızdı, ıslıkla eski bir İrlanda havası çalıyordu, bakışı ve duruşuyla kaygısız bir teslimiyet içerisindeydi.

"Mr. Beckett," dedi "Kavşak'tan John, bir sınıradamı."

Ve gerçekten de o anda kent hakkında ciddi bir iddia ortaya atmış oldu. Fakat bizim, bu izne çıkmış yaşa-ve-bırak-yaşasınlar münzevisinden, *değersiz mistik*'e uzanan nitelendirmeyi kabullenmemiz biraz daha uzun bir zaman alacaktı.

"Bana erdem ver," dedi "ve ölçülülük ver, ama henüz değil."

Buna karşın alacakaranlıkta, akşam vaktinde, kararmış ve karanlık gecenin içinde ve hatta kendini seyretmeyi becerebildiği zamanlarda bile, müzikten sonra ve müziğin şarabıyla, Ren şarabıyla birlikte, bize onu izlemek, onunla yüz yüze bakışmak, onu anlamak bahşedilmişti.

Buna karşın Belacqua, Nemo aracılığıyla kendiyle ilgili bir küçücük bilgiye ulaştı ve böylelikle biz de (eklemek için biraz geç olsa bile) Belacqua'yla ilgili bir küçücük bilgiye ulaşmış olduk ve Nemo'nun sonu hakkında önceden uyarıldık.

***

Şimdi yeniden çamurun içindeyiz, eğer güzelim Prater'den kalkıp Ostend üzerinden gidersek yolumuz iki kanal ve 29 saat boyunca sürecek. Bunu sadece sıradan bir çamur olarak nitelememeliyiz, fakat özellikle iki gencimiz için ayrılan o özel çamur eklentisi olarak, bataklık sazlıklarında ve ilişkilerinin telaşlarında Alba ve Belacqua'nın içinde yuvarlandıkları çamur olarak düşünmeliyiz, deyim yerindeyse, şimdi En Kutsal çamurun içindeyiz. Ahit sandığı* ve kefaret örtüsü batmış, Allah'ın tecellisi boş çıkmış, Cherubim boğuluyor.

Gümüş Kumsal'da yan yana, birbirlerine dokunarak, büyük bir kayanın gölgesine uzanmışlardı, düşürdüğü gölge nedeniyle seçmişlerdi burayı. Dipsiz kuyu gibi olan çantasının altını üstüne getirmiş, içinden makas ve törpüyü çıkarmış, tek bir hilalcik dahi bırakmadan erkeği usul usul inciterek parmaklarını güzelleştiriyor, ona acı verdiğini fark ederek zevkleniyor ve bir taraftan da *Avalon*'u mırıldanıyordu bu kez, nakaratı tekrar tekrar, zaman zaman meşguliyetinin yarattığı küçük salya taşmalarını içine çekerek söylüyordu. Solgun kuma gömülmüş şişelerden oluşan alçak bir çitin arkasında kendilerini sağlama almışlardı. Çitin öte yanında bir sandviç etrafında cilveleşen iki martı irkilen âşığın ilgisini çekti.

"Kuşlara bak," diye bağırdı Belacqua "çabuk onlara bak."

"Evet," diye yanıtladı Alba.

"Karı koca gibiler."

Kuşlar parçalanmış sandviçi kıyıda bırakarak denizin üze-

* On Emir'in yazılı olduğu taş kitabeleri taşıyan sandık. (ç.n.)

rinden uçarak uzaklaştılar. Dönüp dolanıp geldiklerinde tıpkı kum kaçmış gözkapakları gibi titreştiler ve azametle kumsala indiler, sonra birlikte yeniden, iyi bir başlangıca doğru uzaklaştılar ve sonra yeniden aşağı doğru uçup ekmeğe yaklaştılar. Şimdi ekmek ikisinin arasındaydı, onları bağlayan çizginin tam merkezinde durmaktaydı. Narin ve çıplak ayaklarının üzerinde dimdik, çekiştikleri ekmek parçasının iki ucunda kutuplaşmış, tıpkı bir pervane gibi çevresinde adım adım dönmekteydiler. Bu bir oyundu, bir aşk oyunuydu. Aç değildiler, karı kocaydılar.

Eyvah, sembolün tahta boyunduruğu!

"Şimdi," dedi "öteki."

İnsanların bir şeyler *söylemeden* duramayışları! Onları kim susturacak, sonunda?

İzin verin de daha fazla tantana yapmadan söyleyelim, sadece hoş bir sarhoşluk içindeydiler. Bu, bizce, alıştığımızın fazlası fakat yakışanın ya da yakışmayanın en azıydı. Dünün ve yarının uzaklaştırılıp, komanın batağı içine cansız alacakaranlığın alındığı şu yakınlığın utanç verici ilahlaştırmasında fazla esrikleşecek kadar ileri gitmediler; aynı zamanda birleşmelerinde her zamankinden daha az suskundular, Yedinci Senfoni'den ve paniksizlikten her zamankinden daha fazla etkilenmişlerdi. Söylemeye gerek yok, yeniden birleşmenin acısı ve batağı içinde lâyıkıyla dindirilen dağılmanın o utançsız esrikliğinde eriyorlardı; hayır, yakınlığın ilahlaştırması içindeki dağılmanın zaferi değildi bu, sadece varlığın masum ve kabul edilebilir farkındalığıydı ve onların alışkın olduklarından daha az zahmetliydi. Hoş bir şekilde kafayı bulmuşlardı.

Başka bir kızla, başka bir yerde, daha büyük ama daha az cömert bir kızla, denizden uzak bir yerde birlikte olduğundan bu yana bir yıl gibi kısa bir süre geçmişti, gerçekte hiçbir şekilde aynı sınıftan değildi, kuşkusuz Smeraldina (şimdi, günün fazla geç bir saati olmakla birlikte, Hesper olarak adlandırmak isteyeceğimiz kişi) şu hanımefendi köpek her zaman gururluydu. Denizden uzakta kurumuş yapraklarla birlikteydiler ve Yabanilerin çevik sandaletleriyle

tekmelenirlerken ya da arşidüklerin muhalif zevklerinden başka hiçbir şeyi sulamaya yaramayan kanalların içinde yavaş yavaş boğulurlarken ya da noktasal ekinoks tarafından yavaş yavaş öğütülerek toz haline getirilirlerken kendi tarzlarında çok güzeldiler.

Bu, bahar mevsimi değil, aşkların mevsimiydi. Ve bunun, Kış'ın eski gediklisini bir kez daha Sonbahar'ın en son günlerinin ve de Araf'ın içine sürüklemek amacıyla kullanılabilecek çok iyi bir öneri olduğunu düşünüyoruz. Ve suların solduğu ve kokuştuğu ve narların spermlerini akıttığı ve Dickens'ın unutulduğu Venedik böyle bir şey için benzersiz bir yerdir. Tam yeridir. Bunun için yaratılmıştır.

Gümüş Kumsal'ın –notlarımıza dönüp baktığımızda dehşet içinde burasının Jack's Hole olduğunu görüyoruz; ama şimdi bunu kullanamayız, bir aşk parçasının içinde yaklaşmakta olan şey için bu pek de uygun olmayacaktır– şimdi her an orada parçalanıp dağılma tehlikesiyle karşı karşıya olan bu Tanrısal aşk hikâyesi için (Sonbahar ruhu çok gerekliydi) atmosfer ve manzara olarak konuksever olmaması değildir bunun nedeni kuşkusuz. *Oui, les premiers baisers, oui, les premiers serments* [evet, ilk öpücükler, evet, ilk yeminler] için burası en az ülkedeki her yer kadar güzel olan bir ortamdı. Kaya oradaydı, kuşku gölgesinin arkasında ufalanarak toz oluyordu; rüzgar iş başındaydı, kıyıya vuran yosunları dağıtıyordu; gökyüzünün kararsızlığı ise su götürmezdi. Ve bütün bunların hepsinin üstünde bir de oynak bir deniz ve kumlar vardı. Pek dikkatli olmayan bir göz için orada, burunların arasında sessizce uzanan ve de Adriyatik'in Gelini ya da bu türden hiçbir şey olmayan bu küçücük ağaçsız kumsal, fani sofizm üzerine Serbest Durum'daki herkesin sahip olabileceği doğal bir ortamdı... Ki bu da pek çok anlama geliyordu.

Sessizce, hiçbir yorumda bulunmadan erkeğin elini kendisine iade etti, kuşkusuz onu bırakmıştı, artık onunla işi bitmişti. Aletlerini giysisinin yenlerine silip kaldırdı.

"Ellerin," dedi önce, ayaklarını hiç çıplak görmemişti "bir rezalet."

"Of," dedi Belacqua. Belacqua hiçbir şey hissetmediği, ya da sözcükler duygularını ifade etmek için yetersiz kaldığı zamanlarda ağzını açar ve sadece "of" derdi.

"Ama," dedi "çok da kötü değil. Biraz ilgi onları düzeltir."

Biraz ilgi. Ellerine baktı ve baştan sonra yumrularla dolu olduğunu gördü.

"Baştan sona yamru yumrular," basit duygusunu seslendirmişti "yapılacak bir şey yok."

"Hayır," dedi Alba "kaliteliler. Ama tırnakların..."

"Of," dedi "tırnaklarım."

"Yavrucuğum," dedi "sende mezar hırsızı tırnakları var."

Belacqua kaygısını burnuyla dile getirdi.

"Evet. Tırnaklarını yiyorsun ve sonra onlarla gözlüklerini parlatıyorsun."

"Lütfen," merhametine sığınıyordu "lütfen hiçbir kimseyi ve hiçbir sistemi benimle karşılaştırma."

"Sistemleştirilmiş yorumlara başvurmadan da," diye yanıtladı kız "sürekli olarak yüzünü tırmaladığını gördükçe sinirli olduğunu düşünebilirim sanırım."

Sinirli olduğunu kabullenebilmek için çok istekliydi, sadece sinirli olduğunu, teknik olarak öyleydi çünkü. Onaylayarak elini uzattı.

"Bak, titriyor," dedi "titrek bir kavak gibi. Bak, gerçekten titriyorum."

"Daha az sigara iç," dedi kız "daha az içki iç, daha az kuluçkaya yat."

"Kuluçka mı?" Hiç böyle denildiğini duymamıştı, şaşırdı.

"Sen," dedi kız "hasta bir tavuk gibi kuluçkaya yatıyorsun."

Kız, erkeğin bir konuya itiraz etmeden önce o konu hakkında yeri ve sırası gelmişken bilgi sahibi olma nezaketini göstermesini beklerdi.

Umut dolu ve rahat bir tonlamayla "Ha, bana kalırsa," dedi "*ruhum demir atmaktan nefret ediyor...*"

... bir kez başına gelmiş olan bir şey ona daha yakın ve daha

güzel gelmeliydi. Oysa o fırtına gibi konuya girdi ve kızı topa tuttu.

"Ben kuluçkaya falan yatmam," dedi öfkeyle. "Beynim boşalıyor. Bu kuluçkaya yatmak değil, bu düşünüp taşınmak da değil. Bu gündelik aklın çekilmesi, sıradan parıltıyı kovalayan sessizlik ve kasvet..."

Söylemek istediğini anlaması için kıza süre tanıdı, işbirlikçi bir Cincinnatus'un* Bhagavad-Gîtâ'sı** gibi hiç zorlanmadan çıkmıştı sözcükler ağzından. Çirkef Alba, sessizliği, somatik bir sessizliği ve yüz ifadesinin tesadüfi gerginliğini, keder yığınlarının içine dalan, bir sıkıntı nedeniyle somurtan zihnin küskünlükleri ve üzüntüleriyle ilişkilendirmek için fazla akıllıydı. Çirkef...

"Hasta bir tavuk gibi." Alba haklı olarak silahlarından bir tanesini yakalamış tutunuyordu şimdi. Artık adam sonsuza kadar konuşabilirdi. Kızın tezini çürütemeyecekti. Tezinin özü ve benzetmesi yıkılmadan ayakta kalacaktı.

Fakat önemli olan şuydu, Belacqua gençliğinde yine Alba'ya karşı kendini sertleştirmişti. İzleyen sessizlikte Almanca sözcük kırıntıları zihninde oynaştı; büyük, eski, plastik sözcükler. Kız ise bedenini rahat ettirecek şekilde kendini ayarladı, akıllı bir kızdı ve kendini sessizce o yere ve o saate taşımıştı, hoşnuttu, ancak neden son sözün onda olması değildi, bu onun tarzı değildi, çünkü bu çok kolaydı, fakat erkeği bir durumu aydınlatmak örneğin savunmak zorunda kalması için iğnelemişti.

Kavgalıyken kendilerini ifade ediş biçimleri tuhaftı, yüzey dalgalandığında eğer maddi gereksinmelerin kurbanları arasındaki yansız boşlukta gizli olarak var olan büyük düşmanlığın, nem ve akkorluk arasındaki buharlaşma kuşağı kadar kaçınılmaz olduğunu (Bunu bir yerden çaldık. Bilin bakalım nereden?) bilselerdi ve

---

* Bir Roma diktatörü. (ç.n.)

** Edebiyat tarihi ve felsefedeki en önemli metinlerden biri kabul edilen kutsal bir Hindu metni (ç.n.)

aralarındaki onları ayrılmaya zorlayan Ophir kamasının ayırdına varmış olsalardı eğer (kız ayırdına varmış olabilirdi), onları birleştirmekten fazlası elinden gelmeyen bir ilişki anahtarının onları yan yana getireceğini de bilirlerdi, eğer bunun bir önemi varsa tabii: bu temel uyuşmazlık kabarcıklarının her daim gerçek yakınlığa giden bir yolculuğun başlamasına aracı olur gibi görünmesi de ayrıca tuhaftı. Hayır, tuhaf değildi, sadece öyleydi. Kızın bu kabarcıkların neyi gösterdiğini bilerek, -gerçek ilişkide kalktıkları yatağı bozan başarısızlıklarının zengin mirası ve dev amaçsızlığının ince süzgeci sayesinde- onlara yol açmış olması muhtemeldi. Onu pek ender mahcup eden *savoir ne pas faire*'den* özümsediği ne kadar bilgelik varsa, bunu kadın meslektaşlarıyla deneysel biçimde ve ortak olarak kazanmıştı. Bu insani kavrama gücüydü ve yalnızca bir noktaya kadar geçerliydi. Kız bunu içgüdüsel olarak biliyor gibiydi. Herhangi bir deneyim sonucundan daha büyük bir hazine olan bu farkındalık özü, kızı ayrı bir konuma yerleştiriyor, onu tanımış olduğu ve muhtemelen ileride tanıyabileceği birkaç kadından farklı kılıyordu. *Savoir ne pas faire* kadında da erkekte de çok değerli bir mücevherdi: tinsel düzeydeki uzaklık duygusuna sahip olan inceliği, birine güzel kokan bir nefesin diğerine çok kötü kokabileceği gerçeğini unutmamıştı. Fakat daha da ileri giden bir iç farkındalık, burunları çevirmekten daha önemli işlerin olduğu bir düzlemin fark edilmesi ve çekinmenin kefaleti, serbest isteksizlik, en az zarif bir katılım kadar işe yaramaz ve çok uzak kıyılara ait göksel gövdelerin çarpışması kadar enderdi. Onu fazla mı onurlandırıyoruz dersiniz? Ama şöyle söylemişti: *ruhum demir atmaktan nefret ediyor*. Bunu o söylemişti.

Kızın ona okuması için tavuklar hakkında bir kitap verip veremeyeceğini sordu. "Tavuklar ve yumurtalar hakkında," dedi "yazılmayı bekleyen çok uzun bir şiir var. Yazılmayı bekleyen büyük bir konu var."

---

* Savoir faire: hüner. *Savoir ne pas faire* şekliyle bir Beckett sözcüğü, hünersizlik anlamında kullanılmış. (ç.n.)

Alba düşündü, bu kadar uzun zamandır beklemiş olmanın...

"Pireleri var," dedi " onlardan hoşlanmıyorum."

Tanrım, diye düşündü sonra, bu bir yazın adamı.

Alba'ya ait kısa bir eviserasyon* daha (ya da daha hoş bir ifade kullanalım ve kabuğunu soyma diyelim), bundan sonra ona hiç dokunmayacağız, onun kendi adına konuşmasına izin vereceğiz, eğer ondan söz etmemiz gerekirse o çok değerli tırnak etlerinden ve saçlarından söz edeceğiz ve bu kadarla yetineceğiz.

Alba, Belacqua'nın uzak duruşuna, bedeninin en küçük zerresiyle dahi ilişki kurmaktan kaçınmasına hak verebiliyordu. Hatta zaman zaman onun avutmayan bir iklim ve gerçekleşmeyen bir düş olarak kalacağını düşünerek kendi gururunu okşamayı dahi akıl edebiliyordu. Adam, kıza onun için bir Blake, bir Hieronymus Bosch olamayacağını açıkça ifade etmemiş miydi? Alba, onun için her daim işe yaramaz bir güzel olarak kalacaktı, tıpkı dinlenebilecek en güzel müzik gibi.

"Sen beyaz müziksin," kızın anlayabileceğinden daha dolaylı bir ifade seçmişti, şöyle bir şey söylüyor olmalıydı: "Seni guguk kuşları ve fırtınalarla mı kaplamalıyım?"

Kızın zihni bu tutumun sözcüklerle betimlenemeyen yansımalarından sadece birkaç zevk damlasına razı olacak kadar esnekti. Bir hayli umutsuz bir zevkti bu, çünkü kız bitkindi ve acı içindeydi, ruhu demir atmaktan hoşlanmıyordu. Canı istediğinde erkeğe kuyruk salladı, onunla tıpkı cımbız uçlarından birinin karşısındaki uçla oynayışı gibi oynadı. Canı istediğinde erkeğin dalgalanmalarını yansıttı. Erkek kaçtığında, o da kendi köşesine kaçtı. Erkek ona doğru biraz eğildiğinde, acı ve bitkinlikle dolu olduğunu söyleyerek, erkeğin ona doğru daha da fazla eğilmesini sağlayacak hayli çaresiz bir şefkati harekete geçirdi. Fena halde açık, öyle değil mi?

Fakat: işe yaramayacaktı. Bu durum böyle sürüp gidemezdi. Kız, böyle bir ilişkinin çocuksu zarafetinden uzaktı. Tuzlu ba-

---

* Ameliyat sonrasında karın duvarının yara yerinden kendiliğinden açılıp iç organların dışarı çıkması. (ç.n.)

taklık aşamasını atlatmıştı; henüz küçük bir çocukken, saçlarını yukarı toplamadan ya da kesmeden önceki ya da çocukluktan çıktığında saç şekli her nasılsa işte ondan önceki şirin mi şirin, aman-bana-dokunmayınız, aşk-yaram-var aşamasını da atlatmıştı. Bütün bu yorgunluk ve ikisi arasındaki bağlılık belirli bir inleyici sınıfı için tam da aranan şey olabilirdi, erkeğin aradığı şey de olabilirdi, kalıcı, yerinde ve bütün geri kalanların hepsiydi. Fakat bu durum esasında kız için saçmaydı. Tıpkı yeni bir oyun gibi kızı sadece bir süre için eğlendirebilirdi, oysa hiçbir zaman hafif bir eğlenceden, orta oyalayıcılıkta bir parçadan ve ıstırap eğilimi olmayan bir ruh için, tam tersine, daha çok trajik bir kafa bulmadan öteye geçemeyecekti. Şefkatle bunu atlatacağını söyler dururdu, içinden geldiğinde ona "bebek!"ler ve "salak"lar bahşederdi fakat bütün bu zaman süresince gerçek düşüncesi adamın kendi için umutsuz bir vaka olduğuydu, kaçınılmaz biçimde saftı, her daim bencildi, sadece kendine sadıktı, kendini nasıl beğeniyorsa bütün bu zaman zarfında öyle olmaya çalışıyordu, kendi sefil standartlarına görülmemiş bir tutuculukla bağlıydı; onun sefil biri olduğunu düşündü ve sefil biri olduğunu ifade etmek istedi kız. Kendi ya da başkasının elinin altındaki şantajcı kişiliğinin dehşetinin gölgesine kıvrılır yatardı, her zaman onun gölgesinde yatardı. Kişilikmiş! Şu eski lanet umacı! Kız, adamın bunu atlatamayacağını, bunu atlatmak istemediğini ve bunu atlatmanın üçüncü şahıs Belacqua'ya karşı işlenecek bir günah olduğunu düşündü. Erkek ise yine de zaman zaman, kızın o eksiksiz ve tatminkâr ayna ve cımbız işine karşın, kendisiyle seks yapmaya hazır olduğunu düşünmüştü. Ne zaman ki kız kafasını toplayıp Belacqua'nın içinden çıkılmaz bir Araflı olduğuna karar verdi, işte o noktada oyunu terk etti. Eğer istediği buysa sevgilisi kendi hüznünde çürüyebilirdi, ama kendisi onu dinlemek için orada bulunmayacaktı. *Nolle consolari ab aliqua creatura...!** İğrenç bir palavraydı. Saflığın da, hileli saflığın da canı cehenneme, canı cehenneme, canı cehenneme, diye düşündü.

---

* "Hiç kimseden teselli istememek"; Thomas á Kempis'ten alıntı. (ç.n.)

Kızın nereye kadar haklı, nereye kadar haksız olduğu başka bir hikâyedir, çok çok daha iyi bir hikâyedir.

Alba'nın bu küçük cennet mirasçısına duyduğu sabırsızlık ile Smeraldina-Rima'nın salt teknikten ibaret olan hüsranı arasındaki fark, yorum yapmak için fazla şatafatsızdır.

Şimdi artık gerçekten biraz yol almalıyız.

Tavuk motifiyle boğazının düğümlenmesinden sonra, çok yoğun ve karışık bir konuşma içinde laf arasında, sadece o işi bitirmiş olmanın yarattığı ateşin bütünün içine yutulmamızı engelleyebileceği ifade edildi, neredeyse hep beraber bazı yerlerde çok zeki ve ilham verici olduğunu söyleyerek ciddi bir pot kıracaktık çünkü hepsinin ardında bir anlam yatıyordu ve müstehcenlik düzeyi hiç de fena değildi. Kendilerinden çok hoşnut kaldılar. Erkek kendini ifade edecek kadar kendini unuttuğunda kız onu daha az mızmız buluyordu. Burada kendini ifade etmek yararlı bir şekilde yasaktı oysa o içindeki çoklu konuşmaları feci bir biçimde tutamıyordu, kolostrum ordövrlerinin arkası asla gelmiyordu ve ağzı süt kokan bebeği oyalamak için bunlar yetmiyordu. Fakat kendini unutup da iğrenç ve gizli bir anlamsızlıkla verip veriştirdiğinde erkek hiç pes etmeden kendini koruyordu, bu da kızın en sevdiği şeydi, çünkü sorun çoğu kez konuşma düzeyinin altında kalmalarından çıkıyordu.

Bu hoş şakalaşmaya öyle çok kendilerini kaptırmışlardı ki saatler onlar hiç farkına varmadan hızla geçti, sahil soğudu ve hava kararadı. Erkek (çünkü kadın, bir İspanyol olarak şafak sökene kadar oturmaktan mutluluk duyacaktı) batmakta olan günün onları nasıl hızla terk ettiğini görerek şaşırdı.

"Gitmek üzere ayaklanmadan önce," dedi adam gururla, "gitmek için kalkmadan önce, istesek de istemesek de, şimdi gitmek zamanı ve bu mutlu öğleden sonrayı sonsuza kadar noktalamak zamanı, bu arada sana bir şey sorabilir miyim, Frica adında bir kız tanıyor musun acaba...?"

"Hem kısrak hem yavru," dedi Alba asık suratla, ayrılık için bir taraftan kendini toparlarken, "Tanrı günahlarımı affetsin. Ne kadar acelecisin!"

"Ama hava iyice kararıyor," dedi "birazdan nerede olduğumuzu bile bilemeyeceğiz."

"E ne olmuş?" dedi Alba. "Kuş muyuz biz?"

"Frica..." Frica'yı yüklemlemek konusunda ikirciklendi.

"Kendini sundu," diye tamamladı Alba.

"Of," dedi erkek "faciada cennette, her gün bu, K.K.A.'nın* geğirmesi gibi. Bana değil."

"Nasıl yani?"

"Beni bir partiye davet etti..."

"E, sonra?"

"Sana sormuş olduğunu söyledi."

Alba, açıkçası, adamın neden söz ettiğini anlamamıştı.

"Fazla söze gerek yok," gönülsüzce devam etti "kuşkusuz orada görülmek istemezdim."

Tanrım, diye düşündü kız, tabii ki istemezsin.

Alba gerçekten ne yapacağını bilmez bir haldeydi, Belacqua'dan olabildiğince kısa bir şekilde bunun yaklaşan gelgitle ne ilgisi olduğunu kendisine açıklamasını, ona içini dökmesini ve artık gitmek zorunda oldukları için onu çabucak kumdan çekip çıkarmasını rica etti.

"Senin gidişin," şimdi kıza doğru biraz eğilmişti "uygunsuz teklife farklı bir renk katacak."

Hah! Şimdi konuşmaya başlıyordu işte.

"Hah!" çocuk gibi ellerini çırptı "hah! Onun kocaman doyumsuz vahşi özgür insan yüreği!"

Bu Belacqua'yı afallattı.

"Sen olağanüstü kız!" diye bağırdı. "Ne dedin?" Kocaman ve doyumsuz.

Yapamayacağı şey için daha şimdiden pişmanlık duymaya başlamıştı, aniden geri dönmek ve kabul etmenin büyük zevkini keşfetmek için artık çok geç olduğunu belirtti kız.

---

* Kaba Kutup Ayısı (ç.n.)

"Kendimden geçip bayıldım," diye açıkladı "yedek çamurumun içinde, kapıyı da açık bırakarak."

Adama edepsizce hemen konuyu kapatmasını öğütledi.

"Of."

"Gidip balonun güzeli olmak istiyorum. Ve sen orada küçük kara köşende kararıp dururken bunu nasıl yapabilirim?" Bırakalım Belacqua, buna canı nasıl isterse öyle yanıt versin.

"Balonun güzeli mi dedin?"

"Balonun," dedi kız "ve de partinin. Ya başka neyin?"

"Kafamın içinde," dedi Belacqua, tam o sırada yerine getirdiği zalim kuşatmadan bir zerre bile utanmadan, "şunu düşünmüştüm, sana şunu sormak istiyordum, eğer orada olursan belki içki kadehlerinin orada, seninle özel küçük bir kuytuya gidebiliriz. İçki olacağını açıkladılar. Bildiğim kadariyla," dedi kederle "şu ana kadar seni ve içkiyi açıklamış olmalılar."

Kız bembeyaz oldu ve sustu kaldı ve aniden Hermion'laştı.* Şimdi kesin bir açıklama yapacaktı.

"Omar'dan nefret ediyorum," dedi "senin sahte yarıgölgenden de. İğrenç taşrada bunlardan gına gelmemiş miydi bize? Gün kararırken kombinezonluların tuhaflıklarından ve ıslıklarla yuhalanmalarından gına gelmemiş miydi hepimize? Chiarinoscurissimo'nun** pörsük başrahiplerden gına gelmemiş miydi?" "Sis," diye dudak büktü "'ve onun vadiden YUKARI evin etrafını sarması ve tekrar sis ve sonra tekrar vadiden AŞAĞI evin etrafını sarması' Yukarı, aşağı eller yukarı... Lanet olsun. Bana öğleni ver. Bana Racine'i ver."

"Buyurun," sıkıntısına ihanet ederek kızı sakinleştirdi, "lakin Racine hep alacakaranlıktır."

"Hep aydınlık," dedi kız.

"Neyse," bu konuya girmek için çok geç olmuştu "oraya geleceğin anlamına geliyor olmalı bu."

---

* Hermion: *İlyada*'nın başlıca kahramanlarından biri. (ç.n.)

** Chiarinoscurissimo: (aslı chiaroscuro) Azlık ve çokluk ekleriyle "bol gölgeli ışıkçık oyunu" anlamına geliyor. (ç.n.)

"Öyle de kabul edebilirsin," dedi kız "en kırmızı giysimle orada olacağım."

Gümüş Kumsal bölümü burada sona erecek, ancak şunları da eklemek iyi olabilir: bir, o öğleden sonra orada böyle güzel kehanetlerle gerçekleşen flört daha sonra bir aşk fırtınasına neden olmasa da, süratle büyüdü, görünen şekliyle temel özellikleri gelişti, ama burada değil başka bir yerde, kentte belki de, ya da gecenin içine ve ertesi sabaha uzanacak şekilde orada, burada ve her iki tarafın da eski bağlantıları olmaksızın; iki, aceleyle kumsalı terk etmeye hazırlanırlarken, sırtlarını denize döndüklerinde –bu seferlik sözü bir kenara bıraktık– erkek kızın yavaşça kolunu tuttu ve kızın o aldırmaz kişiliğini kıyıyla çakıllı kısmı ayıran meyilli kum setinin yukarısına yöneltti, yaşam bütün olarak alındığında, görünüşe bakılırsa da böyle alınması gerekiyor, bir İrlanda Denizi'dir şeklindeki deyiş ıssız zihninin içinde dolaşıp duruyordu ve hemen ardından o saat, içine kıyıda öğle uykusundan uyanmasına neden olan sıradan bir özlem düştü, çünkü kimse varlığının kenarda olduğuna itiraz etmezdi, kenardaki bölümü seçmişti ve şimdi inmekte olan gecenin tehdidiyle ayaklanmıştı.

Bölümün perdesini kapatmadan önce bir ve iki numaralı konulardan söz etmenin iyi olacağını düşündük.

Sonra: keyifli gençler için iki küçük-rastlantısal kocaman düş, parantez içinde. Alba anlatıyor.

1. *Ilımlı Form.*

Daha önce hiç görmediğim ve hiç istemediğim, çünkü bir şekilde buna layık değildi, melon şapkalı bir adamla evlenmek için uzun ipek bir cüppenin içinde, hazır bekliyorum. Aniden düşünüyorum: Tanrım, beyazlar içinde evlenemem, bu lanet şeyi üzerimden atmalıyım. O zaman cüppenin beyaz ipek değil daha çok ekru renginde olduğunu görüyorum. Ama hâlâ düşünüyorum: bu lanet şey üstümdeyken evlenemem. Ve ellerimle onu yırtmaya başlıyorum, tutam tutam parçalıyorum, giysi *aşağı*

düşmek yerine kalçalarımdan, göğüslerimden ve omuzlarımdan *yukarı* doğru yükseliyor. Büyükannem orada ve ben cüppeyi yırttığım için pişmanlık duyuyorum.

2. *Ilımlı Form.*

Babam muhtemelen kasaptı. Bir danstan ya da balodan ya da başka bir yerden eve dönmekteydim, bana çok yakışan şahane bir gece elbisesi var üzerimde ve saten ayakkabılar. Yolu geçip eve giriyorum. Kandan köpüklerle dolu büyük ve boş bir odadayım. Giysimi lekelemekten korkarak yukarı topluyorum, tıpkı çiyde ıslanmak istemeyen Nicolette gibi* eteklerimi kaldırıyor ve merdivenlerin başına kadar parmak uçlarımda yürüyorum. Kırmızı birikintilerden ne kadar kolayca ve zarifçe kurtulduğumu düşünerek şaşırıyorum. Yukarıda sadece boş bir hizmetçi hücresi var: lavabo, şifonyer, uzanma yeri bir de çatlak ayna. Birdenbire her şeyin, kendimin, bedenimin, giysilerimin, partinin ve geceye ait her şeyin gelirken içinden geçtiğim kandan oluştuğu aklıma geliyor.

Nihayet konu biraz ağırlaşacak gibi görünüyor, fırtına bulutları toplanıyor. Sırada, neşe ve eğlence zamanı var. Alışveriş bütün hızıyla devam ediyor, sokaklar sefa düşkünleriyle dolup taşıyor, Belediye en iyi vitrin düzenine büyük ödül veriyor, Hyam'ın pantolonu bir kez daha aşağılara düşüyor.

Mistinguett, İmparatoriçe Wu olsaydı, ihtiyaç evlerini ortadan kaldırırdı. Çünkü onların gereksiz olduğunu düşünüyordu. Oysa Belacqua için durum böyle değil. McLouglin'in sıcak derinliklerinden mutlu bir şekilde çıktığında Tom Moore'un boğa boynunun ne kadar da biçimli olduğu yeniden dikkatini çekti,

---

* Nicolette ile Suriyeli sevgilisinin yasak aşkını anlatan 15. yüzyıla ait bir hikâyeye gönderme. (ç.n.)

çoğu eleştirmenlerin söylediği gibi asla kısa değildi. Bovril* reklamı Yeşil Kolej nehrinin üstünde parlak ve neşeli bir biçimde sanki Beytüllahim Yıldızı** tarafından yönetiliyormuşçasına onun yedi evresi boyunca birbiri ardına dönüyor, dönüyordu.

Reklam tabelasındaki inanç limonu karamsar yeşilden bir küfün içinde önce noktacıklara dönüşüyor ve giderek yok oluyordu. Daha sonra, maktule duyulan saygıyla, ışıklar sönüyordu. Kızıl rengin sinsi sızıntısı, istemin kırmızısı, kehaneti yerine getirmek üzere yeşilin eteklerini kaldırıyor, Gabriel'i utandırarak vişneye boyuyor ve tabelayı tamamlıyordu. Fakat uzun etekler şıkırtıyla indiriliyor, karanlık utançları gizliyor ve çevrim bitiyordu. Al baştan.

Bovril, Salome'nin içinde, diye düşündü Belacqua, üstelik Tommy Moore da başı omuzlarında orada. Belirsizlik, Ümitsizlik ve Dilencilik, tekerlekli sandalyemi bunların en muhteşemine mi bağlamalıyım? Yolun karşısında, kıyının kemerleri altında, kör kötürüm dilenci yerine geçmiş, örtülerine sarınmış herhangi bir işçi gibi yemeğini yemekte. Bir arkadaşı, arkadaşı bile değil, para ile tutulmuş bir adam belirlenen saatte gelecek ve karanlık sokaklardan arabasını iterek onu evine götürecek. Yatağına yatıracak. Tam vaktinde uğrayıp onu alacak ve arabasını usulca itecek çünkü o, orada, Ova'da bir güç şimdi. Sabah horozlar öterken tıraş edilecek ve hızla yerine getirilip bırakılacak. Hiç kimse onu ne gelirken ne de giderken görecek. O yalnızca gelir ve gider. Dilendiğin zaman sadece gelir ve gidersin. Bu dilenciliğin en büyük kuralıdır. Hiç kimse kendi toprakları dışında dilencilik yapamaz, gerçek anlamıyla değil. Başıboş dolaşarak geçirilen yıllar bir uyku ve bir unutuştur, gururlu bir ölü noktadır. Akıllanarak dönersin ve kazandıklarını kafanı sokacak bir yere yatırırsın. Paralar hiç durmadan damlaya damlaya akar ve ara sokakta her zaman durduğun yerde saygı görürsün.

---

* Et suyu markası. (ç.n.)

** İsa'nın doğumunu müjdeleyen yıldız. (ç.n.)

Belacqua'ya bir işaret sunulmuştu. Ölü ineği kırbaçlamanın ne yararı vardı? Bırakalım dikkat sadece duruma çekilsin: Bovril ona bir işaret vermişti.

Şimdi nereye? Hangi birahaneye? Birincisi, şişedekinin bol olduğu bir meyhaneye; ikincisi, şair ve politikacı kalabalığından sonra tek kalmış yağmur bulutu gibi duran oradaki kimsesiz dişiye; üçüncüsü, kimsenin onu ve onun da kimseyi tanımadığı bir yere. Kendi başına yüksek bir köşeye kurulup *Twilight Herald*'ın Moskova notlarına gömülmüş numarası yapabileceği, ikramı ve birası iyi, dişisi bol, mütevazı bir yere. Çok iştah açıcı.

Bu şartlara uyan iki birahaneden Merrion Row'da olanı taksi şoförlerinin kendi mekânları gibiydi. Bu da onun hiç hoşlanmadığı bir durumdu. Belacqua, kuş Alba'lardan hoşlanmadığı gibi, şoförlerden de hoşlanmıyordu. Kaba ve gözü pek adamlardı. Üstelik de McLouglin'in yeraltı dünyasından Merrion Row'a giden yol bu saatte şairler, köylüler ve politikacılarla dolup taşan uzun ve tehlikeli bir yoldu. Diğeriyse Lincoln Meydanı'ndaydı. Rahatlıkla Pearse Caddesi'nden geçerek ulaşabilirdi oraya. Yoluna engel olacak hiçbir şey yoktu burada. Dümdüz ve upuzun Pearse Caddesi aklına basit bir melodiyi düşürdü, burada kaldırımlar sessiz ve yorgun yayalarla dolu olurdu ve yol otobüs karmaşasıyla adeta canavarlaşırdı. Vagonlarının vahşi hareketleriyle inleyen tramvaylar çok korkunçtu. Oysa otobüsler yalındı, sadece tekerlek, cam ve gürültüden ibarettiler. Queens'den, o trajedi evinden, eski tiyatro ile önünde o beş paralık filmler için uzun kuyruklar oluşturan aşağı sınıftan yoksulların arasından bu saatte geçmek çok keyifliydi. Çünkü orada şarkısının içine Floransa süzülürdü usulca; Piazza della Signoria ve 1 numaralı tramvay ve kulelerinin nişlerine yerleştirilmiş reçine meşalelerinin sabaha kadar titreştiği Aziz John yortusu ve havanın kararmasıyla Cascine üzerinde gerçekleştirilen ve belleklerinde hâlâ alev alev yanan o havai fişek gösterisinde ağustosböcekleriyle tıka basa doldurdukları küçük kafes-

lerinin kapaklarını bu uzun tutsaklıktan canını kurtararak sağ kalabilenlere açan ve çok geç saatlere kadar sorumsuz anneleri ve babalarının yanında uyumadan oturan çocuklarla birlikte. Sonra zihninin içinde, o meşum Uffizi'den aşağı Arno kıyılarına doğru ağır ağır yürüdü. Yolun karşısındaki İtfaiye Binası'nın bazı yerlerinin Palazzo Vecchio'dan kopyalandığının ayırdına vararak keyiflendi. Savonarola'ya* hürmeten miydi bu acaba? Hihi! Her neyse, bu konuda ne düşünmüş olursanız olun, akşam karanlığının içinde yapılan hoş görülebilir bir rahvan gezintiydi bu ve sonunda eğer şansı yaver giderse ve hâlâ açıksa onu sokaktan kapıp bakkaliye bölümünün kapısından içeri alacak olan o ikinci sınıf birahane için giderek artan bir istek duymaya başlamıştı içinde.

İşte tam o sırada Kolej surlarının altından acı çığlıklar atan şık taksiler geçti. Kafasının içindeki müzik kutusunu kurarak yoluna devam etti. İtfaiye Binası sadık bir saplantıydı ve akşamın ilerleyen saatlerinde onu bekleyen şeyi düşündüğünde keyifleniyordu ama tam o sırada korkunç bir şey gerçekleşti ve birdenbire Chas'la burun buruna geldi. Her şeye burnunu sokan Chas'la. Karşılaştıklarında kafasının içinde bir melodi, aklında zavallı harap ayakları, Belacqua iyice kendinden geçmiş bir durumdaydı. Her şey Chas'ın suçuydu.

"Halte-là [Dur]," diye bağırdı korsan "böyle neşeyle nereye?"

Belacqua, yukarıdan geçen tren yolunun altında durup bu makineyle yüzleşmek zorunda kalmıştı. Mandradan tereyağı ve ekmek getiriyordu. Pearse Caddesi'nde doğru dürüst sadece tek bir mandıra vardı –oysa nehirle cadde arasındaki dar sokaklarda pek çok küçük, düzgün bakkal dükkânı vardı– ve burası mezar taşı yapan atölyeye yakındı. İşte bu çok önemliydi, çünkü Chas benzinini oradan satın alır ve her akşam yeniden-dolum için bu-

* Savonarola: Floransa'nın 1494-1498 yılları arasındaki hükümranı, Rönesans karşıtı bir din adamı. (ç.n.)

raya uğrardı. Belacqua, her nasılsa Chas'a hiçbir şey sezdirmedi.

"Dolaşıyorum," dedi duyulamayacak kadar hafif bir sesle "alacakaranlıkta."

"Sadece bir şarkı ha," dedi sevgili arkadaşı "alacakaranlıkta."

Belacqua viyadüğün kasvetinde huzursuzlanmaya başlamıştı. Bu mekanik şeytan onu yolundan çevirip zihninin dinginliğine hücum etmişti. Evet, belli ki öyleydi.

Yine de "Dünya ne âlemde," demeyi başarabildi "şu koskoca dünyada neler oluyor bakalım?"

"İyi," dedi Chas tedbirle, "Fena değil. Hayat sürüyor, her şeye karşın."

"Of."

"Evet."

"Peki," dedi Belacqua, geri çekilerek, "ne zaman istersen görüşürüz."

"Hemen bu akşam," dedi Chas "Frica'da tamam mı? Ha?"

"Eyvah," dedi Bell, iyice uzaklaşmıştı.

Ve o. En kırmızı elbisesi içinde. Geniş, sıkkın, solgun yüzüyle. Balonun güzeli. Ayy!

Ama bir kere başladı mı ikincisi de sökün eder, bütün aksilikler arka arkaya gelir, bakın, dikkat kesilin şimdi, Çok geçmeden Grosvenor Oteli'nin yönünden ağzını silerek fırlayan iyi kalpli bir şair ile küçücük bir şebeğe benzeyen, adını bilmediği politik eğilimli bir köylü tarafından yolu kesildi. Şair hiç beklemediği bu hoş rastlantı üzerine dişlerinin arasından derin bir nefes çekti. Küçük kafasının içindeki Doğu'nun altın ezgileri hiçbir örtüye gerek kalmadan dindi. Ona Wally Whitman* havası veren Donegal tuvitlerinin içinde adeta yok olmuştu. Dilini yutmuş gibiydi. Kahramanımızın yüreğine indi inecekti.

Buyurdu: "İçelim."

---

* Wally Whitman: (1819-1892) Hümanist Amerikalı şair, deneme yazarı ve gazeteci. (ç.n.)

Belacqua Grosvenor'un içine doğru sıvıştı, şebeğin delip geçen parlak gözleri onu izledi.

"Şimdi," dedi Şair, ordusunu az önce Beresina'dan* geçirmiş bir komutan edasıyla, "adını koyalım."

"Bağışla," diye kekeledi Belacqua "bir dakika bekleyebilir misin acaba?"

Paytak paytak bardan sokağa fırladı, son hızıyla sokağın yukarısına doğru koştu ve bakkal dükkânının kapısından geçerek kendini birahanenin içine attı. Yaptığı büyük kabalıktı. Üzerine gelindiğinde inanılamayacak kadar kaba olurdu, Stendhal'un Comte de Thaler'i gibi çekingence bir saygısızlık değildi onunki, sinsi bir kabalıktı. Chas'ın onu kızdırdığında yaptığı gibi, kızdırıldığında korkakça terbiyesizleşir, tehdit edildiğinde ise sinsice kabalaşırdı, kendisine gözdağı verenin arkasından acımasızca kaba olurdu. Bu Belacqua'ydı işte. Artık onu tanımaya başlıyor muyuz dersiniz?

Sevimli küçük bir haylazdan, hayır, kesinlikle enfes küçük bir Stoebli'den, bir gazete satın aldı, çocuk onu rahatsız etmezdi artık, besbelli kendi için çalışıyordu, kolunun altında üç dört gazete, kirli ve çıplak ayaklarıyla içeri süzülmüştü. Belacqua ona bir üç peni bir de sigara ilanı verdi. Üç parçalı barın orta kısmında yalnız başına bir bar taburesine oturdu, ayaklarını yüksek bir çember dayanağın üzerine yerleştirdi, dizleri tezgâhın –en rahat koltuk buydu– üst kenarına değiyordu şimdi, eğilmiş bir taraftan birasını içiyor, bir taraftan da gazete okuyormuş gibi yapıyordu.

'Bir kadın' diye keyifle okumaya başladı 'ya kısa-bacaklı, ya geniş-kalçalı, ya çıkık-popolu ya koca göbekli ya da orta boyludur. Eğer göğüsler sıkı bir biçimde kontrol edilmek istenirse, kürek kemiğinden kürek kemiğine yağlar fışkıracaktır. Eğer gevşek bırakılırsa o zaman da diyafram tümsekleşecek ve çirkin bir görünüm ortaya çıkacaktır. O zaman neden tanınmış bir korse

---

* Beresina: Napolyon'un 1812'de büyük kayıplar verdiği Moskova'dan çekilirken aştığı ve o dönemde Rusya-Polonya sınırında olan bir nehir. (ç.n.)

imalatçısı tarafından, en kaliteli iplik, lastik ve kumaştan üretilmiş olan sağlam dikişli, kırılmaz sarmal çelik donatılı korselerimizi denemiyorsunuz? Bunlar size görkemli bir diyafram ve kalça desteği bahşedecek, ayrıca yakasız, kolsuz ve sırtı açık gece giysilerinizi daha da güzelleştirecektir...'

Çok iyi! O en kırmızı giysinin de sırtı açık mıydı acaba? Peki, Alba kısa bacaklı ve çıkık popolu muydu? Yok, nerede, onun hiç beli yoktu. Eğer bir çıkma durumu olacaksa bu ancak öne doğru olabilirdi. Alba hiçbir sınıfa giremezdi. Korse de giyemezdi. Kadın değildi. *Grock ad libitum inquit* [Grock arzu edildiği zaman dedi].

Giysinin sırtının açık olacağı endişesi, alimallah, onu taciz etmeye başlamıştı. Bu şekilde sergilenecek sırtın güzel olmaması değildi onu endişelendiren. Kürek kemikleri meydanda olacaktı, gayet güzel bir küresel mafsal devinimine sahip olacakları da kesindi. Hareketsiz dururlarken çapanın kenarları gibiydiler, omurganın zarif çizgisi de çapanın sapıydı. Zihni, görmemeyi canı gönülden dilediği bu sırta yoğunlaştı. Zihninde onu bir çapa, bir iris-çiçeği, spatula biçiminde dilimli bir yaprak, çiçek üzerinde iş görmekte olan kelebeğin hafifçe geriye katlanmış kanatları olarak gördü; sonra biraz daha derinleşti, bir dikilitaş, kudretli bir istavroz, acı ve ölüm, sessiz ölüm, duvarda çarmıha gerilmiş bir kuş gibi gördü. Bu et ve kemikler kırmızıyla biçilmiş, yıkanmış tendeki bu kalp kırmızıyla sarılmıştı.

Giysinin biçimi konusunda kafasındaki kuşkuya daha fazla dayanamayacaktı, tezgâhın öbür tarafına geçti, telefonla Alba'nın evini aradı.

"Giyiniyor," dedi Venerilla "ve sinirinden kuduruyor."

Hayır, aşağı indirilmesi olanaksızdı. Son bir saattir odasında bela okuyor ve küfrediyordu.

"Yanına gitmeye korkuyorum," dedi ses.

"Arkası kapalı mı," dedi Belacqua "yoksa açık mı?"

"Neyin arkası kapalı mı?"

"Giysinin," diye bağırdı Bealcqua "neyin olacak? Üzerindeki giysinin. Kapalı mı?"

Venerilla biraz beklemesini söyledi ve giysiyi kafasında canlandırdı.

Biraz durakladıktan sonra "Kırmızı olanın mı?" diye sordu.

"Evet, şu lanet kırmızı elbisenin işte," ıstırap içinde bağırıyordu "nasıl bilmezsin?"

"Dur şimdi, bekle. İlikliyor..."

İliklemek mi? İliklemek de ne demek?

"Arkadan ilikleniyor, efendim, Tanrı'nın yardımıyla."

"Bir daha söyle," dedi Belacqua.

"Söyledim ya," diye homurdandı Venerilla cihaza "arkasından ilikleniyor."

"Tanrı'ya şükürler olsun," dedi Belacqua "ve de Kutsal Ana'ya."

Şimdi hepsi hazırlanmıştı, erkekler, kadınlar ve Frica'nın annesinin Frica aracılığıyla davet ettiği çocuklar, kentlerin ve banliyölerin muhtelif noktalarından, bakım-evinden, birahaneden, aile çevresinin ilgisinden, bekâr rahat köşesinden, öğrenci pis evinden çıkacak ve hepsi onda buluşacaklardı şimdi. Kimde –onda? Frica'da. Bazıları yola çıkmıştı bile, diğerleri kapı eşiğinde, çıkışın eşiğindeydi, bazıları makyajlarının son rötuşlarıyla uğraşıyor ya da bundan dolayı henüz yola çıkamamış olmaktan tedirginlik duyuyorlardı. Fakat hepsi ya da biri ya da birkaçı, hangi sınıfa ait olurlarsa olsunlar, hangi evde otururlarsa otursunlar ve de gitmek için ne kadar büyük sabırsızlık veya gönülsüzlük duyarlarsa duysunlar hiç fark etmeyecekti; kapının açılışından içeri kabul olunmaya kadar geçen zaman içerisinde, başta onlara uygun görünmüş olsa da, gururlu sükûnetlerinin içine zorunlu olarak sokulan şu on-on beş dakikalık teşrifat süresine gereken saygıyı göstermekte tahmin ettiklerinden çok daha fazla çaba harcayacaklardı ve az sonra gerçekleşecek olan böylesine grotesk bir törenin sosyetik Dublin'in beyinciğindeki muazzam önemini layıkıyla takdir etmek dışında, konser için orkestra şefinin

sahneye gelmesinden önce yerlerine oturmuş ya da oturmamış olmaları -ya da tam tersi- konusunda tamamıyla kayıtsız kalacaklardı. Bu acıları, bu kayıtsızlıklarla sürekli kılarak yola koyulmak ve bu sabit vitesin doğasında yer almak her yerde ve her zaman biçimci akıllar gibi davranmak anlamına geliyor ve daha ziyade Dublinlilere büyük zarar veriyordu. Kahramanlarımız için, özellikle alaycılıkları söz konusu olduğunda, duyduğumuz sürekli endişe kafamızın içinde, biçimci aklın kararsız bir baskıyı ve daha üretken her tür aklı, insanoğlunun en düşük hızdaki becerisiyle yaratılan herhangi bir makineden çok daha büyük bir hızla yok ettiği şeklindeki kel kör bir açıklamadan başka hiçbir şeye yer bırakmayacaktır. Aklın herhangi bir makineden daha çekici olmasının nedeni budur.

Maskelerin bir araya gelip konumuza katılmasına henüz zaman var, ama önce gizli dinlemelerimizde kullanmak üzere birkaç dikizleme ve sürünme çengeli ve kancasına bir de ivecenliğe gereksinmemiz olacak.

Alba şimdi sakin ve somurtkandı, namertçe giyinmişti, iki dirhem bir çekirdekti, aptal hizmetkârı Venerilla'nın dediklerine kulak asmadan dağınık mutfakta oturmuş bekliyordu. Acı içindeydi, içkisi neredeyse hazır olmak üzereydi, şarabı kuzinenin üzerinde baharatla kaynatılıyor, kocaman bardakta içmesi için hazırlanıyordu. Onu zihni boşalmış ve dikkati dağılmış olarak gördük, onu sözün gelişi maskeli olarak görme şerefine de eriştik. Fakat o anki düşüncesini gizlemek için hiç çaba harcamaması yüzünden doğal kederiyle gölgelenmiş, viraneye dönmüş ve güzelliği azalmaya başlamış olan bu zarif görünüşün arkasında yatanın konforlu bir tefekkürden çok kaygılı bir ayin olduğunu anlamanın zamanı geldi artık. İşin gerçeği şu ki zihni muhtemelen gereksiz bir konuya takılıp kalmıştı ve zihninin pınarını muhtemelen önemsiz bir yüklenim için doldurmaktaydı. Bir an için bırakalım onu hızla geçip gitsin ve balonun güzeli olmak için

zihnini kurcalasın, kendini yiyip bitirsin. Daha az cömert hangi kız olsa, böyle bir performansı küçümser, böylesine bir düşünceyi basit ve yersiz olarak niteler ve kederle kaderine boyun eğerdi. İşte ben, işte balonun güzeli, işte balo derdi daha az cömert kız umursamadan. Bütün sorun bu iki maddeyi bir araya getirmekti ve böylece sorun başarıyla çözülürdü. O zaman daha basit bir ifadeyle şunu mu açıklamamız bekleniyor, Alba görünüşünün üstünlüğünü mü sorguluyordu? Hayır, asla. Sadece kendini serbest bırakması yeterliydi, sadece gözlerini açması yeterliydi ve pekâlâ biliyordu, o zaman kimi isterse elde edebilirdi. Bunu yapabilirdi. Bunu yapabildiği sürece her şey yolunda demekti. Ama sorguladığı şey şuydu, bu ona şaşanlara davranış biçimini açıklayacaktı, erkekte aradığı belirleyici özellikler ne olmalıydı, sağlıklı bir seçimi nasıl yapmalıydı. Gözlerini açıp bakması yeterliydi. Maceranın yalınlığı nedeniyle başta ona cephe alması, kendi tarzında olmayan pek çok şeyin arasına yollaması yadsınamazdı. Fakat burada durumunun çok önemsiz bir yönüyle karşı karşıyayız. Belacqua'yla ilgili düşünceleri ve ona olan eğilimi bağlamında maceranın kalitesiyle ilgili bir küçümsemeyle boğuşmaktaydı. Şimdi kafa yorması gereken konu maceranın değersizliğiydi. Somurtkan ve durgun, elindeki içkinin farkında ama ona açlık duymadan bir tercih yapmak için kıvranıyor, yavaşça ama kendinden emin seçimini allayıp pulluyor, diğer seçeneklerin arasında onu tepelere çıkarıyordu. Bunu yapacaktı, yapacaktı ve balonun güzeli olacaktı, zaten bunu becerebileceği için boş vermeyecekti; istekle, ciddiyetle ve özenle yapacaktı, daha alçak gönüllü, daha yalın, daha vefalı olacaktı. Her şeyi *bilen* o, dengesini Buridan'ın* marazmıyla** sağlayacak biri miydi? İki arzunun darboğazına saplanıp kalacak biri miydi? Belirsizlik içinde takılarak daha fazla durgunlaşacak biri miydi? O, hem de

---

* Ortaçağ'ın tanınmış Fransız filozoflarından. (ç.n.)

** Zayıflayıp erime hastalığı. (ç.n.)

her şeyi *bilen* o? Az sonra yerinde duramayacak ve çıkacaktı. Öyleyse vakit gelinceye kadar, saat çalıncaya kadar bütün dikkatini elini yüzünü, omuzlarını, elbise askılarını, genel duruşunu, tek kelimeyle dış görünüşünü düzeltmeye harcamalıydı. İçerisini hazırlamıştı. Canı aniden deli gibi Hennessy içmek istedi. Kendi kendine ve kendi zevki için şarkı söylemeye, vurgulanması gereken tüm sözcükleri vurgulayarak ardıç kuşu gibi şakımaya başladı:

No me Jodas en el suelo
Como se fuera una perra,
Que con esos cojonazos
Me echas en el cono tierra...*

Kutup Ayısı yola çıkmıştı, kocaman tıngır mıngır bir otobüsün gerçekten sersemlemiş kalabalığının içinde karanlık köy yollarından geçerken bir taraftan da uzun süredir tanıdığı aklı başında bir Cizvit'le, bir Rönesans kardinalinin hararetli edasıyla, daha çok kelime-oyunundan oluşan monoton bir sohbete girişmişti. "Bir Hristiyan'ın yaşam yolu," diyordu "uzlaşmaya yanaşmayan bireyciliğin trajedisidir. Alçakgönüllülük ile vazgeçiş, mucizeler, kibir ve bencillikten hiç farklı değildir. O kendi kendine yeten ilk büyük adamdı. Suçüstü yakalanan bir kadına yapılan *eleştirel* aşağılama arkadaşı Lazarus'un işlerine burnunu sokmak kadar önemli ve megalomanca yapılmış bir küstahlıktır. Çok revaçta olan intiharlar zincirinin yolunu açar. Zavallı Nemo ve kader ortaklarını, umursamaz bir seyirci kitlesine karşı içi kan ağlayarak yine o savunur."

Kutup Ayısı öksürdü, balgam çıkardı ve onu damağının doyumsuz kâsesinde yuvarlayıp daha sonra tatmak üzere bir kenara sakladı.

---

* Beni yerlerde düzme / Bir orospuymuşum gibi / Bu pespayeliklerinle / Yerde süründürüyorsun beni... (ç.n.)

Aklı başında Cizvit bu tür şeylerin onu yorduğunu açıklama fırsatını yakalamış olduğu için pek mutluydu.

"Bir bilebilseydin," dedi "şu iki kere iki dört ederlerinle beni nasıl sıktığını."

Kutup Ayısı Cizvit'in ne demek istediğini anlamamıştı...

"Benim canımı sıkıyorsun," dedi A.C. [Aziz Cizvit] ve durakladı. "Pürüzsüz sesiyle kimyacı Borodine'i* Mozart'a yeğleyen bir harika çocuk gibisin..." diye sürdürdü konuşmasını daha sonra.

"Mozart," dedi K.A. " anlıyorum ki, bir çocuk dehaydı."

Bu çok ağırdı. Bırakalım bunu nasıl yanıtlarsa yanıtlasın.

"Tanrım..."

Kutup Ayısı onu sinir ederek, kaba bir biçimde kendi adına konuşmasını istedi.

"Tanrım değildi."

"Bazı söylentilere göre," dedi Kutup Ayısı "olağanüstü bir şekilde dünyaya gelmiş."

"Büyüyüp kocaman bir çocuk olduğunda," dedi Cizvit "ve alçakgönüllülüğün mazoşizmin üstünde olduğunu anladığında gel seninle bir daha konuşalım. Acı ve hizmetin üstünde. Yandaş değil, aşkın bir mazoşist. Acı ve hizmetten ötede."

"Aynen öyle," diye haykırdı K.A. "yası tutulan rahmetli hizmet etmemişti. Başka ne söyleyebilirim? Bir uşak büyük düşüncelere sahip değildir. Merkezi örgütü bırakmıştı."

"Hizmetçilik için fazla büyük," diye mırıldandı uyumsuz dernek üyesi "ve kaşıntı ilacı olmak için fazla gerçek olan bir aşkın alçakgönüllülüğüydü onun gösterdiği."

Harika çocuk bu tatminkâr çeşitliliğe burun kıvırdı.

"Kendin için olayları güzelleştirdiğini itiraf etmeliyim," dedi alayla.

"İnanmak için öne sürülebilecek en iyi neden," dedi Cizvit

---

* Alexander Porfiryevich Borodine: (1833-1887) Romantik Rus besteci ve kimyager. (ç.n.)

"inancın daha eğlenceli olmasıdır. İnançsızlıksa," diye sürdürdü konuşmasını İsa'nın askeri, bir taraftan da kalkmaya hazırlanıyordu, "bunalımdır. Değişeceğimizi hesaba katmayız. Bunalıma katlanamayız."

"Bunu kürsüden söyleyin," dedi K.A. "ve peşinizden davul çalarak sürsünler sizi buradan."

Cizvit buna çok güldü. Bu delikanlıdan daha açık sözlü bir sahtekâr matematikçi bulmak olanaksızdı!

"Az önce söylediğim şey kesinlikle çok Ortodoks," diye söze girdi "Bunu her Konsey'in önünde canım pahasına savunabilirim, ancak Konsey'in bunu kabul edebilecek açık yürekliliğe sahip olduğunu düşünmüyorum doğrusu. Ve sen lütfen," diye yalvardı paltosunu ilikleyerek "benim bir K.P. [kilise papazı] olmadığımı aklından hiç çıkarma lütfen."

"Çöpçülük yapmadığını asla unutmayacağım," dedi K.A. "Aşkın hizmetçilik etmek için fazla büyük."

"Tass-tamam" dedi A.C. "Ama onlar kusursuz insanlardır. Çalışkanlığa düşen gölge. Hesapları dengelemek için fazla kaygılı bir gölgedir. Aksi takdirde..." Ayağa kalktı. "Bak şimdi," dedi "inmek istiyorum, durdurma kayışına asılıyorum, otobüs duruyor ve beni indiriyor."

"Yani?"

"İşte böyle bağlantıların cehenneminde," dedi tuhaf adam bir ayağını kaldırıma atarken "görevimi biçimlendirdim ben."

Bu sözlerle inip gitmiş, onun bilet parasını ödemek de Kutup Ayısı'na düşmüştü.

* * *

Chas, Shetlandlı Güzeli uğrayıp almaya söz vermişti. Üzerine kusursuz oturan smokiniyle, bir grup öğrenciye dünyada olup bitenler hakkında bir nutuk atmak üzere tramvay durağında durakladı.

"Aradaki fark, anlatmamı isterseniz eğer..."

"Evet!" diye bağırdı öğrenciler hep bir ağızdan, "evet, lütfen anlatın!"

"O zaman şöyle, Bergson ve Einstein arasındaki fark, gerçek fark, bir felsefeciyle bir toplumbilimcinin arasındaki farktır..."

"Yaa!" diye bağırdı öğrenciler.

"Evet," dedi Chas, yaklaşmakta olan tramvay durağa yanaşmadan önce söyleyebileceği en uzun cümleyi kafasında iyice tartarak.

"Bugünlerde Bergson'u alaya almanın altında yatan mantık," iyice kaldırımın kenarına yaklaşmıştı şimdi "modern görgüsüzlüğümüzün nesneden kaynaklanması ve düşüncenin duyuya" tramvaya atladı "ve AKLA kayması." Tramvayın basamağından bağırmaya devam ediyordu.

"Duyu" diye tekrarladı öğrenciler "ve akıl!"

Anlayamamışlardı, *duyu* sözcüğüyle ne ifade etmek istemişti.

"Duyularımızdan söz ediyor olmalı," dedi biri "hani koku vesaire gibi."

"Hayır," dedi ikinci "*sağduyu*'dan söz ediyor olmalı."

"Bence," dedi üçüncü "*içgüdüyü*, sezgiyi, bu tür şeyleri kastediyor, hani bilirsiniz ya."

Dördüncü Einstein'da ne tür bir içgüdü olduğunu, beşinci Bergson'da neyin mutlak olduğunu, altıncı ise her ikisinin de dünyayla alıp veremediklerinin ne olduğunu merak ediyordu.

"Ona sormalıyız," dedi bir yedinci "hepsi bu. Kafamızı acemi yorumlarla karıştırmamalıyız. O zaman kimin haklı olduğunu anlarız"

"Evet, sormalıyız," diye bağırdı öğrenciler "soralım ve anlayalım..."

Onu ilk gören soracaktı, sonunda buna karar verdiler ve birbirlerinden pek de farklı olmayan yollarına gittiler.

Gösterişsiz şairin saçları kıyafetinin çarpıcılığıyla hiç uyum sağlamıyordu çünkü çok kısa kesilmişti. Burada da, saçlarını fa-

re-sırtı kısalığında kırptırarak bin dokuz yüzlü yıllara tepkisini göstermişti. Fakat yine de elinden geleni yapmış ve bir losyonla kafasında kalan anızları havaya dikmişti. Kravatını da değiştirmişti. Şimdi yalnız ve yabancı gözlerden uzak, bir ileri bir geri yürüyordu. Yakın zamanda, fırtınalı bir öğleden sonra ana hatlarını Allen Tepesi'nin* zirvesinde düşünmüş olduğu, duruma çok uygun düşecek parçasını hazırlamakla meşguldü. Ev sahibesi yanına yaklaşıp okumasını rica ettiğinde bu parçayı ona sunacaktı ve bunu ne amatör bir piyanist gibi kem küm ederek ne de profesyonel bir şair gibi yüzüne tükürerek okuyacaktı. Hayır, hemen ayağa kalkacak, gözyaşlarına boğulacak, gözlerini süzecek, içe işleyen o Orta-Batı Avrupalı melankolisiyle bir çırpıda okuyacaktı –bağırıp çağırarak değil, ağırbaşlılıkla ifade edecekti:

KALVARİ'DE GECE (GECE ÇİLESİ)**

su
sonsuz su
ve suyun rahminde
açılır bir hercai menekşe
çiçeğin fişeği alazlanır gecenin çiçeği solgunlaşır benim için
ve suyun koynunda
çiçeksel varlığının eylemini yaratarak yeniden kapanır
çiçeğinin açımından
yeniden rahmin içine dönene kadar
çevriminin sonsuzdaki sessiz eylemi
yaprak ve kokunun kaygısız selamıdır
balıkçılın cezası azaltılmış
ve dayanaksızlığımın Kuzusu

---

* Hill of Allen: İrlanda'da, mitolojide de adı geçen volkanik bir dağ. (ç.n.)

** Calvary: İsa'nın çarmıha gerildiği tepe; aynı zamanda çile, felaket anlamına da gelir. (ç.n.)

benim için boğulmuştur
ta ki mavi bir çiçeğin feryadı
rahminin duvarlarına çarpana kadar
suyun
sonsuzluğunun

Bu güçlü kompozisyonu öne çıkarıp heyecan yaratmakta kararlıydı, Allen Tepesi tavrına en uygun düşeceğini düşündüğü sunum biçiminde hiçbir eksik ve kusur olmamalıydı. Şiiri sular seller gibi bilmeli ama ezberlemiş gibi okumamalıydı, içinden akıp taşan bu parçayı dışa vurma sancıları içinde kendini parçalıyor izlenimi yaratmalıydı. Bu ipucunu, bizi birinci ve ikinci başarısızlığından sonra nihayet üçüncüde belirgin bir terle şapkasından istediğini çıkaran en sıradan hokkabazdan almıştı ve bu küçücük fırsatın bir şekilde beğeni kazanması için eserin içeriğinden çok onu icra eden kişi tarafından katlanılan ruhsal eviserasyon çilesini vurgulaması gerektiğini düşünüyordu. İşte bu nedenle bir ileri bir geri yürüyor ve *Kalvari'de Gece*'nin sözcüklerine ve mimiklerine kendini alıştırmaya çalışıyordu.

***

Frica saçlarını defalarca arkaya doğru taradı, buklelerini iyice geriye çekerek topladı, sonunda gözlerini kapatamaz hale geldi. Nihayetinde boğazlanmış bir ceylana benzedi, aslında bu ifade gece kıyafetine itaatkâr tay ifadesinden daha uygundu. Smeraldina-Rima da mücadelesinin ilk zamanlarında, henüz yüzü buna dayanacak güce sahipken, aynı sıkı Sabine saç modelini kullanırdı. Sonunda Mami'nin bu saç modelinin onun yüzünü emilmiş pastile çevirdiği şeklindeki etkili protestosu üzerine saçını kabartıp kıvırmaya başladı. Aman Tanrım! gözlerini açıp kapatan cicili bicili kocaman bir oyuncak bebek

gibiydi. Ayrıca gerçekten de pastil, emilmiş ya da emilmemiş olsun, her haliyle bir kadının yüzü için kullanabilecek en küçültücü sıfattı. Ama şimdi burada, korkunç bir halde ortaya çıkarak bizi at yarışlarına bilet parası vermekten kurtaran Frica elimizin altında.

Boğazlanmış bir ceylan ifadesi yetersiz kalıyor. Yüz hatları hazırlıksız yakalandığı sevimsiz bir zorbanın saçlarının içine soktuğu hain eli tarafından geri çekilerek sabit ve anlamsız bir sırıtışta kilitlenip kalmış gibiydi. Kaşlarını boyarken çatmıştı, şimdi dört kaşı vardı. Kamaşmış gözbebekleri yakarışın beyaz ıstırabıyla bombeleşmişti. Üst dudağı iyice açılmış burun deliklerinin neredeyse içine girmişti. Dilini ısıracak mıydı? – işte bu ilginç bir soruydu. Kalkık çenesi tiroid kıkırdağını iyice ortaya çıkarmıştı. Yassılaştırılmış memelerinin, çehresinin işkence görmüş ifadesiyle uyuşan bir biçimde, yere göğe sığamayıp giysisinden iki gemi pruvası gibi fırladığı ve sütyenini mahmuzladığı şeklindeki dehşet verici kuşkuyu da bunlara eklememek olanaksızdı. Fakat yüz hiç kuşkusuz çirkin bir enkaz yığınıydı. Çukurda yatan adsız bir şehide benzemek için sadece el ayalarını ve parmaklarını göğsünün üzerinde hafifçe yukarı bakacak biçimde birleştirmesi yeterliydi.

Bütün bunlara karşın iddialı Parabimbi Kontesi kalabalığı iterek tahttaki annesinin mor renkli huzuruna doğru salınarak ilerleyecek ve annesi ona "tatlım" diye bağırmak zorunda kalacaktı "şimdiye kadar Caleken'i hiç bu kadar çarpıcı görmemiştim! Çok Meryemvari!"

Hanımefendi ne demek istiyordu? Grimm kardeşler için rüzgarı koklayan Cumaeli* kâhin kadından mı söz ediyordu? Oysa hanımefendinin bu kadar şeytancasına bir titizlik ve naziklikle uzak yakın hiçbir ilgisi yoktu, bu parmak çocuk Tom Thumb'ın**

---

* Cumae: İtalya'da Napoli yakınlarında antik bir Yunan kenti. (ç.n.)

** Charles Sherwood Stratton: (1838-1883) Sirkte büyük ün kazanan bir küçük adam. (ç.n.)

cebinde kaç taş olduğunu tahmin etmek gibi bir şeydi, oysa bu sadece belirsiz bir izlenimdi, o yontulmamış, tuhaf kireçsi ten rengi ona freskvari bir görünüm kazandırıyordu, belinin üzeri tatlım, şu çılgın kobalt mavi içinde, kirletilmiş 15. yüzyıla ait gerçek bir taş gibi duruyor, gerçek bir mücevher tatlım, ter kokan Koca Tom'a ait gerçek bir mücevher gibi duruyor. Bunun üzerine, bunca yıllık deneyimden sonra cennetteki her şeyin, toprağın ve suların tıpkı alındıkları gibi verileceklerinin de ayırdına varan dul bakireye, Parabimbi Kontesi'ne engin bilgili ve düzeyli değerlendirmeleri için minnettarız.

Bu henüz olgunlaşmamış olabilir. Bunu, biraz fazla erken ortaya atmış olmalıyız. Yine de bırakalım şimdilik, böyle kalsın.

Frica'yla alaya devam etmek keyifli olacaktır, bu sayede tüm öğleden sonra bir rüya gibi akacaktır. Siesta saatlerinin içinden o sinir bozucu konuya hiç değinmeden ve daha ağırbaşlı bir biçimde geçmek için, onu yapay bir dargınlığın ağır noktalama ve taramalarıyla abartmaktan başka hangi yolu kullanabiliriz? Yapay bir öfkeyi değil. Asla öfkeyi değil. Gerçekten kıza kızabilmek mümkün olabilseydi eğer, o zaman belki. Ama bu olası değil. Hiçbir zaman için mümkün değil. Hiç kuşkusuz onun da kusurları var. Kimin yok ki? Hiç kuşkusuz o da birinin sevgilisi. Artık şu kahrolası kızı kınamayı bir kenara bırakalım, kuşkusuz bunu becerebilirsek eğer. Sıkıcı ve demode bir kız, bizim çabamıza değmeyecek biri. Nihayet zil, onun yumurtalık kanallarına kadar uzanan bir çınlamayla çaldı da Frica sanki bu uyarının göbeğine yaptığı baskıyla canlanarak kendini aynadan uzaklaştırdı.

Adını asla öğrenemeyeceğimiz Öğrenci ilk gelen konuktu. Kapkara kaşlı, berbat görünümlü küçücük bir vahşiydi.

"Hayret bir şey!" diye haykırdı mor kabul salonunun eşiğindeki iki Frica'ya yaranmak için, "sakın benim ilk gelen konuk olduğumu söylemeyin!"

"Az arayla," dedi rüzgarın içinden şairin kokusunu alan Caleken, "sıkma canını, ilk sen değilsin."

Şair'in hemen ardından ne idüğü belirsiz bir kalabalık akın etti, sonra genç bir çiftçi, İrlandalı bir Galli, sonra da sevgili Chas'ıyla birlikte Shetlandlı geldi. Öğrenci ettiği yemini anımsayarak ceketini ilikledi.

"*Duyu* sözcüğünü," diye sordu hiçbir giriş yapmaya gerek duymadan "hangi anlamda kullanmıştınız..."

"Böyle mi söyledi?" diye bağırdı çiftçi.

Frica bir skor duyurusu yapacakmış gibi "Chas" dedi.

"Buradayım," dedi Chas.

Giriş holüne mor bir soğukluk indi.

"Bilmek istediğim şey şu," dedi Öğrenci "hepimizin öğrenmek istediği şey hangi anlamda *duyu* sözcüğünü kullanmış olduğu..."

İrlandalı, ne idüğü belirsizlerin ortasında, Camden Caddesi'nin o günkü durumunu Hüzünlü Dul'a anlatmaya çabalıyordu.

"Owen kim..." diye söze girdi ama merasimde aralarına bir an önce katılmak isteyen isimsiz bir kara cahil düşüncesizce araya girdi:

"Ne Owen'ı?"

"İyi akşamlar," dedi coşkuyla Kutup Ayısı "iyi-akşamlar iyi-akşamlar iyi-akşamlar. Ne gece ama, Madam," diye hararetle ve tam bir nezaketle ev sahibesine hitap ederek sözlerini sürdürdü, "Tanrım, ne gece ama!"

Kadın şimdi ona minnettardı.

"Çok uzak yoldan geldiniz!" Bunu içtenlikle mırıldanmadığı ve pençesini kibarca adamın eski püskü ceketinin koluna koymadığı için üzgündü. Pejmürde bir adamdı ve genellikle bedbindi. "Ne kadar iyi ettiniz de geldiniz," elinden geldiği kadar sevecen bir biçimde "çok iyi ettiniz."

Sırada Parabimbi Kontesi'nin eşlik ettiği hukukçu vardı, arkadan da çevirecekleri gizli işlere uygun bir biçimde giyinip süslenmiş üç fahişe geliyordu.

"Ona, Pearse Caddesi'nde rastladım," diye fısıldadı Chas "biliyorsun işte, Brunswick Caddesi'nden aşağı doğru sallanarak yürürken rastladım."

"Yolunun üzerinde mi?"

"Ha?"

"Buraya mı geliyordu?"

"Yani," dedi Chas "sevgili Frica'm, bana buraya gelip gelmediğini söylemedi."

İrlandalı K.A.'ya kırgın bir sesle sordu:

"Burada Owen'ın kim olduğunu öğrenmek isteyen biri var."

"Mümkün değil!" dedi K.A. "Beni şaşırtıyorsunuz."

"Şu tatlı dilli mi?" dedi Han'ın sarı-kafalı oğullarından biri.

Kutup Ayısı çok net ve keskin bir değerlendirme yaptı.

"Şu baş belası!" diye alay etti. "Şu tuhaf tatlı dilli!"

Parabimbi Kontesi gerilemeye başladı.

"Ne dedin?" dedi.

Frica kalabalıktan ayrılarak yanlarına geldi.

"Kızları cezbeden ne olabilir," dedi. Bu gerçek anlamda bir soru değildi.

"Ve senin kız kardeşin, şu çekici kız kardeşin," dedi hayvancılıkla uğraşan adam "merak ediyorum, o nerede şimdi?"

"Ne yazık ki," dedi Beldam, aceleyle, "hasta yatıyor. Hepimiz için çok üzücü bir durum."

"Umarım önemli değildir, Madam," dedi hukukçu "umarız ki önemli değildir!"

"Teşekkür ederim. Neyse ki değil. Küçük bir keyifsizlik. Zavallı minik Kasımpatı!"

Madam derin derin içini çekti.

Kutup Ayısı, anlamlı bir biçimde Galli'ye baktı.

"Hangi kızlar?" dedi.

"Pansy" –Şair'in kalbi pıt pıt çarptı–"Lilly Neary, Olga, Miriam, Alga, Ariana, uzun Tib, ince Sib, Katty, Alba..." adlar, hayatından bezmiş Frica'nın sayamayacağı kadar çoktu.

"Alba!" diye haykırdı K.A. "Alba! İşte o!"

"Ve neden herhangi biri yerine," diye söze karıştı Kontes "Alba olmasın, mesela Bath'ın karısının yerine."

Ne idüğü belirsizlerden bir tanesi iyi haberlerle geldi. Kızlar nihayet gelmişti.

"Kızlar geldi," dedi çiftçi "hiç kuşku yok. Gelenler *o* kızlar, değil mi?"

Vay canına, gerçekten de kızlar gelmişti, haklıydı. Ama acaba gelen kızlar *o* kızlar mıydı?

"Sanırım artık başlayabiliriz," dedi genç Frica, yaşlı Frica ise hiçbir engelle karşılaşmayacağının bilincinde ustalıkla platforma çıkmış içeceklerin açılışını yapıyordu. Sonra hızla yüksek yemek asansörüne döndü ve kutsal bir görevi abartılı bir biçimde yerine getirircesine yemekleri saymaya başladı:

"Baharatlı şarap! Limon suyu! Çay! Kahve! Kakao! Süt kreması ve İngiliz Hava Kuvvetleri çayı."

"Laf çok," dedi hayvancılıkla uğraşan adam "ama mal az."

Karnı aç olan inançlılar masaya doğru seğirttiler.

İki romancı, bir kitap manyağı ve sevgilisi, bir paleograf, aleti kutusunda aşk kemancısı,* kız kardeşi ve altı kızıyla bir popüler parodi yazarı, daha da popüler bir Eski El Yazmaları ve Karşılaştırmalı Yumurta Biçimleri Profesörü, berbat içkici şebek, gevşek uçkuruna hâkim olamayan anadil konuşuru, prostatlı aritmoman, Moskova'daki Yedek Birlikleri'nden henüz dönmüş bir komünist dekoratör, bir tüccar, iki ağırbaşlı Yahudi, yıldızı parlayan bir fahişe, yanlarında kendilerine uygun üç kadınla birlikte üç şair daha, muhalif âşık, kaçınılmaz Basın temsilcisi, Grafton Caddesi forvetleri ve Jem Higgins hep birlikte geldiler. Konuklar içeri girdikleri anda, oğ– nedeniyle, eğer bunu da becerebiliyorsa tabii, karısına refakat edemeyen Kont'un yokluğunda yalnız bir kuşa dönen Parabimbi tarafından Frica edasıyla buyur edildiler, bu durum nedeniyle daha sonra yaşlı cadı tarafından kendisine özenle teşekkür edildi.

"Denetlemekten başka bir şey yapmadım," dedi Kontes.

Çay fincanı tabağını komünyon davetiyesi gibi çenesinin altına dayamıştı. Fincanı usulca yerine koydu.

---

* Viola d'amore: Barok döneme ait 6-7 yaylı kemana benzeyen bir enstrüman. (ç.n.)

"Mükemmel," dedi "en mükemmel çay bu çay."

Madam Frica dişlek bir gülümseyişle "Çok memnun oldum," dedi "çok memnun oldum."

Eski El Yazmaları ve Karşılaştırmalı Yumurta Biçimleri Profesörü ortalıkta görünmüyordu. Fakat şimdi bunun bir önemi yoktu, bu onun işi değildi, bu iş için para almıyordu. Onun işi duyulmaktı. Uzaklardan bile net bir biçimde duyulurdu sesi.

"Ölümsüz Byron," diye gürledi "ölümsüz hüznüne bir kahramanın ölümüyle son verebileceği uzak kıyıların arayışı içinde uzaklara yelken açarak Ravenna'yı terk etmek üzereyken..."

"Ravenna!" diye haykırdı Kontes, anılar görgülü yüreğini cız ettirmişti "Birinin Ravenna dediğini duyar gibiyim!"

"İzin verin," dedi yıldızı parlayan fahişe "bir sandviç alayım. Yumurta, domates, salatalık."

"Biliyor muydun," diye gaf yaptı Hukukçu "İsveçlilerin en az yetmiş çeşit tereyağlı ekmeği olduğunu?"

Aritmomanın sesi duyuldu.

"Yay," dedi, sözcüklerinin büyük yalınlığında etrafa doğru eğilerek "kirişinden uzundur."

"Madam, Ravenna'yı bilir misiniz?" dedi paleograf.

"Ravenna'yı bilir miyim!" diye haykırdı Parabimbi. "Tabii ki Ravenna'yı bilirim. Şirin ve soylu bir kenttir."

"Tabii ki bilirsiniz," dedi Hukukçu. "Dante orada ölmüştü, değil mi?"

"Kuşkusuz," dedi Parabimbi "orada öldü."

"Mezarının," dedi paleograf "Piazza Byron'da olduğunu da biliyorsunuzdur mutlaka. Mezar taşına epik dizeler yazmıştım."

"Bunu da bilirsiniz kuşkusuz," dedi Hukukçu "Belisarius'un komutasında..."

"Tatlım," dedi Parabimbi yaşlı cadıya "ne güzel geçiyor! Ne kadar güzel bir parti ve herkes ne kadar rahat görünüyor. İtiraf ediyorum," diye itiraf etti "insanları rahat ettirme becerin nedeniyle seni kıskanıyorum."

Yaşlı cadı böyle bir yeteneği olduğunu kabul etmemiş gibi

göründü. Caleken'in partisiydi gerçekten de. Her şeyi ayarlayan Caleken'di gerçekten de. Kendisi düzenlemelerle hemen hiç uğraşmamıştı. Orada öylece oturmuştu, mor ve yorgun. O yalnızca yorgun ve yaşlı bir Tanrıça'ydı.

"Bana göre," diye küstahça gürledi yumurta biçimcisi "insan düşüncesinin en büyük zaferi Uranüs'ün gözlenen yörüngesinden hareket ederek Neptün'ü hesaplamaktır."

"Ve sizinki," dedi K.A. "Altın bir elma ile gümüş bir resimdi, eğer isterseniz."

Parabimbi kaskatı kesildi.

"O da kim?" dedi "Ne diyor?"

Toplantıya korkunç bir sessizlik çöktü. Şebek, komünist dekoratöre tokat atmıştı.

Mr. Higgins'in yardımıyla Frica bir kez daha olay yerinde belirdi.

"Gidin buradan," dedi şebeğe "olayın kapanmasını istiyorum."

Mr. Higgins ona yolu gösterdi. Frica şimdi dekoratöre yönelmişti. "Bana ait bir partide hiçbir türde politik tartışmaya izin veremem."

"Bana aşağılık Bolşi diyor," diye itiraz etti dekoratör "kendisi de sözüm ona emekçiymiş."

"Yeter artık," dedi Frica "yeter artık."

İsteğinde çok kararlıydı. "Sizden rica ediyorum," dedi ve hemen sunağa yöneldi.

"Dediğini duydunuz," dedi Galli.

"Yeter artık," dedi anadil konuşuru.

"Size yalvarıyorum," dedi Kutup Ayısı.

Fakat şimdi arzuların gözü pek kızı Alba geliyordu, şimdi artık bu tür olaylar söz konusu olmamalıydı. Tam ortamın sessizleştiği anda içeri girdi, yaşlı cadıya saygılarını sunmak üzere ifadesiz bir şekilde ilerledi, ardından sesler yükseldi. Kendini Parabimbi'ye takdim etmek zahmetine katlandıktan sonra daha fazla tantana yapmadan platforma çıktı ve orada, içkilerin önün-

de, yanında yardımcıları, sessiz ve sakin, cazibesinin ağlarını fırlattı.

Yıldızı parlamakta olan fahişe, Alba'nın davranışlarını dikkatle izledi. Parodi yazarının kızları da tüm ilgilerini hemen buraya yönelttiler, bu konuda hiçbir bilgileri olmadığı için meraklanmışlardı. Girdikleri bazı çevrelerde ondan çok söz ediliyordu. Ama duyduklarının ne kadarı doğruydu ne kadarı dedikodu pek bilecek konumda değillerdi. Yine de, ne pahasına olursa olsun, durum şöyle gözüküyordu...

Galli, anadil konuşuru olan iradesiz, gazeteci ve aşk kemancısı sanki sihirli bir şekilde bir araya gelmişlerdi.

"Peki?" diyerek konuya girdi gazeteci.

"Gaaa-yet iyi," dedi Galli.

"Neee-fisss," dedi aşk kemancısı.

Anadil konuşuru olacak iradesiz hiç ağzını açmadı.

"Peki?"diye yineledi gazeteci "Larry?"

Larry sonunda gözlerini platformdan koparabildi ve ellerinin ayalarını yavaşça pantolonunun kalça kısmından yukarı çıkararak "Tannrımm!" dedi.

"Yani?" dedi gazeteci.

Larry vahşi bakışlarını yeniden platforma çevirdi.

"Sen bilemezsin," dedi sonunda "yapıyor mu?"

"Hepsi yapar," dedi aşk kemancısı.

"Bal gibi yaparlar," dedi Galli.

"Öğrenmek istediğim şey şu," dedi Öğrenci "aslında hepimizin öğrenmek istediği şey şu ki..."

"Bazıları çekinirler," dedi gazeteci "burada dostumuz haklı, utangaçlıktan seks düşkünlüğüne. Çok yazık, ama böyle."

Kutup Ayısı ve Mr. Higgins iki ayrı noktadan platforma yaklaştı.

"Sevgilim, solgun görünüyorsun," dedi Frica "ve de hasta."

Alba kocaman kafasını sofradan kaldırdı ve uzunca bir süre Frica'ya baktı.

"Solgun," diye tekrarladı "ve hasta. O zaman bunlardan uzak dur."

"Uzak dur mu," diye tekrarladı Frica "kimlerden uzak durayım?"

"Kim var burada?"

"Chas, Jem, Kutup Ayısı..."

Frica onu sakinleştirmeye çalıştı. Alba'yla ilgili bu tür hikâyeler hep ortada dolaşırdı. Her zaman olay çıkarmasından korkulurdu. Hileler, dönüşler ve oyunlar Frica için tıpkı yemek, içmek gibiydi. Kendi düşüncesine göre bir parti hileler, dönüşler ve oyunlar başlayana kadar parti sayılmazdı. Rezaletler insanları korkutup kaçırma dışında sadece olayları engellemeye yararlardı. Böyle olaylardan birinde, Chas ya da hevesli bir şair ya da müzisyen, her şey gayet iyi giderken, küçücük bir olayla pekâlâ rezaletin nahoşluğundan ürkerek kaçıp gidebilirdi.

"Hepimiz," dedi Alba "şu dünyadan çatlakların arasından geçen güneş ışınları gibi geçip gidiyoruz."

"Kutup Ayısı," dedi Frica, iyice paniklemiş bir durumda "sen biliyorsun ve kuşkusuz Jem de, bildiğinizi biliyorum. Bir fincan bir şeyler iç tatlım, iyi gelir."

Fakat K.A. ve Jem platformun üzerindeydiler. Alba'nın etrafını çevirdiler.

"Tamam," dedi Alba "ama sert olsun."

Puff! Frica anlatılamayacak kadar rahatlamıştı.

Dokuz buçuk. Konuklar, önde yıldızı parlayan fahişe ve zampara evin içine dağılmaya başladılar. Frica izin vermişti. Yarım saat içinde bütün köşelere uğrayacak ve partinin uygun şekilde başlaması için hepsini toparlayacaktı. Chas eski Fransızca bir parça söylemeğe söz vermemiş miydi? Holde kutusunun içinde duran aşk kemnını da görmüştü. Biraz müzik de dinleyebileceklerdi demek ki.

***

Dokuz-buçuk. Belacqua, Lincoln Meydanı'nda çiseleyen yağmurun altında duruyor, gideceği yönü saptamaya çalışıyordu.

Bir şişe de içki satın almıştı. Kararsız bir şekilde Diş Hastanesi'ne yöneldi. Hastanenin kırmızı renginden nefret ediyordu. Aniden sırılsıklam olduğunun farkına vardı. Kolej duvarının üstündeki küçük kapıya dayandı ve J. M. & O'B.'nin saatine baktı. Epik bir liū olarak sahip olması gereken sorumlulukların bilincine varsaydı, şimdi bize tam yerinde yapılmış incelikten yoksun bir tefekkür sunabilirdi. Oysa çok sorumsuz, bunu yapmayacak. Saatin ona çeyrek kalayı gösterdiğinin ayırdına varınca umutsuzluğa kapıldı, çünkü Belacqua bırakın yürümeyi ayakta durmayı dahi beceremiyordu. Üstelik yağmur da yağıyordu. Ellerini kaldırıp yüzüne yaklaştırdı, o kadar yaklaştırdı ki karanlıkta bile el çizgilerini seçebilecek duruma geldi. Sonra onları gözlerine bastırdı iyice, parmaklarının arkalarıyla göz çukurlarını acımasızca itti ve kendini olduğu gibi yere bıraktı, kapıya dayanarak çöktü, pencerenin denizliği ensesine girdi. Bütün her şeyin arasında bir de üstelik sersemlemişti, çarpmanın tesiriyle her daim yakasının üzerinde taşıdığı minik çıbandan yayılan küçük kırbaç darbelerinin sızısını duyumsadı. Başını taş denizliğe kuvvetle bastırarak duvara dayandı ve öylece kaldı.

Birinin ellerini sert bir şekilde gözlerinden çekiştirmesiyle kendine geldi. Gözlerini açtı, karşısında kıpkırmızı düşmanca bakan bir yüz duruyordu. Tüylü bir yaratığın suratıydı bu, hiç hareket etmiyordu. Sonra kıpırdadı, kasılmıştı. Bu, diye düşündü, konuşan birinin suratı olmalı. Öyleydi de. Bu ona hakaret etmekte olan bir Nöbetçi'nin suratıydı. Belacqua gözlerini yumdu, bunu görmemenin tek yolu buydu. Kaldırımın üzerine uzanmak için büyük bir arzu duydu. Hastaydı, çok hastaydı ama ses çıkarmadan buna katlanıyordu; özellikle de Nöbetçi'nin botlarının ve pantolonunun üzerine uzanmak istiyordu. Nöbetçi hızla göğsüne tekme attı, Belacqua bütün ağırlığıyla kusmuklarının üzerine düştü. Kendini çok güçsüz hissetmesine karşın hiçbir yeri acımıyordu. Tam tersine kendini sakin, aklı başında, iyileşmiş ve bir an önce yoluna gitmeye hazır hissediyordu. Saat onu geçmiş olmalıydı. Nöbetçi'ye karşı hiçbir kin beslemiyordu ve şim-

di artık ne söylediğini de net olarak işitebiliyordu. Kusmuğunun içinde adamın önünde diz çöktü. Nöbetçi'nin görevinin bu boş zaman etkinliği içinde kendisine söylenen her sözcüğü duydu ve hiçbir kötü düşünceye kapılmadan bunlara katlandı. Uzanarak Nöbetçi'nin paltosuna tutundu, kendini çekerek ayağa kalktı. Ayaklarının üzerinde doğru dürüst durmayı becerebildiğinde az önce olan bitenler için sunduğu özrü sertçe reddedildi. Adını ve adresini, nereden geldiğini ve nereye gittiğini ve nedenini, mesleğini ve o sırada hangi işle ve neden meşgul olduğunu tek tek açıkladı. Nöbetçi'nin onu karakola götürmek istemesi nedeniyle üzgündü, fakat Nöbetçi'ye konumu nedeniyle hak da veriyordu.

"Botlarımı temizle," dedi Nöbetçi.

Belacqua çok sevindi. *Twilight Herald*'dan iki kocaman sayfa kopardı, eğildi, adamın botlarıyla paçalarını elinden geldiğince temizledi. Sonra kirlenmiş gazete parçaları elinde ayağa kalktı ve onu evine nasıl ulaştıracağı konusunda ne yapacağını bilemeyen Nöbetçi'ye utanarak baktı.

"Bu üzücü olayı," dedi Belacqua "hoş görmenin bir yolunu bulacağınızdan hiç kuşkum yok."

Nöbetçi hiç yanıt vermedi. Belacqua sağ elini paltosuna silerek Nöbetçi'ye uzattı. Nöbetçi tükürdü. Belacqua içinden gelen omuz silkme isteğini bastırarak çekingen bir şekilde uzaklaştı.

"Orada bekle," dedi Nöbetçi.

Belacqua durdu ve bekledi.

"Şimdi yürü," dedi Nöbetçi.

Belacqua yürüyerek uzaklaştı, temizlik için kullandığı gazete parçalarını sıkı sıkı elinde tutuyordu. Kildare Caddesi'nin köşesini salimen döner dönmez onları elinden bıraktı. Bir iki adım ilerledikten sonra durdu, döndü ve aceleyle gazete parçalarının kaldırımda kıpırdandıkları yere doğru yürüdü. Onları yerden aldı ve bir bodrum girişine attı. Şimdi kendini inanılmaz derecede hafif, canlı ve mutlu hissediyordu. Çiseleyen yağmurun altında seçtiği yönde azametle ilerledi, bir taraftan da dallı budaklı, fistolu sözcükler yaratıyordu kafasında. Birdenbire kafasına dank etti
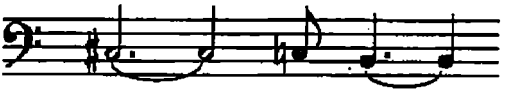
ve bunu düşünürken çok keyiflendi, içkinin verdiği bulanık mutluluktan düşüş, o mutluluğa yeniden yükselişle en uygun noktada kesişmiş olmalıydı. Başına gelmiş olan şey kesinlikle buydu. Bazen içki grafiğinin çizgisi tıpkı sekiz rakamı gibi kendi üzerinde dönerdi ve bir yolda giderken aradığın şeyi bulursan gelirken de bulurdun. İçkinin ifadesinin kıçsız sekiziydi bu. Başladığın noktayla aynı yerde bitirmesen de aşağı inerken mutlaka yukarı çıkan kendinle karşılaşırdın. Bazen, şimdiki gibi mutlu olur, bazen de üzgün bir şekilde yeni evine doğru hızlanırdın.

Birdenbire yağmurun içinde yürümek yetmemeye başladı, soğukta ve nemde iyice sarınmış halde düzgün adım yürümek zaten pek akıllılık değildi. Baggot Caddesi Köprüsü'nün en üst noktasında durdu, ceketini ve şapkasını çıkarıp korkuluğun üzerine koydu ve yanlarına oturdu. Nöbetçiyi tümüyle unutmuştu. Oturduğu yerde öne doğru eğildi ve dizi kulağının yanına, topuğu korkuluğun üstüne gelecek şekilde bacağını kıvırdı, sonra ayakkabısını çıkardı, onu da paltosuyla şapkasının yanına bıraktı. Daha sonra bacağını yere indirdi ve diğer bacağıyla da aynı şeyi yaptı. Sert esen kuzeybatı rüzgarından tam faydalanabilmek için, buz kesmiş ıslak poposunun üzerinde bedenini döndürdü. Şimdi bacakları kanalın üzerinde sallanıp duruyordu ve Leeson Caddesi Köprüsü'nün uzak tümseği üzerinden tramvayların hıçkırarak geçtiğini görebiliyordu. Bulanık bir gecede uzak ışıklar, nasıl da hoşuna gidiyorlar, rezil reformcu-Protestan! diye düşündü. Çok üşümüştü. Ceketini ve kemerini de çıkararak korkuluğun üzerindeki diğer eşyalarının yanına koydu. Eski pis pantolonunun düğmelerini açtı ve içine sokmuş olduğu Alman malı gömleğini çekip çıkardı. Sonra gömleğinin etekleriyle kazağının kenarlarını tutarak onları saat yönünde bir hareketle bedeninden sıyırdı ve toplayıp göğsünün üzerinde bıraktı. Tümüyle çıkarmak için zaman harcamaya değmezdi ve ayrıca harekâtı güçleştirecek yaka, yaka düğmeleri, kravat ve kol düğmeleri vardı. Yağmur göğsüne ve karnına çarparak aşağı iniyordu. Tahmininden güzeldi ama çok soğuktu. Şimdi zalim fırtına mermer avuçlarla çıplak bağrını

belli belirsiz döverken birden kendine hak vermekten vazgeçti, kendini zavallı hissetti, yapmış olduğu şey için pişmandı şimdi. Hatalıydı, bunun farkına vardı, yürekten pişmandı. Yine de nasıl rahatlatılabileceğini bilemeden, çoraplı ayaklarının topuklarıyla taşların üzerinde sinirli bir şekilde tempo tutarak oturmaya devam etti. Aniden satın almış olduğu şişenin düşüncesi sıkıntısını bir işaret ateşi gibi deldi geçti. Şişe hâlâ yerinde, ceketinin göğüs cebindeydi. Elindeki Paris torbasıyla kendini olabildiğince kuruladı ve giysilerini düzeltti. Biraz düzene girip de ceketine yeniden iyice sarındıktan ve ayakkabılarını ayağına geçirdikten sonra, ama kesinlikle daha önce değil, şişeden sıkı bir yudum çekti. Bu ona çok iyi geldi. Aldığı yudum damarlarının içine ılık bir alev akıttı. Aynı şeyi bir kez daha tekrarladı ve kendini daha iyi hissetti. Canlandı, hızlı adımlarla su birikintilerinin içinde ayak seslerini bırakarak, caddenin aşağılarına doğru yürümeye başladı, azmetmişti, Frica'nın evine kadar hiç durmadan koşacaktı. Yağmur dinmişti, kendinde görünüşüyle ilgili kötü bir yoruma yol açabilecek hiçbir kusur bulamadı. Dirseklerini ileri geri sallayarak koştu. Eve yüz metre kadar yaklaştığında durdu ve kendini sakinleştirmek üzere, maraz ve ağız için bir sigara yaktı.

Neden Smeraldina-Rima tam da o anda onun önünde (ondan önce) üstelik de sitem edermiş gibi kalkmaya niyet etmişti, üstelik de minik başı öne eğik, kolları sarkık, uzun ve iri bedeni sakindi? Çözemediği şey buydu işte. Sonra aklına Silvester felaketini getirdi: daha en başta, evde, mum ışığı altında, Mami'nin korkunç müziğiyle ve müziğin şarabıyla, Ren şarabıyla sessiz sedasız tembellik etmelerini isteyerek kızı nasıl rencide ettiğini ve hangi açıdan bakılırsa bakılsın pek tuhaf görünen bu davranıştan sonra planör şampiyonuyla nasıl sarmaş dolaş ve öfke içinde kasıla kasıla uzaklaştığını ve kızı Belshazzar'la portreci Herr Ekşisurat'ın azgın isteklerine teslim ettikten sonra köprüden nasıl atladığını -şimdi Seine'de intihar ettiğini söylemenin zamanı geldi artık, kıyıdan atlamamıştı çünkü asla kıyıdan atlayarak intihar edilmezdi—ve yaşamak için fazla modern olduğu dikkate

alındığında Cennet-i Âlâ'yı Mandarin'le birlikte nasıl aradığını ve sonra kötü şöhretli bir evde nasıl bulup kaybettiğini anımsadı.

Bu cümleyle birlikte ud, Bonn Kuğusu tarafından hiçbir zaman arzu edilmeyen bir derecede nicelenip uzatılarak tizleşti, kafasının içinde iniltilerle çınladı ve Belacqua deli gibi Frica'nın ziline bastı.

Aklı son saatin cilvelerinde, anımsamak için kendini aşırı biçimde zorlamış ve onu bekleyen sıkıntılı şeyleri düşünecek hiç zamanı olmamıştı. Alba'nın en kırmızı giysisi bile –ve de Venerilla'nın nitelikli ifadesiyle *Tanrı'nın yardımıyla iliklenen*, onu kuruntudan kurtarabilecek durumda değildi– canını yakmıyordu artık. Ama şimdi, giriş holünde dururken birden durumunun vahametinin farkına vardı. Frica çenesi düşmüş bir halde, bütün konukların toplandığı mor salondan bu geç gelen konuğu karşılamak üzere çıktığında, Belacqua kadının görünüşü ve şıklığı karşısında şok geçirdi ve durgunlaştı.

"İşte buradasın," diye haykırdı "nihayet."

"Buradayım," dedi kaba bir şekilde "ve yüzüyorum."

Kadın irkildi, bir eliyle ağzını kapattı ve irileşmiş gözleriyle adama baktı. Bunca zamandır *neredeydi*? *Ne* yapmıştı? Kendini, ah mümkün olabilir miydi, suda boğmaya mı çalışmıştı?

Bu arada tabii ki, kadının önünde dururken üzerinden damlayan sular ayakucunda küçücük bir göl oluşturdu. Kadının burun delikleri nasıl da genişleyiverdi!

"Bu ıslak şeyleri hemen çıkarmalısınız," dedi kadın "hemen şu anda. Şeyinize... içinize kadar ıslanmışsınız." Frica sözcükleri boş yere kullanmazdı. İçine kadar dediyse içine kadardı. "Her şey, üzerinizde hiçbir şey kalmadan," dedi keyifle adamı izleyerek "hemen şu anda çıkarılacak."

Kadının yüzündeki asabiyetten ve de özellikle, titreşen burnuna doğru ördek ya da kobra alayıyla tüyleri diken diken ederek yukarı kıvrılan dudak detayından, onun normalden çok daha fazla heyecanlı olduğunu düşündü Belacqua. Bunu da, kendini hemen ve üzerinde hiçbir şey kalmayıncaya kadar soyma niyetine bağladı. Tümüyle kusurlu da değildi. Büyük cesaret ve akıl gerektiren bir durum ahmakça kafa karışıklığının peşini bırakmamıştı. Burada gerçekten de beklenmeyen bir heyecan söz konusuydu! Bir saniye sonra kadın hoplayıp zıplamaya başlayacaktı. Belacqua zamanı gelince önlem almak zorunda kalacağını düşündü.

"Hayır," dedi sakince "bana bir havlu verebilirseniz eğer..."

"Bir havlu!" Alay o kadar ani gelmişti ki kadın Belacqua'nın önünde aceleyle burnunu sümkürmek zorunda kaldı.

"Suyunu kabaca alır," dedi.

Kabaca suyunu almakmış! Ne kadar saçmaydı iliklerine kadar ıslanmışken kabaca su almaktan söz etmek.

"Her yerin ıslanmış, iliklerine kadar ıslaksın!" diye bağırdı.

"Hayır," dedi "eğer bana bir havlu verebilirseniz..."

Kadın ciddi olarak kırılmıştı şimdi, fakat farkına vardı ki erkek onun ellerinden ancak bir havlunun sağlayacağı konfordan başka bir şeyi kabul etmeyecekti. Ayrıca içeride onu bekliyorlardı, salonda yokluğu hissedilmeye başlanmıştı. Bu nedenle koştu ve elinde bir havluyla hemen geri döndü.

"Kesinlikle!" dedi ve konuklarının yanına gitmek üzere Belacqua'yı bıraktı.

Chas kısık sesle Shetlandlı Güzel ile sohbet etmekte ve sahneye davet edilmeyi beklemekteydi. Bu, Chas'ın o saygın ezberini, aniden aklını kaçırmış gibi, şu insafsız dörtlükle bitirdiği o meşhur fırsattı:

Toutes êtes, serez ou fûtes,
De fait ou de volonté, putes,
Et qui bien vous chercheroit
Toutes putes vous trouveroit.*

* "Hepiniz fiilen ya da kasten / Orospusunuz, olacaksınız ya da idiniz / Her kim sizi ararsa Karşısında bir orospu bulacak." (Jean de Moung, *Roman de la Rose*, Gülün Romansı)

Belacqua'yı kurtarmak amacıyla terk etmek zorunda kaldığımız Alba, tipik tez canlılığıyla karar verdi ve Jem Higgins ile Kutup Ayısı'nı kovarak savaşa başladı, bunu ifade edecek başka bir sıfat bulamıyoruz. Bundan sonra Alba, kart zampara ve yıldızı parlayan fahişenin öncülüğünde bodrumdan çatı arasına kadar vahşi bir ateş gibi her yeri sararak yayılan gizli kapaklı şeytanca öp-beni-sev-beni işlerine hiç bulaşmadan, normal şartlarda o sefil sarılma-koklaşmalara katılmış olmaları beklenen, fakat şimdi özellikle kırmızı kostümünün içinde tedbirli ve görgülü duran şu küçük solgun kadınla ne yapabileceklerini görmek için orada kalmaya devam eden şu iki erkeği büyülemek üzere tek başına ve kendi sessiz yöntemiyle usulca ilerledi. Parodi yazarı apaçık çok etkilemişti. Kadın, o akşam kendi çapında gerçekten önemli bir güçtü.

Belacqua'dan kendi kaçamak ve dolambaçlı yöntemleriyle hoşlanıyordu hoşlanmasına ama onu özleyeceğini ya da onu düşüneceğini daha önce hiç aklından geçirmemişti, gözlüklerinin arkasından ona dikilmiş gözleri ve ince beğenisiyle eğlencesine renk katacak farklı bir izleyiciydi onun için Belacqua. Amansız Frica'nın sefil zevkleri için peşinden koşturduğu pek çok erkeğin arasından kendisine ağırbaşlı Yahudilerden birini –gözlerinin beyazları safra rengindeydi– bir de ticaretle uğraşan prensi seçmişti. Sonra Jem'in onu arabasıyla evine bırakabileceğini düşündü. Yahudi'yle sohbet etmeğe başladı, fakat çok tatsız tuzsuz bir konuşma oldu, çünkü pek isteksizdi, bu nedenle de reddedildi. Kibarca reddedildi. Bu hiç beklemediği bir aksilikti. Güç bela toparlandı, tam da bu ilginç vicdansızı etkilemek amacıyla cazibesini daha etkili biçimde kullanmak için kafasından binbir çeşit düşünce geçirdiği sırada, bir taraftan da kafasının içinde sürekli olarak ellerini ovuşturmaktaydı, Belacqua tarafından uğratıldığı düş kırıklığı nedeniyle hâlâ içi yanan Frica zehir saçan sesiyle herkesin çok iyi tanıdığı ve aslında tanıtılmaya gereksinmesi dahi olmayan genç ve yetenekli bir Parislinin, Monsieur Jean du Chas'ın büyük incelik göstererek baloyu renklendirmeye

razı olduğunu herkese ilan etti. Alba, Chas okumasını yukarıda alıntıladığımız utanmaz özdeyişle bitirip kürsüden inerken kopan alkışlara Frica'nın münasebetsizlikleriyle şaşkına dönmüş olan Parabimbi ve paleografın iyi kötü hiçbir biçimde katılmayışına tanık olduğunda duyduğu sevinci dizginlemek için en küçük bir çaba dahi göstermedi; tam orada ve o anda Chas gözlerinin önünde lime lime edilseydi eğer bu duruma çok sevinirdi ve hiç kuşkusuz Kutup Ayısı da bu sevincinde ona eşlik ederdi. *Je hais les tours de Saint-Sulpice* [*Saint-Sulpice'in kulelerinden nefret ederim*] Alba'yı bu koşullarda daha çok eğlendirirdi, ama daha düzgün bir ortamda bunu da diğeri kadar bayağı bulurdu.

Belacqua kapıda göründüğü anda salon aşağı yukarı bu durumdaydı.

Onu giriş holünde birdenbire aklına düşen minik basit bir konuya ciddi biçimde canı sıkılarak kapı ağzında dikilmiş, gözlüklerini avuçlamış (utangaç görünmesi söz konusu olduğunda asla ihmal etmediği uyarıcı bir önlemdi bu), ıslak ve çamurlu bir halde, birinin ona oturacak bir yer göstermesini öylece durmuş beklerken gören Alba bu kadar etkileyici tuhaflıkta birine daha önce neredeyse hiç rastlamamış olduğunu düşündü ve küçücük bir şeytanın aşağılık küstahlığında ve tanrısallaşma çabasında, diye aklından geçirdi.

"Şey gibi," dedi K.A.'ya "bir köpeğin tutup getirebileceği cinsten bir şey gibi."

K.A. abartıyı artırdı.

"Şey gibi," dedi, "biraz durup düşünse, getiremeyeceği bir şey gibi."

Bu sarhoş esprisine sanki kendine aitmiş gibi hırıldayarak güldü sonra. Alba kontrol edemediği bir merhamet duygusuyla yerinden kalkmaya yeltendi.

"Nino," diye seslendi teklifsizce ve hiç çekinmeden.

Çağrı, Belacqua'da çölde bir bardak suyun yapacağı etkiyi yarattı. Sendeleyerek sese doğru ilerledi.

"Yana kayın," dedi Alba "ve yer açın."

Yan yana oturanların hepsi biraz kaymak zorunda kaldılar.

"Nino," dedi tekrar, eliyle boşalan yere vurarak, "buraya gel."

Belacqua hızla onun yanındaki sandalyeye çöktü. İşte artık yan yanalar. Alba elini Belacqua'nın gömleğinin koluna koydu. Adam hiç ona bakmadan oturuyordu, başı öne eğikti, belli etmeden eski, pis pantolonunu çekiştiriyordu. Alba onu sarsınca başını kaldırdı ve ona baktı, kadın hayretler içinde onun ağladığını gördü.

"İçmişsin," dedi.

Parabimbi paleografa doğru uzandı, aynı zamanda da boynunu kaldırdı.

"Ne oluyor?" diye sordu hiçbir şey yokmuş gibi. "Neler olup bitiyor orada? O da kim? Sevgili mi bunlar?"

Küstah merakında yalnız değildi.

"Kim bu genç adam?" dedi parodi yazarı. "Sizce kim olabilir?" dedi kitap kurdu viskiden kalınlaşmış sesiyle.

"Şaşırdım," dedi bir ses "gerçekten de Sheffield'in Roma'dan daha dağlık olduğunu öğrenince çok şaşırdım."

Belacqua, Kutup Ayısı'nın içten selamını almak için büyük çaba harcadı ama beceremedi. Yere inip başını Alba'nın hafif kırmızı kalçasına dayamak için içinde kocaman bir istek duydu.

"İki uçlu, tek-tanrılı kurgu," dedi profesör "saf mantığın zorlanmış kalıbından çıkan İsa ve Platon gibi sofistler tarafından bozulmuştur."

Of, bunları kim susturacaktı sonunda? Kim bunların dudaklarını konuşmasınlar diye sünnet edecekti, sonunda?

Frica platformu adımlamak konusunda her daim ısrarcıydı.

"Maestro Gormely," dedi "çalacak şimdi."

Maestro Gormerly, Scarletti'nin Capriccio'sunu eşlik edilmeden aşk kemanıyla katletti. Pek başarılı değildi, denebilirdi.

"Platon!" diye alayla seslendi K.A. "Platon isminin söylendiğini mi duyuyorum? Şu pis küçük Islahevi terbiyecisi!" Bu ağır darbe konuşmayı noktaladı diye düşünebilirsiniz, tabii eğer isterseniz.

"Bay Larry O'Murcahaodha," dedi Frica "şimdi bizim için şarkı söyleyecek."

Bay Larry O'Murcahaodha ana-dilinin elverdiğinden daha fazla bemolleşerek söylemek için kendini parçaladı.

"Dayanamıyorum," dedi Belacqua "dayanamıyorum."

Frica, Şair'in imdadına yetişti ve orada bulunanlara bunun çok seçkin bir parça olduğunu söyledi:

"Bu parça," yalanı hazırlamak için durakladı "yanılmıyorsam, onun son bestelerinden biri."

"Potasyum nitratlı sirke," diye homurdandı.

"Sakın deneme," dedi Alba zoraki bir içtenlikle çünkü Belacqua'nın görünüşünü hiç beğenmemişti "şu örtüyü üzerime sarmadan Mrs. Gummidge'i ikna etmeye sakın kalkışma."

Oysa Belacqua'nın ne Mrs Gummidge'i ikna etmek ne de örtü ya da başka bir şeyi Alba'nın ya da başka bir kimsenin üzerine koymak gibi bir isteği vardı. Sıkıntısı çok derindi, çok gerçekti. Ve sahipsizlik duygusu içinde iki şeye korkunç gereksinme duyuyordu: sessizce geriye parkeye doğru kayarak ensesini Alba'nın kalçasına yaslamak ve savunmaya geçmiş olan zihniyle kulaklarını yakalamış olduğu aç kurttan kurtulmak istiyordu. Kutup Ayısı'na doğru eğildi.

"Merak ediyorum," dedi "acaba..."

"Lotus," diye bağırdı kitap kurdu, en arka sıradan.

K.A. hafifçe sarardı, istediği kadar sararsın.

"Bırakın da adam dizelerini okusun," diye tısladı "hele bir bıraksanız."

"Lanet olsun," dedi Belacqua, yüksek sesle umutsuzca. Bunu anlayacaktı. Yerine geri çöktü. Cennet'te tanrı yoktu.

"Ne oldu?" diye fısıldadı Alba.

Yemyeşil olmuştu, beceriksizce elini salladı.

"Lanet olsun," dedi Alba "ne oldu?"

"Bırakın da adam dizelerini okusun," diye geveledi "neden adamın dizelerini okumasına izin vermiyorsunuz?"

Mor salonun tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir alkış koptu, nihayet dizelerini okuyabilmiş olmalıydı.

"Şimdi," dedi Alba.

Bir anlık duraksamadan sonra o saçmasapan ikilemini şöyle açıkladı:

"Umarsızlık içinde eski bir üzüntümü anımsadığımda, zihnimde umarsızlık, belleğimde üzüntü vardır. Zihin, içinde taşıdığı üzüntü konusunda, umarsızdır; oysa bellek içinde taşıdığı üzüntüyle üzgün değildir."

"Baştan al," dedi Alba.

"Umarsızlıkla geçmiş bir üzüntümü anımsadığımda, aklımın içinde umarsızlık, belleğimde üzüntü vardır. Akıl, içindeki umarsızlık nedeniyle umarsız olur; bununla birlikte..."

"Yeter," dedi Alba.

Sabah kuşları harekete geçmişlerdi bile. Alba'nın bir fikri vardı.

"Beni eve götürür müsün?" dedi.

"Evin var mı," dedi Belacqua "çünkü benim yok."

Alba Belacqua'nın elini kendi elinin içine aldı.

"Götürecek misin?" diye tekrarladı.

"Bilmek istediğim şu," dedi Öğrenci.

"Anladım," dedi Hukukçu hoş bir biçimde Chas'a "gazetelere göre şu denizciler Eiffel Kulesi'ni boyamak için en az kırk ton sarı boya kullanacaklar."

Frica hainleri soğuk bir biçimde uğurladı. Ona göre bunlar, hainlerden ne daha iyi ne de daha kötüydüler. Yeniden platforma çıkmaya niyetlenmişti.

"Çabuk," dedi Belacqua "onlar başlamadan önce."

Ayağa kalktı ve kendini sıradan kurtardı. Geriye çekilerek kızın geçmesi için bekledi, sonra işkence-odasının kapısından çıkıp hole kadar onu izledi. Frica arkalarından koşturdu. Her halinden asabiyet akıyordu. Belacqua sokak kapısını açtı ve kapının yanında durdu. Alba'nın kibarlık yapmaya niyeti olduğunu görünce, kulakları duymayanların bile duyabileceği kadar –bunu daha sonra öğrenmişti– yüksek ve çirkin bir sesle (korkmamıştı) şöyle dedi:

"Tanrı aşkına, lütfen çıkar mısın buradan?"

Bir taksinin içinde sessizce Alba'nın evine doğru uzaklaştılar. Je t'adore à l'égal... [Seni bir o kadar seviyorum...]

"Parayı ödeyebilir misin?" dedi Belacqua vardıklarında. "Çünkü son paramı da içkiye harcadım."

Çantasından çıkardığı parayı Belacqua'ya uzattı, o da parayı adama verdi. Bahçe kapısının önündeki asfaltta yan yana duruyorlardı şimdi. Yağmur dinmişti.

"Peki," dedi, en fazla namuslu bir öpücük bırakacaktı kızın eline ve sonra mahvolmuş ayaklarıyla yine yola koyulacaktı ve hepsi bu kadarla kalacaktı. Fakat Alba elini öptürmeden çekildi ve kapının mandalını açtı.

Tire la chevilette, la bobinette cherra.*

"Hadi gel içeri," dedi "içki de var ateş de."

İçeri girdi. Kız iki bardağı dolduracak, ateşi canlandıracak ve bir sandalyeye oturacaktı, o ise yere çökecekti arkasını kıza dönerek.

Grock'un Sesi...

* "Takozu çek, mandal düşer." Kırmızı Başlıklı Kız masalında kurdun kıza kapıyı nasıl açacağını söylediği kalıp. (ç.n.)

VE

Yağmur yeniden yağmaya başlamıştı ve sabaha kadar aralıksız bütün gece yağmaya devam edecekti. Böyle zamanlarda gündüzün yorgun bir görünüşe sahip olmasından korkulurdu ve uykusundan uyandırılan gökyüzü, gün ışığını asık bir suratla kabul etmek niyetinde olurdu. Mevsimine uygun hava durumunun standartlardan çok istisnaları yaşadığı Dublin için bile, Noel çok yağmurlu geçiyordu. Belacqua'nın birkaç hafta sonra Aralık ayında düşen yağış miktarını aktarma fırsatı bulduğu bir Leipzig fahişesi şöyle bir çığlık atmıştı:

"Himmisacrakrüzidirkenjesusmariaundjosefunfblütigeskreuz!"

Hepsi tek bir sözcüğün içinde. İnsanların zaman zaman sözcüklere döktükleri şeyler, hepsi bir arada.

Fakat bizim buralarda her zaman olduğu gibi, rüzgar gece yarısından sonra şiddetini yitirdi, bu kent kayıtlarımızın en önemli zenginliğini oluşturan eski deniz-seyir-defterlerinde çok sık karşılaşılan ve eski zaman denizcilerinin acı bir dille Aeolus'ün* hatası olarak niteledikleri bir ihmaldi; yağmur yeknesak bir sakinlik içinde yağmasını sürdürdü. Koya, ovalara ve dağlara ve özellikle ortadaki bataklığa kasvetli bir tekdüzelik içinde yağdı durdu.

Yağmuru olmasaydı İrlanda nasıl olurdu acaba! Yağmur onun büyüsünün bir parçasıdır. İrlanda'da bir kır manzarası karşısında en açık günde bile, onu gözyaşlarından oluşan bir örtünün arkasından, dış çizgileri yumuşamış olarak görüyormuşsu-

* Eski Yunan mitolojisinde rüzgar tanrısı. (ç.n.)

nuz gibi bir izlenimine kapılırsınız ve Chas'ın isabetli ifadesiyle, bu ayrıcalık ulusal görüş saharnızın baskısı altında uçkurunu tutamayan göklerimizden başka hangi kaynağa atfedilebilir. Big Sugarloaf'un ya da Douce'un ve hatta Three Rock gibi alçak bir tümseğin üzerinden bile buna pekâlâ itiraz edilebilir, çünkü buralardan Welsh Tepeleri çoğu zaman açık ve net olarak görülebilir. Kendinizi aldatmayın. Şu gördükleriniz buluttur ya da geçmişe duyduğunuz özlem.

Belacqua nihayet dışarı çıktığında (onun geceyi orada geçirmesine izin vereceğimizi düşünmüyordunuz değil mi, böyle ümit etmiş olsanız da) ne ay görünüyordu ne de yıldızlar. Tramvay yolunun tam ortasında durdu ve bu büyüleyici manzarayı izledi. Gökyüzünde tek bir ışık bile yoktu. Gözlüklerini çıkarıp iyice temizlemesine ve gök kubbenin her santimetresini bunun çok akıllıca bir iş olmadığını düşünüp pes edene kadar araştırmasına karşın, tek bir ışık dahi görememişti (ve sonuçta bu parçada başvuracağımız onun yöntemidir, başka birininki değil). *Bazı* ışıklar olmalıydı, kuşkusuz olmalıydı, tam siyahın mümkün olmadığı çok iyi bilinirdi. Fakat şimdi böyle bir titizlikle uğraşacak durumda değildi. Gökkubbe, dedi kendi kendine, karartılmış kesinlikle, üstelik de hiçbir yanılgıya izin vermeyecek biçimde.

Cebinde hiç parası olmaması nedeniyle kent içine giden taşıma araçlarının yokluğu hiç canını sıkmadı. Daha önce yürümüştü, şimdi de yürüyebilirdi. Fakat ıslandıktan sonra kaskatı kesilen kemikleri ağrı içindeydi, yara bere içindeki ayakları çok şişti, bu yüzden ancak bir salyangoz hızıyla yürüyebiliyordu. Bir de yürürken midesinde, durumu daha da çekilmez kılan şiddetli bir sancı ortaya çıkmıştı, bu ağrı onun giderek artan bir biçimde yere eğilmesine neden oldu, Ballsbridge'e vardığında kesinlikle iki büklüm olmuş ve bir adım atacak hali kalmamıştı. Köprünün üzerinde mahsur, bir korunaktan uzaktaydı, nehir gibi akan kaldırıma çöküp oturmaktan başka seçeneği kalmamıştı. Başka ne yapabilirdi? Oysa şaşırtıcı bir yakınlıkta oturabileceği daha konforlu bir yer vardı, bu gerçekten doğruydu, ama öyle ağrılı bir

panik içerisindeydi ki bunu asla öğrenemeyecekti. Sırtını arkasındaki korkuluk duvarına dayadı ve ağrısının geçmesini bekledi. Giderek ağrı azaldı.

Kucağındaki neydi? Silkelercesine gözlüklerini çıkardı ve görmek için başını aşağı çevirdi. Bu kendi elleriydi. Kimin aklına gelirdi! Ellerini bir o tarafa çevirdi, bir bu tarafa, bir açtı, bir kapattı, üzerlerine neredeyse yapışmış olan zayıf gözlerinin merakını gidermek için onları sürekli oynatıyordu, çünkü tek tek her ayrıntıyı görmek istiyordu. Sonunda ikisini birden açtı, parmak parmağa yapışık, eller ardına kadar açık ve yukarı kaldırdı, şaşı bakan gözlerinden sadece üç santim uzaktaydılar şimdi, iğrençtiler, onların görünüşlerine duyduğu ilgi giderek azaldıkça gözlerindeki şaşılık da giderek düzeldi. Güç bela ellerini yüzüne tutmak üzereydi ki içinden bir ses, bu kez kızgından çok üzgün bir sesti, ona yoluna devam etmesini buyurdu, şimdi ağrısı da çok azalmıştı, bunu yapmaktan fazlasıyla mutluluk duyacaktı.

Sıradan Kadınlar Düşü, genç Belacqua'nın aşkları ve Avrupa seyahatleri kadar, edebiyat ve tiyatroda yeni ufuklar açan bir yazarın, Samuel Beckett'ın iç dünyasını da sergileyen otobiyografik bir eser. Yalnızca yazarın kendisini temsil eden *Belacqua* değil, daha sonraki eserlerinde boy gösterecek olan Alba ve Smeraldina gibi karakterler de Beckett okuru için tanıdık: Pek çok eserinin çıkış noktasını ve eskizlerini, Beckett'ın edebiyat dünyasında yapacaklarının izini onlar aracılığıyla sürmek mümkün.

Sıradan Kadınlar Düşü, Beckett'ın edebi yolculuğuna ışık tutmakla kalmıyor, çok katmanlı niteliğiyle yazarının bir sanatçı olarak kendisiyle, edebiyatla, sanatla, kültür ve medeniyetle girdiği kavgaya da tanıklık ediyor. Edebiyat ve sanat tarihindeki önemli yazarlara ve eserlere, mitolojiye ve daha pek çok kültürel ögeye yaptığı göndermelerle esin kaynaklarını sergilerken, estetiğine dair arkeolojik bir içgörü de sunuyor.

Sıradan Kadınlar Düşü, başından sonuna kadar sürdürdüğü renk çağrışımları ve müzik analojileriyle de benzersiz bir çalışma; ister yalnızca romanın melodisini takip edin, ister müzik analojilerini araştırarak okuma deneyimine bir orkestranın eşlik etmesini sağlayın.

ISBN: 978-975-570-614-6
9 789755 706146

18 TL

www.selyayincilik.com
www.twitter.com/selyayincilik
www.facebook.com/SelYayincilik